A & B Strugațki

SCARABEUL ÎN MUȘUROI

PELERINII NU POT FI DEASUPRA LUI DUMNEZEU

EDITURA NEMIRA

SF

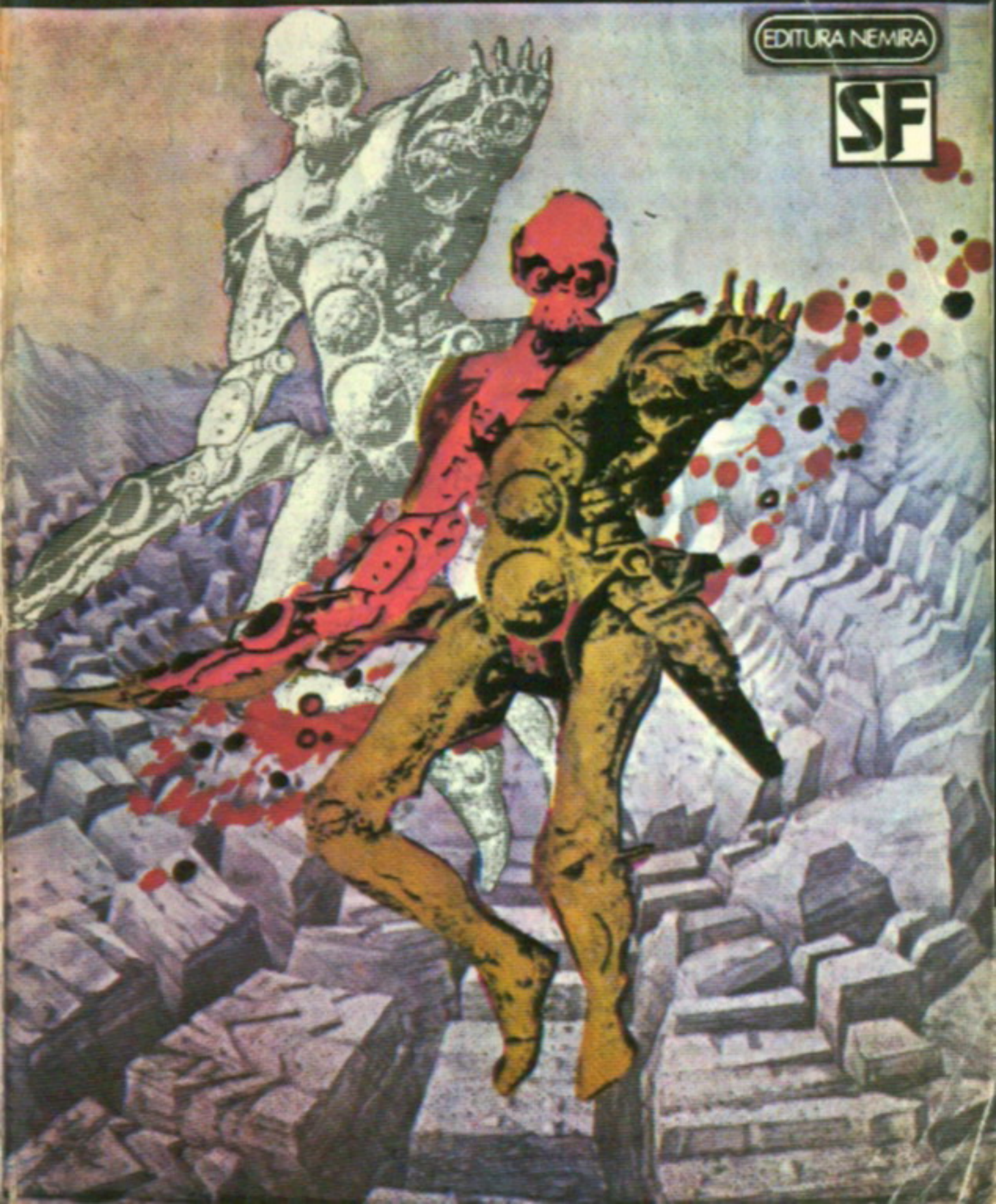

nautilus

A & B Strugaţki

SCARABEUL ÎN MUŞUROI

16

NU ŞTIM CE VOR EI. NU ŞTIM CE POT EI. ŞI NICIODATĂ NU VOM AFLA. SINGURA SPERANŢĂ ESTE CA NOI, ÎN AGITAŢIILE NOASTRE CONVULSIVE, DEZORDONATE, SĂ FACEM MEREU NIŞTE PAŞI PE CARE EI NU I-AU PREVĂZUT. DOAR NU AU PUTUT SĂ PREVADĂ TOTUL. ASTA NU POATE NIMENI.

Boris Strugaţki declara într-un interviu din septembrie 1992: "Pelerinii au fost întotdeauna pentru noi un simbol al viitorului îndepărtat... Cred cu toată convingerea că drumurile noastre nu se pot intersecta - Pelerinii au o supermagistrală asfaltată şi betonată, iar noi căile furnicilor prin iarbă". Tradus în peste douăzeci de ţări, romanul "Scarabeul în muşuroi" s-a bucurat de un succes enorm pe toate meridianele lumii.

NEMIRA '93

ISBN 973-9144-53-5

PREŢ 598 + 2 T.L. = 600 LEI

nautilus

A & B Strugațki

SCARABEUL ÎN MUȘUROI

PELERINII NU POT FI DEASUPRA LUI DUMNEZEU

16

NU ȘTIM CE VOR EI. NU ȘTIM CE POT EI ȘI NICIODATĂ NU VOM AFLA. SINGURA SPERANȚĂ ESTE CA NOI, ÎN AGITAȚIILE NOASTRE CONVULSIVE, DEZORDONATE, SĂ FACEM MEREU NIȘTE PAȘI PE CARE EI NU I-AU PREVĂZUT. DOAR NU AU PUTUT SĂ PREVADĂ TOTUL. ASTA NU POATE NIMENI.

Boris Strugațki declara într-un interviu din septembrie 1992 "Pelerinii au fost întotdeauna pentru noi un simbol al viitorului îndepărtat. Cred cu toată convingerea că drumurile noastre nu se pot intersecta. Pelerinii au o supermagistrală asfaltată și betonată, iar noi căile furnicilor prin iarbă". Tradus în peste douăzeci de țări, romanul "Scarabeul în mușuroi" s-a bucurat de un succes enorm pe toate meridianele lumii.

SF

Motto :

„Lighioană
Drept în poartă,
De-o nimerești
O mierlești...“

(Versurile unui foarte mic băiețel)

MAXIM KAMMERER, COLABORATOR LA COMCON-2

LA 13.17 Excelența mă cheamă la el. Nu-și ridică privirile spre mine, așa că nu-i văd decît craniul pleșuv, stropit cu pistrui palizi, de om bătrîn. Înseamnă că este foarte îngrijorat și nemulțumit. Totuși, nu cu treburile mele.

— Stai jos.

Mă așez.

— Trebuie să găsim un om, începe el și tace pe neașteptate, pentru mult timp. Își încrețește pielea de pe frunte în cute de îngrijorare. Pufnește. Puteai crede că nu-i plăcuseră propriile cuvinte. Ori forma, ori conținutul. Excelența admiră exactitatea absolută a formulării.

— Pe cine anume? întreb, pentru a-l scoate din stupoarea filologică.

— Pe Lev Viaceslavovici Abalkin. Progresor. Alaltăieri a plecat spre Pămînt, de pe Baza Polară Saraksh. Nu s-a înregistrat pe Pămînt. Trebuie să-l găsim pe acest om.

Tace din nou și în același moment își ridică drept spre mine ochii rotunzi, incredibil de verzi. Era vizibil derutat și am înțeles că treaba este serioasă.

Chiar dacă un progresor nu-a socotit necesară înregistrarea la întoarcerea sa pe Pămînt și, exprimîndu-ne mai dur, era un infractor, nu putea totuși ca persoană să trezească interesul Comisiei noastre, ba chiar a însăși

Excelenței. Iar în tot acest timp Excelența era într-o atît de vizibilă derută, încît parcă am simțit că acum-acum o să se lase pe spătarul fotoliului, o să suspine chiar cu oarecare ușurare și o să mormăie : „Bine. Iartă-mă. O să mă ocup singur de asta". Au mai fost astfel de cazuri. Rar, dar au fost.

— Sînt motive să presupunem, spuse Excelența, că Lev Abalkin se ascunde.

Să fi fost acum vreo cincisprezece ani, aș fi întrebat cu aviditate : „De cine ?", dar de atunci au trecut cincisprezece ani și vremea întrebărilor avide a trecut de mult.

— Ai să-l găsești și îmi vei comunica, continuă Excelența. Fără contact de forță. În general, nici un fel de contact. Îl găsești, îl pui sub urmărire și-mi comunici. Nici mai mult, nici mai puțin.

Încerc să mă rezum la un energic dat din cap, în semn de „am înțeles", dar el mă privește fix, atît de fix, încît socot necesar să repet ordinul, fără grabă și gînditor.

— Trebuie să-l găsesc, să-l iau sub supraveghere și să vă comunic. În nici un caz să nu încerc să-l reții, să nu mă observe și cu atît mai mult să nu intru în discuție cu el.

— Așa, spuse Excelența. Acum, mai departe...

Deschide ușa biroului, acolo unde orice salariat normal își ține o cristalotecă informațională, și scoate de acolo un obiect voluminos, a cărui denumire mi-am amintit-o mai întîi în limba honti : „zakkurapia", ceea ce înseamnă într-o traducere exactă „recipient de documente". Și doar atunci cînd pune acest recipient pe masa din fața lui și își așază pe el degetele lungi și osoase, exclam :

— Un dosar pentru hîrtii !

— Nu-ți distrage atenția, mă avertizează sever Excelența. Ascultă-mă cu atenție. Nimeni din Comisie nu știe că mă interesează acest om. Și pentru nimic în lume nu trebuie să afle. Deci, vei lucra singur, fără nici un ajutor. Toată grupa i-o subordonezi lui Claudiu și doar mie îmi dai socoteală, numai mie. Fără excepție.

Trebuie să recunosc că asta m-a uluit. Pur și simplu, așa ceva încă nu se mai întîmplase. Pe Pămînt nu mai întîlnisem niciodată un asemenea nivel de secret. La drept

vorbind, nici nu puteam să-mi imaginez că poate fi posibil. De accea, mi-am permis o întrebare destul de prostească :

— Ce înseamnă — fără excepție ?

— În cazul de față, fără înseamnă pur și simplu „fără". Există doar cîțiva oameni care sînt la curent cu toate astea, dar pentru că nu ai să te întîlnești niciodată cu ei, practic numai noi doi vom ști despre asta. Evident, în timpul căutărilor ai să discuți cu foarte mulți oameni. De fiecare dată vei folosi o legendă. Despre asta, fii bun, ai grijă singur. Vei discuta fără legendă doar cu mine.

— Da, Excelență, am spus eu, supus.

— Mai departe, continuă el. Cred că trebuie să începi de la legăturile lui. Tot ceea ce știm se află aici. Bătu cu degetul în dosar. Nu e prea mult, dar ai cu ce să începi. Ia-l.

Am luat dosarul. N-am mai văzut încă așa ceva pe Pămînt. Coperțile din material plastic mat erau strînse cu o închizătoare metalică, iar în partea superioară era scris în relief, cu carmin : „Lev Viaceslavovici Abalkin", iar mai jos, nu se știe de ce, — „07".

— Spuneți-mi, Excelență. De ce astfel ?

— Pentru că aceste materiale nu există sub altă formă, răspunse rece. Apropo, nu admit cristalocopieri. Mai ai alte întrebări ?

Indiscutabil, nu era o invitație pentru a pune întrebări. Efectiv, era o mică porție de otravă. În stadiul actual aveam o mulțime de întrebări, dar fără cunoașterea prealabilă a dosarului nu avea sens să pun întrebări. Mi-am permis totuși două.

— Termen ?

— Cinci zile. Nu mai mult.

Nu-mi vor ajunge pentru nimic în lume, m-am gîndit.

— Pot să fiu sigur că este pe Pămînt ?

— Poți.

M-am ridicat și am dat să plec, dar m-a mai reținut. Mă privea fix, de jos în sus, cu ochii lui verzi, iar pupilele i se contractau și se dilatau ca la un motan. Desigur, observase că nu sînt mulțumit de sarcină, că aceasta mi se pare nu numai ciudată, dar și exprimîndu-mă delicat, absurdă. Din anumite motive nu putea să-mi spu-

nă mai mult decît îmi spusese. Și nu vroia să mă lase să plec fără să mai adauge ceva.

— Îți amintești, spuse el, că pe planeta numită Saraksh, un oarecare Pelerin alerga după un pușți isteț pe care-l chema Mack...

Îmi aminteam.

— Deci așa, concluzionă Excelența. Atunci Pelerinul nu l-a mai ajuns. Iar noi trebuie să ajungem. Pentru că planeta nu se mai numește acum Saraksh, ci Pămînt. Iar Lev Abalkin nu e un pușți.

— Găsiți de cuviință să vorbiți în enigme, șefule ? am spus ca să-mi ascund îngrijorarea ce mă cuprinsese.

— Du-te și vezi-ți de treabă, spuse el.

CITE CEVA DESPRE PROGRESORUL LEV ABALKIN

ANDREI ȘI SANDRO încă mă mai așteptau și au fost extrem de uimiți cînd i-am trecut în subordinea lui Claudiu. S-au împotrivit chiar, dar cum îngrijorarea nu-mi trecuse, am urlat la ei și cei doi au plecat, mormăind supărați și aruncînd priviri neîncrezătoare și neliniștite spre dosar. Aceste priviri treziră în mine o grijă nouă și cu totul neașteptată : unde să țin acum acest monstruos „recipient de documente“ ?

M-am așezat la masă, am pus dosarul în fața mea și m-am uitat involuntar la registrator. Erau șapte comunicări în sfertul de oră pe care-l petrecusem cu Excelența. Am transferat, recunosc, cu mare bucurie, toate legăturile mele de serviciu lui Claudiu. Apoi m-am ocupat de dosar.

Așa cum m-am și așteptat, în afară de hîrtii nu mai era nimic în dosar. Erau două sute șaptezeci și trei de foi numerotate, de culori diferite, de calități diferite, de formate diferite și avînd diferite stări de păstrare. Nu mai lucrasem cu hîrtii de mai bine de două decenii și prima reacție a fost să arunc tot acest vraf în decodificator, însă, bineînțeles, mi-am revenit la timp. Dacă e hîrtie, hîrtie să fie. Mă rog, fie *și* hîrtie.

Toate foile erau greu de manevrat, în schimb erau bine prinse de închizătorile magnetice cu ajutorul ingeniosului dispozitiv metalic al dosarului. Nu am observat de

prima dată o radiofișă, dintre cele mai obișnuite, prinsă de închizătoarea superioară. Excelența primise astăzi următoarea radiogramă, cu șaisprezece minute înainte de a mă chema. Iată ce cuprindea ea :

01.06 — 13.01. ELEFANTUL CĂTRE PELERIN

LA CEREREA DUMNEAVOASTRĂ REFERITOARE LA TRISTAN DIN 01.06 — 07.11 COMUNIC : 31.05 — 19.34 AICI A FOST PRIMITĂ INFORMAȚIA COMANDANTULUI BAZEI SARAKSH-1. CITEZ : EȘECUL LUI GURON (ABALKIN, DECRIPTOLOG ÎN STATUL MAJOR AL GRUPEI DE FLOTE „C" ALE IMPERIULUI INSULAR). 28.05. TRISTAN (LOFFENFELD, MEDIC DE TEREN AL BAZEI) A ZBURAT PENTRU CONTROLUL MEDICAL REGULAT AL LUI GURON. ASTĂZI 29.05 — 17.13 GURON A SOSIT LA BAZĂ CU ȘALUPA LUI. DUPĂ SPUSELE SALE, TRISTAN A FOST PRINS ȘI OMORÎT, ÎN ÎMPREJURĂRI NECUNOSCUTE, DE CONTRASPIONAJUL STATULUI MAJOR „C". ÎNCERCÎND SĂ SALVEZE CORPUL LUI TRISTAN ȘI SĂ-L ADUCĂ LA BAZĂ, GURON S-A DEMASCAT. NU A REUȘIT SĂ SALVEZE CORPUL. LA EVADARE GURON NU A SUFERIT FIZIC, DAR SE AFLĂ ACUM LA LIMITA SPASMULUI PSIHIC. LA CEREREA LUI INSISTENTĂ ESTE TRIMIS PE PĂMÎNT CU CURSA 611. SFÎRȘITUL CITATULUI.

INFORMAȚIE : 611 A SOSIT PE PĂMÎNT LA 30.05 — 22.32. ABALKIN NU A LUAT LEGĂTURA CU COMCONUL, NU S-A ÎNREGISTRAT PE PĂMÎNT LA MOMENTUL 12.53 AL ZILEI DE ASTĂZI. LA STAȚIILE DE OPRIRE ALE CURSEI 611 (PANDORA, SANATORIU), LA ACELAȘI MOMENT, DE ASEMENEA NU S-A ÎNREGISTRAT. ELEFANTUL.

Progresori. Așa deci. Recunosc cu toată sinceritatea : nu-mi plac Progresorii, deși eu însumi cred că am fost unul dintre primii Progresori ai acelor vremuri, cînd această noțiune se folosea doar teoretic. De altfel, trebuie să spun că părerea mea despre Progresori nu este originală. Și nici nu-i de mirare. Marea majoritate a pămîntenilor nu sînt capabili, organic, să înțeleagă că sînt

situații cînd este exclus compromisul. Ori ei pe mine, ori eu pe ei, și nu este timp să mai judeci cine are dreptate sau nu. Pentru un pămîntean normal asta sună a barbarie, iar eu îl înțeleg că doar și eu am fost așa, pînă am ajuns pe Saraksh. Îmi amintesc foarte bine de această viziune asupra lumii, cînd orice purtător de rațiune era perceput apriori ca o ființă egală cu tine din punct de vedere etic, cînd era imposibil să pui întrebarea — este el mai rău sau mai bun decît mine, chiar dacă etica și morala lui diferă de a ta ?...

Iar aici nu ajunge pregătirea teoretică, nu este îndeajuns condiționarea modelului — trebuia să străbați singur amurgul moralei, să vezi cîte ceva cu proprii ochi, să-ți pui pielea în saramură și să aduni zeci și zeci de amintiri precise, ca să înțelegi, în sfîrșit, ba chiar nu să înțelegi pur și simplu, ci să contopești în această concepție gîndul, cîndva trivial, că, de, există pe lume purtători de rațiune cu mult mai răi decît tine, oricum ai fi tu... Și iată că doar atunci capeți capacitatea de a diferenția străinii de cei apropiați ție, de a lua instantaneu hotărîri în situații critice și de a învăța să ai curajul să acționezi mai întîi și abia apoi să examinezi situația.

După mine, în aceasta constă esența Progresorului : capacitatea de a despărți cu hotărîre pe ai lui de străini. Tocmai datorită acestei capacități, Progresorii sînt priviți acasă cu un entuziasm precaut, cu o precauție entuziasmată, iar de cele mai multe ori, cu o reținere plină de dezgust. Iar aici nu poți face nimic. Trebuie suportat — și noi și ei. Pentru că ori există Progresori, ori Pămîntul n-ar trebui să se amestece în treburi extraterestre... Totuși, din fericire, noi, în COMCON-2, avem destul de rar de-a face cu Progresorii.

Am citit radiograma, după care am recitit-o cu atenție. Ciudat. Se vede treaba că Excelența se interesează în mod special de un oarecare Tristan, alias Loffenfeld. Pentru a afla ceva despre acest Tristan, el s-a trezit astăzi incredibil de devreme și nu s-a jenat să-l scoale din pat pe Elefantul nostru, care, așa cum se știe, se culcă odată cu găinile...

Încă o ciudățenie. Se putea presupune că știa dinainte care va fi răspunsul. I-a trebuit doar un sfert de oră pen-

tru a hotărî căutarea lui Abalkin și pentru a-mi pregăti dosarul cu hîrtiile lui. Poate că acest dosar era chiar pregătit, alături...

Și cel mai ciudat lucru. Desigur, Abalkin fusese ultimul om care-l văzuse în viață pe Tristan, dar dacă Excelența îl dorea pe Abalkin martor în cazul Tristan, atunci de ce această parabolă amenințătoare, referitoare la un Pelerin și la un oarecare puști ?

O, bineînțeles, avem niște variante. Vreo douăzeci de variante. Și printre ele sclipi, orbitoare ca un briliant, următoarea : Guron-Abalkin a fost recrutat de spionajul imperial și îl omoară pe Tristan-Loffenfeld. Se ascunde pe Pămînt, avînd un singur scop : de a se infiltra în Consiliul Mondial...

Am recitit încă o dată radiograma și am pus-o deoparte. În fine. Foaia No. 1. Abalkin Lev Viaceslavovici. Număr de cod cutare. Codrul genetic cutare. S-a născut la 6 octombrie, anul 38. Educația : școala-internat 241, orașul Sictivcar. Profesor : Fedoseev Serghei Pavlovici. Studii : școala No. 3 de Progresori (Europa). Mentor : Gorn Ernst-Iuliu. Înclinații profesionale : zoopsihologie, teatru, etnolingvistică. Indicații profesionale : zoopsihologie, xenologie teoretică. Muncă : februarie 58 — septembrie 58, practica pentru diplomă, planeta Saraksh, experiență în contactele cu rasa Căpățînoșilor, în mediul lor natural...

Aici m-am oprit. Asta-i bună ! Cred că îl cunosc ! Așa este, asta a fost în 58. A venit o gașcă întreagă : Komov, Rawlingson, Marta... și acest posomorît tinerel-practician. Excelența (în acele timpuri — Pelerinul) mi-a ordonat atunci să las baltă toate treburile și să-i transport prin Șarpele Albastru pînă la Cetate, sub pretextul unei expediții a Departamentului de știință... Era un băiat osos, cu fața foarte palidă și cu părul negru, lung și drept, ca la indienii americani. Exact ! Toți (în afară de Komov, desigur) îl strigau Levișor-bocitor, sau pur și simplu Bocitoru', însă, bineînțeles, nu pentru că era plîngăreț, ci pentru că vocea lui era răsunătoare, urlătoare, ca a tahorgului... Mică-i lumea ! În sfîrșit, să vedem ce s-a întîmplat mai departe cu el.

Martie 60 — iulie 62, planeta Saraksh, conducător-executant al operațiunii „Omul și Căpățînoșii". Iulie 62 —

iunie 63, planeta Pandora, conducător-executant al operațiunii „Căpățînoșii în Cosmos“. Iunie 63 — septembrie 63, planeta Speranța, participare alături de Căpățînosul Șceku la operațiunea „Lumea Moartă“. Septembrie 63 — august 64, planeta Pandora, cursuri de recalificare. August 64 — noiembrie 66, planeta Giganda, prima încercare de infiltrare independentă — contabil la serviciul de creștere a cîinilor de vînătoare, îngrijitorul cîinilor de pe proprietatea mareșalului Nagon-Giga, apoi maestru de vînătoare al ducelui Alaiski (vezi foaia No. 66).

M-am uitat la foaia No. 66. Era o bucățică de hîrtie, smulsă brutal de undeva și care încă mai păstra cutele mototolirii. Pe hîrtie se întindea un scris lăbărțat : „Rudy ! Ca să nu te îngrijorezi. Din voința lui Dumnezeu, s-au întîlnit pe Giganda doi dintre gemenii noștri. Te asigur că este o pură întîmplare și fără consecințe. Dacă nu mă crezi, uită-te la 07 și 11. Au fost luate deja măsuri.“ O semnătură întortocheată, indescifrabilă. Cuvîntul „pură“ era subliniat de trei ori. Pe verso era tipărit un text în arabă.

M-am surprins scărpinîndu-mă la ceafă și am revenit la foaia No. 1.

Noiembrie 66 — septembrie 67, planeta Pandora, cursuri de recalificare. Septembrie 67 — decembrie 70, planeta Saraksh, infiltrare în Republica Honti ca unionist-ilegalist, ieșire spre legătura cu agentura Imperiului Insular (prima etapă a operațiunii „Statul major“). Decembrie 70 : planeta Saraksh, Imperiul Insular — deținut într-un lagăr de concentrare (pînă în martie 71, fără legătură), translator la comenduirea lagărului de concentrare, soldat al regimentului de construcție, soldat-fruntaș în Siguranța Țărmului, translator-decriptolog al celui de-al doilea amiral al flotei subacvatice grupa „C“, decriptologul statului major al grupei de flote „C“. A avut ca medici curanți pe : Lecanova Iadviga Mihailovna, din 38 pînă în 53 ; Crăsescu Romuald — din 53 pînă în 60 ; Loffenfeld Kurt.

Asta era tot. Pe foaia No. 1 nu mai scria nimic. Totuși, pe verso era reprezentată mare, pe toată pagina, o imagine din linii maro, decolorate (parcă cu guașă), ceva asemănător literei stilizate „Ж“.

Ehe, Lev Abalkin, măi Levișor-bocitor, acum știu cîte ceva despre tine. Acum pot să încep să te caut. Știu cine este Profesorul tău. Știu cine este Mentorul tău. Îți cunosc medicii curanți... Ceea ce nu știu însă, este pentru ce și cui îi trebuie această foaie No. 1? Că doar orice om care ar dori să știe cine este Lev Abalkin, ar putea să cheme Informatorul (eu am apelat la MIP), ar forma numele sau numărul de cod (eu am format numărul codului) și peste... unu... doi... trei... patru secunde ar avea posibilitatea să afle tot ceea ce un om are dreptul să știe despre un om străin lui.

Poftiți : Abalkin Lev și așa mai departe, număr de cod, codul genetic, s-a născut la data cutare, părinți (apropo, de ce în foaia No. 1 nu sînt numiți părinții ?) : Abalkina Stella Vladimirovna și Țiurupa Viaceslav Borisovici, școala-internat în orașul Sîctîvcar, Profesor, școala Progresorilor, Mentor... Totul coincide. Așa. Progresor, lucrează din 60 : planeta Saraksh. Hm. Nu e prea-mult. Doar date oficiale. Probabil că se hotărîse ca pe viitor să nu se mai obosească să comunice noi date serviciului MIP... Dar asta ce mai e ? „Adresa pe Pămînt : nu este înregistrat."

Am formulat o nouă întrebare : „La ce adrese s-a înregistrat pe Pămînt numărul de cod cutare ?" Peste două secunde am primit răspunsul : „Ultima adresă pe Pămînt a lui Abalkin — școala No. 3 a Progresorilor (Europa)". Și ăsta este un detaliu ciudat. Ori în ultimii optsprezece ani Abalkin nu a fost deloc pe Pămînt, ori este un om extrem de nesociabil, nu s-a înregistrat deloc și nici nu dorește să dea vreo dată despre el. Desigur, îți poți imagina și una și cealaltă, dar pare oarecum neobișnuit...

Așa cum se știe, în MIP se află doar acele date, pe care omul dorește să le comunice despre el însuși. Iar foaia No. 1 ce conține ? Hotărît lucru, nu văd în această foaie nimic din ce ar fi meritat să ascundă Abalkin. Acolo, totul era scris mai în detaliu, dar nimănui nu i-ar trece prin cap să se adreseze MIP-ului pentru asemenea detalii. Adresați-vă la COMCON-1 și acolo vi se vor pune în brațe toate astea. Iar ceea ce nu se știe în COMCON, este ușor de clarificat, hoinărind pe Pandora, printre Progresorii care urmează acolo cura de recondiționare sau care,

pur și simplu, se tăvălesc pe plaja de Diamant, la poalele celor mai mari dune de nisip din Cosmosul locuit...

În fine, Dumnezeu să fie cu această foaie No. 1. Deși, ca o paranteză, trebuie să remarc că încă nu am înțeles care este utilitatea acestei foi, în general, ba încă prezentată într-atît de amănunțit... Iar dacă este atît de plină de amănunte, atunci de ce nici un cuvînt despre părinții lui?

Stop. Mai degrabă nu mă interesează. Dar de ce el, întorcîndu-se pe Pămînt, nu s-a înregistrat la COMCON? Se poate găsi o explicație: spasm psihic. Repulsie față de munca lui. Un progresor, aflat la limita spasmului psihic, se întoarce pe planeta natală, unde nu mai fusese de cel puțin optsprezece ani. Unde va merge? După mine, aflat într-o asemenea stare, nu e prea plăcut să treacă pe la mama lui. Abalkin nu poate fi considerat un puști, mai exact — nu trebuie considerat. Profesorul? Poate Mentorul? Posibil. E foarte probabil să simtă nevoia de a-și plînge soarta. Asta o știu din proprie experiență. De altfel, mai degrabă Profesorul, decît Mentorul, într-un anume sens, este totuși un coleg de suferință care poate avea aceeași repulsie față de munca pe care o face... Stop. Am zis stop! Ce-i cu mine? M-am uitat la ceas. Treizeci de minute pentru două documente și încă nu le-am cercetat, am făcut doar cunoștință cu ele.

Mi-am impus să mă concentrez și brusc am înțeles că e de rău. Pe neașteptate, am simțit că nu mă interesează CUM să-l găsesc pe Abalkin. Mă interesează mult mai mult să înțeleg DE CE trebuie să-l găsesc. Bineînțeles, m-am supărat imediat pe Excelență, deși o logică simplă îmi spunea că dacă acest lucru m-ar fi ajutat în căutările mele, șeful mi-ar fi dat toate explicațiile necesare. Iar dacă mi-a explicat DE CE trebuie căutat și găsit Abalkin, înseamnă că acest DE CE nu are nici o legătură cu întrebarea CUM.

Și aici am înțeles încă un lucru. Mai exact, nu am înțeles, ci am simțit. Ba încă și mai exact, am bănuit. Tot acest dosar voluminos, tot acest vraf de hîrtii, toate această scriptologie îngălbenită nu-mi va oferi nimic, în afară de, poate, încă niște nume și o imensă cantitate de noi întrebări, care iarăși nu vor avea nici o legătură cu întrebarea CUM.

PE SCURT DESPRE CONȚINUTUL DOSARULUI

ÎN JUR DE 14.23 am terminat de inventariat conținutul.

Marea majoritate a hîrtiilor reprezentau documente scrise, după cum am înțeles, de însuși Abalkin.

În primul rînd, era referatul despre participarea la operațiunea „Lumea Moartă", pe planeta Speranța — șaptezeci și șase de pagini, scrise citeț, mare, aproape fără ștersături. M-am uitat în fugă peste aceste pagini. Abalkin povestea cum el, împreună cu Căpățînosul Șceкn căutînd nu știu ce obiect (n-am înțeles care anume), a traversat orașul părăsit și a fost printre primii care a reușit să intre în contact cu singurii aborigeni năpăstuiți care mai supraviețuiseră.

Acum un deceniu și jumătate, Speranța și soarta ei groaznică ajunseseră de pomină pe Pămînt și așa au și rămas pînă acum, ca o prevenire sumbră pentru toate lumile locuite din Univers și ca o mărturie a celui mai recent și important amestec al Pelerinilor în destinele altor civilizații. Acum se stabilise în mod cert că în ultimul secol locuitorii Speranței pierduseră controlul asupra dezvoltării tehnologice și deterioraseră practic ireversibil echilibrul ecologic. Natura era distrusă. Deșeurile industriale și reziduurile rezultate în urma experimentelor nebunești și disperate făcute pentru a remedia situația spur-

caseră într-un asemenea grad planeta, încît lumea întregii planete, infectată de un întreg complex de boli genetice, era sortită la o sălbăticire absolută și la o inevitabilă dispariție. Structurile genetice ale Speranței turbaseră. Pînă acum, din cîte cunosc, nimeni nu a înțeles practic mecanismul de declanșare al acestei turbări. În orice caz, nici un biolog de-al nostru nu a reușit pînă acum să reproducă modelul acestui proces. Turbarea structurilor genetice. Privit din exterior, acest proces arăta ca o accelerare impetuoasă, neliniară în timp, a ritmului de dezvoltare a oricărui organism cît de cît de complex. Dacă luăm în considerare cazul omului, dezvoltarea individului avea o evoluție normală pînă la doisprezece ani, apoi urma o maturizare rapidă și, în continuare, un proces vertiginos de îmbătrînire. La șaisprezece ani acești oameni arătau de treizeci și cinci iar la nouăsprezece ani, de regulă, se mureau de bătrînețe.

Bineînțeles, asemenea civilizații nu aveau nici un fel de perspective istorice, dar aici au sosit Pelerinii. Așa cum este cunoscut, pentru prima dată ei au intervenit în mod activ în evenimentele unei lumi străine lor. Acum putem socoti stabilit cu certitudine faptul că ei au reușit să evacueze marea majoritate a populației Speranței prin tunele interspațiale și, probabil, să o salveze. (Unde au fost evacuate toate aceste miliarde de oameni bolnavi și nenorociți, unde sînt ei acum și ce s-a întîmplat cu aceștia — noi, bineînțeles, nu știm și se pare că nu vom afla prea curînd).

Abalkin a participat doar la începutul operațiunii „Lumea Moartă" și rolul pe care l-a jucat în ea a fost destul de modest. Totuși, dacă privim problema în mod principial, a fost primul (și deocamdată unicul) Progresor-pămintean care a lucrat împreună cu reprezentantul unei rase raționale neumanoide.

Am observat, citind acest referat, că Abalkin menționează destul de multe nume, dar aveam senzația că pentru afacerea mea doar Șcekn era important. Știam deja că acum sosise pe Pămînt o întreagă misiune a Căpățînoșilor și cred că nu era lipsit de sens să aflu dacă printre ei exista și acest Șcekn. Abalkin scria cu atîta căldură despre el, încît nu excludeam posibilitatea unei întîlniri între

vechi prieteni. În acel moment am remarcat pentru mine că Abalkin are o atitudine mai deosebită pentru „frăţiorii mai mici" ; îşi mîncase ani buni din viaţă pentru Căpăţînoşi, pe Giganda fusese vînător... şi în general.

În dosar se mai găsea încă un referat al lui Abalkin — cel referitor la operaţiunea de pe Giganda. Operaţiunea, de altfel mai mult o afacere, era, după părerea mea, nesemnificativă : maestrul de vînătoare aflat în slujba Înălţimii sale, ducele Alaiski, îi aranjase unei rude mai nevoiaşe obţinerea unui post de curier bancar. Maestrul de vînătoare era Lev Abalkin, iar ruda lui săracă — un oarecare Cornei Iaşmaa. Din cîte mi-am dat seama, materialul acesta îmi era absolut inutil. În afară de Cornei Iaşmaa, atît cît am putut să observ la citirea în fugă a materialului, în referat nu mai era pomenit nici un nume pămîntean. Apăreau nu ştiu care Zoggi, Nagon-Ghighi, tot felul de ştalmaeştrii, de Luminăţii, de meşteri în cuirasări, directori-conferenţiari, gof-dame... Am reţinut numele acestui Cornei, deşi era clar că şansele de a-mi fi de folos sînt mici. Referatul avea douăzeci şi patru de pagini, iar dosarul nu mai conţinea alte referate ale lui Lev Abalkin referitoare la munca lui. Asta mi s-a părut cam straniu şi mi-am propus ca pe viitor să desluşesc problema : de ce în dosarul 07 au fost puse numai două din mulţimea de referate pe care le face un Progresor profesionist şi tocmai aceste două ?...

Amîndouă referatele erau scrise în stilul „laborant" şi, după opinia mea, semănau foarte mult cu compunerile şcolăreşti de tipul „Cum mi-am petrecut vacanţa la bunicul". Era o plăcere să scrii astfel referatele, dar, în general, era un chin să le citeşti. Psihologii (plantaţi din belşug în statele majore) cer ca referatele să conţină un atît date obiective despre evenimente şi fapte, cît sentimente pur subiective, impresii personale şi fluxul de conştiinţă al autorului. În plus, autorul nu alege stilul referatului („laborant", „general", „artist"), ci îl impune, ghidîndu-se după nişte consideraţii psihologice enigmatice. Într-adevăr, există şi minciuna, minciuna neruşinată şi statistica, dar să nu uităm totuşi şi psihologia !

Nu sînt un psiholog, în orice caz nu unul profesionist, dar m-am gîndit că poate voi reuși să scot ceva folositor din aceste referate cu privire la persoana lui Lev Abalkin.

Răsfoind conținutul dosarului am găsit mai mereu același tip de documente, ba chiar aș spune cu totul identice, de neînțeles pentru mine : foi tari din hîrtie albastră, cu muchii verzi și cu o monogramă reliefată în colțul din stînga, sus, care ilustra ori un dragon chinezesc, ori un pterodactil. Pe fiecare asemenea foaie era notat, cîteodată cu stiloul, cîteodată cu carioca, iar de două ori, nu știu de ce, cu un creion din electrod de laborator, cu acel scris lăbărțat, binecunoscut mie : „Tristan 777". Mai jos era trecută data împreună cu aceeași semnătură încîlcită. După cum se putea deduce și din date, foile au fost puse periodic în dosar, aproximativ o dată la trei luni, astfel că dosarul era pe sfert compus numai din aceste foi.

Încă douăzeci și trei de pagini cuprindeau corespondența lui Abalkin cu superiorii lui. Această corespondență m-a pus pe gînduri.

În octombrie '63 Abalkin trimite un raport către COMCON-1, în care își exprima nedumerirea, deocamdată reținută, în privința faptului că operațiunea „Căpățînosul în Cosmos" fusese suspendată fără a i se cere sfatul, deși această operațiune se desfășura cu succes și promitea bogate perspective.

Nu se cunoaște răspunsul primit de Abalkin la raportul lui, dar în noiembrie al aceluiași an el trimite o scrisoare disperată către Komov cu rugămintea de a relua operațiunea „Căpățînosul în Cosmos", expediind în același timp o cerere, scrisă pe un ton extrem de dur, pe adresa COMCON-ului și în care protesta împotriva trimiterii lui, a lui Abalkin, la cursurile de recalificare. (Observăm că toate acestea le face, inexplicabil, într-o formă scrisă și nu prin metodele obișnuite).

Așa cum reiese din evenimentele petrecute mai tîrziu, demersurile făcute nu au avut nici un efect și Abalkin pleacă să lucreze pe Giganda. Trei ani mai tîrziu, în noiembrie '66, scrie din nou la COMCON, cerînd să fie trimis de pe Pandora pe Saraksh, pentru a-și continua munca cu Căpățînoșii. De data aceasta îi este satisfăcută rugă-

mintea, dar numai parțial : este trimis pe Saraksh, însă nu la Șarpele Albastru, ci la Honti, ca unionist-ilegalist.

În timpul cursurilor de recalificare, în februarie și august 67, Abalkin scrie de două ori către COMCON (întîi lui Bader, apoi lui însuși Garbovski), arătînd că nu este rațională folosirea lui, a unui bun specialist în problema Căpățînoșilor, ca rezident. Tonul scrisorilor lui devine tot mai dur. De exemplu, scrisoarea către Garbovski nu pot s-o calific altfel decît jignitoare. Aș fi fost curios să aflu cum a răspuns drăguțul de Leonid Andreevici în fața acestei explozii de furie și indignare disprețuitoare.

În octombrie '67, fiind încă rezident în Honti, Abalkin îi trimite lui Komov o ultimă scrisoare : un plan amănunțit de forțare a contactelor cu Căpățînoșii, plan ce cuprinde un schimb de misiuni permanente, atragerea Căpățînoșilor către activitățile zoopsihologice care se practică și pe Pămînt, etc. Nu am urmărit niciodată în mod special munca din acest domeniu, dar am senzația că acest plan este adoptat și se realizează și în prezent. Iar dacă este așa, atunci situația pare paradoxală : planul se realizează, dar creatorul lui stă ca rezident, cînd în Honti, cînd în Imperiul Insular.

Această corespondență mi-a lăsat, în general, o impresie penibilă. În fine, să zicem că nu sînt specialist în problema Căpățînoșilor, mi-e greu să fac aprecieri și este foarte posibil ca planul lui Abalkin să fie de-a dreptul trivial, iar folosirea unor cuvinte pompoase precum „creator" să fie lipsită de sens. Problema nu constă însă numai în asta ! Se vede că băiatul este un zoopsiholog înnăscut. „Înclinații profesionale : zoopsihologie, teatru, etnolingvistică... Indicații profesionale : zoopsihologie, xenologie teoretică..." Și cu toate astea fac din băiat un Progresor. Recunosc, există o întreagă categorie de Progresori pentru care zoopsihologia reprezintă pîinea lor cea de toate zilele. De exemplu, cei care lucrează cu Peonidienii sau chiar cu Căpățînoșii. Și totuși, nu, băiatul trebuie să lucreze cu umanoizii, să fie rezident, luptător, deși urlă de cinci ani în tot COMCON-ul : „Ce faceți cu mine ?". Apoi tot ei se miră că suferă un spasm psihic !

Desigur, a fi Progresor reprezintă o profesiune, unde este absolut inevitabilă disciplina de fier, ba chiar aș

zice ordinea militară. De obicei, Progresorul este obligat să facă ceea ce i se ordonă de la COMCON și nu ceea ce vrea el. De aceea este și Progresor. Probabil că rezidentul Abalkin este mult mai valoros pentru COMCON decît zoopsihologul Abalkin. Și totuși în această istorie s-a întrecut puțin măsura și n-ar fi rău să discut pe această temă cu Garbovski sau cu Komov... Și oricîte boacăne ar fi făcut acest Abalkin (iar el cu siguranță a făcut ceva boacăne), zău că sînt de partea lui.

De altfel, toate acestea nu au legătură, probabil, cu sarcina mea.

Am mai remarcat că lipsesc trei pagini numerotate, imediat după primul referat al lui Abalkin, două pagini după cel de-al doilea referat și încă două după ultima scrisoare a lui Abalkin către Komov. M-am hotărît să nu dau atenție acestui lucru.

APROAPE TOT DESPRE POSIBILELE LEGĂTURI ALE LUI LEV ABALKIN

AM FĂCUT O LISTĂ preliminară a posibilelor legături ale lui Lev Abalkin pe Pămînt şi am constatat că lista cuprindea în total optsprezece nume. Pentru mine, practic, reprezentau interes doar şase nume, pe care le-am ordonat în succesiunea descrescîndă a şanselor (după imaginea pe care mi-o formasem, desigur) de a fi vizitate de Lev Abalkin. Lista arăta cam în felul următor :

Profesorul Serghei Pavlovici Fedoseev
Mama Stella Vladimirovna Abalkina
Tata Viaceslav Borisovici Ţiurupa
Mentorul Ernst-Iuliu Gorn
Medicul curant al şcolii de Progresori Romuald Crăsescu
Medicul curant al şcolii-internat Iadviga Mihailovna Leeunova.

În al doilea eşalon rămîneau Cornei Iaşman, Căpăţînosul Şceikn, Iacov Vanderhouse şi încă cinci oameni, în general, Progresori. În privinţa unor persoane cum ar fi Garbovski, Bader, Komov, pe acestea le-am notat mai degrabă de formă. Nu puteam să mă adresez lor măcar pentru faptul că nici o legendă nu avea succes la ei, iar ca să discut la modul direct nu aveam dreptul, chiar dacă ei înşişi mi s-ar fi adresat în această problemă.

În următoarele zece minute Informatorul îmi dădu următoarele date, puțin încurajatoare :

Părinții lui Lev Abalkin nu existau, cel puțin în sensul obișnuit al cuvîntului. Probabil că nici nu existaseră în general. Acum patruzeci și ceva de ani, Stella Vladimirovna și Viaceslav Borisovici, aflați în echipajul „Iormala" de pe astronava-unicat „Negura", au efectuat o scufundare în Gaura Neagră EN 200 056. Nu a existat nici o legătură cu ei și nici nu putea exista, după imaginea contemporană. Se vede treaba că Lev Abalkin este copilul lor postmortem. Bineînțeles, cuvîntul „postmortem" nu este foarte exact în acest context : se poate admite că părinții lui încă mai trăiesc și vor mai trăi încă milioane de ani ale timpului nostru, dar, din punctul de vedere al pămînteanului, ei, desigur, sînt ca și morți. Nu au avut copii și, părăsind pentru totdeauna Universul nostru, ei au procedat ca și multe alte perechi căsătorite, înainte și după ei, lăsînd în asemenea situație, la Institutul Vieții, un ovul matern fecundat de sămînța paternă. Cînd a fost evident faptul că scufundarea s-a produs și că ei nu se vor mai întoarce, ovulul a fost activat și iată că pe lume a apărut Lev Abalkin — fiul postmortem al unor părinți încă aflați în viață. Acum cel puțin era clar de ce în fișa No. 1 părinții lui Abalkin nu au fost pomeniți deloc.

Ernst-Iuliu Gorn, Mentorul lui Abalkin la școala Progresorilor, nu mai era în viață. În anul 72 pierise pe Venus în timpul unei ascensiuni pe vîrful Strogov.

Medicul Romuald Crăsescu putea fi găsit pe planeta Lu, aflată, se pare, total în afara limitelor accesibile. Nu am auzit niciodată de această planetă, dar pentru că Crăsescu este Progresor, era de presupus că această planetă era locuită. Curios totuși că bătrînul (o sută șaisprezece ani) a lăsat în MIP ultima sa adresă de acasă, la care a adăugat cîteva cuvinte semnificative : „Nepoata mea, împreună cu soțul ei, vor fi întotdeauna bucuroși să primească la această adresă pe oricare dintre discipolii mei". Probabil că discipolii îl iubeau pe bătrînul lor și îl vizitau destul de des. Trebuia să am în vedere această circumstanță.

Cu ceilalți doi am avut mai mult noroc.

Serghei Pavlovici Fedoseev, Profesorul lui Abalkin, încă mai trăia și locuia pe malul lacului Aiatskoe, într-un conac ce purta o denumire preventivă : „Țințărași". Și el avea mai mult de o sută de ani și, probabil, era un om ori foarte modest, ori închis, pentru că nu mai comunica despre el nimic altceva decît adresa. Toate celelalte date erau oficiale : a terminat cutare și cutare, arheolog, Profesor. Asta-i tot. Cum se spune, aşchia nu sare departe... Seamănă pe deplin cu elevul său, Lev Abalkin. Totuși, cînd am trimis la MIP o cerere corespunzătoare, suplimentară, am aflat în plus că Serghei Pavlovici este autor a mai mult de treizeci de articole în domeniul arheologiei, participant la opt expediții arheologice (Asia de Nord-Vest) și la trei conferințe ale Profesorilor din Euro-Asia. În afara de asta, la „Țințărași" organizase un muzeu personal, de însemnătate regională, care ilustra paleoliticul Uralului de Nord. Uite, ăsta-i omul. M-am hotărît să iau legătura cu el în cel mai scurt timp.

În problema Iadvigăi Mihailovna Lecanova mă aștepta o mică surpriză. Medicii pediatri își schimbă rar profesia și deja îmi imaginam o bătrînică — smerită și firavă, încovoiată sub greutatea inimaginabilă a unei experiențe specifice și, în fond, cea mai prețioasă din lume. O bătrînică ce umbla vioi și cu pași mărunți pe același teritoriu al școlii din Sictîvcar. Pe dracu, pași mărunți ! O vreme, într-adevăr, a rămas pediatru chiar în Sictîvcar, dar apoi s-a recalificat ca etnolog, ba mai mult decît atît, s-a ocupat consecutiv de xenologie, patoxenologie, psihologie comparată și levelometrie și a făcut progrese în toate aceste științe, chiar dacă nu au legături atît de strînse între ele, dacă ar fi să judecăm după mulțimea lucrărilor publicate și după responsabilitatea posturilor pe care le-a ocupat. În ultimul sfert de veac a lucrat în șase organizații și institute diferite, iar acum lucra într-un al șaptelea — în institutul mobil de etnologie terestră, undeva în bazinul Amazonului. Nu avea adresă, dar cei care doreau să ia legătura cu ea puteau să o facă prin staționarul institutului, la Manaos. Ce mai, mulțumesc și pentru atît, deși mă îndoiesc că în starea în care se află clientul

meu, acesta s-ar duce pînă la ea, în acea fundătură primitivă.

Era clar că trebuia să încep cu Profesorul. Am luat dosarul sub braţ, am urcat în maşina mea şi am zburat pînă la lacul Aiatskoe.

PROFESORUL LUI LEV ABALKIN

ÎN CIUDA TEMERILOR MELE, conacul „Ţinţăraşi“ era aşezat pe un mal înalt şi abrupt, deasupra apei, în bătaia tuturor vînturilor şi nici un fel de ţinţari nu se găseau pe acolo. Stăpînul conacului mă întîmpină destul de prietenos, fără să se mire. Am ieşit pe verandă, ne-am aşezat în nişte fotolii împletite, din nuiele, lîngă o măsuţă ovală, piesă de anticariat, pe care erau aşezate un castronel plin cu zmeură proaspătă, o carafă cu lapte şi cîteva pahare.

Mi-am cerut încă o dată iertare pentru că am dat năvală şi din nou scuzele mele au fost acceptate în tăcere, printr-o mişcare scurtă a capului. Mă privea într-o aşteptare liniştită şi parcă indiferentă, iar faţa lui era, în general, inexpresivă, ca de altfel la majoritatea acelor bătrîni care la o sută şi ceva de ani au gînduri foarte clare şi o bună rezistenţă fizică. Avea o faţă colţuroasă, aproape cafenie din cauza bronzului, foarte puţin ridată, cu sprîncene mari şi stufoase ce se întindeau deasupra ochilor ca nişte cozorocuri. Amuzant era faptul că sprînceana dreaptă era neagră precum smoala, iar cea stîngă albă de tot — albă şi nu căruntă.

M-am prezentat în mod amănunţit şi mi-am prezentat legenda. Eram ziarist, aveam profesia de zoopsiholog, iar acum adunam material pentru o carte despre contac-

tele omului cu Căpăţînoşii. „Dumneavoastră ştiţi, desigur, am spus eu, că elevul dumneavoastră, Lev Viaceslavovici Abalkin, a jucat un rol extrem de important în aceste contacte. L-am cunoscut şi eu cîndva, dar asta a fost demult şi de atunci am pierdut toate legăturile cu el. Am încercat să-l găsesc acum, dar la COMCON mi s-a spus că Lev Viacealavovici nu este pe Pămînt şi nu se ştie absolut deloc cînd se va întoarce. Aş fi vrut să aflu între timp cît mai multe despre copilăria lui, cum a început totul de la el, de ce aşa şi nu altfel ; dinamica psihologică a cercetătorului — iată ce mă interesează în primul rînd. Din păcate, Mentorul lui nu mai trăieşte, nu îi cunosc prietenii, în schimb am posibilitatea să discut cu dumneavoastră, Profesorul lui. Personal, sînt convins că tot ceea ce există în om începe din copilărie, de altfel, din cea mai fragedă copilărie..."

Recunosc, o rază de speranţă a licărit tot timpul în mine, aşteptînd să fiu întrerupt de exclamaţiile gazdei chiar de la începutul minciunii mele : „Permiteţi-mi ! Daţi-mi voie ! Dar Lev a fost pe la mine chiar ieri !" Nu am fost însă întrerupt şi am fost nevoit să duc totul pînă la capăt : să expun în forma cea mai inteligentă toate consideraţiunile mele pripite, că personalitatea creatoare se formează doar în copilărie, nu în timpul adolescenţei, nici în tinereţe şi, desigur, nici la vîrsta maturităţii, şi într-adevăr se formează, nu doar crearea unei baze sau o încolţire... Mai mult decît atît, cînd eu, în sfîrşit, mi-am tras sufletul, bătrînul nu a scos nici o vorbă timp de un minut, apoi a întrebat brusc cine sînt Căpăţînoşii.

Am rămas sincer uimit. Deci Lev Abalkin nu şi-a găsit timp pentru a se lăuda cu succesele lui în faţa Profesorului său ! Tare ursuz şi închis în sine trebuie să mai fie, dacă nu s-a lăudat cu succesele sale în faţa Profesorului.

I-am explicat că aceşti Căpăţînoşi fac parte dintr-o rasă canină raţională, care a apărut pe planeta Saraksh din cauza mutaţiilor provocate de radiaţii.

— Canide ? Cîini ?

— Da. Cîini raţionali. Au capetele foarte mari, de aici şi denumirea de Căpăţînoşi.

— Deci Liova se ocupă de cîini... Şi-a atins scopul...

Am protestat, spunînd că nu știu cu ce se ocupă Liova acum, dar în urmă cu douăzeci de ani el se apucase de problema Căpățînoșilor, repurtînd un mare succes.

— El a iubit întotdeauna animalele, spuse Serghei Pavlovici. Am fost convins că trebuia să ajungă zoopsiholog. Cînd Comisia de repartizare l-a trimis la școala de Progresori, am protestat cît am putut, dar n-am fost ascultat... De altfel, acolo totul fusese mult mai complicat și poate că dacă nu aș fi protestat...

A tăcut și mi-a turnat și mie lapte într-un pahar. Un om foarte, foarte reținut. Nici o explicație, nimic de genul „Liova ! Cum ! ? Dar era un băiat minunat !". Bineînțeles, s-ar putea ca Liova să nu fi fost un băiat minunat...

— Deci, concret, ce ați fi vrut să aflați de la mine ? întrebă Serghei Pavlovici.

— Totul ! am răspuns repede. Cum a fost ca om. Ce-i plăcea. Cu cine era prieten. Ce succese a înregistrat în timpul școlii. Tot ceea ce țineți minte.

— Bine, spuse fără nici un fel de entuziasm Serghei Pavlovici. Am să încerc.

Lev Abalkin fusese un băiat retras. Din cea mai fragedă copilărie. Asta era prima trăsătură de caracter care îți sărea în ochi. De altfel, această reținere a lui nu era efectul unei complexări generate de sentimentul unei handicapări sau a nesiguranței în sine. Era mai degrabă reținerea unui om ocupat. Parcă n-ar fi vrut să-și risipească timpul cu cei care îl înconjurau, părea a fi permanent și profund ocupat cu lumea lui proprie. Exprimîndu-ne la modul simplist, această lume părea a se compune din el însuși și tot ceea ce era viu în jur, cu excepția oamenilor. Asta este. Nu era un fenomen chiar atît de rar în rîndul băieților, dar efectiv era TALENTAT în aceasta. Altceva provoca uimirea : cu toată această reținere, el lua parte cu poftă, ba chiar cu savoare, la tot felul de competiții sportive sau la spectacole școlare. În special la spectacole. Într-adevăr, însă, întotdeauna singur. Refuza categoric să joace în piese de teatru. De obicei recita, cînta cu mare însuflețire, iar ochii, în mod surprinzător, îi străluceau, de parcă s-ar fi deschis cu totul pe scenă, pentru ca apoi, la coborîrea din scenă, să redevină el însuși — tăcut, inaccesibil, evaziv. Așa se purta

nu numai cu Profesorul, dar și cu ceilalți băieți. Nu s-a putut înțelege vreodată care era cauza reală. Se putea numai presupune că talentul lui, în contact cu natura vie, poseda într-atît de mult toate celelalte frămîntări sufletești ale lui, încît pur și simplu nu-l mai interesau băieții din jur și în general toți oamenii. De fapt, în mod normal, totul era mult mai complex, această închistare, această scufundare a lui în lumea proprie era rezultatul miilor de microevenimente care rămăseseră în afara cîmpului de observație al Profesorului. Profesorul și-a amintit următoarea scenă : după o ploaie torențială Lev umbla pe potecile parcului, aduna rîmele și le arunca înapoi în iarbă. Pe băieți i-a pufnit rîsul, iar printre ei se găseau nu numai cei care doar rideau, dar și cei care știau să ia totul în rîs, neîndurători. Profesorul, fără să scoată un cuvînt, i-a ținut partea lui Liova și a început să strîngă și el rîme...

— Nu cred însă că m-a crezut. Probabil, nu am reușit să-l convingă că soarta viermilor mă interesează cu adevărat. Iar el mai avea însă o calitate vizibilă : cinstea absolută. Nu țin minte să fi mințit vreodată, chiar și la acea vîrstă cînd copiii mint cu poftă și fără sens, minciuna fiind pentru ei o plăcere curată și dezinteresată. Iar el nu a mințit. Mai mult decît atît, îi disprețuia pe cei care mințeau, chiar dacă minciuna era dezinteresată, doar din curiozitate. Presupun că în viața lui a existat o întîmplare cînd a înțeles pentru prima dată, cu groază și dezgust, că oamenii sînt în stare să spună și neadevăruri. Și acest moment de asemenea l-am scăpat din vedere... De altfel, nici nu cred că aveți nevoie de asta. Probabil că vă interesează mai mult să aflați cum a încolțit în el viitorul zoopsiholog...

Și Serghei Pavlovici a început să povestească cum a încolțit zoopsihologul în Lev Abalkin.

Ai intrat în horă, trebuie să joci. Ascultam cu o expresie concentrată, în momentele potrivite mai spuneam : „Ah, chiar așa ?“, iar o dată mi-am permis chiar o exclamație vulgară : „La dracu, asta este exact ceea ce îmi trebuie !“. Citeodată tare nu pot să sufăr profesia pe care o am.

Apoi am întrebat :

— Deci a avut puțini prieteni ?

— Nu a avut nici un prieten, răspunse Serghei Pavlovici. Nu l-am mai văzut de la terminarea școlii, dar și ceilalți băieți din grupa lui îmi spuneau că nici cu ei nu se întîlnește. Ei se jenează să povestească despre asta, dar din cîte am înțeles, el pur și simplu evită întîlnirile.

Și pe neașteptate izbucni.

— De ce vă interesează tocmai Lev ? Am avut șaptezeci și doi de elevi. De ce tocmai Lev ? Înțelegeți, eu, nu-l socotesc elevul meu ! Nu pot să-l socotesc ! El reprezintă eșecul meu ! Unicul meu eșec ! Din prima zi și timp de zece ani m-am străduit să încheg un contact cu el, să întind între noi măcar cel mai subțire fir. Mă gîndeam la el de zece ori mai mult decît la oricare alt elev al meu. Mă întorceam pe dos, dar totul, efectiv tot ceea ce întreprindeam, se prefăcea în rele...

— Serghei Pavlovici ! am exclamat. Ce tot spuneți ! Abalkin este un excelent specialist, un savant de mare clasă, m-am întîlnit personal cu el...

— Și cum l-ați găsit ?

— Un băiat minunat, entuziast... Tocmai era prima expediție la Căpățînoși. Toți îl apreciau acolo, însuși Komov avea mari speranțe în el... iar ele s-au confirmat !

— Am o zmeură foarte bună, spuse Profesorul. Cea mai timpurie zmeură din regiune. Vă rog, gustați...

Am tăcut și am luat farfurioara cu zmeură.

— Căpățînoșii... spuse cu amărăciune. Posibil, e posibil. Vedeți, eu știu că este talentat. Dar în asta nu am nici un merit...

Un timp am mîncat în tăcere zmeură cu lapte. Am simțit că, uite acum, din minut în minut, va schimba vorba. Era evident că nu mai dorea să vorbească despre Lev Abalkin și că trebuia să vorbească cu mine din simplă politețe. Am spus repede :

— Vă mulțumesc foarte mult, Serghei Pavlovici. Mi-ați oferit un material extrem de interesant. De un singur lucru îmi pare rău, că nu a avut prieteni. Am sperat foarte mult să găsesc un prieten de-al lui.

— Dacă vreți, pot să vă dau numele colegilor lui de clasă... S-a oprit, apoi a spus pe neașteptate : Uite ce e. Încercați să o găsiți pe Maia Glumova.

Expresia feței lui mă ului. Îmi era imposibil să-mi imaginez ce și-a amintit, ce asociații a făcut în legătură cu acest nume, dar puteam să jur că dintre cele mai neplăcute. Fața i s-a acoperit toată cu pete stacojii.

— Prietenă din școală ? am întrebat ca să-mi maschez jena.

— Nu. Adică, ea, bineînțeles, a învățat în școala noastră. Maia Glumova. Cred că a devenit istoric.

MIC INCIDENT CU IADVIGA MIHAILOVNA

LA 19,23 am ajuns la mine şi am început să caut date despre istoricul Maia Glumova. Nu au trecut nici cinci minute şi aveam în faţă fişa cu informaţii.

Maia Toivovna Glumova avea cu trei ani mai puţin decît Lev Abalkin. După şcoală, a terminat cursurile personalului de deservire de pe lîngă COMCON-- şi imediat a luat parte la operaţia de tristă amintire „Arca" ; apoi s-a înscris la secţia istorică din Sorbona. La început s-a specializat în epoca timpurie a Primei RTS *, apoi a trecut la istoria cercetărilor cosmice. Avea un fiu, Toivo Glumov, de unsprezece ani, însă nu comunica nimic despre soţ. În prezent — o, minune ! — ea lucra la fondul special al Muzeului de Culturi Extraterestre, aflat la trei cartiere de noi, în Piaţa Stelei. Locuia şi foarte aproape — pe Aleea Brazilor Canadieni.

I-am telefonat imediat. Pe ecran a apărut o persoană serioasă, un blond albicios, cu nasul cîrn şi julit ce răsărea din mijlocul unor aluviuni bogate de pistrui. Era, fără-ndoială, Toivo Glumov-junior. Privindu-mă cu ochii lui limpezi, nordici, îmi explică liniştit că mama lui nu era acasă, că ar fi trebuit să fie deja, dar că a telefonat

* Revoluţie Tehnico-Ştiinţifică (n. tr.).

și i-a spus că se va întoarce mîine, direct de la serviciu. Ce să-i transmit? Am spus că nu trebuie să-i transmită nimic și mi-am luat rămas bun.

Așa. Va trebui să aștept pînă dimineața, iar dimineața ea se va gîndi mult timp ca să-și amintească cine este Lev Abalkin, apoi, amintindu-și, va suspina și va spune că nu a mai auzit ceva despre el de mai bine de douăzeci și cinci de ani.

În fine. Pe lista de primă urgență mai rămînea încă un om, în care, de fapt, nu îndrăzneam să-mi pun nici o speranță. În fond după o despărțire de un sfert de veac, oamenii își întîlnesc părinții cu dragă inimă, se întîlnesc deseori cu Profesorii lor, uneori și cu prietenii din școală, dar numai în cazuri deosebite, aș spune chiar speciale, memoria se întoarce și la medicul lor de școală, mai ales dacă avem în vedere faptul că acest medic de școală se află în expediție, într-o fundătură, pe partea cealaltă a planetei, iar hipertransportul, conform informațiilor primite, funcționează nesigur deja de două zile datorită fluctuațiilor cîmpului neutrinic.

Nu-mi rămînea însă altceva de făcut. Acum era ziuă în Manaos, iar dacă vroiam să telefonez, atunci trebuia să o fac acum.

Am avut noroc. Iadviga Mihailovna Lecanova se afla exact la punctul de legătură și am putut să discut imediat cu ea, ceea ce nu am crezut deloc că se va întîmpla. Iadviga Mihailovna avea o față plină, bronzată pînă la luciu, puternic îmbujorată, cu gropițe cochete în obraji, ochi albaștri, strălucitori, și un păr în întregime argintiu, ca o căciulă mare. Avea un defect de vorbire greu perceptibil, dar foarte plăcut, și o voce adîncă și catifelată, care-ți trezea gînduri total nepotrivite, în ideea că, nu demult, această damă putea, dacă dorea, să sucească oricui capul! Și după cum se vedea, sucea și în continuare.

Mi-am cerut scuze, m-am prezentat și am povestit legenda mea. Își mijì ochii, încercînd să-și amintească, și își încruntă sprîncenele dese și mătăsoase.

— Lev Abalkin?... Lev Abalkin... Iertați-mă, cum vă cheamă?

— Maxim Kammerer.

— Iartă-mă, Maxim, n-am înțeles prea bine. Te interesează într-o problemă personală sau ești reprezentant al intereselor unei organizații ?

— Cum să vă spun... Așa m-am înțeles cu editura... au manifestat interes...

— Dar dumneavoastră sînteți doar ziarist sau totuși lucrați undeva ? Doar nu există o asemenea profesie, ziarist...

Am chicotit respectuos, gîndindu-mă cu febrilitate ce să fac.

— Vedeți dumneavoastră, Iadviga Mihailovna, este destul de greu să formulez... Profesia mea de bază... ei, da, mă rog, Profesor... deși, atunci cînd am început să lucrez, încă nu exista o asemenea profesie. Într-un trecut nu prea îndepărtat, am fost colaboratorul COMCON-ului... dar și acum sînt legat de el într-un fel...

— Ați plecat pentru o existență liberă ? întrebă Iadviga Mihailovna.

Tot mai zîmbea, dar din zîmbetul ei lipsea acum ceva foarte important și în același timp ceva extrem de obișnuit.

— Știți, Maxim, a spus ea, cu cea mai mare plăcere am să discut cu dumneavoastră despre Lev Abalkin, dar, cu permisiunea dumneavoastră, un pic mai tîrziu. Haideți, vă sun eu... peste o oră, o oră și jumătate...

Ea încă mai zîmbea și, pe neașteptate, am înțeles ce lipsea în zîmbetul ei : cea mai elementară bunăvoință.

— Da, bineînțeles, am spus. Cum doriți...

— Vă rog, scuzați-mă.

— Nu, dumneavoastră trebuie să mă scuzați...

Își notă numărul canalului meu și ne-am despărțit. O discuție care a părut oarecum stranie, de parcă Iadviga ar fi aflat de undeva că mint. Mi-am pipăit urechile. Ardeau. Profesie blestemată... „Și a început cea mai captivantă dintre vînători — vînătoarea de om...“ *O tempora, o mores !* Totuși cît de des greșeau acești clasici... Bine, mai așteptăm. Probabil că voi fi nevoit să zbor pînă la acest Manaos. Am cerut o nouă informație. Hiper-legătura rămînea nesigură. Atunci am comandat stratonava, am deschis dosarul și am început să citesc referatul lui Lev Abalkin despre operațiunea „Lumea Moartă“.

Nu am reușit să citesc mai mult de cinci pagini. S-au auzit ciocănituri în ușă și în cameră a intrat Excelența. M-am ridicat.

Rareori l-am văzut pe Excelența altfel decît la masa lui și întotdeauna uiți oarecum cît de mare și de osos este. Costumul alb, imaculat, de bumbac, părea atîrnat pe un umeraș și, în general, Excelența aducea a circar pe catalige, deși mișcările lui nu erau deloc stîngace.

— Stai jos, mi-a spus, îndoindu-se pe jumătate și așezîndu-se în fotoliul din fața mea.

M-am așezat repede.

— Raportează, ordonă el.

Am raportat.

— Asta-i tot ? întrebă cu o expresie neplăcută a feței

— Deocamdată, asta-i tot.

— Rău.

— Chiar așa de rău, Excelență... am început eu.

— Ba e rău ! Mentorul a murit. Dar prietenii din școală ? Văd că nici nu i-ai planificat ! Dar colegii din școala de Progresori ?

— Din păcate, Excelență, se pare că nu a avut prieteni. În orice caz, asta la internat, iar în privința Progresorilor...

— Scutește-mă de astfel de discuții. Verifici totul. Nu te abați. De exemplu, ce caută aici un doctor pediatru ?

— Mă străduiesc să verific totul, am spus, enervîndu-mă.

— N-ai timp să te mai plimbi cu stratonave. Ocupă-te de arhive, nu de zboruri.

— Am să mă ocup și de arhive. Am să mă ocup chiar și de acest Căpățînos Șceкn. Dar mi-am punctat o anume ordine... Și nu consider că doctorul pediatru ar fi o pierdere inutilă de timp...

— Ia mai taci, mă întrerupse. Dă-mi lista ta.

A luat lista și a studiat-o mult timp, din cînd în cînd strîmbînd din nasul osos. Eram gata să-mi pun capul sub secure, cînd își opri privirile pe un rînd, privindu-l cu fixitate. Îmi dădu apoi foaia înapoi și spuse :

— Șceкn — nu e rău. Îmi place și legenda. Restul, însă, e prost. Ai crezut că nu a avut prieteni. Nu este

adevărat. Tristan a fost prietenul lui, deși în dosar nu ai să găsești nimic despre asta. Gaută. Și asta... Glumova... asta e bine. Dacă între ei a existat un sentiment de dragoste, atunci mai este o șansă. Iar pe Lecanova las-o baltă. N-ai nevoie de ea.

— Dar ea oricum mă va suna!

— Nu te va suna.

M-am uitat la el. Ochii lui rotunzi și verzi nu clipeau și am înțeles că așa este, Lecanova nu va suna.

— Auziți, Excelență. Nu vi se pare că aș lucra de trei ori mai bine dacă aș ști ce se întîmplă?

Eram convins că mi-o va tăia: „Nu mi se pare.“ Întrebarea mea era pur retorică. Doream doar să-i demonstrez că observasem și că mă deranja atmosfera secretă care îl înconjura pe Lev Abalkin.

Mi-a spus însă cu totul altceva.

— Nu știu. Cred că nu. Deocamdată tot nu pot să-ți spun nimic. Și nici nu vreau.

— Secretul identității? am întrebat.

— Da, răspunse. Secretul identității.

DIN REFERATUL LUI LEV ABALKIN (OPERAȚIUNEA „LUMEA MOARTĂ")

... SPRE ORELE NOUĂ se stabilește definitiv modalitatea de acțiune. Mergem pe mijlocul străzii : în față, chiar pe axul drumului, înaintează Șceknu, iar în spatele lui și mai la stînga sînt eu. Am fost nevoiți să ne abatem de la modalitatea de acțiune adoptată, pentru că a înainta lipindu-ne de pereții caselor ar fi însemnat să străbatem trotuarele pline de rămășițe din stuc, de cărămizi sparte, de geamuri sparte și tablă ruginită de pe acoperișuri și deja de două ori, fără vreo cauză vizibilă, au căzut aproape de capetele noastre bucăți din cornișele construcțiilor.

Timpul nu se schimbă, cerul este în continuare acoperit cu nori, iar rafale de vînt cald și umed mută resturi de gunoaie pe drumul desfundat și încrețesc apa împuțită a bălților negre, stătute. Roiuri de țînțari se năpustesc, se împrăștie și din nou se năpustesc asupra noastră. Valurile de asalt ale țînțarilor. Trombe întregi de țînțari. Sînt foarte mulți șobolani, mișună în grămezile de gunoi, iar cete roșcat-murdare străbat în fugă străzile, din intrare în intrare, stînd ca niște stîlpișori în ferestrele oarbe, sparte. Ochii lor ca niște mărgele strălucesc circumspecți. Este de neînțeles cu ce se hrănesc în acest pustiu pietros. Poate cu șerpi. Sînt și foarte mulți șerpi, mai ales în apropierea gurilor de canalizare, unde stau încolăciți în

ghemuri încîlcite, colcăitoare. Cu ce se hrănesc șerpii aici, nici asta nu se știe. Poate cu șobolani. De altfel, șerpii sînt lipsiți de vlagă, deloc agresivi, dar nici speriați. Își văd de treaba lor, fără să dea atenție la ce se întîmplă în jur.

Fără-ndoială, orașul era părăsit demult. Omul pe care îl întîlnisem la marginea orașului era, evident, nebun și se rătăcise pe aici din întîmplare.

Comunicare de la grupul lui Ram Jeltuhin. În general, nu au întîlnit deocamdată pe nimeni. Este încîntat de gunoiștea lui și se jură că în scurt timp va determina indexul civilizației locale cu o exactitate de pînă la al doilea semn. Am încercat să-mi imaginez această gunoiște : gigantică, fără început și sfîrșit, care a acoperit jumătate de lume. Mă indispun și caut să nu mă gîndesc la asta.

Haina mimetică nu funcționează satisfăcător. Culoarea protectoare, cea care corespunde fondului, apare pe mimetic cu o întîrziere de cinci minute, iar cîteodată nu apare deloc, în locul ei răsărind pete de culoare uimitor de frumoase și clare, în cele mai curate tonuri spectrale. Probabil că în atmosfera de aici există ceva care dereglă chimismul reglat al acestei substanțe. Experții din comisia tehnicii de camuflaj și-au pierdut speranța de a mai regla de la distanță funcționarea hainei. Îmi dau indicații cum să fac singur reglarea. Urmez indicațiile primite și drept rezultat haina mea se dereglează complet.

Comunicare de la grupul Espada. Judecînd după toate, la aterizarea în ceață au greșit locul cu cîțiva kilometri : nu găsesc nici cîmpurile lucrate, nici localitățile observate de pe orbită. Văd oceanul și țărmul acestuia, acoperit pe o lățime de un kilometru de o rîie neagră — ceva asemănător unei păcuri întărite. Iar m-am indispus.

Experții protestează categoric împotriva hotărîrii lui Espada de a deconecta în întregime camuflajul. Un mic, dar zgomotos, scandal în eter. Șcekn bombăne întruna :

— Faimoasa tehnică omenească ! Halal...

Nu are nici un fel de haine și nu poartă casca grea, plină de transformatoare, deși toate acestea au fost pregătite în mod special și pentru el. A refuzat totul, ca de obicei fără explicații.

Fuge pe axa, pe jumătate ştearsă, a drumului, legănîndu-se, aruncînd puţin într-o parte picioarele posterioare, aşa cum fac uneori şi ciinii noştri. Este gras şi lăţos, cu un cap mare şi rotund, ca întotdeauna întors spre stînga, astfel că priveşte înainte strict cu ochiul drept, iar cu stîngul pare a se uita chiorîş la mine. Ignoră total şerpii, ca şi ţînţarii de altfel, iar şobolanii îl interesează doar din punct de vedere gastronomic. În orice caz, acum este sătul.

Am senzaţia că a tras deja nişte concluzii pentru sine şi în ceea ce priveşte oraşul, dar şi, poate, în privinţa întregii planete. Se eschivează cu indiferenţă de la cercetarea unei vile, în al şaptelea cartier, construcţie ce se păstrase uimitor de bine şi care părea absolut nepotrivită, datorită curăţeniei şi eleganţei sale, printre clădirile coşcovite, oarbe, năpădite de plante agăţătoare, sălbatice. Adulmecă dezgustat roţile înalte de doi metri ale unei maşini militare blindate, care mirosea pătrunzător a benzină proaspătă, sub dărîmăturile unui perete prăbuşit. Priveşte apatic dansul unui aborigen vagabond, acoperit fie de zdrenţe, fie de panglici fluturînde, multicolore, care sărise spre noi, sunînd din clopoţei şi făcînd tot felul de grimase. Toate aceste ciudăţenii îi erau indiferente lui Şcekn, el refuza să le desprindă din fondul general al catastrofei, deşi la început, pe primii kilometri ai parcursului, fusese vizibil surescitat, în fiecare moment încălcînd modalitatea de acţiune adoptată, căuta ceva, mirosea, pufăind şi scuipînd, mormăind nedesluşit în limba lui...

— Uite ceva nou, spun eu.

Era ceva asemănător unei cabine de duş ionic — un cilindru cu înălţimea de doi metri şi diametrul de un metru, realizat dintr-un material semitransparent, asemănător chihlimbarului. Uşa ovală era larg deschisă pe toată înălţimea cilindrului. Cîndva, se pare că această cabină stătuse în poziţie verticală, iar apoi fusese pus într-o parte a ei un material explozibil, astfel că acum cabina se înclinase puternic, cu marginea podelei ridicată, distorsionată şi de care se lipise un strat de asfalt şi pămînt argilos. În rest, cabina nu era deteriorată şi de fapt nici nu avea ce să se strice. Înăuntru era cu desăvîrşire goală, ca un borcan gol.

— Borcan, spuse Vanderhouse. Numai că are o ușă.

— Duș ionic, spun. Numai că fără dispozitive. Sau, de exemplu, cabina unui agent de circulație. Am văzut ceva foarte asemănător pe Saraksh, atîta doar că acolo ele erau din metal și sticlă. Apropo, tot așa se numesc și acolo, în jargonul local : „borcan".

— Și ce coordonează el ? întrebă curios Vanderhouse.

— Traficul rutier la intersecții, îi răspund.

— Pînă la intersecție e cam departe, ce zici ? spune Vanderhouse.

— Atunci înseamnă că este un duș ionic, spun.

Îi dictez raportul. În timp ce notează raportul, întreabă :

— Dar întrebările ?

— Sînt două întrebări firești : de ce a fost pusă aici chestia asta și pe cine a deranjat ? Atrag atenția : nu există nici un fel de fire și cabluri. Șcekn, tu ai întrebări ?

Șcekn este mai mult decît indiferent : se scarpină, stînd cu spatele la cabină.

— Poporul meu nu cunoaște astfel de obiecte, răspunde cu aroganță. Poporul meu ignoră toate astea. Șcekn începe din nou să se scarpine, abordînd o vizibilă sfidare.

— Nu mai am nimic de adăugat, îi spun lui Vanderhouse, în timp ce Șcekn se ridică imediat și pornește mai departe.

Vedeți dumneavoastră, poporul lui nu este interesat, mă gîndesc în timp ce merg mai în urmă și mai la stînga. Îmi vine să zîmbesc, dar nu trebuie s-o fac cu nici un chip. Șcekn nu poate să suporte asemenea zîmbete, iar sensibilitatea lui în surprinderea celor mai fine nuanțe ale mimicii umane este uimitoare. Curios lucru, de unde această sensibilitate la Căpățînoși ? Că doar fețele lor (sau mutrele ?) sînt lipsite aproape total de orice mimică. În ultimă instanță, cred că după ochii omului. Cea mai ordinară javră pare, prin comparație, cu mult mai expresivă. Dar el se descurcă de minune cu zîmbetele omului. În general, Căpățînoșii se pricep în ale oamenilor de o sută de ori mai bine decît oamenii în ale Căpățînoșilor. Și eu știu de ce. Ne este rușine. Ei sînt raționali și nouă ne este rușine să-i cercetăm. În schimb, ei nu au această reținere. De cîte ori nu am descoperit că se mai

făcuse încă un experiment asupra mea, cît timp noi am stat la ei în Cetate, cînd ne-au ascuns, ne-au hrănit, ne-au dat de băut şi ne-au îngrijit ! ŞiMarta i se plîngea lui Komov de acelaşi lucru, la fel şi Rawlingson, doar Komov nu avea nimic de obiectat — cred că din cauza unui prea mare amor propriu. Iar Taraskonet, la urma urmei, pur şi simplu a fugit. A plecat pe Pandora, se ocupă de Tahorgiii lui monstruoşi şi este fericit... De ce Şcekn se interesează într-atît de Pandora ? Tărăgăneză în fel şi chip plecarea. Ar trebui să verific dacă într-adevăr un grup de Căpăţînoşi a cerut un transport pentru mutarea pe Pandora.

— Şcekn, ai fi vrut să locuieşti pe Padova ? îl întreb.

— Nu. Trebuie să fiu cu tine.

Trebuie să fie. Nenorocirea este că în limba lor nu există decît o singură modalitate. Nu este nici o diferenţă între „a fi nevoie" şi „a trebui", între „a vrea" şi „a se putea". Atunci cînd Şcekn vorbeşte rusceşte, el parcă foloseşte la întîmplare aceste noţiuni. Nu poţi să ştii niciodată cu exactitate ce are în vedere. Poate că acum a vrut să-mi spună că mă iubeşte, că nu se simte bine fără mine, că îi place să fie doar cu mine. Nu este exclus să fie obligat să rămînă cu mine, poate că a primit însărcinarea de a fi tot timpul cu mine şi vrea să-şi îndeplinească misiunea în mod corect, deşi poate că ar fi vrut mai mult decît orice pe lume să răzbată prin jungla portocalie, să prindă cu lăcomie orice foşnet, să adulmece fiecare miros, care sînt din abundenţă pe Pandora...

Înaintea noastră, în partea dreaptă, de la un balcon alb-murdar aflat la etajul trei, se desprinde un strat de stuc şi se prăbuşeşte cu mare zgomot pe trotuar. Şobolanii chiţăie revoltaţi. O coloană de ţînţari erupe dintr-o grămadă de gunoi şi se răsuceşte în văzduh. Pe stradă se prelinge întocmai ca o bandă metalică brodată un şarpe imens, care se încolăceşte ca o spirală în faţa lui Şcekn şi îşi ridică ameninţător capul în formă de romb. Şcekn nici măcar nu se opreşte — ridică scurt, în treacăt, laba şi capul rombic zboară pe trotuar — şi deja îşi continuă

drumul, lăsind în urmă corpul decapitat, care se face ghem.

Caraghioşii ăştia se temeau să mă lase doar cu Şcekn! Un luptător de primă clasă, deştept, cu un incredibil simţ al pericolului şi cu un curaj absolut — un curaj neomenesc... Dar. Evident, nu lipseşte un „dar". Dacă va fi nevoie, mă voi lupta pentru Şcekn ca pentru un pămînteau, ca pentru mine însumi. Dar Şcekn? Nu ştiu. Desigur, pe Saráksh au luptat pentru mine, s-au bătut, au omorit şi au murit, acoperindu-mă, însă am avut tot timpul impresia, inexplicabil, că au luptat nu pentru mine, nu pentru prietenul lor, ci pentru un principiu abstract, deşi foarte drag lor... Sînt prieten cu Şcekn de cinci ani, iar cînd am făcut cunoştinţă, cînd îl învăţam limba şi modul de folosire a Liniei de Transport, lui nici măcar nu-i căzuse pielita interdigitală. Stătusem lîngă el, cînd a suferit de bolile lui stranii, pe care doctorii noştri nu puteau defel să le înţeleagă. Îi suportasem proastele maniere, mă împăcasem cu replicile lui indiferente, îi iertasem tot ceea ce nu aş fi iertat pentru nimic în lume. Pînă acum însă nu ştiu ce reprezint pentru el...

Apel de pe navă. Vanderhouse îmi comunică faptul că Ram Jeltuhin a găsit o puşcă printre gunoaie. Fleacuri. De fapt, Vanderhouse vrea să vorbească. El, suflet bun, devine foarte îngrijorat cînd tac prea multă vreme. Vorbim despre fleacuri.

În timp ce pălăvrăgim, Şcekn sare prin intrarea cea mai apropiată. De acolo se aud foşnete, chiţăituri, trosnete şi plescăituri. Şcekn apare din nou în uşă. Mestecă energic şi îşi adună de pe mutră cozile de şobolani.

De fiecare dată cînd sînt în legătură cu nava, el începe să se comporte ca un cîine — ori mănîncă, ori se scarpină, ori se caută de purici. Ştie foarte bine că nu-mi place asta şi o face demonstrativ, de parcă ar vrea să se răzbune că mă sustrag de la singurătatea noastră în doi.

Îşi cere scuze, spunînd că nu s-a putut abţine de la ceva atît de gustos. Vorbesc cu el pe un ton sec.

Începe să plouă mărunt. Burniţează. Bulevardul se acoperă în faţa noastră cu o negură cenuşie, tremurătoare. Trecem de cartierul şaptesprezece (o stradă transversală, acoperită cu pietre de pavaj), depăşim autofurgoneta ru-

ginită, cu roțile dezumflate, aflată lîngă o clădire bine păstrată, placată cu granit, cu grilaje din fier forjat la ferestrele de la parter. În stînga noastră începe parcul, despărțit de bulevard printr-un gard scund, de piatră.

În momentul cînd trecem pe lîngă portalul strîmb al porții, din tufișurile ude, din vegetația luxuriantă, sare pe gard, cu zgomot și clinchete, un om înalt, pestriț, absurd...

Este slab ca un schelet, are fața galbenă, cu obrajii supți și privirea sticloasă. Pletele roșcate și ude stau răsfirate în toate părțile, mîinile dezarticulate, parcă din mai multe bucăți, se clatină aiurea, iar picioarele lui lungi zvîcnesc fără oprire, într-un dans pe loc, astfel încît de sub tălpile imense zboară în jur frunze căzute și sfărîmături de ciment ud.

Este îmbrăcat de sus pînă jos într-un fel de tricou în carouri multicolore — roșu, galben, albastru și verde — și tot timpul se aude clinchetul clopoțeilor cusuți aiurea pe mîneci și pantaloni, iar degetele lui osoase scot pocnete răsunătoare și mărunte într-un ritm complicat. O paiață. Un arlechin. Grimasele lui ar fi fost probabil comice, dacă nu ar fi părut în realitate groaznice, în acest oraș mort, sub ploaia măruntă și cenușie, pe fondul parcului sălbăticit și transformat în pădure. Individul era, fără îndoială, nebun. Încă un nebun.

În primul moment mi s-a părut că ar fi același de la periferia orașului. Acela însă purta panglici multicolore și tichie de nebun, cu clopoței, era mult mai scund și nu părea atît de istovit. De fapt, amîndoi erau îmbrăcați pestriț, amîndoi erau nebuni și părea absolut neverosimil ca primii doi aborigeni întîlniți pe această planetă să fie niște clovni nebuni.

— Nu e periculos, spune Șcekn.

— Sîntem obligați să-l ajutăm.

— Cum vrei. Ne va deranja.

Știam și singur că ne va deranja, dar nu aveam încotro. Mă apropii de paiața dansatoare, pregătind în mănușă ventuza cu tranchilizant.

— Pericol în spate ! izbucnește Șcekn.

Mă întorc brusc. Pe partea cealaltă a străzii nu se vede însă nimic deosebit : o vilă cu două etaje, cu resturi de

În același moment se năpustesc dintr-o străduță, din stînga. Ciini. Sute de ciini. Mii. Un șuvoi compact, cenușiu-galben-negru, care tropotea și gîfîia, răspîndind în jur un puternic miros de ciini uzi. Torentul intră pe străduța din dreapta, curge și tot curge și iată că niște dihănii se despart de haită și se întorc brusc spre noi. Sînt animale mari, jigărite, foarte slabe, cu smocuri încîlcite de blană. Ochii lor tulburi sînt iscoditori, iar colții galbeni sînt inundați de salivă. Schelălăind, parcă jelindu-se, dihăniile se apropie trap de noi, dar nu direct, ci pe un arc de cerc ocolitor. Înaintează cu capetele băgate între umeri și cu cozile tremurătoare între picioare.

— În casă ! urlă Vanderhouse. Ce mai stați ? În casă !

Îl rog să nu mai facă zgomot. Strecor mîna pe sub haină și prind mînerul scorcherului. Șcekn mă oprește :

— Nu-i nevoie. Rezolv singur.

Se duce în întîmpinarea ciinilor încet, legănîndu-se. Nu ia poziția de luptă. Pur și simplu merge.

— Șcekn, spun. Hai s-o lăsăm baltă.

— Hai, răspunde Șcekn, fără să se oprească.

Nu înțelegeam ce intenționa să facă, așa că, ținînd scorcherul cu gura în jos, de-a lungul corpului, am continuat să merg pe o direcție paralelă cu coloana de autocamioane. Era necesar să măresc unghiul de tragere în cazul în care torentul galben-murdar și-ar fi schimbat brusc direcția spre noi. Șcekn continuă să înainteze, iar ciinii s-au oprit. Încep să se retragă, întorcîndu-se lateral spre Șcekn, cocoșindu-se tot mai tare și ascunzîndu-și complet cozile între picioare, iar atunci cînd mai rămăseseră vreo zece pași pînă la cel mai apropiat dintre ei, au rupt-o la fugă, urlînd terorizați, și-ntr-o clipă s-au topit în haită.

Șcekn nu se oprește. Merge direct pe axa drumului, pășind încet și legănat, de parcă nu s-ar fi aflat nimeni în intersecția din fața lui. Atunci mi-am încleștat dinții, am ridicat scorcherul în poziția de luptă și am trecut pe mijlocul drumului în spatele lui Șcekn. Torentul galben-murdar este deja foarte aproape. Din cauza duhorii insuportabile (sau de frică ?) îmi vine să-mi vărs mațele. Mă străduiesc să privesc drept în fața mea și mă gîndesc :

două lovituri la stînga și imediat o lovitură la dreapta, două la stînga și imediat una la dreapta...

În acel moment, deasupra intersecției se ridică brusc un urlet de disperare. Haita se destramă și eliberează drumul. Ciinii fug din intersecție, călcîndu-se în picioare, cățărîndu-se unul pe celălalt, mușcîndu-se și strivindu-se între ei, în urlete, mirîituri și ieșituri. După cîteva secunde, în partea dreaptă a intersecției nu mai rămîne nici un cîine, iar străduța din partea stîngă pare îndesată cu o masă mișcătoare de corpuri mițoase, labe întinse și boturi rînjite. Deasupra acestei mase se ridică într-un vîrtej halucinant un abur gretos, albicios, și urletul de disperare și de teama morții scos din mii de gîtlejuri, urlet care parcă îmi astupă cu vată urechile.

Străbatem intersecția plină cu smocuri de blană murdară, iadul urlător rămîne în urmă și atunci îmi impun să mă opresc și să privesc înapoi. Centrul intersecției a rămas liber. Haita s-a întors. Acum se pune în mișcare pe lîngă coloana de camioane, pe bulevard, și se îndepărtează de noi. Urletele și schelălăiturile se sting treptat, încă un minut și totul devine ca la început: nu se aud decît tropăiturile a mii de labe, izbiturile de oase, gîfîiturile și mirîiturile. Respir ușurat și pun scorcherul înapoi în teacă. M-am speriat rău de tot.

Vanderhouse ne freacă ridichea. Primim un avertisment. Amîndoi. Pentru obrăznicie și trăsnaia pe care am făcut-o. În general vorbind, Șeekn este foarte sensibil la pedepse, dar acum, inexplicabil, nu a protestat. Doar a bombănit: „Spune-i că nu a fost nici un risc". Apoi a adăugat: „Aproape..." Dictez raportul despre incident. N-am înțeles ce s-a întîmplat în intersecție și, firește, cu atît mai puțin va înțelege Vanderhouse. Mă eschivez de la întrebările puse. În principal, subliniez faptul că haita se îndreaptă acum în direcția navei.

— Dacă ajung pînă la voi, speriați-i cu focul, spun în încheiere.

Vanderhouse își exprimă încă o dată nemulțumirea apoi ne permite să ne continuăm drumul. Îmi imaginez foarte clar cum el, exprimîndu-și nemulțumirea, își ciufulește perciunul stîng, și-l aranjează pe cel drept, pentru

ca apoi, lăsîndu-se pe spate în fotoliu, să înceapă din nou să cerceteze cu atenţie ecranele video, într-o aşteptare apatică a unor neplăceri inevitabile.

Ieşim din cartierul douăzeci şi doi şi observ că de pe străzi a dispărut complet orice vietate — nu se mai văd nici şobolani, nici şerpi, nici broaşte. S-au ascuns de ciini, mă gîndesc cu îndoială. Ştiu că nu este aşa. De vină este Şcekn.

La patru ani de la prima noastră întîlnire am aflat că Şcekn ştie bine engleză. Tot atunci am aflat că Şcekn compune muzică — bineînţeles, nu simfonică, doar cîntece, simple melodii, foarte plăcute şi agreabile pentru urechea pămînteanului. Şi acum iată că mai apare încă ceva.

Şcekn se uită la mine cu coada ochiului. Are ochii galbeni.

— Cum ai ghicit despre foc ? mă întreabă.

Devin atent. Deci am ghicit ceva despre foc ! Cînd am reuşit ?

— Depinde despre ce foc e vorba, spun la întîmplare.

— Nu înţelegi despre ce vorbesc ? Sau nu vrei să-mi spui ?

Foc, foc, mă gîndesc cu febrilitate. Simt că acum s-ar putea să aflu ceva important. Dacă nu am să mă grăbesc. Dacă îi voi da replici exacte. Oare cînd am vorbit cu despre foc ? A, da ! „Speriaţi-i cu foc !“

— Orice copil ştie că animalele se tem de foc, spun. De aceea am şi ghicit. A fost oare atît de greu să ghicesc ?

— Cred că a fost greu, bombăne Şcekn. Pînă acum nu ai ghicit.

Tace şi nu se mai uită pieziş. Discutăm. Totuşi este deştept. Realizează că ori n-am înţeles nimic, ori nu vreau să vorbesc pentru urechi străine... Şi într-un caz şi în celălalt era mai bine ca discuţia să se încheie... Deci, am ghicit ceva despre foc. În realitate însă nu am ghicit nimic. I-am spus doar lui Vanderhouse : „Speriaţi-i cu foc“. Şi Şcekn a crezut că am ghicit ceva. Foc, foc... Şcekn nu a avut, bineînţeles, nici un foc... Deci a avut. Atîta doar că, spre deosebire de ciini, eu nu l-am văzut. Ei poftim, numai asta îmi lipsea. Halal Şcekn !

— Și îi ardeai ? îl iscodesc.

— Focul arde, răspunde sec Șcekn.

— Și asta știe s-o facă orice Căpățînos ?

— Doar pămîntenii ne spun Căpățînoși. Stîrpiturile din sud ne numesc „strigoi", iar în Delta Șarpelui Albastru sîntem denumiți „bătăi de cap". În Arhipelag ni se spune „tzehu"... Nu există un corespondent al acestui termen. El denumește un locuitor al subteranelor, capabil să cucerească și să ucidă prin forța spiritului său.

— E clar.

Numai cinci ani mi-au trebuit ca să aflu că prietenul meu cel mai apropiat, căruia nu i-am ascuns niciodată nimic, poate să cucerească și să omoare prin forța spiritului său. Să sperăm că doar cîinii, deși, cine știe... Doar cinci ani de prietenie. Ei, drăcia dracului, în fond de ce mă afectează asta ?

Șcekn simte instantaneu amărăciunea din vocea mea, dar o interpretează altfel.

— Nu fi zgîrcit, spune el. Voi, în schimb, aveți multe din ceea ce noi nu avem și nu vom avea niciodată. Mașinile și știința voastră...

Ieșim în piață și ne oprim imediat pentru că observăm un tun. Este așezat în stînga, imediat după colț, scund, parcă ar fi răsărit din pavaj — o țeavă lungă cu măciulia grea de frînare a reculului, cu scutul lat și jos, pictat în zigzaguri de camuflaj, cu suporturile tubulare larg desfăcute, cu roți groase, cauciucate... Din această poziție fuseseră trase mai multe focuri, dar asta fusese demult, tare demult. În jur, zăceau împrăștiate tuburile proiectilelor trase, mîncate în întregime de oxizi verzi și roșii, cîrligele suporturilor spintecară asfaltul pînă dăduseră de pămînt, iar acum stau scufundate în iarba deasă. Un pomișor reușise chiar să se înalțe lîngă suportul din stînga. Închizătorul ruginit zăcea desfăcut, înălțătorul lipsea, iar în spatele poziției erau aruncate lăzile pentru muniție, putrezite și dezmembrate, complet goale. Aici se trăsese pînă la ultimul proiectil.

Mă uit unde s-a tras, privind pe deasupra scutului. Mai exact, văd la început niște găuri imense, năpădite de iederă, în peretele casei de vizavi, și doar după aceea îmi

sare în o hi o absurditate arhitecturală. La poalele casei ciuruite era așezată, exact ca nuca în perete, o clădire joasă, fără etaj, un fel de pavilion cu acoperișul plat și având culoarea galben-spălăcit. Acum era cît se poate de limpede că ținta fusese pavilionul și că se trăsese direct în el, de aproape, de la cincizeci de metri, iar breșele care se căscau deasupra, în spatele casei, păreau a fi rezultatul unor lovituri greșite, deși era greu de crezut că se putea da greș de la o asemenea distanță. De altfel, nu erau chiar atît de multe lovituri greșite și nu-mi rămînea decît să mă minunez de rezistența acestei construcții galbene, neaspectuoase, care încasase lovitură după lovitură și totuși nu se transformase într-o grămadă de moloz.

Amplasamentul pavilionului era absurd și la început am avut impresia că această clădire fusese mișcată din loc datorită loviturilor puternice, că fusese aruncată înapoi, pe trotuar, și aproape băgată în peretele casei. Totuși nu s-a întîmplat așa. Torpilele au lăsat în fațada galbenă orificii rotunde, cu marginile topite și înnegrite, și au explodat apoi înăuntru, astfel încît ușile masive ale intrării largi fuseseră aruncate spre exterior, stînd acum atîrnate strîmb, parcă susținute de niște fire invizibile. În interior izbucnise, fără îndoială, un incendiu și totul arsese pînă la temelie. Focul lăsase urme negre deasupra intrării și ici-colo, deasupra breșelor din zid. Pavilionul însă, cu siguranță, stătea tot acolo unde fusese amplasat de la bun început de niște arhitecți aiuriți, acoperind trotuarul și o parte din drum, ceea ce, neîndoielnic, provoca stînjeneala traficului.

Tot ceea ce se întîmplase aici avusese loc în urmă cu mulți ani, demult dispăruseră mirosurile incendiilor și a armelor de foc, dar, în mod ciudat, se păstrase și încă te apăsa pe suflet atmosfera de ură omenească, de răutate și nebunie, care-i îndemnase atunci pe artileriști.

Încep să dictez următorul raport, iar Șceku se așază mai departe de mine și, lăsîndu-și buza în jos cu dispreț, bolborosește tare, demonstrativ, privindu-mă pieziș cu ochiul său galben: „Oameni... Ce îndoială poate să mai existe... Bineînțeles, oameni... Fierul și focul, dărîmături, totdeauna același lucru...“ Probabil că și el simte această

atmosferă, poate chiar mai intens decît mine. În plus, își amintește acum de locurile natale — pădurile înțesate cu material tehnic ucigător, spațiile arse, făcute scrum, acolo unde se înalță trunchiurile moarte și radioactive ale copacilor arși și unde însuși pămîntul este îmbibat cu ură, frică și moarte...

Nu mai aveam ce face în această piață. Puteam doar să presupunem ipoteze și să ilustrăm tablouri, unul mai groaznic decît celălalt. Ne continuăm drumul și mă gîndesc că în epocile catastrofelor globale civilizațiile aruncă la suprafața existenței toată ticăloșia, toate scursorile acumulate de secole în genele societății. Formele acestor depuneri sînt dintre cele mai diverse și în funcție de ele se poate aprecia cît de prost au mers lucrurile la civilizația dată, în momentul cataclismului. Foarte puține se pot spune însă despre natura acestui cataclism, pentru că cele mai diverse catastrofe, fie că este vorba de o pandemie totală, de un război mondial, sau chiar de o catastrofă geologică, aruncă la suprafață aceeași drojdie : ură, egoism feroce, cruzime, care pare să fie justificată, dar care în realitate nu are nici o justificare...

Comunicare de la Espada : a reușit contactul. Ordinul lui Komov : toate grupele să-și pregătească translatorii pentru receptarea informației lingvistice. Duc mîna la spate și, pipăind, acționez întrerupătorul traducătorului portabil...

MAIA GLUMOVA, PRIETENA LUI LEV ABALKIN

NU AM MAI PREVENIT-O pe Maia Glumova de vizita ce urma să i-o fac şi, la nouă dimineaţa, m-am îndreptat direct spre Piaţa Stelei.

La revărsatul zorilor a plouat puţin şi acum imensul cub din marmură neşlefuită al muzeului strălucea umed în soare. Încă din depărtare am zărit o gloată pestriţă de oameni în faţa intrării principale şi, apropiindu-mă, am auzit exclamaţii de decepţie şi nemulţumire. Se părea că Muzeul fusese închis pentru public încă de ieri datorită pregătirii unei noi expoziţii. În general, mulţimea era formată din turişti, dar cei mai indignaţi erau cercetătorii ştiinţifici care îşi aleseseră tocmai această dimineaţă pentru a lucra cu exponatele. N-aveau ei treabă cu noile expoziţii. Trebuiau preveniţi înainte de efectuarea acestor manevre administrative. Iată, acum ei pierduseră ziua de azi... Învălmăşeala s-a accentuat datorită maşinilor cibernetice de făcut curăţenie, pe care, probabil, uitaseră să le mai reprogrameze şi care umblau acum aiurea prin mulţime, încurcîndu-se în picioarele tuturor, sărind într-o parte ca urmare a ghionturilor încasate şi stîrnind la fiecare minut explozii de rîsete răutăcioase prin încercările lor absurde de a trece prin uşile închise.

Înţelegînd situaţia, nu am mai zăbovit aici. Am fost nu o dată în acest Muzeu şi ştiam unde se află intrarea

de serviciu. Am înconjurat clădirea și, străbătînd aleea umbroasă, m-am îndreptat spre ușița largă și joasă, abia vizibilă după perdeaua de plante cățărătoare. Era închisă și această ușiță din material plastic, care imita lemnul vechi de stejar. În pragul ei se chinuia să intre încă un ciberîngrijitor. Avea o înfățișare tristă, deznădăjduită : în cursul nopții, săracul, se descărcase serios, iar acum, aici la umbră, avea prea puține șanse să acumuleze din nou energie.

L-am împins cu piciorul și am bătut nervos în ușă. Mi-a răspuns o voce mormîntală :

— Muzeul Culturilor Extraterestre este închis temporar pentru amenajarea sălilor centrale ale noii expoziții. Vă cerem scuze, reveniți peste o săptămînă.

— Massaraksh ! am spus tare, uitîndu-mă puțin dezorientat în jur.

În jur, firește, nu era nimeni și doar ciberul țiriia grijuliu la picioarele mele. Probabil că pantofii mei îi treziseră interesul.

L-am împins din nou și iarăși am lovit cu pumnul în ușă.

— Muzeul Culturilor Extraterestre... începu vocea mormîntală și se opri brusc.

Ușa se deschise.

— Așa da, am spus și am intrat.

Ciberul rămase dincolo de prag.

— Ei ? i-am spus. Intră.

El s-a dat înapoi, de parcă ar fi ezitat, și în aceeași clipă ușa s-a închis la loc.

Mirosul de pe coridoare nu era prea intens, dar extrem de caracteristic. Demult am observat că fiecare muzeu își are mirosul său. Deosebit de puternic miroase în muzeele zoologice, dar nici aici nu mă puteam plînge că nu miroase. Cred că a culturi extraterestre.

Am intrat în prima încăpere și am văzut două fete, tinere de-a binelea, care meștereau ceva cu ajutorul unor ciocane de lipit moleculare în mărunțaiele unei construcții, care, mai mult decît orice, aducea a un gigantic ghem de sîrmă ghimpată. Am întrebat unde o pot găsi pe Maia Glumova, am primit explicații amănunțite și am început

să străbat sălile și coridoarele Sectorului Special rezervat obiectelor unei culturi materiale cu destinație necunoscută. Aici nu am întîlnit pe nimeni. Masele largi de colaboratori se găseau, probabil, în încăperile centrale, unde se ocupau de noua expoziție, iar aici nu era nimeni și nimic în afară de obiectele cu destinație necunoscută. În schimb mă săturasem deja să tot văd aceste obiecte în drumul meu și, fiindcă veni vorba, am ajuns la convingerea că destinația lor, așa cum este necunoscută, așa va și rămîne astfel în vecii vecilor, amin.

Pe Maia Toivovna am găsit-o în cabinetul ei de lucru. Cînd am intrat și-a ridicat fața frumoasă, mai mult decît atît, era o femeie foarte drăguță, cu un păr castaniu minunat, cu ochii mari, cenușii, nasul puțin cîrn, iar mîinile puternice, dezgolite, aveau degetele lungi. Bluza largă, fără mineci, pe care o purta, era de culoare albastră, cu dungulițe albe și negre. O femeie fermecătoare. Deasupra sprîncenei drepte avea o aluniță micuță, neagră.

Se uita la mine absentă, de fapt nu chiar la mine, ci prin mine, mă privea și tăcea. Pe masa din fața ei nu era nimic, doar mîinile ei stăteau pe masă, ca și cînd le-ar fi pus acolo și ar fi uitat de ele.

— Îmi cer scuze, am spus. Numele meu este Maxim Kammerer.

— Da. Vă ascult.

Vocea îi era la fel de absentă și rostise un neadevăr : femeia nu mă asculta. Nu mă auzea și nici nu mă vedea. De fapt, era cît se poate de clar că astăzi nu îi păsa de mine. Orice om cumsecade și-ar fi cerut iertare în locul meu și ar fi plecat ușurel. Însă eu nu-mi permiteam să fiu un om cumsecade. Eram salariatul organizației COMCON-2 și mă aflam în timpul serviciului. De aceea nu m-am scuzat și cu atît mai mult nu am plecat, ci m-am așezat chiar în primul fotoliu aflat mai la îndemînă, după care, abordînd o mină de binevoitor, am întrebat :

— Ce se întîmplă astăzi în Muzeu ? Nu lasă pe nimeni să intre...

Lăsă impresia că se miră puțin :

— Nu lasă ? Oare ?

— Păi ce vă spun! Abia-abia m-au lăsat să trec pe la intrarea de serviciu...

— A, da... Iertați-mă, cine sînteți? Aveți treabă cu mine?

Am mai spus o dată că sînt Maxim Kammerer și am început să îmi turui legenda.

Pe neașteptate se întîmplă un lucru uimitor. Doar ce am rostit numele lui Lev Abalkin, că ea parcă se și trezi. Dispăru imediat expresia de indolență de pe chip, femeia se îmbujoră toată și literalmente își pironi ochii cenușii asupra mea. Nu scoase însă nici un cuvînt și mă ascultă pînă la sfîrșit. Doar își ridică încet mîinile vlăguite de pe masă, își încrucișă degetele lungi și își sprijini bărbia în ele.

— Dumneavoastră l-ați cunoscut personal? mă întrebă.

Am povestit expediția din Delta Șarpelui Albastru.

— Și o să scrieți despre toate astea?

— Bineînțeles, am răspuns. Dar asta nu este suficient.

— Nu este suficient pentru ce?

Pe fața ei se așternu o expresie stranie — parcă și-ar fi reținut cu greu rîsul. Ba chiar și ochii începură să-i strălucească.

— Știți, am reluat eu, vreau să arăt cum a devenit Abalkin cel mai bun specialist în domeniul său. La granița dintre zoopsihologie și sociopsihologie el a produs ceva...

— Dar el nu a devenit specialist în domeniul său, mă întrerupe ea. L-au făcut Progresor. Ei doar l-au... Ei...

Nu, nu își reținea rîsul, ci lacrimile. Acum nu se mai stăpîni. Își îngropă fața în palme și izbucni în hohote de plîns. O, Doamne! În general, lacrimile de femeie reprezintă ceva îngrozitor, iar aici, în plus, nu înțelegeam nimic. Plîngea năvalnic, cu suspine, uitînd de sine, ca un copil, tremurînd din tot corpul, iar eu stăteam ca prostul-proștilor și nu știam ce să fac. În astfel de cazuri se aduce un pahar cu apă, dar în cabinet nu se zărea nici pahar, nici apă, nici vreun alt înlocuitor — doar rafturi înțesate cu obiecte avînd o destinație necunoscută.

Ea continua să plîngă, lacrimile curgeau șiroaie printre degete și picurau pe masă, în timp ce femeia suspina spas-

modic, plîngînd cu sughițuri, cu fața ascunsă în palme, apoi, pe neașteptate începu să vorbească și o făcea în așa fel, încît parcă ar fi gîndit cu voce tare, întrerupîndu-se pe sine însăși, dezordonat și fără vreun scop anume.

...El o bătea — oho, și încă cum! Cum ridica un pic coada, o bătea de-o spărgea. Nu-i păsa că era fată, că era cu trei ani mai mică decît el — îi aparținea lui și cu asta basta. Ea era obiectul lui, obiectul lui propriu. A devenit un obiect chiar din prima zi cînd a văzut-o. Ea avea cinci ani, el — opt. El alerga în cercuri și își țipa propria lui numărătoare de joacă: „Lighioană, drept în poartă, de-o nimerești, o mierlești!". De zece ori la rînd, de douăzeci de ori. Ea a rîs și atunci el a bătut-o pentru prima dată...

...Era minunat să fie obiectul lui, pentru că o iubea. Nu a mai iubit niciodată pe altcineva. Doar pe ea. Celelalte îi erau indiferente. Nimeni nu înțelegea nimic și nici nu știa ce să înțeleagă. El ieșea pe scenă, cînta și recita doar pentru ea. Așa și spunea: „Asta-i pentru tine. Ți-a plăcut?" Sărea în înălțime, doar pentru ea. Se scufunda în apă pînă la adîncimea de treizeci și doi de metri, doar pentru ea. Scria poezii noaptea, tot numai pentru ea. O aprecia foarte mult, era obiectul lui personal și se străduia mereu să fie vrednic de un asemenea obiect valoros. Și nimeni nu știa nimic despre asta. Întotdeauna reușea să facă astfel încît nimeni nu afla nimic. Totul a durat pînă în ultimul an, cînd a aflat Profesorul...

...Mai avea multe obiecte personale. Întreaga pădure din jurul internatului era uriașul său obiect personal. Fiecare pasăre din această pădure, fiecare veveriță, fiecare broască din șanț. Era stăpînul șerpilor, el pornea și încheia războaiele dintre furnicare, știa să trateze cerbii — toate îi aparțineau, cu excepția unui elan bătrîn, numit Rex, pe care la început l-a considerat un egal al lui, dar apoi s-au certat și elanul a fost izgonit din pădure...

...Proasta, proasta de mine! La început totul a fost atît de bine, dar mai tîrziu, dezvoltîndu-se, a vrut să se elibereze. Chiar așa i-a și spus, direct, că nu mai vrea să fie obiectul lui. El a bătut-o, dar ea era încăpățînată și a insistat, proastă blestemată. Atunci a bătut-o din nou, cu

cruzime și duritate, așa cum își bătea lupii care încercau să iasă de sub stăpînirea lui. Dar ea nu era un lup, era mai încăpățînată decît toți lupii la un loc. Atunci și-a scos cuțitul, pe care singur îl făcuse dintr-un os găsit în pădure, și cu un zîmbet drăcesc și-a crestat încet mîna, într-un mod înspăimîntător, de la încheietură pînă la cot. Stătea în fața ei, zîmbind drăcesc, cu sîngele țîșnindu-i din mînă precum apa de la robinet, și a întrebat-o : „Dar acum ?“. El nici măcar nu apucă să se prăbușească la pămînt, cînd ea a înțeles cîtă dreptate avea. Întotdeauna el avusese dreptate, de la bun început. Dar ea, proasta, proasta, tot nu a vrut s-o recunoască..

...Iar în ultimul lui an, cînd ea s-a întors din vacanță, deja nu mai era nimic. Se întîmplase ceva. Probabil îl luaseră în mîinile lor... Sau aflaseră despre toate și, bineînțeles, se îngroziseră, idioții. Blestemații ăștia de cretini raționali. El a privit prin ea și a întors capul. Și de atunci nu s-a mai uitat la ea. A încetat să mai existe pentru el, ca tot restul de altfel. Își pierduse obiectul personal și se împăcase cu pierderea. Iar cînd el și-a adus din nou aminte de ea, totul era altfel. Viața încetase să mai fie o pădure enigmatică în care el să rămînă stăpînul, iar ea — obiectul cel mai valoros pe care-l avusese. Începuseră deja să-l transforme, era aproape un Progresor, la jumătatea drumului către o altă lume, unde fiecare trăda și chinuia pe celălalt. Era evident că stătea bine înfipt în acest drum, fiind un elev bun, capabil și sîrguincios. Îi scria, ea nu-i răspundea. O chema, nu-i răspundea. N-ar fi trebuie nici să-i scrie, nici s-o cheme, doar să vină singur și s-o bată ca altădată și atunci totul poate că ar fi fost ca mai înainte. Acum însă nu mai era un stăpîn. Devenise doar un bărbat, ca atîția alții în jur, și încetase să-i mai scrie...

...Ultima lui scrisoare, ca-ntotdeauna scrisă de mînă (admitea doar scrisorile scrise de mînă, refuzînd orice fel de cristale sau înregistrări magnetice), ultima scrisoare venise tocmai de acolo, dinspre Șarpele Albastru. „Lighioană, drept în poartă, scria el, de-o nimerești, o mierlești“. Nu mai era nimic altceva în această ultimă scrisoare a lui...

Vorbea grăbită, sughițind și suflindu-și nasul în șervețele de laborator mototolite și brusc am înțeles totul, pentru ca în momentul următor ea să spună și singură : se văzuse cu el ieri. Exact cînd o sunasem și în timpul discuției mele cu Toivo pistruiatul, cînd o sunasem pe Iadviga și în timpul discuției cu Excelența, cînd mă lăfăiam acasă, citind raportul operațiunii „Lumea Moartă", în tot acest timp ea fusese cu el, îl privise, îl ascultase și ceva se întîmplase între ei; altfel nu s-ar fi plîns acum de propria soartă.

MAIA GLUMOVA ŞI ZIARISTUL KAMMERER

TACU, de parcă şi-ar fi venit în fire, la fel mi-am revenit şi eu — doar că mai repede cu cîteva secunde. Totuşi eram în timpul serviciului. Trebuia să lucrez. Datoria. Simţul datoriei. Fiecare este obligat să-şi îndeplinească datoria. Ce cuvinte mucegăite, zgrunţuroase. După tot ce am avut ocazia să aud. O dau dracului de datorie şi voi face tot posibilul să scot această femeie nefericită din mlaştina disperării ei neînţelese. Poate asta o fi adevărata mea datorie ?

Ştiam însă că nu este aşa. Nu poate fi aşa din mai multe cauze. De exemplu, pentru că nu ştiu să scot oameni din mlaştina disperării. Pur şi simplu nu ştiu cum se face asta. Nici n-aş şti cu ce să încep. De aceea, mai mult decît orice, aş fi vrut acum să mă ridic, să mă scuz şi să plec. Bineînţeles, nici asta nu pot să fac, pentru că trebuie neapărat să aflu unde s-au întîlnit şi unde este el acum...

Brusc mă întrebă din nou :

— Cine sînteţi ?

— M-a întrebat cu o voce răguşită şi seacă, iar ochii îi erau deja reci şi scînteietori, nişte ochi complet bolnavi.

Pînă să apar eu a stat singură aici, deşi în jur au fost foarte mulţi colegi, ba chiar şi prieteni, dar ea oricum a rămas singură, cu toate că, probabil, cineva dintre ei tot a venit la ea şi a încercat să-i vorbească, fără să schimbe

însă nimic, pentru că aici nimeni nu a știut și nici n-ar fi putut să știe ceva despre omul care a umplut sufletul femeii cu această îngrozitoare disperare, cu această mistuitoare dezamăgire ce-i sorbea puterile, și cu altele, ce se acumulaseră în ea în decursul nopții trecute și care vroiau acum să irupă, fără a găsi însă ieșirea, pînă cînd, iată, am apărut eu și am rostit numele lui Lev Abalkin : parcă aș fi tăiat cu bisturiul un abces insuportabil. Și atunci ea a izbucnit, simțind pentru un timp o mare ușurare, că a reușit în sfîrșit să țipe, să plîngă, să se elibereze de durere, rațiunea i s-a descătușat și din acel moment am încetat să mai fiu un doctor și am devenit ceea ce de fapt eram în realitate : un om complet străin, aflat acolo ocazional. Acum era evident pentru ea că de fapt nu puteam fi considerat un ins nimerit acolo total ocazional, pentru că astfel de întîmplări nu există. Este de neconceput : să te desparți de iubitul tău acum douăzeci de ani, să nu știi nimic despre el timp de douăzeci de ani, să nu-i auzi numele douăzeci de ani, apoi să-l întîlnești din nou după această perioadă, să petreci cu el o noapte — amară, groaznică, mai groaznică și mai amară decît orice despărțire —, ca dimineața, pentru prima dată în douăzeci de ani, să auzi numele lui rostit de un om complet străin, nimerit acolo întîmplător...

— Cine sînteți ? întrebă ea cu voce răgușită și inexpresivă.

— Numele meu este Maxim Kammerer, am răspuns pentru a treia oară, arătînd prin toată înfățișarea mea că sînt extrem de dezorientat. Într-o anumită măsură, sînt ziarist... Dar pentru Dumnezeu... Eu, probabil, am nimerit cam prost... Știți, adun material pentru o carte despre Lev Abalkin...

— Ce face el aici ?

Nu mă credea. Simțea poate că mă interesează nu atît un material despre Lev Abalkin, cît însuși Lev Abalkin. Trebuia să mă reorientez. Cît mai repede. Iar eu, bineînțeles, m-am reorientat.

— În ce sens ? întrebă ziaristul Kammerer, nedumerit și chiar un pic îngrijorat.

— El are aici o misiune ?

Ziaristul Kammerer rămase perplex.

— Sa-sarcină ? N-nu prea înțeleg... Ziaristul Kammerer arăta jalnic. Fără nici o îndoială, nu fusese pregătit pentru o asemenea întîlnire. Nimerise într-o situație stupidă contra voinței lui și nu-și imagina cum ar fi putut să se descurce într-o astfel de situație. Mai mult decît orice pe lume ziaristul Kammerer ar fi vrut să fugă. Maia Toivovna, eu doar... Ce Dumnezeu, să nu credeți... Considerați că n-am auzit nimic aici... Deja am uitat totul !... Și, de fapt nici n-am fost aici !... Dacă însă pot să vă ajut cu ceva...

Ziaristul Kammerer mormăia inepții și era congestionat din cauza fisticelii. Nu mai stătea jos. Abordase o poziție serviabilă și foarte incomodă, aplecat deasupra mesei și tot încercînd să o prindă de cot pe Maia Toivovna în semn de încurajare. Probabil că arăta destul de dezgustător, dar cu siguranță părea total inofensiv și prostesc.

— ...Vedeți, eu am o manieră de lucru... mormăia într-o încercare penibilă de a se justifica cumva. Probabil că, nu știu, e discutabil, dar înainte reușeam mereu... Eu încep de la periferie : colaboratori, prieteni... profesorii, bineînțeles... mentorii... Apoi, ca să zic așa, înarmat, abordez principalul subiect de cercetare... Am întrebat la COMCON și mi-au spus că Lev Abalkin trebuie să se întoarcă pe Pămînt foarte curînd... Am discutat deja cu Profesorul... Cu doctorul... Apoi m-am decis... cu dumneavoastră... dar nu e momentul potrivit... Iertați-mă și iar iertați-mă... Doar nu sînt orb, văd că s-a produs o coincidență foarte neplăcută...

Acest neîndemînatic și cam prostuț ziarist Kammerer a reușit totuși s-o liniștească. Ea se lăsă moale în fotoliu și își îngropă fața în palme. Suspiciunea dispăruse și rămăsese doar rușinea și învăluirea oboselii.

— Da, spuse ea. Această coincidență...

Acum ziaristul Kammerer ar fi trebuit să se întoarcă și să plece în vîrful picioarelor. Ziaristul nu era un astfel de om. Nu putea el, uite așa, pur și simplu, să lase singură o femeie chinuită, supărată și care fără îndoială avea nevoie de sprijin și ajutor.

— Bineînțeles, o coincidență, nimic altceva... mormăia el. Să uităm, n-a fost nimic.. Apoi, cîndva, cînd doriți...

dacă binevoiți... eu... cu foarte mare recunoștință, bineînțeles... Desigur, nu e pentru prima dată în activitatea mea cînd mi se întîmplă să discut mai întîi cu subiectul principal, iar apoi deja... Maia Toivovna, să chem poate pe cineva ? Eu într-o clipă...

Ea tăcea.

— Mă rog, dacă nu trebuie, e bine și așa... De ce ? Mai stau aici cu dumneavoastră... pentru orice eventualitate...

În sfîrșit, ea își luă palmele de pe ochi.

— Nu e nevoie să stați cu mine, spuse sfîrșită. Mai bine duceți-vă la subiectul dumneavoastră principal...

— Nu-nu-nu ! protestă ziaristul Kammerer. Am timp berechet. Subiectul, știți, ca orice subiect, n-aș fi vrut să vă las singură... Am destul timp... Ezită, se răsuci, apoi dădu din mînă. N-o să dispară nicăieri subiectul ! Îl prind eu... Cred că nici nu este acasă acum. Îi știu eu pe Progresorii ăștia în concediu. Umblă probabil prin oraș și se lasă pradă amintirilor sentimentale...

— Nu este în oraș, spuse Maia Toivovna, totuși cu reținere. Pînă la el aveți două ore de zbor...

— Două ore de zbor ? Ziaristul Kammerer era neplăcut surprins. Dați-mi voie, dar am avut impresia...

— E la Valdai ! La stațiunea balneară „Plopișorul" ! La lacul Velie ! Și să știți că hiper-T nu funcționează !

— Hm-m-m ! făcut tare ziaristul Kammerer.

O călătorie de două ore în aer, evident, nu intra în planurile lui de astăzi. Ba chiar se putea crede că el, în general, este contra călătoriilor aeriene.

— Două ore... mormăia el. Așa-așa-așa... Îmi imaginam altfel toate astea... Scuzați-mă, Maia Toivovna, aș putea cumva lua legătura cu el de aici ?...

— Probabil că se poate, răspunse Maia Toivovna cu o voce complet stinsă. Nu știu însă numărul lui... Auzi, Kammerer, lasă-mă singură. Acum nu mai are nici un rost să stai cu mine.

Și iată că abia acum ziaristul Kammerer înțelese pe deplin situația penibilă în care se afla. Țîșni în picioare și fugi spre ușă. Își aduse aminte de ceva și se înapoie la masă. Mormăi nedeslușit niște scuze. Din nou o zbughi spre ușă, ciocnindu-se în drum de un fotoliu. Continuînd

să biiguie scuze, ridică fotoliul și îl așeză la loc cu foarte mare precauție, de parcă ar fi fost de cristal și porțelan. Se retrase, făcînd mereu plecăciuni, împinse ușa cu spatele și dădu buzna în coridor.

Am închis încet ușa și am stat un timp, frecîndu-mi cu dosul palmei mușchii amorțiți ai feței. Îmi era greață, de rușine și dezgust față de mine însumi.

De pe malul estic „Plopișorul" arăta ca o aluviune de acoperișuri albe și roșii, cufundate în desișurile roșii și verzi de scoruș. Se mai vedea acolo o fîșie îngustă de plajă și un debarcader ce părea a fi din lemn și de care se lipise un cîrd de bărci multicolore. Pe întregul povîrniș scăldat de soare nu se zărea suflet de om și doar la debarcader cineva în alb stătea jos, cu picioarele goale atîrnîndu-i în gol, deasupra apei, și trebuie presupus că pescuia — prea era nemișcat.

Mi-am aruncat hainele pe bancă și am intrat în apă fără zgomot. Apa lacului Velie era bună, curată, dulce și era o adevărată plăcere să înoți.

M-am cățărat pe debarcader și am sărit într-un picior pe scîndurile înfierbîntate de soare, scoțîndu-mi apa dintr-o ureche, iar acest cineva îmbrăcat în alb își desprinse, în sfîrșit, privirile de pe pluta undiței și uitîndu-se peste umăr întrebă cu interes :

— Așa și veniți de la Moscova, doar în chiloți ?

Din nou dădeam de un moșulică la vreo sută de ani, uscățiv și slab precum undița lui din bambus, doar că nu era galben la față, ci mai degrabă maroniu, ba chiar aș fi spus că-i aproape negru. Asta și poate datorită contrastului cu îmbrăcămintea de un alb imaculat. Cu toate acestea ochii lui erau tineri — mici, albaștri și jucăuși. O șăpcuță de un alb orbitor, cu un cozoroc gigantic contra soarelui, îi acoperea capul, neîndoielnic pleșuv, și îl făcea să semene ori cu un jocheu ieșit la pensie, ori cu un școlar marktwainian ce chiulea de la școala duminicală.

— Se spune că aici se găsește pește din belșug, am spus, lăsîndu-mă pe vine lîngă el.

— Minciuni, răspunse. Continuă scurt. E greu.

— Se spune că pe aici se poate petrece binișor timpul liber.

— Depinde cine-l petrece, preciză.

— Se spune că pe aici este o staţiune modernă.

— A fost.

Eram secătuit. Am tăcut amîndoi.

— O staţiune modernă, tinere, rosti el sentenţios, a fost pe aici cam acum trei sezoane. Sau cum spune strănepotul meu Briaceslav : „acum înapoi". Acum, vezi tu, tinere, noi nu ne putem închipui odihna fără apă rece ca gheaţa, fără ţinţari, cruditâţi şi păduri sălbatice... „Stîncile sălbatice — iată adăpostul meu", vezi tu... Taimîr şi Ţara lui Baffin, ştiţi doar... Cosmonaut ? întrebă brusc. Progresor ? Etnolog ?

— Am fost, am spus nu fără răutate.

— Iar eu sînt doctor, spuse fără să clipească. Cred că nu aveţi nevoie de mine ? În ultimele trei sezoane rar am fost cuiva de folos aici. De altfel, experienţa ne arată că pacienţii înclină să vină în turmă. De exemplu, ieri a fost nevoie de mine. Se pune întrebarea : de ce nu şi azi ? Sînteţi sigur că nu aveţi nevoie de mine ?

— Doar ca un interlocutor plăcut, am spus cu sinceritate.

— Păi, ce să spun, mulţumesc şi pentru asta, răspunse prompt. Haideţi atunci să mergem la un ceai.

Şi ne-am dus să bem ceai.

Doctorul Gowannek locuia într-o casă ţărănească impunătoare, din bîrne, aflată lîngă pavilionul medical. Casa era utilată cu tot necesarul : cerdac cu stilpi şi balustrade, cu ancadramente dantelate, cu cocoş metalic pe acoperiş, cu un cuptor rusesc din pămînt, cu ultrasunete şi autoreglaj, cu baie şi vatră, cu un pat de pămînt pentru două persoane în spatele cuptorului şi o pivniţă dublu etajată, conectată de altfel la Linia de Aprovizionare. În spatele casei, printre desişurile mari de urzică, se iţea cabina hiper-T-ului, construită cu măiestrie în stilul unui WC din lemn.

Ceaiul doctorului a constat într-o ciorbă rece de sfeclă roşie, păsat de mei cu dovleac şi, în fine, cvas spumos cu stafide. Ceaiul propriu-zis, ceaiul, ca atare, nu exista : în convingerea lui profundă, doctorul Gowannek considera

că datorită consumului de ceai concentrat se formează pietre la rinichi, iar ceaiul slab era un nonsens culinar.

Doctorul Gowannek era un vechi locuitor al „Plopișorului" : începuse să practice meseria în aceste locuri în urmă cu douăsprezece sezoane. Cunoscute „Plopișorul" și ca o stațiune mediocră, cum sînt cu miile, și în timpul înfloririi ei fantastice, cînd în balneologie se vehicula ideea că numai zona temperată este capabilă să facă fericit un om. N-a părăsit stațiunea nici acum, în perioada decăderii ei inevitabile.

În sezonul actual, început ca de obicei în aprilie, nu veniseră la „Plopișor" decît trei persoane.

La mijlocul lui mai a stat aici o pereche, soț și soție, niște vidanjori absolut sănătoși, abia sosiți din Atlanticul de Nord, unde împrăștiaseră o grămadă imensă de reziduuri radioactive. Această pereche — un negru bantu și o malaieză — încurcase emisferele și veniseră aici, vedeți dumneavoastră, ca să schieze. Au umblat cîteva zile prin pădurile din jur și într-o noapte minunată au dispărut fără urmă, abia după o săptămînă sosind o telegramă din insulele Faulkland, cu scuzele de rigoare.

Și iată că ieri, dis-de-dimineață, a apărut brusc în stațiunea „Plopișorul" un tînăr ciudat. De ce ciudat ? În primul rînd, nu era clar cum ajunsese aici. Nu avea nici un mijloc de transport, nici aerian, nici terestru — pentru asta doctorul Gowannek putea garanta, datorită insomniei și auzului său foarte bun. Nici pe jos nu ajunsese : prea nu aducea a om care să călătorească pe jos. De altfel, doctorul Gowannek putea ghici fără greș turiștii pedeștri după miros. Mai rămînea hiper-transportul. Dar, după cum se știe, în ultimele zile hiper-recepția a fost perturbată din cauza fluctuației cîmpului neutric și asta însemna că la „Plopișor" se putea ajunge prin hiper-transport doar din pură întîmplare. Atunci se pune următoarea întrebare : dacă acest tînăr apăruse aici din pură întîmplare, de ce se năpustise imediat la doctorul Gowannek, de parcă toată viața ar fi tînjit să-l găsească tocmai pe acesta ?

Acest ultim punct i se păru cam neclar turistului Kammerer, călătorul în chiloți, și doctorul Gowannek nu întîrzie să dea explicațiile corespunzătoare. De fapt, tînărul straniu nu avea nevoie tocmai de doctorul Gowannek. Îi

trebuia oricare doctor şi cu cît mai repede, cu atît mai bine. Tînărul se plîngea de extenuare nervoasă şi ea exista cu adevărat, atît de puternică încît era vizibilă cu ochiul liber pentru un doctor atît de experimentat ca Gowannek. Asta îl determină pe doctor să efectueze o analiză minuţioasă şi multilaterală, care, din fericire, nu indică nimic patologic. Trebuia remarcat că acest diagnostic pozitiv avu pentru tînăr un efect de-a dreptul întremător. Literalmente tînărul înfloreşte văzînd cu ochii şi deja după două-trei ore primea musafiri ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Nu-nu, musafirii sosiseră în modul cel mai obişnuit cu puţină — cu un aeroglisor standard... de fapt, nu musafiri, ci o musafiră. Şi era foarte just : pentru un tînăr nu există şi nu poate exista o psihoterapie mai tămăduitoare decît o tinără fermecătoare. În practica amplă a doctorului Gowannek apăruseră destul de des cazuri analoage. Iată, de exemplu,... Doctorul Gowannek povesti cazul numărul unu. Sau, să zicem,... Doctorul Gowannek povesti cazul numărul doi. În mod corespunzător şi pentru tinere cea mai bună psihoterapie este... Şi doctorul Gowannek exemplifică situaţiile numărul trei, patru şi cinci.

Pentru a nu se face de ris, turistul Kammerer se grăbi să replice cu un exemplu din propria experienţă, cînd el era Progresor şi se afla tot aşa, la limita extenuării nervoase, însă acest exemplu jalnic şi nereuşit a fost respins de doctorul Gowannek cu indignare. Se vede treaba că totul era complet diferit la Progresori — mult mai complicat, iar într-un anumit sens, invers, mult mai simplu. În orice caz, fără consultarea unui specialist, doctorul Gowannek nu şi-ar fi permis niciodată să aplice vreun tratament psihoterapeutic tînărului ciudat, dacă acesta ar fi fost Progresor...

Dar tînărul ciudat, evident, nu era un Progresor. Fie vorba între noi, cred că niciodată nu ar fi putut să fie un Progresor : pentru o astfel de meserie are un tip nefolositor de sistem nervos. Nu, nu era Progresor, mai degrabă ori artist, ori un pictor care suferise un mare eşec creator. Iar acesta nu era nici primul, nici al zecelea caz în bogata practică a doctorului Gowannek. Îmi amintesc... Şi doctorul Gowannek începu să înşire o mulţime de ca-

zuri, unul mai frumos decît celălalt, bineînțeles, schimbînd numele adevărate cu difirite icsuri, beta și chiar alfa...

Turistul Kammerer, fostul Progresor și un om îndeobște grosolan din fire, întrerupse destul de brutal această lecție didactică, spunînd că el, personal, pentru nimic în lume nu ar fi fost de acord să stea în această stațiune cu un artist nebun. Aceasta a fost o remarcă negîndită și turistul Kammerer fu imediat pus la punct. Înainte de toate, cuvîntul „nebun" a fost analizat, făcut țăndări și dat de-o parte, ca fiind nepotrivit din punct de vedere medical și, în plus, vulgar. Și doar apoi doctorul Gowannek spuse, cu un venin neobișnuit în voce, că sus-numitul artist nebun, presimțind probabil invazia fostului Progresor Kammerer și tot inconfortul legat de aceasta, singur refuzase gîndul de a împărți împreună aceeași stațiune și încă de dimineață plecase cu primul aeroglisor apărut. În plus, atît de tare s-a grăbit să evite întîlnirea cu turistul Kammerer, încît nici nu mai avusese timp să-și ia rămas bun de la doctorul Gowannek.

Fostul Progresor Kammerer rămase însă insensibil la venin. El primi totul ca pe un adevăr curat și își exprimă deplina satisfacție că stațiunea este liberă de lucrători ai artei, extenuați, nervoși și că acum se poate alege ușor și cu bun gust un loc propice pentru odihnă.

— Unde a locuit acest neurastenic ? întrebă el direct și imediat se explică : Ca să nu mă duc în zadar acolo.

Această discuție se purta deja în cerdacul cu balustrade. Puțin șocat, doctorul Gowannek arătă în tăcere o casă pitorească, ce purta numărul șase, mare și albastru, aflată separat de celelalte construcții pe un mal abrupt.

— Minunat, spuse turistul Kammerer. Înseamnă că nu vom merge acolo. Și mai întîi, iată, acolo o să mergem... Îmi place că acolo parcă este scorușul mai des...

Era evident că sociabilul doctor Gowannek ar fi vrut să propună, iar în cazul rezistenței — să impună, persoana lui drept conducător și ghid al „Plopișorului". Acum însă turistul și fostul Progresor Kammerer i se părea prea lipsit de jenă și cu obrazul gros.

— Bineînțeles, i-o reteză el. Vă sfătuiesc să mergeți pe poteca aceea. O să găsiți vila cu numărul doisprezece...

— Cum ? Dar dumneavoastră ?

— Mă iertați. Știți, eu am obiceiul ca după ceai să mă odihnesc în hamac...

Fără-ndoială că o singură privire rugătoare ar fi fost suficientă ca doctorul Gowannek să se înmoaie imediat și să-și schimbe obiceiul în numele legilor ospitalității. De aceea Kammerer, vulgar și cu obrazul gros, se grăbi să umple paharul.

— B-b-blestemații de ani, spuse compătimitor și treaba a fost aranjată.

Fierbînd de indignare, doctorul Gowannek se îndreptă în tăcere spre hamacul său, iar eu am dispărut în desișurile de scoruș, am înconjurat pavilionul medical și urcînd povîrnișul abrupt m-am îndreptat spre casa neurastenicului.

IN CASA NUMĂRUL ŞASE

MI-A FOST cît se poate de clar că „Plopişorul“ nu-l va mai vedea niciodată pe Lev Abalkin şi că nu voi găsi nimic folositor pentru mine în locuinţa lui temporară. Două lucruri nu-mi erau însă prea clare. Şi-ntr-adevăr : cum a ajuns Lev Abalkin la acest „Plopişor“ şi pentru ce ? Din punctul lui de vedere, dacă se ascunde cu adevărat, mult mai logic şi neprimejdios ar fi fost să vină la un doctor în oricare mare oraş. De exemplu, la Moscova, aflată la zece minute de zbor de aici, sau măcar la Valdai, aflat la două minute de zbor. Mai degrabă nimerisc aici cu totul întîmplător : ori ignorase avertismentul cu privire la furtuna neutrino, ori îi era totuna unde nimereşte. Avea nevoie de un doctor — urgent, vital. Pentru ce ?

Şi încă o ciudăţenie. Era oare posibil ca un doctor experimentat, în vîrstă de o sută de ani, să greşească în aşa hal, încît să declare un Progresor matur drept inapt pentru această profesie ? Este îndoielnic. Cu atît mai mult cu cît se punea nu pentru prima dată problema orientării profesionale a lui Abalkin... E cam fără precedent. Una este să faci pe cineva Progresor, în pofida aptitudinilor sale profesionale şi cu totul altceva să faci Progresor un om cu sistemul nervos contraindicat pentru aceasta. Pentru o chestie de genul ăsta se dă afară din serviciu, nu temporar, ci pentru totdeauna, fiindcă asta nu mai mi-

roase a irosire de energie umană, ci a moarte de om... Apropo, Tristan a murit deja... Şi imediat m-am gîndit că la urmă, cînd îl voi găsi pe Lev Abalkin, va trebui să-i găsesc pe acei oameni din vina cărora s-a produs această încurcătură.

Aşa cum m-am aşteptat, uşa locuinţei temporare a lui Lev Abalkin nu era încuiată. Micul hol era pustiu, iar pe o măsuţă rotundă, joasă, sub o lampă fluorescentă, se găsea o jucărie — un ursuleţ panda, care dădea îngîmfat din cap, cu ochişorii rubiniu aprins.

M-am uitat la dreapta, în dormitor. Probabil că aici nu mai intrase nimeni de vreo doi ani, poate chiar trei : lumina automată nu mai fusese pusă în funcţiune, iar deasupra patului acoperit se zărea în colţ păienjenişul întunecat şi plin de păianjeni morţi.

Ocolind măsuţa, am trecut în bucătărie. Bucătăria fusese folosită. Pe masa pliantă se găseau farfurii murdare, fereastra Liniei de Aprovizionare era deschisă, iar în compartimentul de primire se putea admira un pachet neatins cu un ciorchine de banane. Probabil că acolo la el, în statul major „C", Lev Abalkin era obişnuit să apeleze la serviciile aghiotantului. De altfel, se putea presupune că nu ştia nici cum se pune în funcţiune ciberîngrijitorul...

Într-o oarecare măsură bucătăria m-a pregătit pentru ceea ce am văzut în sufragerie. Este adevărat că într-o măsură prea mică. Pe toată suprafaţa podelei erau împrăştiate bucăţele rupte de hîrtie. Canapeaua largă zăcea în dezordine : pernele multicolore erau aruncate peste tot, iar una se găsea pe jos, în colţul cel mai îndepărtat al camerei. Fotoliul de lîngă masă era răsturnat, iar pe masă erau aruncate în dezordine farfurii murdare şi farfurii cu mîncare uscată ; printre toate astea trona o sticlă cu vin, începută. Încă o sticlă se rostogolise pînă la perete, lăsînd în urmă o dîră lipicioasă pe covor. Nu se ştie de ce, nu era decît un singur pahar cu resturi de vin, dar fiindcă perdeaua de la geam era ruptă şi atîrna în ultimele firicele, am presupus imediat că al doilea pahar zburase prin geamul larg deschis.

Nu toată hîrtia era mototolită şi aruncată pe jos. Cîteva foi albeau canapeaua, bucăţi rupte căzuseră şi în farfuriile cu mîncare şi, în general, farfuriile şi platourile

erau puțin împinse într-o parte, iar în spațiul creat se găsea un top întreg de hîrtie.

Am făcut precaut cîțiva pași și imediat ceva tare mi se înfipse în talpa desculță. Era o bucățică de chihlimbar asemănătoare unei măsele cu două rădăcini. Era sfredelită de la un capăt la altul. M-am lăsat pe vine și uitîndu-mă împrejur am mai găsit cîteva bucățele similare, iar restul mărgelelor de chihlimbar era aruncat sub masă, lîngă canapea.

Stînd tot pe vine, am cules din apropiere o bucățică de hîrtie și am desfăcut-o pe covor. Era o jumătate dintr-o hîrtie obișnuită de scris, pe care cineva desenase cu stiloul o față de om. O față de copil. Un băiețandru de vreo doisprezece ani, cu obrajii bucălați. După mine, tipul de pirîcios. Desenul era schițat din cîteva linii exacte, sigure. Un desen foarte-foarte bun. Mă fulgeră un gînd: dacă greșesc și nu e vorba de Lev Abalkin, ci de un pictor profesionist, victima unui eșec creator și creatorul acestui întreg haos.

Am adunat toată hîrtia de pe jos, am ridicat fotoliul și m-am așezat în el.

Și iarăși mi se păru destul de ciudat totul. Cineva desenase repede și sigur niște fețe, în majoritatea lor de copii, desenase niște animale, în mod evident pămîntene, niște construcții, peisaje și chiar, dacă nu mă înșel, niște nori. Mai erau aici niște scheme și crochiuri executate cu mînă de topograf profesionist: desișuri, pîrîuri, mlaștini, răscruci de drumuri și, tot aici, printre laconicele semne topografice mai apăreau figuri micuțe de oameni, unii stînd jos, alții culcați, în fugă, și miniaturi de animale — ori reni, ori elani, ori lupi, ori cîini, iar unele din aceste figuri erau inexplicabil tăiate.

Toate acestea păreau de neînțeles și în orice caz nu se lega nicicum cu haosul din cameră și cu imaginea ofițerului de stat major imperial, care nu suferise recondiționarea. Pe una din foi am găsit portretul Maiei Glumova, minunat executat, la care m-a frapat expresia dezorientării, ori a nedumeririi, surprinsă foarte abil pe acest chip zîmbitor și în general vesel. Mai era acolo și caricatura Profesorului Serghei Pavlovici Fedoseev, o caricatură magis-

trală : probabil că tocmai așa arăta Serghei Pavlovici acum un sfert de veac. Privind această caricatură am înțeles, în sfîrșit, ce construcții erau reprezentate în desene — era arhitectura tipică școlilor-internat din Euro-Asia în urmă cu douăzeci și cinci de ani... Totul fusese desenat repede, cu siguranță și exactitate și aproape imediat rupt, mototolit și aruncat.

Am dat de-o parte hîrtiile și am privit din nou prin sufragerie. Atenția mi-a fost atrasă de o cîrpușoară bleu, aruncată sub masă. Am ridicat-o și am văzut că era o batistă de femeie. Batista era mototolită și ruptă. Desigur, mi-am amintit imediat de povestea lui Akutagawa și mi-am imaginat cum Maia Toivovna a stat aici, în acest fotoliu din fața lui Lev Abalkin, cum îl privea și îl asculta, zîmbetul de pe fața ei, expresia dezorientării, ori a nedumeririi apărînd ca o umbră străvezie, cum mîinile Maiei sfîșiau și rupeau fără milă batista pe sub masă...

O vedeam cu claritate pe Maia Glumova, dar nu-mi puteam imagina defel ce vedea și ce auzea. Toată afacerea se concentra în aceste desene. Dacă n-ar fi fost ele mi-aș fi putut imagina foarte ușor pe această canapea răvășită un ofițer imperial obișnuit, abia sosit din cazarmă și care adulmecă odihna binemeritată. Desenele existau însă și ceva foarte important, foarte complicat și foarte întunecat se ascundea în ele...

Nu mai aveam ce face aici. M-am întins spre videofon și am format numărul Excelenței.

REACȚIA NEAȘTEPTATĂ A EXCELENȚEI

MĂ ASCULTĂ fără să mă întrerupă, ceea ce deja era un semn îndeajuns de rău. Am încercat să mă consolez cu gîndul că nemulțumirea lui nu are legătură cu mine, ci cu alte împrejurări, ce nu mă priveau. Totuși, ascultîndu-mă pînă la sfîrșit, spuse posomorît :

— Cu Glumova nu ți-a ieșit aproape nimic.

— Eram legat de legendă, am spus sec.

Nu mă contrazise.

— Ce ai de gînd să faci mai departe ? întrebă.

— Cred că nu se mai întoarce aici.

— Și eu cred la fel. Iar la Glumova ?

— Greu de spus. Ca să fiu mai exact, nu pot să spun nimic. Nu înțeleg. Desigur, rămîne o șansă.

— Care-i părerea ta : în general, de ce s-a întîlnit cu ea ?

— Tocmai asta nu înțeleg, Excelență. Judecînd după toate, aici n-au avut în vedere decît dragostea și amintirile. Numai că dragostea nu a fost chiar o dragoste, iar amintirile nu au fost simple amintiri. Altfel Glumova nu ar fi fost într-o asemenea stare. Firește, dacă s-ar fi îmbătat ca un porc, ar fi putut să o jignească... Mai ales dacă ne aducem aminte ce relații ciudate au avut în copilărie...

— Nu exagera, mormăi Excelența. Demult nu mai sînt copii. Să punem problema așa : dacă o să o cheme din nou sau singur va veni la ea — îl va accepta ?

— Nu știu. Mai degrabă — da. El încă mai înseamnă mult pentru ea. N-ar fi fost atît de disperată din cauza unui om, care să îi fie indiferent.

— Literatură, bodogăni Excelența și pe neașteptate urlă : Trebuia să afli de ce a chemat-o ! Să afli ce au vorbit ! Ce i-a spus el !

M-am înfuriat.

— N-am putut afla nimic din toate astea, am spus. Avea o criză de isterie, iar cînd și-a revenit, în fața ei stătea un ziarist idiot, cu obrazul gros de-un țol...

Mă întrerupse.

— Va trebui să te mai întîlnești o dată cu ea.

— Atunci dați-mi voie să schimb legenda !

— Ce propui ?

— Să zicem așa. Sînt de la COMCON. S-a întîmplat o nenorocire pe o planetă oarecare. Lev Abalkin a fost martor. Această nenorocire l-a zguduit însă atît de tare, încît a fugit pe Pămînt și acum nu mai vrea să vadă pe nimeni... Distrus psihic, aproape bolnav. Îl căutăm ca să aflăm ce s-a întîmplat acolo...

Excelența tăcea, era evident că nu-i plăcea propunerea mea. I-am privit un timp chelia pistruiată și nemulțumită, care acoperea ecranul, apoi, stăpînindu-mă, am spus din nou :

— Înțelegeți, Excelență, deja nu se mai poate minți ca înainte. Ea a realizat că nu am apărut întîmplător acolo. Se pare că am reușit să-i schimb părerea, dar dacă voi apărea în același rol — va fi un afront incontestabil adus rațiunii sănătoase ! Ori a crezut că sînt ziarist, dar atunci nu mai are ce discuta cu mine și mă va da dracului de imbecil cu șoricul gros, ori nu m-a crezut și atunci cu atît mai mult mă va expedia. În locul ei aș face la fel. Dar dacă sînt un reprezentant al COMCON-ului, atunci am dreptul să întreb și mă voi strădui s-o fac în așa fel încît să răspundă.

Mi se părea că totul sună destul de logic. În orice caz, acum nu puteam găsi o altă cale. La ea oricum nu mă

mai duc în rolul ziaristului idiot. La urma urmei, Excelența știe ce este mai important : de găsit omul sau de păstrat secretul căutării.

Întrebă fără să ridice capul :

— De ce a trebuit să mergi dimineața la Muzeu ?

M-am mirat.

— Adică cum, de ce ? Ca să discut cu Glumova...

Își înălță încet capul și i-am văzut ochii. Pupilele erau dilatate cît tot irisul. M-am dat înapoi. Categoric, spusesem ceva îngrozitor. Am început să îndrug ca un școlar :

— Dar ea lucrează acolo... Unde puteam să discut cu ea ? Acasă n-am găsit-o...

— Glumova lucrează la Muzeul Culturilor Extraterestre ? întreabă, pronunțînd apăsat cuvintele.

— Da, dar ce s-a întîmplat ?

— În sectorul special al obiectelor cu destinație necunoscută..., șopti. Ori întreabă, ori comunică. Mă trecu un fior rece pe șira spinării, cînd am văzut cum colțul stîng al gurii sale cu buze subțiri se deplasează ușor și mai spre stînga, tot în jos.

— Da, am șoptit.

Iar nu i-am mai văzut ochii. Ecranul fusese din nou acaparat de o chelie strălucitoare.

— Excelență...

— Taci ! urlă el. Și am tăcut amîndoi pentru mult timp.

— Așa, spuse în sfîrșit cu vocea lui obișnuită. Du-te acasă. Stai acasă și să nu cumva să pleci undeva. Pot să am nevoie de tine în orice minut. Dar mai curînd la noapte. Cît îți ia drumul ?

— Două ore și jumătate.

— De ce așa mult ?

— Mai trebuie să trec lacul înot.

— Bine. Cum ajungi acasă îmi raportezi. Grăbește-te.

Ecranul se stinse.

DIN REFERATUL LUI LEV ABALKIN (OPERAȚIUNEA „LUMEA MOARTĂ")

... PLOAIA se întețește din nou, ceața devine tot mai densă și drept urmare casele de-o parte și de alta aproape că nu se mai văd de la mijlocul drumului. Experții intră în panică : au impresia că li s-au defectat transformatoarele bi-optice. Îi liniștesc. Liniștindu-se, devin obraznici și insistă enervant ca să aprind un proiector anticeață. Îl aprind special pentru ei. Experții se entuziasmează, dar acum Șcekn se așază pe coadă, în mijlocul drumului, și declară că nu va mai face nici un pas pînă cînd nu va dispărea acest curcubeu stupid, care-i provoacă dureri în urechi și mîncărimi între degete. El, Șcekn, vede minunat și fără aceste proiectoare absurde, iar experții, chiar dacă nu văd nimic, nici nu au nevoie să vadă ceva. Mai bine ar fi făcut ei o treabă utilă, cum ar fi pregătirea unei supe de ovăz cu fasole pentru Șcekn, la întoarcere. Explozie de indignare. În general, experții se tem de Șcekn. Orice pămîntean care-i cunoaște pe Căpățînoși, mai devreme sau mai tîrziu tot va prinde teamă de ei. Pe de altă parte, oricît de paradoxal ar părea, același pămîntean este incapabil să se poarte cu Căpățînoșii altfel decît cum ar face-o cu niște cîini mari, vorbitori (circ, minuni ale zoopsihologiei, etc...).

Unul dintre experți face imprudența să-l amenințe pe Șcekn, că nu-l va mai hrăni dacă se încăpățînează atît...

Şcekn ridică vocea. Se lămureşte faptul că el, Şcekn, toată viaţa s-a descurcat de minune şi fără experţi. Mai mult decît atît, ne-a fost extrem de bine pînă cînd nu s-a simţit deloc prezenţa experţilor. În ceea ce-l priveşte pe acel expert, care acum, judecînd după toate, vrea să mănînce supa de ovăz cu fasole a lui Şcekn... Şi aşa mai departe, şi aşa mai departe.

Stau în ploaie, ca se înţelege continuu şi în timp ce ascult toată această pălăvrăgeală despre experţi şi fasole nu mă pot desprinde de o amorţeală stupidă. Am senzaţia că sînt martor la o reprezentaţie teatrală incredibil de absurdă, fără cap şi coadă, unde toate personajele şi-au uitat rolurile şi înşiră verzi şi uscate în speranţa că îi va scoate apa la mal. Acest spectacol pare că se desfăşoară special pentru mine în scopul de a mă reţine cît mai mult, de a nu face nici un pas mai departe, în timp ce în culise cineva caută degrabă ca să-mi fie cît se poate de clar : totul este lipsit de sens, nu se poate face nimic, trebuie să mă întorc acasă...

Îmi revin foarte greu şi sting blestematul de proiector. Imediat Şcekn întrerupe la jumătate de cuvînt o frază deosebit de jignitoare, lungă şi bine gîndită, şi, ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, se aruncă înainte. Merg în urma lui, ascultînd cum Vanderhouse restabileşte ordinea la bord : „Ruşine !... Impiedicaţi grupa de teren !... Vă dau imediat afară din camera de comandă !... Vă zbor de aici !... Ce-i aici, bîlci ? !“

— Te amuzi ? şoptesc către Şcekn.

Se uită pieziş cu un ochi bulbucat.

— Intrigantule, spun eu. Voi toţi Căpăţînoşii sînteţi cîrcotaşi şi scandalagii...

— Ud, răspunde anapoda Şcekn. Şi plin de broaşte. N-ai unde să pui piciorul... Şi iar camioane, completează el.

Prin ceaţa din faţa noastră răzbate clar şi pătrunzător un miros greu de fier ud şi ruginit, iar un minut mai tîrziu ne aflăm în faţa unui morman gigantic de diferite tipuri de camioane.

Se găseau aici camioane obişnuite, camioane-furgonete, autoplatforme gigantice şi minuscule maşini în formă de picătură, precum şi nişte instalaţii monstruoase, autopro-

pulsate, cu opt roți de mărimea unui om fiecare. Zăceau îngrămădite în mijlocul străzii și pe trotuare, de-a lungul și de-a latul, aproape strivite bară în bară, uneori chiar suprapuse ; inimaginabil de ruginite și aproape dezmembrate, se prăbușeau la cea mai mică lovitură. Erau sute. Era imposibil să mergi rapid, trebuia să ocolești, să te strecori, să te cațeri și toate aceste mașini erau înțesate cu boarfe demult putrezite și prefăcute în cenușă, îmbibate cu rugină și devenite de nerecunoscut...

Undeva la granița conștiinței mele murmură jalnic experții timorați, Vanderhouse mormăie neliniștit, dar n-am treabă cu ei. Blestemînd, îmi trag picioarele din mlaștina puturoasă de boarfe putrezite și imediat mă prăbușesc, blestemînd, peste niște cutii imense, unde în vrafuri mucegăite de hîrtie chițăie disperați pui roz de șobolan, și tot în blesteme mă rostogolesc, mă prăbușesc, izbindu-mă cu umărul de un perete putred din scîndură, afară în ploaie, în mijlocul unei bălți, speriind broaștele... Sub picioare hîrșiie și trosnesc geamuri sparte, se rostogolesc niște recipienți sau poate niște rulmenți din fier nichelat, care la prima vedere par a fi din metal solid, dar care s-au pulverizat instantaneu cînd m-am sprijinit cu mîna în ei, iar altădată peretele unui furgon gigantic, ca un container transcontinental, a plesnit singur pe mijloc, lăsînd să se reverse șuvoaie bubuitoare de gunoi putrezit, imposibil de identificat în rotocoalele de praf dens, ce puteau dezgustător...

Apoi, oarecum pe neașteptate, acest labirint respingător ia sfîrșit.

De fapt, în jur tot se mai află mașini, sute de mașini, dar acum ele se găsesc într-o ordine relativă, așezate pe ambele laturi ale drumului și pe trotuare, în timp ce pe mijloc strada este din nou complet liberă.

Îl privesc pe Șcekn. Se scutură furios, se scarpină cu toate cele patru labe deodată, își linge spatele, scuipă, improașcă cu blesteme și din nou începe să se scuture, să se scarpine și să se lingă.

Vanderhouse întreabă îngrijorat de ce am deviat de la traseul stabilit și ce fel de depozit este acolo. Îi explic că nu este un depozit. Discutăm pe marginea următorului

subiect : dacă există indicii ale unei evacuări, atunci de ce aborigenii au produs evacuarea dinspre margine spre centru.

— Eu nu mai fac drumul ăsta înapoi, spune Şcekn şi cu o lovitură furioasă lipeşte de drum o broască, ce se strecura prin apropiere.

La ora două după-amiază Statul Major difuzează prima comunicare finalizată. Catastrofă ecologică, dar civilizaţia a dispărut din alte cauze. Dispariţia populaţiei a avut loc, ca să zicem aşa, într-o oră, dar ea nu a fost distrusă în războaie şi nici nu s-a refugiat în Cosmos, datorită lipsei de tehnologie adecvată, şi, în general, planeta nu seamănă cu un cimitir, mai degrabă cu o groapă de lături. Specimene jalnice de aborigeni mai pot fi găsite în locuri agrare, unde ei lucrează pămîntul la întîmplare, lipsiţi complet de deprinderi culturale, în schimb mînuind foarte bine armele cu repetiţie. Concluzia trimisă mie şi lui Şcekn : oraşul trebuia să fie absolut pustiu. Această concluzie mi se pare îndoielnică. La fel şi lui Şcekn.

Strada se lărgeşte, casele şi şirurile de maşini de-o parte şi de alta dispar complet în ceaţă şi simt în faţă spaţiul deschis. După cîţiva paşi, din ceaţă apare drept înainte o formă pătrată, joasă. Este tot o maşină blindată, la fel ca cea de sub peretele căzut, dar aceasta fusese părăsită demult, demult, şi sub greutatea proprie părea înrădăcinată în asfalt. Toate hublourile erau larg deschise. Două ţevi scurte de mitralieră, cîndva aţintite ameninţător asupra oricui ar fi intrat în piaţă, acum zăceau trist prăbuşite şi picături ruginite se scurgeau din ele, prelingîndu-se încetişor pe frontalul înclinat. Trecînd prin imediata apropiere, împing involuntar o uşiţă laterală deschisă larg, dar este înţepenită de rugină.

Nu văd absolut nimic în faţă. În această piaţă ceaţa este deosebită, nenatural de densă, de parcă ani şi ani la rînd ar fi zăcut aici şi în toţi aceşti ani s-ar fi presat, coagulîndu-se ca laptele şi lăsîndu-se sub propria greutate.

— Sub picioare ! comandă pe neaşteptate Şcekn.

Privesc la picioare şi nu zăresc nimic. În schimb, înţeleg deodată că sub tălpile mele nu mai este asfalt, ci ceva moale, elastic, alunecos, ca un covor gros şi ud. Mă las pe vine.

— Poți să-ți aprinzi proiectorul, bombăni Șceikn.

Dar văd și fără proiector că aici asfaltul este aproape în întregime acoperit cu o scoarță scîrboasă destul de groasă, cu un material presat, ud, pe care crescuse din abundență mucegai multicolor. Scot cuțitul și desprind un strat al acestei scoarțe — din masa mucegăită se desprind bucăți ori ca de zdrențe, ori ca fragmente de curelușă, iar pe partea interioară a acestor bucăți se zărește ceva rotund, opac și verzui, (nasture ? cataramă ?), în timp ce niște sîrmulițe sau poate niște arculețe încep să se dezdoaie...

— Toți mergeau aici... spune Șceikn cu o intonație stranie.

Mă ridic și-mi continuu drumul, pășind mai departe pe materialul moale și alunecos. Încerc să-mi stăpînesc imaginația, dar acum nu reușesc. Toți au mers aici, pe acest drum, abandonîndu-și micuțele automobile și furgonete devenite acum inutile, sute de mii și milioane s-au scurs pe acest bulevard în piață, ocolind blindata cu mitralierele ei groaznice și continuîndu-și drumul extenuați, scăpînd pînă și acele puține lucruri pe care încercaseră să le ia cu ei, se poticneau și scăpau poate cu viață, sau se prăbușeau ei înșiși și atunci deja nu mai aveau cum să se ridice și tot ce cădea era călcat, călcat și iar călcat de milioane de picioare. Și nu știu de ce, mi se părea că toate astea se petrecuseră noaptea — terciul omenesc era iluminat de o lumină moartă, șovăitoare, și era o liniște, ca în vis...

— Groapă... anunță Șceikn.

Pun în funcțiune proiectorul. Nu era aici un fel de groapă. În spațiul cuprins de rază, locul era neted și plan, licărind cu reflexele palide ale mucegaiului luminiscent, dar la doi pași mai înainte se profila într-o negură umedă un spațiu dreptunghiular mare, aproximativ douăzeci pe patruzeci, de asfalt neted și gol. Parcă ar fi fost tăiat cu grijă în acest covor mucegăit și lucios.

— Trepte ! spune parcă în disperare Șceikn. Găurite ! Adînc ! Nu văd...

Mi se furnică pielea : niciodată nu l-am auzit pe Șceikn să vorbească cu o voce atît de stranie. Fără să mă uit, las mîna în jos și degetele mele ating capul mare, cu

fruntea lată, și imediat simt tremuratul nervos al urechii triunghiulare. Curajosul Șcekn era speriat. Curajosul Șcekn se lipește de piciorul meu la fel cum strămoșii lui se lipeau de picioarele stăpînilor lor, simțind dincolo de pragul peșterii necunoscutul și pericolul...

— Fără fund... spune disperat. Nu pot să înțeleg. Întotdeauna există un capăt. Au plecat cu toții acolo, dar groapa nu are fund și nimeni nu s-a mai întors... Trebuie să mergem acolo ?

Mă las pe vine și-l îmbrățișez de git.

— Nu văd aici nici o groapă, spun în graiul Căpățînoșilor. Văd numai dreptunghiul neted al asfaltului.

Șcekn suflă greu. Are toți mușchii încordați și se lipește mai mult de mine.

— Tu nu poți să vezi. Nu știi. Patru scări cu trepte găurite. Sînt tocite. Lucesc. Tot mai adînc și mai adînc. Către niciieri. Nu vreau acolo. Nu-mi ordona.

— Prietene ! Ce-i cu tine ? Cum pot să-ți ordon ?

— Nu mă ruga. Nu mă chema. Nu mă invita.

— Plecăm de aici, îl încurajez.

— Da. Repede !

Dictez raportul. Vanderhouse a conectat deja canalul meu la Statul Major și, cînd termin, toți membrii expediției sînt la curent cu cele întîmplate. Începe gălăgia. Sînt lansate ipoteze, se propun măsuri. Zgomotos. Șcekn începe să-și revină ușor-ușor : se uită pieziș și se linge tot timpul. În sfîrșit, intră în discuție însuși Komov. Gălăgia încetează. Primim ordin să ne continuăm deplasarea și ne supunem cu plăcere.

Ocolim înspăimîntătorul dreptunghi, traversăm piața, trecem de a doua mașină blindată ce închidea bulevardul pe partea opusă și ne aflăm din nou între cele două coloane de mașini abandonate. Șcekn fuge iarăși vioi înainte, este ca altădată, energic, arțăgos și arogant. Zîmbesc în sinea mea și mă gîndesc că eu, să fi fost în locul lui, neîndoielnic m-aș fi chinuit acum în urma penibilei crize de frică, în urma panicii aproape copilărești ce nu a putut fi stăvilită acolo, în piață. Dar Șcekn nu era chinuit de așa ceva. Da, trăsese o spaimă bună și nu putuse ascunde asta, dar nu vedea aici nimic rușinos și penibil. Acum comentează cu voce tare :

— Au plecat cu toții sub pămînt. Dacă groapa ar fi avut fund, te-aș fi convins că acum trăiesc cu toții sub pămînt, la mare adîncime, de aceea nu se aude nimic. Dar acolo nu există fund. Nu înțeleg unde pot să trăiască acolo. Nu înțeleg de ce acolo nu există capăt și cum poate fi așa ceva.

— Încearcă să explici, îi spun. Este foarte important.

Dar Șcekn nu poate explica.

— Tare înspăimîntător, repetă el. Planetele sînt rotunde, încercă să explice el, și această planetă este rotundă, eu însumi am văzut asta dar în acest spațiu ea nu este deloc rotundă. În acel loc planeta este ca o farfurie. Și în farfurie este o gaură. Iar această gaură duce dintr-un vid, cel în care ne aflăm, într-un alt vid, unde nu sîntem.

— De ce n-am văzut această gaură ?

— Pentru că este lipită. N-ai de unde să știi. Au astupat-o pentru a o feri de cei ca tine, nu de cei ca mine...

Apoi îmi comunică pe neașteptate că iarăși a apărut un pericol. Un pericol neînsemnat, obișnuit. Foarte mult timp nu a existat, dar acum a apărut.

După un minut, de pe fațada casei din dreapta se prăbușește balconul de la etajul trei. Îl întreb repede pe Șcekn dacă pericolul s-a micșorat. Răspunde fără să stea pe gînduri că da, s-a micșorat, dar prea puțin. Vreau să-l întreb din ce parte ne amenință acum pericolul, dar în spate mă izbește o masă de aer compact, îmi țiuie urechile, iar părul lui Șcekn se face măciucă.

Pe bulevard pare că trece un mic uragan. Este fierbinte și miroase a fier. Se mai prăbușesc cîteva balcoane și cornișe pe ambele părți ale străzii. De pe o casă joasă și lungă se desprinde acoperișul — vechi, găurit și putrezit —, care, rotindu-se ușor și desfăcîndu-se bucăți, plutește pe deasupra drumului și dispare în norul de praf galben-puroios.

— Ce se întîmplă la voi ? urlă Vanderhouse.

— Un curent... răspund printre dinți.

O nouă izbitură a vîntului îmi impune să fug, împotriva voinței mele. Este oarecum injositor.

— Abalkin ! Şcekn ! tună Komov. Staţi pe mijloc ! Cît mai departe de pereţi ! Curăţ piaţa prin suflare şi sînt posibile prăbuşiri...

Pentru a treia oară se porneşte un uragan scurt şi fierbinte, care trece de-a lungul bulevardului exact în momentul în care Şcekn încearcă să se întoarcă cu botul spre vînt. Şcekn este răsturnat cu picioarele în sus şi tîrît pe drum în compania injositoare a unui şobolan gură-cască.

— Gata ? întreabă iritat, imediat cum se potoleşte uraganul. Nici nu încearcă să se ridice în picioare.

— Gata, spune Komov. Puteţi să vă continuaţi drumul.

— Mii de mulţumiri, spune Şcekn, veninos ca cel mai înveninat şarpe.

În eter, cineva chicoteşte, neputîndu-se abţine. Pare-se că este Vanderhouse.

— Îmi cer scuze, spune Komov. Îmi era necesară această risipire a ceţii.

Şcekn aruncă drept răspuns cel mai lung şi întortocheat blestem în limba Căpăţînoşilor, se ridică, apoi se scutură nebuneşte şi brusc încremeneşte într-o poziţie incomodă.

— Lev, spune el. Nu mai e pericol. Absolut deloc. L-a spulberat.

— Mulţumim şi pentru atît, spun.

Informaţie de la Espada. Descriere foarte emotivă a Marelui Gattauh. Îl văd în faţa mea de parcă ar fi viu : un bătrînel inimaginabil de murdar, mirosind a împuticiune, acoperit tot de eczeme, arătînd la vreo două sute de ani şi care afirmă că are douăzeci şi unu de ani, care tot timpul hiriie, tuşeşte, scuipă şi îşi suflă nasul, iar uneori îşi ia mitraliera, pe care o ţine în permanenţă pe genunchi, şi trage cîteva rafale în lumea divină de deasupra lui Espada, refuzînd să răspundă la orice întrebare şi încercînd mereu să-şi pună singur întrebări. De altfel asculta răspunsurile intenţionat neatent şi fiecare al doilea răspuns îl numea cu voce tare minciună...

Bulevardul intră în următoarea piaţă. Practic, nu este tocmai o piaţă — doar că în dreapta se află un părculeţ semirotund, dincolo de care se zăreşte o clădire lungă şi

galbenă, cu fațada concavă, plină de coloane false. Fațada este de culoare galbenă, tufișurile din părculeț sînt tot galben-veștejite, ca pudrate în praful de toamnă, și de aceea nu observ de la început încă un „pahar", exact în mijlocul părculețului.

De data aceasta este întreg și lucește ca nou, de parcă ar fi fost pus aici doar de astăzi dimineață, printre tufișurile galbene — un cilindru de doi metri înălțime și unul în diametru, făcut dintr-un material semitransparent, asemănător chihlimbarului. Stă în poziție perfect verticală, iar ușița lui ovală este închisă ermetic.

La bordul lui Vanderhouse se produce o explozie de entuziasm, iar Șceknn își demonstrează încă o dată indiferența și chiar disprețul față de aceste obiecte, care nu prezintă „interes pentru poporul său": începe imediat să se scarpine, întorcîndu-se cu spatele la „pahar".

Am dat ocol „paharului" și am pus două degete pe umflătura ușiței ovale. Am privit înăuntru. A fost suficientă o singură uitătură — dinăuntru mă privea în toată splendoarea lui, sumbru și nătîng, cu două rînduri de ochi verzi-tulburi, umplînd cu toate oasele lui monstruoase și articulate întreg volumul „paharului", un racopăianjen gigantic de pe Pandora, cu cleștele țepos de jumătate de metru lungime scos în față.

În mine nu s-a declanșat frica, ci reflexul salvator față de ceva absolut imprevizibil. N-am ajuns să spun nici „of", că deja împingeam din toate puterile, cu umărul, ușița trîntită la loc, iar picioarele le înfipsesem bine în pămînt. Eram din cap pînă în picioare ud de transpirație și fiecare vinișoară tremura în mine.

Șceknn este deja alături, gata pentru o luptă imediată și decisivă, clătinîndu-se pe picioarele întinse și încordate și întorcîndu-și într-o parte și alta capul cu frunte lată. Așteaptă. Dinții lui de un alb-orbitor strălucesc umed în colțul botului. Totul durează numai cîteva secunde, după care mă întreabă arțăgos :

— Ce s-a întîmplat ? Cine te-a supărat ?

Scotocesc după minerul scorcherului și cu mare greutate îmi impun să mă dezlipesc de această ușiță blestemată și să fac cîțiva pași înapoi, cu scorcherul în poziție

de tragere. Şcekn se retrage împreună cu mine şi iritarea i se accentuează.

— Ţi-am pus o întrebare! protestează indignat.

— Ce-i cu tine, scrişnesc printre dinţi, nici acum nu simţi nimic?

— Unde? În această gheretă? Acolo nu este nimic!

Vanderhouse împreună cu experţii bombănesc agitaţi în urechea mea. Nu-i ascult. Ştiu şi fără ei că pot, de exemplu, să blochez uşiţa cu un buştean, dacă-l găsesc, sau să ard totul cu scorcherul. Continuu să mă retrag, fără a-mi dezlipi privirile de pe uşiţa „paharului".

— În gheretă nu este nimic! se încăpăţînează Şcekn. Şi nu-i nimeni. De mulţi ani n-a mai fost nimeni. Vrei să deschidă uşiţa şi să-ţi arăt că nu e nimic acolo?

— Nu, îi răspund, stăpînindu-mi într-o oarecare măsură coardele vocale. Plecăm de aici.

— Doar să deschid uşiţa...

— Şcekn! Greşeşti.

— Noi nu greşim niciodată. Mă duc. Ai să vezi.

— Ba tu greşeşti! am urlat. Dacă nu mergi imediat cu mine, înseamnă că nu-mi eşti prieten şi puţin îţi pasă de ce se întîmplă cu mine!

Mă răsucesc brusc pe călcîie (scorcherul este în mîna mea lăsată în jos, piedica este ridicată, regulatorul pus pe foc continuu) şi plec de aici. Am spatele imens, cît toată lăţimea bulevardului, şi complet lipsit de apărare.

Şcekn abordează o expresie nemulţumită şi plină de dezgust. Aud lipăitul labelor lui în spate, în partea stîngă. Mîrîie, pus pe harţă. Şi cînd ne depărtăm la vreo două sute de paşi, mă liniştesc complet şi caut o soluţie de împăcare, dar Şcekn dispare brusc. Se aude hîrşîitul ghearelor pe asfalt. Iată că deja este lîngă cilindru şi o prea tîrziu să mai fug după el, ca să-l prind de picioarele posterioare şi să-l trag pe prostănacul ăla de acolo. Acum scorcherul meu este inutil, iar Căpăţînosul ăsta blestemat deschide uşiţa şi pentru mult timp, infinit de mult timp, priveşte înăuntrul „paharului"...

Apoi, fără să scoată un sunet, închide iar uşiţa şi se întoarce. Şcekn este umilit. Şcekn este distrus. Şcekn îşi recunoaşte necondiţionat incapacitatea deplină şi este gata

să suporte pe viitor orice comportament față de el. Se întoarce spre picioarele mele și se așază într-o parte, lăsînd capul în jos, abătut. Tăcem. Evit să-l privesc. Mă uit la „pahar" și simt cum șiroaiele de transpirație de pe tîmple se usucă și string ușor pielea, simt cum dispare din mușchi tremurul chinuitor, înlocuit treptat de o durere monotonă și întristătoare, și mai mult decît orice pe lume vreau să strecor printre dinți un „D-d-dobitocule !" și cu avînt să-i ard o palmă acestei căpățîne triste, idioate, încăpățînate, fără creier și cu fruntea lată.

Dar spun numai atît :

— Am avut noroc. Aici, nu se știe de ce, ei nu atacă...

Comunicare de la Marele Stat Major. Se presupune că „dreptunghiul lui Șceku" este o intrare într-un tunel interspațial, prin care a fost evacuată populația planetei. În mod ipotetic, de către Pelerini...

Mergem prin cartierul neobișnuit de pustiu. Nici urmă de vietate, chiar și țînțarii dispăruseră undeva. Nu prea-mi place asta, dar Șceku nu dă nici un semn de neliniște.

— De data asta voi ați întîrziat, mîrîie el.

— Da, se pare că așa e, spun cu răspunsul gata pregătit.

După incidentul cu racopăianjenul e prima dată cînd Șceku deschide o discuție. Părea dispus să discute despre cu totul altceva. Destul de rar se află în această dispoziție.

— Pelerinii, mîrîie el. De atîtea ori am auzit : Pelerinii, Pelerinii... Nu știți nimic despre ei ?

— Foarte puțin. Știm că este o supercivilizație, știm că sînt cu mult mai puternici decît noi. Presupunem că nu sînt umanoizi. Presupunem că au asimilat tot ce se poate ști despre Galaxia noastră și asta de foarte demult. Mai presupunem de asemenea că nu au casă — în sensul nostru sau al vostru de înțelegere al acestui cuvînt. De aceea i-am și denumit Pelerini...

— Doriți să vă întîlniți cu ei ?

— Cum să-ți spun... Pentru asta Komov și-ar fi dat și mîna dreaptă. Dar eu, de exemplu, aș prefera să nu ne întîlnim niciodată cu ei.

— Ți-e frică de ei ?

Nu vreau să discut această problemă. Mai ales acum.

— Vezi tu, Șcekn, asta-i o discuție lungă. Ai face mai bine totuși să te uiți atent în stînga și-n dreapta. Văd că ai devenit cam distrat.

— Mă uit. Totul e liniștit.

— Ai observat că aici a dispărut orice vietate ?

— Pentru că aici, vin deseori oamenii, răspunde Șcekn.

— Ce spui ? Păi, m-ai liniștit, n-am ce zice.

— Acum nu sînt. Aproape că nu sînt.

Cartierul patruzeci și doi se apropie de sfîrșit, iar noi ne îndreptăm spre intersecție. Șcekn spune pe neașteptate :

— E un om după colț. Singur.

Un bătrîn slăbănog, îmbrăcat într-un palton negru și lung pînă la călcîie, avînd o căciulă de blană cu urechi legate sub barba murdară și răvășită, purtînd mănuși în tonuri vesele de un galben aprins, se mișca cu mare greutate, abia tîrșîindu-și picioarele încălțate în ghete imense din pînză. Pînă la el sînt vreo treizeci de metri, dar chiar și de la această distanță se aude clar cît de greu respiră, în șuierături pronunțate, iar uneori geme din cauza încordării.

Își încarcă un cărucior pe rotițe subțiri și înalte, ceva asemănător unui cărucior pentru copii. Bătrînul se tiră prin vitrina spartă, dispare pentru mult timp și iese de acolo tot atît de încet, sprijinindu-se cu o mînă de perete, iar cu cealaltă, îndoită, ținînd la piept două-trei borcane cu etichete înflorate. De fiecare dată cînd ajunge la căruciorul său, se lasă extenuat pe un scăunel pliant cu trei picioare, stă nemișcat un timp ca să se odihnească, apoi tot așa de încet și cu precauție pune borcanele de sub mîna îndoită în cărucior. Apoi iarăși se odihnește, de parcă ar dormi stînd pe scăunel, iar se ridică și cu picioarele tremurînde se îndreaptă spre vitrină — longilin, negru, încovoiat aproape pe jumătate.

Stăm în colțul clădirii aproape fără să ne ascundem, pentru că un lucru ne este clar : bătrînul nu vede și nu aude nimic în jur. După spusele lui Șcekn, este singur-singurel în toată zona, nu mai este nimeni, decît poate la foarte mare depărtare. N-am nici un chef să intru cu

el în contact, probabil însă va trebui să fac asta, măcar că-l ajut numai cu borcanele. Mi-e teamă să nu-l sperii. Îl rog pe Vanderhouse să îl arate pe bătrîn lui Espada, să ne spună Espada cine-i ăsta — „vrăjitor", „soldat" sau „om".

Bătrînul descarcă pentru a zecea oară borcanele și iar se odihnește, stînd cocoșat pe scăunelul cu trei picioare. Capul îi tremura ușor și cădea tot mai mult spre piept. Pesemne dormea.

— N-am mai văzut așa ceva, spune Espada. Vorbește cu el, Lev...

— Este prea bătrîn, șovăi Vanderhouse.

— Acum moare, mîrîie Șceknn.

— Păi, tocmai, spun eu. Mai ales dacă apar în fața lui îmbrăcat în hainele mele largi, de culoarea curcubeului...

Nu mai ajung să termin. Pe neașteptate bătrînul se duce în față și cade încet într-o rînă, pe drum.

— Gata, anunță Șceknn. Ne putem apropia să ne uităm, dacă vă interesează.

Bătrînul este mort, nu respiră, pulsul nu se simte. Judecînd după toate, suferise un infarct, accentuat de o slăbiciune generală a organismului. Nu însă din cauza foamei. Pur și simplu era foarte, incredibil chiar, de bătrîn. Stau în genunchi și privesc fața lui osoasă, alb-verzuie, cu sprîncene cărunte, dese ca o perie, cu gura întredeschisă, lipsită de dinți, și obrajii supți. O față extrem de umană, păminteană. Primul om normal din acest oraș. Și mort. Nu pot să fac nimic, pentru că am la mine numai aparatura operațională.

Îi injectez două fiole cu necrofag și îi spun lui Vanderhouse să trimită medicii aici. Nu intenționez să întîrzii pe aici. Nu are sens. Nu va vorbi. Și chiar dacă va vorbi, n-o va face prea curînd. Înainte de a pleca, mai stau lîngă el un minut, mă uit la cărucior ul încărcat pe jumătate cu borcane și scăunelul căzut și mă gîndesc că bătrînul căra, probabil, oriunde după el acest scăunel și la fiecare minut se așeza să se odihnească.

În jurul orei optsprezece începe să se întunece. După calculele mele mai avem încă două ore de mers pînă la

sfîrșitul traseului, așa că îi propun lui Șcekn să ne odihnim și să mîncăm. Șcekn nu are nevoie de odihnă, dar ca întotdeauna nu scapă prilejul să mai mănînce încă o dată.

Ne aranjăm la marginea unei fîntîni mari, secate, la umbra unui monstru înaripat din piatră, și deschid pachetele cu alimente. În liniștea mormîntală din jur pereții caselor moarte dau o lumină confuză și este plăcut să te gîndești că pe zecile de kilometri ai traseului parcurs nu mai există acest vid funebru, ci lucrează oameni.

În timpul mesei Șcekn nu vorbește niciodată; dar după ce se satură îi place să stea la palavre.

— Acest bătrîn, rostește el, lingîndu-și minuțios o labă, a fost cu adevărat înviat ?

— Da.

— Și e din nou viu, umblă, vorbește ?

— Puțin probabil să vorbească, cu atît mai mult să umble, dar este viu.

— Păcat, mîrîie Șcekn.

— Păcat ?

— Da. Păcat că nu vorbește. Ar fi fost interesant de aflat ce este ACOLO...

— Unde ?

— Acolo, unde a fost el, cînd a devenit mort.

Zîmbesc.

— Crezi că e ceva acolo ?

— Trebuie să fie. Doar trebuie să fiu undeva, cînd n-am să mai fiu.

— Unde dispare curentul electric, cînd este oprit ?

— Asta niciodată n-am putut să înțeleg, recunoaște Șcekn. Dar nu judeci corect. Este adevărat, nu știu unde dispare curentul electric cînd este oprit. La fel, nu știu de unde apare, cînd este pornit. Dar de unde am apărut eu — asta știu și înțeleg.

— Și unde erai, cînd încă nu existai ? îl întreb cu violenie.

Pentru Șcekn asta nu constituie însă o problemă.

— Am fost în sîngele părinților mei. Iar mai înainte de asta — în sîngele părinților părinților mei...

— În concluzie, cînd n-ai să mai fii, atunci vei fi în sîngele copiilor tăi...

— Şi dacă n-o să am copii ?

— Atunci vei fi în pămînt, în iarbă, în pomi...

— Nu-i aşa ! În iarbă şi în pomi va fi corpul meu. Dar eu însumi unde voi fi ?

— În sîngele părinţilor tăi nu erai tu însuţi, ci corpul tău. Doar nu ţii minte cum ţi-a fost în sîngele părinţilor tăi...

— Cum adică — nu ţin minte ? se miră Şcekn. Ba ţin minte încă foarte multe lucruri !

— Da, într-adevăr..., am mormăit învins. Doar aveţi memorie genetică...

— Asta se poate numi cum vrei, mîrîi Şcekn. Dar eu, într-adevăr nu înţeleg unde voi fi dacă am să mor acum. Doar n-am copii...

Mă decid să închei această dispută. E limpede : n-am să-i pot dovedi niciodată lui Şcekn că ACOLO nu este nimic. De aceea împăturesc în tăcere pachetul cu alimente, îl pun în rucsac şi mă fac comod, întinzîndu-mi picioarele.

Şcekn îşi linge meticulos a doua labă, îşi aranjează perfect blăniţa de pe obraji şi începe din nou discuţia.

— Mă uimeşti, Lev. Voi toţi mă uimiţi. Oare nu v-aţi plictisit aici ?

— Muncim, îl contrazic fără chef.

— Pentru ce această muncă lipsită de sens ?

— De ce, fără sens ? Doar vezi şi tu cîte am aflat numai într-o zi.

— Asta te întreb şi eu : pentru ce să cunoaşteţi ceea ce nu are sens ? Ce să faceţi cu toate astea ? Tot cunoaşteţi şi cunoaşteţi şi nimic nu faceţi cu ceea ce aflaţi.

— De exemplu ?

Şcekn este un mare scandalagiu. Abia a cucerit o victorie, că şi arde de dorinţa s-o cucerească şi pe a doua.

— De exemplu, acea groapă fără fund pe care am găsit-o. Cine şi pentru ce poate avea nevoie de o groapă fără fund ?

— Asta nu e tocmai o groapă. Asta este mai degrabă o uşă spre altă lume.

— Voi puteți să treceți prin această ușă ?

— Nu, recunosc eu. Nu putem.

— Atunci la ce vă trebuie o ușă prin care tot nu puteți trece ?

— Azi nu putem, dar mîine o să putem.

— Mîine ?

— În sensul larg al cuvîntului. Poimîine. Peste un an...

— Altă lume, altă lume... mîrîi Șceikn. Nu mai aveți loc în asta ? E prea strîmt ?

— Cum să-ți spun... Este strîmt pentru imaginația noastră.

— Păi, sigur ! își aruncă veninul Șceikn. De cum ajungeți în altă lume, imediat și începeți s-o modificați, să semene cu propria voastră lume. Și, bineînțeles, imaginația voastră se simte iarăși strîmtorată, iarăși căutați o altă lume și din nou începeți s-o modificați...

Flecăreala noastră încetează brusc și-n același moment simt prezența unui străin. Aici. Alături. La doi pași. Lîngă postamentul monstrului mitologic.

Este un aborigen compet normal — judecînd după toate, din categoria „oamenilor" —, un bărbat robust, solid, purtînd pantaloni din prelată și avînd scurta de prelată pusă direct pe corpul gol, iar de gît îi atîrnă o armă cu repetiție, prinsă de o curea. O claie de păr ciufulit îi cade peste ochi, iar obrajii și bărbia sînt bine bărbierite. Stă complet nemișcat lîngă postament și doar ochii i se mișcă lent de la mine la Șceikn și înapoi. Judecînd după toate, vede în întuneric la fel de bine ca noi. Nu îmi este clar cum a reușit să se apropie de noi atît de tăcut și neobservat.

Duc mîna la spate și conectez linganul translatorului.

— Apropie-te și stai jos. Sîntem prieteni, îi spun doar din buze.

Cu o întîrziere de jumătate de secundă din lingan se aud sunete guturale, destul de plăcute.

Necunoscutul tresare și se dă un pas înapoi.

— Nu te speria. Cum te cheamă ? Pe mine mă cheamă Lev, iar pe el, Șceikn. Nu sîntem dușmani. Vrem să vorbim cu tine.

Nu, nu iese nimic. Necunoscutul se retrage încă un pas și se ascunde pe jumătate după postament. Fața lui rămîne la fel de inexpresivă și nici măcar nu e clar dacă înțelege ce i se spune.

— Avem mîncare gustoasă, insist eu. Poate ești înfometat sau însetat ? Stai cu noi și te servesc cu plăcere...

Îmi trece brusc prin cap că poate aborigenului i se pare destul de straniu să audă acest „noi" și „cu noi" și trec degrabă la singular. Nici asta nu ajută. Aborigenul continuă să se ascundă dincolo de postament, nevăzut, neauzit.

— Pleacă, mormăie Șceknn.

În aceeași clipă îl zăresc și eu pe aborigen, care cu un pas lung, alunecos și complet silențios, trece strada, pășește pe trotuarul de vizavi și fără să privească înapoi dispare pe sub o poartă.

LEV ABALKIN ÎN PERSOANĂ

ÎN JURUL OREI 18.00 au năvălit la mine (neanunțați) Andrei și Sandro. Am ascuns mapa în birou și i-am prevenit sever că nu accept nici o discuție pe teme de serviciu, pentru că ei sînt acum subordonați lui Claudiu, nu mie. În afară de asta, sînt ocupat.

Au început să se văicărească amarnic, că nu au venit cu treabă, că li s-a făcut dor de mine și că așa nu se mai poate. Orice s-ar zice, știu să se văicărească. M-am muiat. Barul era deschis și un timp am discutat cu plăcere despre cactușii mei. Apoi am observat cu totul întîmplător că vorbim nu atît despre cactușii mei, cît despre Claudiu, și asta ar fi fost de înțeles, pentru că Claudiu, fiind noduros și țepos, îmi aducea și mie aminte de un cactus, dar n-am apucat să spun nici pîs, că acești tineri provocatori au și adus vorba, foarte natural și dibace, despre dosarul bioreactorilor și despre Căpitanul Nemo.

Fără să mă deconspir, le-am permis să se aprindă și în momentul culminant, cînd ei hotărîseră că șeful lor este gata preparat, le-am propus să iasă afară. Și i-am dat afară din casă, pentru că mă supărasem rău pe ei, pe mine, dar tot atunci (și tot neanunțată) a apărut Aliona. Asta-i destinul, m-am gîndit, și m-am dus la bucătărie. Era vremea cinei și chiar tinerii provocatori știau

că nu este voie să vorbeşti despre aceste lucruri de faţă cu străinii.

A ieşit o cină foarte agreabilă. Provocatorii, uitînd de toate, şi-au desfăcut cozile de păun în faţa Alionei. Cînd ea le tăia macaroana, atunci veneam cu şi-mi înfoiam coada, aşa, pur şi simplu ca să nu îngheţe cenuşa sub foc. Această paradă de cocoşi s-a terminat cu o ceartă mare : unde să mergem acum. Sandro cerea întruna să mergem la „Octopuşii" şi încă imediat, pentru că acolo cele mai bune lucruri sînt la început. Andrei se înflăcără ca un adevărat critic muzical, atacurile lui împotriva „Octopuşilor" erau emotive şi uimitor de lipsite de conţinut, iar teoria lui despre muzica contemporană uimea prin prospeţime şi se rezuma la faptul că în această noapte a sosit vremea să încercăm cu toate pînzele sus noul lui iaht „Liubomudr". Eu mă hotărîsem pentru şarade sau, în cel mai rău caz, pentru gajuri. Aliona înţelese că astăzi nu voi pleca nicăieri şi că în general sînt foarte ocupat, se supără şi începu să se ţină de năzbîtii. „La baie cu «Octopuşii»! cerea ea. La trinchet! Hai cu gălăgia!" Şi aşa mai departe.

În toiul acestei discuţii, la 19.33, sună videofonul. Aflat cel mai aproape de aparat, Andrei apăsă clapa. Ecranul se lumină, dar nu avea imagine. Şi nici nu se auzea nimic, pentru că Sandro ţipa, cît îl ţineau puterile : „Insule, insule, insule!..." şi executa mişcări absurde din corp, încercînd să-l imite pe inimitabilul B. Tuareg, iar Aliona, luînd-o razna, i se împotrivea în acelaşi timp cu „Cîntecul fără cuvinte" al lui Glier (sau poate nu al lui Glier).

— Hei! am urlat, strecurîndu-mă spre videofon.

Se făcu mai linişte, dar aparatul tot tăcea, sclipind cu ecranul gol. Era puţin probabil să fie Excelenţa şi m-am liniştit.

— Aşteptaţi să mut aparatul, am spus în sclipirea albăstruie.

Am pus videofonul pe masa din cabinet, m-am prăbuşit în fotoliu şi am spus :

— Aşa, aici este mai multă linişte... Doar să ţineţi cont că nu vă văd.

— Iertați-mă, am uitat.. se auzi o voce gravă de bărbat și pe ecran apăru o față : îngustă, palidă pînă la albăstrui, cu cute adînci de la nări pînă la bărbie. O frunte lată și joasă, ochii mari, afundați adînc în orbite, părul drept și negru, pînă la umeri.

Curios lucru, l-am recunoscut imediat, dar nu am înțeles pe loc că el este.

— Bună seara, Mack, spuse. Mă recunoști ?

Îmi trebuiră cîteva secunde ca să-mi pun totul în ordine. Nu eram deloc pregătit.

— Permiteți-mi, permiteți-mi... am lungit-o gîndindu-mă cu febrilitate la modul meu de comportare.

— Lev Abalkin, îmi aminti. Mai țineți minte ? Saraksh, Șarpele Albastru...

— Dumnezeule ! țipă ziaristul Kammerer, în trecut Mack Sim, rezidentul Pămîntului pe planeta Saraksh. Liova ! Mi s-a spus că nu sînteți pe Pămînt și că nu se știe cînd veniți... Sau dumneavoastră încă mai sînteți acolo ?

Zîmbea.

— Nu, deja sînt aici... Dar v-am deranjat sau mi se pare ?

— Dumneavoastră nu puteți să mă deranjați cu nimic ! spuse cu însuflețire ziaristul Kammerer. Nu acel ziarist, care o vizitase pe Maia Glumova, mai degrabă acela care îl vizitase pe Profesor. Am nevoie de dumneavoastră ! Doar scriu o carte despre Căpățînoși !...

— Da, știu, mă întrerupse. E și motivul pentru care vă sun. Dar, Mack, demult nu mai am treabă cu Căpățînoșii.

— Tocmai că asta nu are nici o importanță, spuse ziaristul Kammerer. Important este că dumneavoastră ați fost primul care a avut de-a face cu ei.

— Să zicem, că primul ați fost dumneavoastră...

— Nu. Eu pur și simplu i-am descoperit, asta-i tot. De fapt, am scris deja totul despre mine. Și despre ultimele lucrări ale lui Komov am strîns material. După cum vedeți, prologul și epilogul există, nu mai îmi trebuie decît un fleac — conținutul... Ascultă, Liova, trebuie să ne întîlnim neapărat. Rămîi mai mult timp pe Pămînt ?

— Nu prea. Dar neapărat ne întîlnim. Astăzi n-aș vrea însă...

— Să spunem că nici pe mine nu m-ar aranja azi, continuă repede ziaristul Kammerer. Ce zici de mîine ?

Mă privi în tăcere cîtva timp. Am înțeles brusc de ce nu pot să determin culoarea ochilor lui : prea erau adînc așezați sub sprîncenele stufoase.

— Extraordinar, spuse. Dumneavoastră nu v-ați schimbat deloc. Dar eu ?

— Cinstit ? întrebă ziaristul Kammerer, să zică și el ceva.

Lev Abalkin zîmbi.

— Da, spuse. Au trecut douăzeci de ani. Și să știi Mack, îmi amintesc de acele vremuri ca fiind cele mai fericite. Totul era spre înainte, totul era încă la început... Și să știi, îmi amintesc acum de acele vremuri și mă gîndesc : al dracului de mult noroc am avut că am început cu astfel de conducători, cum ar fi Komov și dumneavoastră, Mack...

— Ei, Lev, nu exagera, spuse ziaristul Kammerer. Ce-am eu la treaba asta ?

— Cum adică, ce aveți ? Komov conducea, Rawlingson și cu mine mai mult pe apucate, iar toată coordonarea numai dumneavoastră o făceați !

Ziaristul Kammerer holbă ochii. Eu — la fel. În plus de asta, am ciulit urechile.

— Păi, Lev, spuse ziaristul Kammerer, tu, măi frățioare, probabil că din cauza tinereții n-ai înțeles nici pe dracu despre subordonarea de atunci. Singurul lucru pe care l-am făcut pentru voi a fost asigurarea securității, a transportului și a alimentației... ba chiar și asta...

— Și ne dădeați ideile ! se strecură Lev Abalkin.

— Ce idei ?

— Ideea expediției dincolo de Șarpele Albastru este a dumneavoastră ?

— Păi, în măsura în care am comuni...

— Așa ! Asta-i una. Ideea că nu zoopsihologii, ci Progresorii trebuie să muncească cu Căpățînoșii, asta-i a doua !

— Stai, Lev ! Asta-i ideea lui Komov ! În general, mă durea în cot de voi toți ! În acel timp aveam pe cap răscoala în Pandcea ! Primul desant masiv al Imperiului Occanic ! Dumneavoastră trebuie să înțelegeți ce înseamnă asta... Dumnezeule ! Dacă e să vorbim cinstit, atunci am și uitat de voi ! Zef s-a ocupat atunci de voi, Zef, nu eu ! Vă mai amintiți de aborigenul roșcovan ?...

Lev Abalkin rideа, descopérindu-și dinții albi și egali.

— N-ai de ce să rînjești ! se supără ziaristul Kammerer. Dumneavoastră mă puneți într-o situație idioată. Ce prostie ! Nu-u-u, drăgălașilor, se vede treaba că m-am apucat la timp de cartea asta. Iote, cu ce legende idioate s-au acoperit toate astea !...

— Bine, bine, n-am să mai fac. Continuăm această polemică la întîlnirea personală...

— Chiar așa, spuse ziaristul Kammerer. Numai că nu va fi nici o polemică. Nu avem pentru ce să ne contrazicem. Haideți să facem așa...

Ziaristul Kammerer se juca la butoanele blocnotesului de masă.

— Miine la zece zero-zero la mine... Sau, dacă vă e mai comod...

—. Haideți la mine, spuse Lev Abalkin.

— Atunci dictați-mi adresa, comandă ziaristul Kammerer. Încă mai era înflăcărat.

— Stațiunea balneară „Plopișorul“, spuse Lev Abalkin. Vila numărul șase.

UNELE PRESUPUNERI DESPRE INTENȚIILE LUI LEV ABALKIN

LE-AM DAT LIBER lui Sandro și Andrei. Le-am ordonat în mod cît se poate de oficial. Am fost nevoit să abordez o mină oficială, să vorbesc pe un ton oficial, lucru pe care l-am reușit fără nici o dificultate, pentru că doream să rămîn singur, să pot reflecta în voie.

Intuind imediat starea mea, Aliona se potoli și fără să scoată o vorbă consimți să nu intre în cabinetul meu și, în general, să nu-mi tulbure liniștea. Din cîte știu, Aliona are o imagine complet greșită despre munca mea. Astfel, este sigură că munca mea este periculoasă. În schimb, cunoaște temeinic cîte ceva din noțiunile elementare. Printre altele: dacă devin brusc ocupat, asta nu înseamnă că m-a fulgerat o idee orbitoare — pur și simplu a apărut o sarcină urgentă, pe care chiar trebuie să o rezolv urgent.

Am tras-o ușor de ureche și m-am închis în cabinet, lăsînd-o să facă ordine în sufragerie.

De unde a aflat numărul meu? Simplu. Mi-am lăsat numărul la Profesor. În plus, Maia Glumova ar fi putut să-i povestească despre mine. Deci, ori s-a mai văzut încă o dată cu Maia Glumova, ori s-a hotărît totuși să-l viziteze pe Profesor. Fără să țină seamă de nimic. Nu a dat nici un semn de viață timp de douăzeci de ani, iar acum, pe neașteptate, s-a hotărît pentru întîlnire. De ce?

Cu ce scop m-a sunat? De exemplu, din motive sentimentale. Amintiri ale primei lui munci adevărate. Tinerețea — cea mai fericită perioadă din viață. Hm. Îndoielnic... O dorință altruistă de a ajuta un ziarist (și descoperitorul iubiților lui Căpățînoși), pigmentată cu, să spunem, o goană firească după onoruri. Prostii. Atunci de ce în această situație îmi dă adresa falsă? Dacă însă nu este falsă, atunci nu se ascunde și Excelența le cam încurcă... Într-adevăr, de unde reiese că Lev Abalkin s-ar ascunde?

Am sunat repede la Informator, am aflat numărul și am sunat la „Plopișorul", vila numărul șase. Nu răspunse nimeni. Cum de altfel era și de așteptat.

Bine, să lăsăm deocamdată asta. Mai departe. Ce a fost important în discuția noastră? Fiindcă veni vorba, am fost gata-gata să mă deconspir. Ar însemna prea puțin să-mi smulg limba pentru asta. „Dumneavoastră trebuie să știți ce înseamnă un desant al grupei de flote «C»!" „Interesant, de unde știi, Mack, despre grupa de flote «C» și mai ales de ce, practic, te gîndești că aș cunoaște ceva despre asta?" Bineînțeles, nu ar fi spus nimic asemănător, dar i-am fi dat de gîndit și ar fi înțeles totul, iar după o așa deconspirare rușinoasă nu mi-ar mai fi rămas altceva decît să mă ocup cu adevărat de ziaristică... În fine, să sperăm că nu a observat nimic. Nici el nu a avut chiar atît de mult timp ca să analizeze și să cîntărească fiecare cuvînt al meu. Era evident că dorea să-și atingă un scop, iar restul, ce nu avea nimic comun cu țelul său, probabil că îi trecea pe lîngă urechi...

Dar oare după ce umbla? De ce încerca să-mi atribuie meritele lui, ba, în plus, și pe cele ale lui Komov? Și mai ales, uite așa, direct, neașteptat, după ce abia am reușit să ne salutăm... Ai fi putut crede că în realitate eu răspîndesc legendele referitoare la prioritatea mea, ca și cum toate ideile fundamentale despre Căpățînoși mi-ar aparține în exclusivitate, că mi-am însușit totul, iar el a aflat despre asta și mi-a dat de înțeles că nu sînt decît un rahat. În orice caz, zîmbetul lui avea un dublu înțeles... Dar asta e o prostie! Faptul că tocmai eu am des-

coperit Căpăţînoşii îl cunoaşte acum doar un cerc extrem de restrins de specialişti, dar chiar şi ei, probabil, au uitat deja povestea, nefiindu-le de nici un folos...

Desigur, este o absurditate şi o prostie. Dar faptele rămîn fapte : tocmai m-a sunat Lev Abalkin şi mi-a comunicat că, după opinia lui, întemeietorul şi corifeul ştiinţei contemporane despre Căpăţînoşi sînt eu, ziaristul Kammerer. Discuţia noastră nu a mai avut altceva esenţial. Restul nu este decît o aiureală mondenă. Este adevărat, ar mai fi adresa falsă (cel mai probabil) de la sfîrşit...

Neîndoielnic, se mai impune o versiune. Subiectul discuţiei îi era indiferent. Îşi putea permite să spună orice prostie, pentru că nu mă sunase decît ca să mă vadă. Profesorul sau Maia Glumova l-au avertizat : se interesează de tine un oarecare Maxim Kammerer. Chiar aşa ? se gîndeşte Lev, aflat în postura celui care se ascunde. Doar ce am sosit pe Pămînt, că se şi interesează de mine Maxim Kammerer. Dar eu l-am cunoscut pe Maxim Kammerer. Ce să fie asta ? O coincidenţă ? Lev Abalkin nu crede în coincidenţe. Ia să-l sun pe acest om şi să văd dacă Maxim Kammerer este acel Mack Sim de odinioară... Şi dacă într-adevăr el este, să vedem cum o să se comporte...

Am simţit că nimeresc drept la ţintă. Sună şi pentru orice eventualitate stinge imaginea. În caz că NU sînt Maxim Kammerer, Mă vede. Probabil că nu fără uimire, în schimb cu o evidentă uşurare. Este cel mai firesc Ma-Maxim Kammerer. Dar eu l-am cunoscut pe Maxim Kam-zgomotoasă, într-un cuvînt, nimic dubios. Ei bine, se poate face un schimb de cîteva zeci de fraze care să nu exprime nimic, se poate da o întîlnire şi apoi să dispari...

Dar ! Nu e tot adevărul şi nu chiar un adevăr. Sînt aici două neclarităţi. Una la mînă : de ce atunci a fost necesar să intre în discuţie ? Ar fi văzut, ar fi auzit, s-ar fi convins că sînt eu cu adevărat şi ar fi deconectat totul fericit. O conectare greşită, cineva a nimerit aiurea. Şi gata.

A doua la mînă, doar nu-s născut de ieri de azi. Am observat că nu este o simplă discuţie. În plus, îmi urmă-

rea reacțiile. Vroia să se convingă că eu sînt cu și că am să reacționez la anumite cuvinte ale lui într-un mod bine determinat. Vorbea prostii cu bună știință și urmărea atent cum voi reacționa la ele. Iar este ciudat. Toți oamenii reacționează la fel față de niște prostii evidente. Deci, or nu gîndesc corect, ori... ori aceste prostii nu sînt deloc ceea ce par din punctul de vedere al lui Abalkin. De exemplu, din motive necunoscute mie, Abalkin consideră că rolul meu în cercetarea Căpățînoșilor este cu adevărat foarte important. Mă sună pentru a-și verifica ipoteza și văzînd reacția mea se lămurește că ipoteza este falsă.

Totul este pe deplin logic și totuși straniu. Ce au a face aici Căpățînoșii ? La drept vorbind, Căpățînoșii au jucat un rol fundamental în viața lui Lev Abalkin. Stop !

Dacă mi s-ar fi propus acum să descriu pe scurt esența biografiei acestui om, probabil că aș fi zis așa : îi plăcea să lucreze cu Căpățînoșii, dorea mai mult decît orice pe lume să lucreze cu ei, obținuse succese în lucrul cu Căpățînoșii, dar, nu se știe de ce, nu i s-a permis în continuare lucrul cu aceștia... Ei, drăcia dracului, și n-ar fi fost de mirare, dacă, pînă la urmă, și-ar fi pierdut răbdarea și nu i-ar fi păsat de Statul său Major „C", de COMCON, de disciplină, dacă ar fi ignorat totul și s-ar fi întors pe Pămînt să clarifice odată pentru totdeauna, naiba să-i ia, de ce nu i se dă posibilitatea de a se ocupa cu treburi îndrăgite, cine — personal — îi stă în cale toată viața, pe cine poate întreba de prăbușirea planurilor sale făurite cu atîta dragoste, de viața lui amară și neînțeleasă, irosită timp de cincisprezece ani într-o muncă neînchipuit de grea și detestabilă... Și iată că s-a întors !

S-a întors și imediat s-a lovit de numele meu. Și-a mai amintit că, practic, eu am fost conducătorul primei sale munci cu Căpățînoșii și a vrut să afle, dacă am participat și eu la această înstrăinare fără precedent a unui om față de ocupația lui preferată și a constatat (cu ajutorul unei metode simple) că nu, nu am participat, ocupîndu-mă, se pare, cu respingerea desanturilor și în general nu eram la curent...

Așa, de exemplu, s-ar fi putut interpreta discuția anterioară. Dar numai această discuție și nimic altceva : nici povestea confuză cu Tristan, nici istoria dubioasă cu Maia Glumova. Cu atît mai mult nu putea fi explicată prin această ipoteză cauza care l-a determinat pe Lev Abalkin să se ascundă. Fir-ar să fie, dacă ipoteza mea ar fi fost bună, Lev Abalkin ar fi trebuit acum să umble pe la COMCON și să-și pocnească persecutorii în dreapta și-n stînga, el fiind un om impulsiv, cu un sistem nervos de artist... Cu toate acestea, în ipoteza mea exista totuși ceva judicios, pentru că au apărut niște întrebări practice. M-am decis să i le pun Excelenței, mai întîi însă trebuia să-l sun pe Serghei Pavlovici Fedoseev.

M-am uitat la ceas : 21.51. Să sperăm că bătrînul nu s-a culcat încă. Într-adevăr, bătrînul nu apucase să se culce. Parcă nerecunoscîndu-mă, se uita ușor nedumerit în ecran la ziaristul Kammerer. Ziaristul Kammerer nu mai sfîrșea cu scuzele pentru ora nepotrivită. Scuzele au fost primite, dar expresia de nedumerire nu dispăru.

— Efectiv nu am decît o întrebare, maxim două, Serghei Pavlovici, spuse îngrijorat ziaristul Kammerer. V-ați întîlnit cu Abalkin ?

— Da. I-am dat numărul dumneavoastră.

— Mă iertați, Serghei Pavlovici... Tocmai m-a sunat... și mi-a vorbit destul de straniu... Ziaristul Kammerer își găsea cu greu cuvintele. Am avut impresia... Înțeleg că asta e mai degrabă o prostie, dar se poate întîmpla orice... În fond poate că v-a înțeles greșit.

Bătrînul ciuli urechile.

— Ce s-a întîmplat ?

— Doar i ați povestit despre mine... A-ă, despre discuția noastră...

— Normal. Nu vă înțeleg. Nu trebuia oare să-i povestesc ?

— Ba da, dar nu asta-i problema. S-ar putea ca totuși să vă fi înțeles greșit. Imaginați-vă, nu ne-am văzut de cincisprezece ani. Și iată, abia ne-am salutat, că și începe să mă laude cu un sarcasm nefiresc pentru... Pe scurt, practic m-a învinuit că revendic prioritatea lui în lucrul cu Căpățînoșii ! Vă asigur, fără nici cel mai mic

motiv.... Înțelegeți, în această problemă mă expun doar ca ziarist, ca un popularizator și nimic mai mult...

— Dați-mi voie, dați-mi voie, tinere! Bătrînul ridică mîna. Vă rog, liniștiți-vă. Se înțelege că n-am vorbit nimic despre asta. Măcar pentru simplul motiv că nu sînt în temă...

— Păi... poate că... într-o anumită măsură nu ați formulat destul de exact...

— Dați-mi voie, eu n-am formulat nimic referitor la acest subiect! I-am spus că un oarecare ziarist Kammerer scrie o carte despre el și mi s-a adresat pentru material. Numărul ziaristului e cutare. Sună-l. Asta-i tot. E tot ce i-am spus.

— Atunci nu mai înțeleg, spuse aproape disperat ziaristul Kammerer. Mai întîi am crezut că nu v-a înțeles prea bine, dar dacă nu-i așa... atunci nu știu... Atunci e ceva nefiresc. O manie... În general, poate că acești Progresori au o comportare demnă la serviciul lor, dar pe Pămînt o iau razna cîteodată... Ce să mai, le cedează nervii.

Bătrînul se încruntă, lăsîndu-și sprîncenele peste ochi.

— P-păi, știți... La urma urmei, nu este exclus ca Liova să nu mă fi înțeles prea bine, mai exact, să nu mă fi prea auzit... Discuția noastră a fost în fugă, mă grăbeam, era un vînt puternic și brazii făceau zgomot, iar despre dumneavoastră mi-am amintit în ultimul moment...

— Ei, nu, n-am vrut să spun asta... bătu în retragere ziaristul Kammerer. Poate că tocmai eu nu prea l-am înțeles pe Lev... Știți, pe lîngă altele, m-a zguduit înfățișarea lui... Tare mult s-a schimbat, parcă a devenit mai rău... Nu vi s-a părut la fel, Serghei Pavlovici?

Da, și Serghei Pavlovici avusese aceeași impresie. Forțat și îndemnat de supărarea nedisimulată a naiv-comunicativului ziarist Kammerer, începu treptat și destul de intimidat să povestească cele întîmplate, rușinîndu-se pentru elevul său și pentru unele idei ale acestuia.

Aproximativ pe la 17.00 S. P. Fedoseev a plecat de pe moșia lui, „Țînțărași", luînd aeroglisorul și îndreptîndu-se pe axa Sverdlovskului, oraș în care avea stabilită

o oarecare şedinţă, într-un oarecare club. După cincisprezece minute a fost realmente atacat de un aeroglisor, ivit ca din senin şi condus de Lev Abalkin, impunîndu-i-se aterizarea într-o pădure sălbatică de brazi. Într-o poieniţă, printre brazii zgomotoşi, a avut loc o scurtă discuţie, concepută de Lev Abalkin după o schemă binecunoscută mie.

Doar s-au salutat, că l-a şi copleşit pe bătrîn cu mulţumiri sarcastice, fără să mai piardă timp cu îmbrăţişările şi, practic, nepermiţîndu-i Profesorului să deschidă gura. I-a mulţumit caustic nefericitului Serghei Pavlovici pentru eforturile incredibile, pe care, chipurile, acesta le-ar fi depus, pentru a convinge comisia de repartiţii să-l trimită pe absolventul Abalkim nu la Institutul de Zoopsihologie, unde din prostie şi lipsă de experienţă ar fi dorit absolventul să intre, ci la şcoala Progresorilor. Eforturile au fost încununate cu succese strălucitoare, ce i-au făcut lui Lev Abalkin întreaga viaţă atît de liniştită şi fericită.

Şocat în urma unei denaturări atît de nerușinate a adevărului, bătrînul i-a ars, firește, o palmă fostului său elev. Aducîndu-l astfel pe Lev Abalkin într-o stare propice tăcerii şi atenţiei, i-a explicat liniştit că, de fapt, lucrurile stăteau tocmai invers. Chiar el, S. P. Fedoseev, l-a recomandat pe Lev Abalkin ca zoopsiholog şi deja vorbise despre el la Institut, prezentînd totodată comisiei recomandările corespunzătoare. Chiar el. S.P. Fedoşeev, aflînd de hotărîrea comisiei, decizie absurdă din punctul lui de vedere, a protestat verbal şi în scris, pînă la Consiliul regional de Învăţămînt. Chiar el, S. P. Fedoseev, a fost pînă la urmă chemat la sectorul Euroasiatic şi a fost înfierat acolo precum un băieţel, pentru încercare, îndeajuns de calificată, de a dezavua hotărîrea comisiei de repartiţii. („Mi-au fost arătate concluziile a patru experţi şi mi s-a dovedit, ca pe doi ori doi, că nu sînt decît un bătrîn prost, iar dreptate are numai preşedintele comisiei de repartiţii, doctor Serafimovici...“).

Ajungînd la acest punct, bătrînul tăcu.

— Şi ce a făcut ? îndrăzni o întrebare ziaristul Kammerer.

Bătrînul îşi strînse buzele cu tristeţe.

— Prostuţul ăla mi-a sărutat mîna şi a fugit spre aeroglisorul lui.

Am tăcut amîndoi. Bătrînul adăugă :

— Și atunci mi-am amintit de dumneavoastră... La drept vorbind, mi s-a părut că nici nu a dat vreo atenție... Poate că trebuia să-i povestesc mai detaliat despre dumneavoastră, dar nu mi-a ars... Nu știu de ce, mi s-a părut că nu-l voi mai vedea niciodată...

SCURTA DISCUȚIE

EXCELENȚA era acasă. Îmbrăcat într-un chimonou negru, sobru, trona la masa de lucru și se ocupa cu îndeletnicirea preferată : cerceta cu ajutorul unei lupe o statuetă hidoasă din colecție.

— Excelență, trebuie să știu dacă Lev Abalkin a mai intrat în contact cu cineva pe Pămînt ?

— A mai intrat, răspunde Excelența și se uită la mine, așa cum mi se păru, cu interes.

— Pot să știu cu cine ?

— Poți. Cu mine.

Am dat chix. Excelența așteaptă puțin și ordonă :

— Raportează.

Am raportat : amîndouă discuțiile — cuvînt cu cuvînt, concluziile mele — pe scurt, iar în final am adăugat că, după mine, era de așteptat ca în cel mai scurt timp Abalkin să se îndrepte către Komov, Rawlingson, Goriaceva și alți cîțiva, care într-un fel sau altul au fost implicați în munca lui cu Căpățînoșii. La fel și cu acest director Serafimovici — președintele de atunci al comisiei de repartiții. Deoarece Excelența tăcea și nu-și pleca fruntea, mi-am permis o întrebare :

— Pot să știu ce a vorbit cu dumneavoastră ? Sînt foarte surprins că a încercat și cu dumneavoastră.

— Ești surprins... Și eu la fel. Dar n-am avut nici o discuție. A procedat întocmai ca și cu tine : nu a cuplat imaginea. M-a admirat, probabil că m-a recunoscut, apoi a deconectat totul.

— În fond, de ce credeți că era el ?

— Pentru că a luat legătura cu mine printr-un canal despre care nu a știut decît un singur om.

— Atunci, poate că acest-om...

— Nu, imposibil... În privința ipotezei tale, ea este neîntemeiată. Lev Abalkin a devenit un minunat rezident, și-a iubit munca și pentru nimic nu ar fi acceptat să și-o schimbe.

— Deși, cu tipul lui de sistem nervos, ca Progresor îi venea...

— Nu-i de competența ta, mi-o tăie Excelența. Nu divaga. La treabă. Ordinul de a-l găsi pe Abaikin și de a-l urmări se suspendă. Mergi pe urmele lui. Vreau să știu unde a fost, cu cine s-a întîlnit și ce a discutat.

— Am înțeles. Dacă totuși mă întîlnesc cu el ?

— Îi iei interviul pentru carte. Apoi îmi raportezi.' Nici mai mult, nici mai puțin.

CITE CEVA DESPRE SECRETE

CAM PE LA 23.30 am făcut un duș la repezeală, am băgat capul în dormitor și m-am asigurat că Aliona dor-'me buștean. Atunci m-am întors în dormitor.

Am hotărît să încep cu Șceknn. Firește, Șcekn nu e pămîntean, nici măcar umanoid, și de aceea am apelat la întreaga mea experiență și, fără să mă laud, la toată abilitatea mea în manevrarea canalelor informaționale pentru a obține ceea ce am obținut. Remarc în paranteză că marea majoritate a compatrioților mei habar nu au despre realele posibilități ale acestei a opta (sau acum deja a noua) minuni a lumii : Marele Informator Planetar. Admit totuși că nici eu, cu toată dibăcia și experiența mea, n-am dreptul să pretind că știu să folosesc cu desăvîrșire memoria lui imensă.

Am trimis unsprezece întrebări — trei dintre ele, așa cum a reieșit, fiind în plus — și am primit drept rezultat următoarea informație despre Căpățînosul Șcekn.

Numele lui întreg era Șcekn-Itrci. Din anul șaptezeci și cinci pînă în ziua de azi este membru al misiunii permanente ce reprezintă Poporul Căpățînoșilor pe Pămînt. Judecînd după funcțiile deținute la contactele cu administrația pămînteană, părea să fie un referent-traducător al misiunii, dar adevărata lui situație era necunoscută, pentru că relațiile interne ale colectivului misiunii ră-

mîncau pentru pămînteni o taină ferecată cu șapte lacăte. Judecînd după unele date, Șcekn era conducătorul unei așa-zise celule familiale în interiorul misiunii, dar nici pînă în prezent nu s-a reușit înțelegerea clară atît a componenței celulei cît și a numărului de membri pe care îi are, în timp ce acești factori au jucat, probabil, un rol foarte mare în soluționarea unui întreg șir de probleme importante, de esență diplomatică.

În general, s-au adunat o mulțime de date concrete despre Șcekn și despre misiune luată în ansamblu. Unele dintre ele erau uimitoare, dar cu timpul toate au intrat în contradicție cu faptele noi sau chiar au fost total infirmate de observațiile ulterioare. Se părea că xenologia noastră preferă să-și ia mîinile de pe această enigmă. Mulți xenologi extrem de corecți au aderat la părerea lui Rawlingson, spusă încă acum zece ani, într-un moment de slăbiciune : „După mine, pur și simplu își bat joc de noi !...“

De altfel, toate acestea mă priveau prea puțin. Numai să nu uit pe viitor cuvintele lui Rawlingson.

Misiunea era așezată pe rîul Telon, în Canada, aproximativ nord-vest de Baker Lake. După cum se vede treaba, Căpățînoșii aveau deplină libertate de mișcare și erau mari amatori să profite de ea, deși nu acceptau nici o formă de transport, exceptînd hiper-T. Sediul misiunii a fost ridicat strict conform proiectului, prezentat chiar de Căpățînoși, dar aceștia s-au lipsit politicos de plăcerea de a-l popula, așezîndu-se în jurul sediului, în case subterane de fabricație proprie, sau mai simplu, în viziune. Nu acceptă telecomunicațiile și zadarnice au fost eforturile inginerilor noștri în încercarea de a crea o videoaparatură special reglată, atît pentru auzul și văzul lor, cît și pentru o manevrare comodă. Videoaparatura a fost realizată, dar Căpățînoșii nu recunosc decît contactele personale. Va trebui deci să zbor pînă la Baker Lake.

Terminînd cu Șcekn, am decis totuși că e cazul să-l găsesc pe doctorul Serafimovici. Am reușit fără un efort prea mare, adică am reușit să primesc informații despre el. Astfel, am aflat că murise în urmă cu doisprezece ani, la vîrsta de o sută optsprezece ani. Valeri Marcovici Se-

rafimovici, doctor în pedagogie, membru permanent al Consiliului Euroasiatic de Învățământ, membru al Consiliului Mondial de Pedagogie. Păcat.

L-am luat în primire pe Cornei Iaşmaa. Progresor. De doi ani Cornei Ianovici Iaşmaa locuia la vila „Tabăra lui Ian", la zece kilometri nord de Antonov, în plină stepă, lîngă Volga. Avea o foaie matricolă întinsă, din care reieşea că toată activitatea lui profesională a fost legată de planeta Giganda. Probabil că era un practician de mare valoare şi un teoretician deosebit în domeniul istoriei experimentale, dar toate detaliile carierei lui mi-au zburat imediat din cap, de cum am realizat două aspecte mai puţin vizibile.

Primul : Cornei Ianovici Iaşmaa era orfan de la naştere.

Al doilea : Cornei Ianovici Iaşmaa s-a născut pe data de 6 octombrie 38.

Diferenţa faţă de Lev Abalkin consta în faptul că părinţii lui Cornei Iaşmaa nu erau membri ai grupului „Iormala", ci o pereche conjugală, pierită tragic în timpul experimentului „Oglinda".

N-am avut încredere în memorie şi am deschis mapa. Totul era exact. Bineînţeles, nici inscripţia în arabă de pe verso nu dispăruse : „... s-au întîlnit doi gemeni ai noştri. Te asigur, din pură întîmplare..." Întîmplare. Sigur, acolo la ei, pe Giganda, poate că s-a şi produs o oarecare întîmplare : Lev Abalkin, orfan de la naştere, născut la 6 octombrie 38, s-a întîlnit cu Cornei Iaşmaa, orfan de la naştere, născut la 6 octombrie 38... Ce, pentru mine tot o întîmplare este ? „Gemeni". Din părinţi diferiţi. „Dacă nu crezi, uită-te la 07 şi 11". Aşa deci. „07" se află în faţa mea. Deci undeva în străfundurile departamentului nostru mai există şi un 11. Logica ne îndeamnă să presupunem că există şi 01, 02 şi aşa mai departe... Apropo, un minus pentru mine, că nu mi-a atras atenţia acest straniu cifru : 07. Dosarele noastre (desigur, nu dosarele, ci cristaloînregistrările) sînt de obicei marcate ori cu combinaţii de cuvinte fantastice, ori cu denumiri de obiecte...

Printre altele, ce-i și cu experimentul ăsta, „Oglinda“ ? Nu am auzit niciodată de așa ceva... Acest gînd trecu oarecum pe planul doi și aproape automat am formulat întrebarea către MIP. Răspunsul mă uimi : INFORMAȚIE DOAR PENTRU SPECIALIȘTI. VĂ RUGĂM ARĂTAȚI PERMISUL DUMNEAVOASTRĂ. Am format codul permisului meu și am repetat întrebarea. De data aceasta fișa cu răspunsul sări cu o întîrziere de cîteva secunde : INFORMAȚIE DOAR PENTRU SPECIALIȘTI. VĂ RUGĂM ARĂTAȚI PERMISUL DUMNEAVOASTRĂ. M-am lăsat pe spătarul fotoliului. Asta-i bună ! Pentru prima dată în cariera mea permisul COMCON-2 nu era suficient pentru a primi informații de la MIP.

Și în acest moment am simțit cît se poate de limpede că am ieșit din limitele competenței mele. Am înțeles deodată că în fața mea se află un secret imens și obscur, că destinul lui Abalkin, împreună cu toate enigmele și obscurițățile lui, nu se reduce doar la secretul persoanei Abalkin — el este împletit cu destinele mai multor oameni și nu am voie să mă ating de aceste destine nici ca lucrător, nici ca om.

Desigur, problema nu era că MIP-ul îmi refuzase orice informație în privința unui experiment „Oglinda“. Am fost absolut convins că acest experiment nu are nici o legătură cu secretul. Refuzul MIP-ului a fost efectiv o palmă directoare, care m-a făcut să privesc înapoi. Această palmă parcă mi-a limpezit vederea și imediat am făcut conexiunile între fapte : comportarea stranie a Iadvigăi Lekanova, nivelul neobișnuit de înalt al caracterului secret, ciudățenia acestui „recipient de documente“, cifrul straniu, refuzul Excelenței de a mă pune la curent cu ansamblul problemei și chiar orientarea inițială de a nu intra în nici un fel de contact cu Abalkin... Iar acum încă ceva : fantastica potrivire de împrejurări și date ale apariției pe lume a lui Lev Abalkin și Cornei Iașmaa.

Era un secret. Lev Abalkin era doar o parte din acest secret și acum am înțeles de ce Excelența m-a însărcinat tocmai pe mine cu această treabă. Cu siguranță mai existau oameni inițiați pe deplin în acest secret, dar probabil nu erau potriviți pentru căutări. Existau destui oameni

care nu ar fi făcut căutările mai prost, ba poate chiar mai bine decît mine, dar Excelența realiza neîndoielnic că, mai devreme sau mai tîrziu, căutările vor duce la secret și aici era important ca omul să aibă suficientă delicatețe pentru a se putea opri la timp. Și dacă în decursul căutărilor secretul va fi descoperit, important era ca Excelența să aibă încredere în acest om, ca în sine însuși.

Iar secretul lui Lev Abalkin este în plus și un secret al identității! Rău de tot. Cel mai obscur secret posibil este cel despre care nu trebuie să știe nimic însăși persoana... Exemplul cel mai simplu: informația despre o boală incurabilă a persoanei. Exemplul mai complicat: secretul greșelii, desăvîrșită prin necunoaștere, care atrage după sine consecințele ireversibile, așa cum s-a întîmplat în timpuri străvechi cu regele Oedip...

Ce să mai vorbim, Excelența a făcut o alegere justă. Mie nu-mi plac secretele. După părerea mea, în timpul nostru și pe planeta noastră toate secretele put a mizerie. Recunosc că multe dintre ele sînt cu totul senzaționale și capabile să zguduie imaginația, dar mie, personal, nu îmi place să fiu inițiat în ele, ba și mai neplăcut — să inițiez în aceste secrete străini fără nici o vină. La noi în COMCON-2 majoritatea lucrătorilor sînt de aceeași părere și, probabil, tocmai de aceea la noi se petrec foarte rar scurgeri de informații. Oricum, repulsia mea față de secrete depășește, probabil, nivelul mediu. Chiar mă străduiesc să nu folosesc vreodată termenul obișnuit de „a descoperi secretul", eu spunînd de obicei „a dezgropa secretul", și am impresia că sînt un asanator în cel mai pur sens inițial al acestui cuvînt.

Ca acum, de exemplu.

DIN REFERATUL LUI LEV ABALKIN

... ÎN ÎNTUNERIC oraşul devine plat ca o gravură veche. Mucegaiul luceşte palid în golurile negre ale ferestrelor oarbe, iar în părculeţele rare şi pe suprafeţele gazonate licăresc mici curcubee livide ; bobocii unor flori fosforescente, deschişi pe timpul nopţii. Se simt curenţi de arome slabe, dar iritante. De pe acoperişuri se tîrăşte şi se suspendă deasupra bulevardului prima lună : o seceră imensă şi ştirbită, care toarnă peste oraş o lumină neplăcută, portocalie.

Acest corp ceresc îi provoacă lui Şcekn o repulsie inexplicabilă. La fiecare minut îl priveşte dezaprobator şi de fiecare dată îşi deschide convulsiv botul şi îl închide cu zgomot, de parcă i-ar veni să urle, dar se abţine. E cu atît mai straniu, cu cît pe Sarakshul său natal luna este imposibil de văzut din cauza refracţiei atmosferice, iar Luna pămînteană îi este total indiferentă, cel puţin din cîte ştiu eu.

Apoi observăm copiii.

Sînt doi. Se ţin de mînă şi merg încet pe trotuar, străduindu-se parcă să se ascundă în umbră. Merg tot într-acolo, unde mergem şi noi. Judecînd după îmbrăcăminte, par a fi băieţi. Unul este mai înalt, la vreo opt ani, celălalt este mic de tot, la vreo patru-cinci ani. Pesemne, abia au ieşit dintr-o străduţă laterală, altfel i-aş fi vă-

zut din depărtare. Merg de multă vreme, de mai multe ore, pentru că sînt foarte obosiți și abia își mișcă picioarele... Cel mai mic nici nu mai pășește, ci se tîrăște, ținîndu-se de mîna celui mai mare. Băiatul cel mare are atîrnată peste umăr o sacoșă plată, cu curea lată, sacoșă pe care o aranjează tot timpul, ca să nu-l bată peste genunchi.

Translatorul traduce cu o voce uscată, indiferentă: „... Am obosit, mă dor picioarele... Mergi, ți-am spus... Mergi... Om rău... Ba tu ești om rău și urît... Șarpe cu urechi... Ba tu ești, coadă de șobolan necomestibilă...“ Așa. Se opresc. Cel mic își smulge mîna din palma celui mai mare și se așază. Cel mare îl ridică de guler, celălalt se așază din nou și atunci primește una după ceafă. Din translator ies valvîrtej „șobolani“, „șerpi“, „animale împuțite“ și altă faună. Apoi cel mic începe să plîngă tare și translatorul tace nedumerit. A venit timpul să intervenim.

— Bună ziua, băieți, spun doar din buze.

Sînt foarte aproape de ei, dar abia acum mă observă. Cel mic încetează imediat cu plînsul și se uită la mine cu gura larg deschisă. Cel mare mă privește și el, dar încruntat, cu ostilitate, iar buzele îi sînt strîns lipite. Mă las pe vine în fața lui și spun:

— Nu-ți fie frică. Sînt bun. N-am să te supăr.

Știu că linganul nu redă intonațiile și de aceea caut cuvinte simple, liniștitoare.

— Pe mine mă cheamă Lev, îi spun. Văd că sînteți obosiți. Vreți să vă ajut?

Cel mare nu răspunde. Se uită în continuare încruntat, cu mare neîncredere și atenție, iar celui mic i se trezește brusc interesul pentru Șcekn, nu își mai dezlipește privirile de el și este clar că l-a cuprins teama, dar în același timp și curiozitatea. Abordînd una dintre înfățișările cele mai blînde, Șcekn stă de-o parte, întorcîndu-și capul cu fruntea înaltă.

— Sînteți obosiți, spun. Vă e foame și sete. Vă dau acum ceva gustos.

Și în acel moment, cel mare explodează. Nu au obosit deloc și nu au nevoie de nimic gustos. Acum îi va veni

de hac acestui șarpe cu urechi de șobolan și va merge mai departe. Și cine îl va încurca, va primi un glonț în burtă. Chiar așa.

Foarte bine. Nimeni nu vrea să-i încurce. Și unde merg ?

Unde trebuie, acolo și merg.

Totuși ? Poate au același drum ? Atunci pe șarpele cu urechi de șobolan îl va putea duce pe umăr.

Pînă la urmă se aranjează totul. Au fost mîncate patru ciocolate și s-au băut două bidonașe cu tonizator. În gurile lor micuțe se poate stoarce cîte o jumătate de tub cu pireu de fructe. Este cercetat cu atenție combinezonul-curcubeu al lui Lev și (după o scurtă, dar foarte energică ceartă) s-a căpătat permisiunea de a-l mîngîia o dată (numai o dată) pe Șceku (în nici un caz însă pe cap, doar pe spate). La bordul lui Vanderhouse toți plîng în hohote înduioșați și se aude un sîsîit puternic.

În continuare s-au clarificat următoarele.

Băieții sînt frați ; pe cel mare îl cheamă Iadrudan, iar pe cel mic Pritulatan. Au locuit destul de departe de aici (nu s-a putut preciza unde) cu tata, într-o casă mare, albă și cu bazin în curte. Nu demult, împreună cu ei au locuit două mătuși și încă un frate, cel mai mare, de optsprezece ani, dar au murit cu toții. După aceasta, tata nu i a mai luat niciodată după alimente, începuse să meargă de unul singur, deși mai înainte pleca cu toată familia. În jur erau multe alimente — și acolo, și acolo, și acolo (nu s-a putut preciza unde). Cînd pleca de unul singur, tata spunea de fiecare dată : dacă nu se întoarce pînă seara, atunci ei trebuie să ia Cartea, să iasă în acest bulevard și să meargă tot înainte pînă la o casă frumoasă din sticlă, care se luminează în întuneric. Dar nu trebuie să intre în această casă ; să se așeze alături și să aștepte, pînă cînd vor veni niște oameni și vor fi duși acolo unde sînt și tata, și mama, și toți. De ce noaptea ? Pentru că noaptea nu umblă oameni răi pe stradă. Ei sînt numai ziua. Nu, nu i-am văzut niciodată, dar am auzit de multe ori cum sună din clopoței, cum cîntă cîntece și ne ademenesc să ieșim din casă. Atunci tata și fratele cel mare își scoteau armele și le băgau în burtă cîte un glonț... Nu, nici nu mai cunosc și nici nu au mai văzut pe alt-

cineva. Este adevărat, cîndva, demult, la ei în casă au venit niște oameni înarmați și toată ziua s-au certat cu tata și cu fratele mai mare, apoi s-au băgat și mama împreună cu cele două mătuși. Toți țipau foarte tare, dar, bineînțeles, tata a avut ultimul cuvînt și oamenii aceia au plecat și nu au mai venit niciodată...

Micuțul Pritulatan adoarme de cum îl pun pe umeri. Din contră, Iadrudan refuză orice ajutor. Îmi dă voie doar să-i aranjez mai bine sacoșa cu Cartea, iar acum merge alături, cu mîinile în buzunare, abordînd un aer de independență. Șceku fuge înainte, fără să participe la discuție. Degajă din toată ființa o indiferență totală față de ceea ce se întîmplă, dar, în realitate, la fel ca noi toți, este intrigat de un fapt cît se poate de clar, și anume că țelul băieților — o oarecare clădire luminoasă — este același cu obiectivul „Pata-96".

...Iadrudan nu știe ce stă scris în Carte. În această Carte toți adulții din familie au scris în fiecare zi tot ce s-a întîmplat. Cum Pritulatan a fost mușcat de o furnică otrăvitoare. Cum apa a început brusc să se scurgă din bazin, dar tata a oprit-o. Cum a murit mătușa : deschidea o conservă, mama se uita, iar mătușa era deja moartă... Iadrudan nu a citit această carte, citește prost și nici nu-i place s-o facă, nu are aptitudini. Uite, Pritulatan are aptitudini foarte mari, dar este încă mic și nu înțelege nimic. Nu, nu s-au plictisit niciodată. Poate exista plictiseală într-o casă cu cinci sute șapte camere ? Și fiecare cameră este plină cu tot felul de lucruri minunate, atît de uimitoare, că pînă și tata nu a putut să spună la ce sînt bune și de ce există. Numai că acolo nu a fost găsită o pușcă... Acum puștile sînt o raritate. Poate că în casa vecină s-ar mai fi găsit o pușcă, dar tata ne-a interzis categoric să ieșim în stradă... Nu, tata nu ne-a dat voie să tragem cu pușca lui. Spunea că nu-i cazul pentru noi. Uite, cînd veți ajunge la casa luminoasă și vă vor întîmpina acolo oamenii buni, vă vor duce la mama, iar atunci, uite, veți putea trage cît poftiți... Poate o să ne duci tu la mama ? Atunci de ce nu ai pușcă ? Ești om bun, dar n-ai pușcă, iar tata spunea că toți oamenii buni sînt cu puști...

— Nu, spun. Nu pot să te duc la mama... Sînt străin de aceste locuri și aș fi vrut să mă întîlnesc cu oamenii buni...

— Păcat, spune Iadrudan.

Ieșim în piață. Obiectul „Pata-96" seamănă din apropiere cu un gigantic cufăraș străvechi din cristal bleu, care strălucește în toată splendoarea lui barbară prin mulțimea nenumăratelor pietre prețioase și nestemate. O lumină lină, alb-albăstruie, străpunge obiectul din interior, luminînd asfaltul, plin de crăpături și năpădit de buruieni ca firele de păr negru și țepos, și fațadele moarte ale caselor ce înconjoară piața. Pereții acestei minunate clădiri sînt complet transparenți, iar înăuntru strălucește și sclipește vesel un haos cromatic de roșu, auriu, verde și galben, astfel încît nu observi de prima dată intrarea largă ca o poartă, deschisă prietenos, spre care duc cîteva trepte joase și plate.

— Jucării!... șoptește fascinat Pritulatan, începînd să se sucească și să alunece de pe mine.

Doar acum realizez că acest cufăraș nu este plin cu nestemate ci cu jucării multicolore, sute și mii de jucării multicolore, total lipsite de bun gust: păpuși absurd de mari și colorate strident, mașini monstruoase din lemn și o infinitate de mărunțișuri policrome, greu de distins de la o eastă distanță.

Micuțul și capabilul Pritulatan porni numaidecît să se văicărească și să ne implore să intrăm cu toții în casa fermecată, nu-i nimic, ce da ă tata ne-a interzis, noi intrăm doar pentru un minuțel, luăm, uite, camionul ăla și imediat începem să-i așteptăm pe oamenii buni... Iadrudan încearcă să-l potolească, întîi cu cuvinte, apoi, cînd nici așa nu a mers, îl trage de ureche și văicăreala își pierde coerența. Impasibil, translatorul deversează în mediul înconjurător un sac întreg de „șerpi cu urechi de șobolani", bordul lui Vanderhouse bubuie indignat, cerînd liniștea și consolarea micuțului, cînd pe neașteptate tac toți, inclusiv capabilul Pritulatan..

De după cel mai apropiat colț apare brusc aborigenul înarmat, văzut nu cu mult timp în urmă. Pășind moale, fără zgomot, pe petele de lumină albăstrie, cu mîna pe mitraliera atîrnată de-a curmezișul pieptului, se îndreap-

tă direct spre copii. Nici nu se uită la mine și la Șceknn. Îl strînge de mîna stîngă pe amuțitul Pritulatan și de mîna dreaptă pe înseninatul Iadrudan și îi duce de aici prin piață, direct spre clădirea luminoasă : la mama, la tata, la posibilitățile nemărginite de a trage cu pușca după voia inimii.

Privesc în urma lor. Totul pare să decurgă așa cum trebuie, dar în același timp un fleac, o nimica toată, îmi strică întreaga imagine. O picătură de fiere...

— Ai recunoscut ? întreabă Șceknn.

— Ce anume ? răspund iritat, pentru că nu reușesc să mă lepăd de acest fir de praf, care strică toată imaginea.

— Stinge lumina din această clădire și trage de vreo zece ori cu tunul...

Aproape că nu-l mai aud. Și imediat înțeleg totul despre firul de praf. Aborigenul se îndepărtează, ținînd copiii de mîini, și văd cum i se clatină mitraliera la piept în ritmul mersului, întocmai ca un pendul : de la stînga la dreapta, de la dreapta la stînga... Nu se poate clătina așa. Nu se poate balansa atît de voinicește o mitralieră grea, cîntărind nu mai puțin de o jumătate de pud. Așa se poate balansa o mitralieră-jucărie, din lemn sau din material plastic. Acest „om bun" nu are o mitralieră adevărată...

Nu reușesc să-mi termin gîndul pînă la sfîrșit. Mitraliera-jucărie a aborigenului. Aborigenii trag ca niște lunetiști. Poate că mitraliera-jucărie este din acest pavilion al jucăriilor... Stinge lumina în pavilion și trage în el o salvă de tun... E doar același pavilion... Nu, nu pot să gîndesc nimic pînă la capăt.

În stînga cad de-a valma cărămizi, iar rama lemnoasă se rupe cu o trosnitură și cade pe trotuar. Pe fațada diformă a casei cu șase etaje, a treia de la colț, de sus în jos, pe diagonală, alunecă prin crăpăturile negre ale ferestrelor o umbră galbenă și lată, dar alunecă atît de ușor și imponderabil, încît pare de necrezut că după ea se prăbușesc din fațadă straturi de tencuială și sfărîmături de cărămidă. Vanderhouse țipă ceva, într-un mod groaznic, pe două tonalități, urlă și copiii din piață, iar umbra se

află deja pe asfalt — la fel de imponderabilă, semitransparentă și imensă. Mișcarea nebunească a zeci de picioare aproape că îmi scapă privirilor și în această fugă se vede ceva negru, care se umflă și se dezumflă — un corp lung și segmentat ce-și poartă ridicați în față cleștii de prindere și pe care stă nemișcată o pată de lumină lăcuită...

Scorcherul apare singur în mîna mea. Mă transform într-un telemetru automat, preocupat doar de măsurarea distanței între racopăianjen și siluetele copiilor, care fugeau oblic pe întinsul pieței. (Undeva pe-acolo mai este și un aborigen cu mitraliera lui falsă, fuge și el din răsputeri, puțin mai în urma copiilor, dar nu pe el îl urmăresc). Distanța se micșorează fulgerător, totul este cît se poate de clar și cînd racopăianjenul apare pe axa mea, trag.

În acest moment mă aflu la douăzeci de metri de el. Nu am fost nevoit să trag prea des cu scorcherul și drept urmare sînt zguduit de urmări. Orbesc pentru moment din cauza fulgerului roșu-vinețiu, dar reușesc să văd că racopăianjenul literalmente explodează. Instantaneu. În totalitate. De la clești pînă la vîrful piciorului posterior. La fel ca un cazan cu aburi supraîncălziți. Bubuie un tunet scurt, ecoul începe să se răsfrîngă și să se rostogolească prin piață, iar în locul monstrului crește un nor de abur alb și dens, care la prima vedere pare chiar solidificat.

Totul s-a terminat. Norul de abur se topește cu un fîșîit ușor, tropă turile și țipetele pătrunzătoare de panică se sting în adîncimea străduței întunecate, iar cufărașul-nestemată al pavilionului strălucește în mijlocul pieței, în toată splendoarea lui barbară, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic...

— Ptiu drace, ce pocitanie oribilă, bolborosesc. De unde au apărut prin locurile astea, de la o sută de parseci de Pandora ?... Și tu, ce ? Iar nu l-ai simțit ?

Șceku nu reușește să mai răspundă. Răsună un foc de armă, ecoul se rostogolește din nou prin piață și imediat după el, un al doilea. Undeva aproape de tot. Parcă de după colț. Ei, este clar : de pe străduța unde au fugit cu toții...

— Șcekn, ține-o tot la stînga și nu scoate capul, îi ordon deja în fugă.

Încă nu înțeleg ce se întîmplă pe străduță. Cel mai probabil, copiii fuseseră atacați de încă un racopăianjen... Deci arma nu era totuși o jucărie? Și în acel moment, din întunericul străzii ies și se opresc, barîndu-ne drumul, trei tipi. Doi dintre ei sînt înarmați cu automate adevărate și două țevi sînt îndreptate direct spre mine.

Totul se vede foarte bine în lumina alb-albăstruie: un bătrîn cărunt, înalt, într-o uniformă gri, cu nasturi strălucitori, iar de-o parte și de alta, puțin mai înapoi, stăteau cei doi tineri puternici, cu armele pregătite, îmbrăcați tot în uniforme gri, încinși cu curele și cartușiere.

— Foarte periculos... clănțăne Șcekn în limba Căpătinoșilor. Repet: foarte!

Pășesc înainte și îmi impun cu un oarecare efort să-mi ascund scorcherul în teacă. Mă opresc în fața bătrînului și întreb:

— Ce-i cu copiii?

Țevile automatelor sînt îndreptate direct spre burta mea. Spre burtă. Fețele tinerilor sînt sumbre și crunte.

— Totul e în regulă cu copiii, răspunse bătrînul.

Ochii lui sînt de culoare deschisă și par chiar veseli. Pe chipul lui nu plutește aceeași posomorîre grea, ca la ceilalți doi. O față obișnuită de bătrîn, ridată și chiar plăcută. De fapt, poate că doar mi se pare, dar problema este că în loc de armă are în mînă un baston poleit, strălucitor, cu care își bate ușor și nepăsător carîmbul cizmei înalte.

— În cine ați tras? întreb.

— Într-un om rău, vine răspunsul translatorului.

— Voi sînteți probabil acei oameni buni cu arme? întreb.

Bătrînul își ridică sprîncenele nedumerit.

— Oameni buni? Ce-i asta?

Îi explic ce mi-a spus Iadrudan. Bătrînul dă din cap.

— Înțeleg. Da, noi sîntem acei oameni buni. Mă cercetează cu privirea din cap pînă în picioare. Și după cum văd, nu vă merg rău treburile... La spate, o mașină de tradus... Și noi am avut cîndva unele la fel, dar erau imense, ocupau camere întregi. Nici o astfel de armă de

mînă nu am avut vreodată. Ce frumos l-aţi tăiat pe acel om rău ! Ca din tun. Demult aţi venit ?

— Ieri.

— Iar noi nu ne-am pus la punct maşinile de zbor. Nu are cine să le pună la punct. Din nou mă cercetează deschis cu privirea. Da, bravo vouă ! Aici la noi, după cum vedeţi, e o decădere totală. Voi cum aţi reuşit ? Aţi învins ? Sau aţi găsit nişte mijloace ?

— Într-adevăr, la voi decăderea este totală, spun cu prudenţă. Sînt aici de o zi şi o noapte şi tot nu înţeleg nimic...

Îmi este însă limpede că mă confundă cu altcineva. Pentru început poate că e mai bine. Trebuie să fiu doar precaut, foarte precaut...

— Ştiu că nu înţelegeţi nimic, spune bătrînul. Şi e cel puţin straniu... Oare la voi nu a fost nimic din toate astea ?

— Nu, răspund. La noi nu a fost aşa.

Bătrînul izbucneşte cu o frază lungă, la care traducătorul reacţionează prompt : „nu se codifică limbajul".

— Nu înţeleg, spun.

— Nu înţelegeţi... Şi eu care credeam că ştiu bine limba Zagoriei.

— Nu sînt de acolo, mă justific. Şi niciodată nu am fost acolo.

— Atunci de unde sînteţi ?

Mă hotărăsc.

— Acum nu are importanţă, răspund. Să nu vorbim despre noi. La noi totul este în regulă şi nu avem nevoie de ajutor. Să discutăm despre voi. Nu am înţeles prea multe, dar un singur lucru mi-e clar : aveţi nevoie de ajutor. Ce anume ? Ce vă trebuie mai înainte de toate ? În general, ce se întîmplă aici ? Iată despre ce vreau să vorbim. Şi haideţi să ne aşezăm, că toată ziua am stat numai în picioare. Aveţi un loc unde putem să stăm jos şi să vorbim în linişte ?

Un timp îşi plimbă în tăcere privirile pe faţa mea.

— Nu vreţi să spuneţi de unde sînteţi, rosteşte într-un sfîrşit. Mă rog, este dreptul dumneavoastră. Sînteţi mai puternici. Numai că-i o prostie. Oricum ştiu că sin-

teți din Arhipelagul de Nord. Nu v-au atins pentru că nu v-au observat. Norocul vostru. Dar aș vrea să întreb, unde ați fost în acești ultimi patruzeci de ani, cînd am fost lăsați să putrezim de vii aici ? Ați trăit ca găina la moară, fiți blestemați !

— Nu sînteți singurii care suportați un astfel de dezastru, îl contrazic cu toată sinceritatea. Iată că acum v-a venit și vouă rîndul.

— Încîntați, spune bătrînul. Să mergem să vorbim.

Intrăm pe scara casei de vizavi, urcăm la etajul doi și ne pomenim într-o cameră cam murdară și sărăcăcios mobilată ; o masă în mijloc, un pat mare lîngă perete și două taburete lîngă fereastră. Ferestrele dau în piață și camera este luminată de strălucirile alb-albăstrii ale pavilionului. Pe pat doarme cineva, înfășurat pînă peste cap într-un impermeabil lucios. Pe masă sînt cutii de conserve și un bidon mare, metalic.

N-am intrat bine în cameră că bătrînul și începe să facă ordine. Îl scoală pe cel care dormea și îl expediază din casă. Unul dintre băieții posomoriți primește ordin să ocupe postul de la fereastră și se așază pe un taburet în locul indicat, unde va rămîne tot timpul, fără a-și desprinde privirile de pe întinderea pieței. Al doilea băiat posomorît începe dibaci să deschidă conservele, apoi se postează lîngă ușă, sprijinindu-se cu umărul de tocul ușii.

Sînt invitat să iau loc pe pat, apoi sînt blocat cu masa, pe care sînt puse cutiile cu conserve. În bidon se află apă obișnuită, destul de curată, deși cu gust de fier. Șceknu este uitat nici el : soldatul izgonit din pat, pune jos, în fața lui, o „conservă" desfăcută. Șceknu protestează, dar fiindcă nu mănîncă conserve, se îndreaptă spre ușă și se așază prudent lîngă santinelă. Totodată se scarpină cu rîvnă, gîfîie și se linge, prefăcîndu-se din răsputeri că este un cîine obișnuit.

Între timp bătrînul ia cel de-al doilea taburet, se așază vizavi de mine și pornește tratativele.

Înainte de toate, bătrînul se prezintă. Bineînțeles, s-a dovedit a fi un gattauh și nu un simplu gattauh, ci un gattauh-okambonom, ceea ce probabil trebuie tradus prin „conducătorul întregului teritoriu și al sectoarelor învecî-

nate". Sub conducerea lui se află tot orașul, portul și duzina de triburi ce populează ținutul pe o rază de pînă la cincizeci de kilometri. Își imaginează cu dificultate ce se întîmplă dincolo de granițele acestui teritoriu, dar presupune că și acolo e cam aceiași lucru. Populația din regiunea lui nu depășește acum cinci mii de oameni. În zonă nu mai există industrie și nici măcar o agricultură cît de cît organizată. Ce-i drept, într-o suburbie există un laborator. Este un laborator bun, cîndva unul din cele mai bune din lume și, cu toate că la conducerea lui stă și pînă în ziua de azi însuși Draudan („ciudat că n-ați auzit niciodată de el... și el a avut noroc : s-a dovedit longeviv ca mine..."), ei nu au reușit nimic în toți acești patruzeci de ani. Și, după cum se vede, nici nu vor reuși.

— Și de aceea, concluzionează bătrînul, haideți să nu ne mai învîrtim în jurul chestiunii și să nu ne mai tîrguim. Nu am decît o condiție : dacă e de vindecat, atunci pe toți. Fără excepție. Dacă vă convine, restul condițiilor puteți să le puneți și singuri. Oricare ar fi ele. Primesc necondiționat. Dacă nu, atunci mai bine nu vă băgați. Noi, desigur, vom muri cu toții, dar nici voi nu veți avea trai, pînă cînd măcar unul din voi ca reuși să mai rămînă în viață.

Tac. Tot mai sper că Statul Major îmi va sugera ceva. Măcar de-ar fi ceva ! Înseamnă că nici acolo nu înțeleg nimic.

— Atunci puneți întrebări ! mă repede bătrînul.

— Ați spus : vindecat. Aveți epidemie ?

Fața bătrînului împietrește. Mă privește lung în ochi, apoi se sprijină obosit de masă și își freacă fruntea cu degetele.

— Doar v-am prevenit : nu trebuie să ne învîrtim în jurul chestiunii. Am spus că nu ne vom tîrgui. Spuneți clar și simplu : aveți medicamentul universal ? Dacă îl aveți, dictați condițiile. Dacă nu, nu avem ce discuta...

— Așa nu ne mai urnim din punctul mort, spun. Haideți să pornim de la premisa că nu știu absolut nimic despre dumneavoastră. Să spunem că am dormit în acești patruzeci de ani. Nu știu ce boală aveți, nu știu ce medicament vă trebuie...

— Nici despre Invazie nu știți nimic? spune bătrînul, cu ochii închiși.

— Aproape nimic.

— Nici despre Răpirea Generală nu știți nimic?

— Mai nimic. Știu că au plecat toți. Și că în treaba asta sînt amestecați extratereștrii din Cosmos. Altceva nimic.

— Ex-tra-telez-trii... din Coz-moz... se chinuiește bătrînul pe rusește.

— Oameni din lună... Oameni din cer... îi sugerez.

Rînjește, dezvelindu-și dinții puternici, galbeni.

— Nici din cer și nici din lună. De sub pămînt! Deci, ceva-ceva tot știți...

— Am străbătut întreg orașul. Și am văzut multe.

— Iar la voi acolo nu s-a întîmplat absolut nimic? Chiar nimic?

— Nimic asemănător, spun apăsat.

— Și n-ați observat nimic? N-ați observat pieirea omenirii? Gata cu minciunile! Ce vreți să cîștigați cu aceste minciuni?

— Lev! adie în interiorul căștii mele vocea lui Komov. Joacă varianta „Cretinul"!

— Eu sînt o persoană subordonată, spun cu severitate. Știu doar atît cît îmi este permis să știu! Fac doar atît cît mi se ordonă să fac! Dacă mi se ordonă să mint, voi minți, dar acum nu am un asemenea ordin.

— Și ce fel de ordin aveți?

— Să fac cercetări în sectorul dumneavoastră și să raportez toate circumstanțele.

— Ce prostie! exprimă bătrînul un dezgust obosit. Mă rog. Fie ca dumneavoastră. Nu știu de ce vreți să vă povestesc lucruri binecunoscute tuturor... În fine. Ascultați.

Pînă la urmă a reieșit că toate relele se datorau unei rase de neoameni odioși, care se înmulțiseră în interiorul planetei. În urmă cu patru decenii această rasă a invadat omenirea locală. Invazia s-a declanșat printr-o pandemie incredibilă, răspîndită instantaneu de neoameni pe întreaga planetă. Generatorul pandemiei nu a fost des-

coperit nici pînă în prezent. Iar boala se manifesta în felul următor : începînd cu vîrsta de doisprezece ani, copiii absolut normali îmbătrîneau vertiginos. Ritmul de dezvoltare al organismului omenesc pornea să crească în progresie geometrică, odată ajuns în acest punct critic al vîrstei. Băieți și fete la șaisprezece ani arătau de patruzeci de ani, la optsprezece ani începea bătrînețea și numai puțini ajungeau pînă la douăzeci de ani.

Pandemia făcea ravagii deja de trei ani, cînd neoamenii și-au anunțat pentru prima dată existența. Ei au propus tuturor guvernelor să organizeze transferarea populației „în lumea vecină", adică la ei, în subteran. Au promis că acolo, în lumea vecină, pandemia va dispărea de la sine și atunci milioane și milioane de oameni înspăimîntați s-au năpustit în puțuri speciale, de unde, bineînțeles, nu s-a mai întors nimeni. Astfel a dispărut civilizația locală în urmă cu patruzeci de ani.

Evident, nu toți au crezut și s-au speriat. Au rămas familii întregi și grupuri de familii, chiar și comunități religioase. În condițiile cumplite ale pandemiei, ei și-au continuat lupta deșartă pentru existență și pentru dreptul de a trăi precum predecesorii lor. Neoamenii nu au abandonat însă nici această jalnică parte procentuală a populației de odinioară. Au organizat o adevărată vînătoare de copii, această ultimă speranță a omenirii. Au împînzit planeta cu „oameni răi". La început erau imitații de oameni, avînd înfățișarea unor tipi veseli și vopsiți, ce sunau din clopoței și cîntau cîntecele vesele. Prostuți, copiii îi urmau bucuroși și dispăreau pentru totdeauna în „paharele" de chihlimbar. Tot în acea vreme au apărut în piețele principale astfel de pavilioane-jucărie, strălucitoare în noapte — copilul intra și dispărea fără urmă.

— Am făcut ce am putut. Ne-am înarmat : arsenalele părăsite erau pline cu arme. Am învățat copiii să se sperie de „oameni răi", apoi chiar să-i lichideze cu armele. Odată distrugeam cabinele și trăgeam de aproape în pavilioanele-jucărie, pînă cînd am înțeles că e mult mai inteligent să punem alături santinele și să prindem copiii neatenți înainte de prag. Asta nu a fost însă decît începutul...

Cu o inventivitate inepuizabilă neoamenii au aruncat la suprafață noi și noi tipuri de vînători de copii. Au apărut „monștrii". Era aproape inposibil să-i nimerești, cînd atacau copilul. Au apărut gigantici fluturi multicolori : cădeau peste copil, îl înfășurau cu aripile și dispăreau împreună cu el. În general, acești fluturi sînt invulnerabili la gloanțe. În fine, ultima noutate : au apărut ticăloși, care nu se deosebesc cu nimic de un soldat obișnuit. Aștia iau pur și simplu copilul de mînă, care nebănuitor se lasă dus. Unii dintre ei chiar știu să vorbească...

Știm foarte bine că nu avem practic șanse de a supraviețui. Pandemia nu dispare, deși la început speram contrariul. Numai un om la o sută de mii rămîne necontaminat. Iată, de exemplu, eu, Draudan... și încă un băiat — el a crescut sub ochii mei, are acum optsprezece ani și arată tot de optsprezece... Dacă n-ați știut toate astea, atunci să le știți. Dacă ați știut, atunci să aveți în vedere că sîntem foarte conștienți de situația noastră. Și sîntem gata să acceptăm orice condiții puneți, sîntem gata să muncim pentru voi, sîntem pregătiți să ne supunem... Sîntem de acord cu toate condițiile, dar nu uitați : dacă ne vindecați, să nu fie omis nici unul. Nici o elită, nici un ales !

Bătrînul tace, se întinde după cana cu apă și bea cu nesaț. Soldatul de lîngă ușă își schimbă greutatea corpului de pe un picior pe altul și trage un căscat, acoperindu-și gura cu palma. Pare a avea în jur de douăzeci și cinci de ani. Dar în realitate ? Treisprezece ? Cincisprezece ? Adolescent...

Stau nemișcat, străduindu-mă să-mi păstrez fața imobilă. În subconștient mă așteptam la ceva asemănător, dar ceea ce am auzit de la martorul ocular și de la victimă nu știu de ce nu îmi intra defel în conștiință. Faptele prezentate de bătrîn nu mă contrariau, dar totul părea ca într-un vis : fiecare element luat în sine era plin de sens, dar toate la un loc creau ceva cu totul absurd. Sau poate datorită faptului că îmi intrase în carne și sînge o oarecare părere preconceputâ despre Pelerini, admisă necondiționat la noi pe Pămînt ?

— De unde știți că sînt neoameni ? întreb. I-ați văzut ? Dumneavoastră, personal !

Bătrînul geme. Fața lui devine înfricoșătoare.

— Mi-aș fi dat și jumătate din viața asta inutilă, doar să văd măcar unul, spuse răgușit. Uite, cu mîinile acestea... Singur... Dar eu, bineînțeles, nu i-am văzut. Sîntem prea prudenți și lași... Probabil că nimeni nu i-a văzut, cu excepția acelor mîrșavi trădători din guvernul de acum patruzeci de ani... Și se spune că, în general, nu au formă, cum e apa, de exemplu, sau cum e aburul...

— Atunci nu este clar. La ce le-ar folosi ființelor fantomatice atragerea cîtorva miliarde de oameni în subteranele lor ?

— Da, blestemați să fiți ! ridică vocea bătrînul. Doar sînt NEOAMENI ! Cum putem noi judeca la ce le trebuie neoamenilor ? Poate pentru sclavie. Poate pentru mîncare.. Sau poate ca material de construcție pentru țîrîturile lor... Ce importanță are ? Au distrus lumea noastră ! Nici acum nu ne dau pace, ne exterminî ca pe șobolani...

Și în acest moment, pe neașteptate, fața i se schimonosește grozav. Cu o agerime uimitoare pentru vîrsta lui, sare către peretele opus, răsturnînd cu zgomot taburetul. N-am apucat nici să clipesc, că deja ținea cu amîndouă mîinile un revolver masiv, nichelat, ațintindu-l direct spre mine. Santinelele somnoroase se dezmeticesc și cu aceeași expresie de uluială și groază întipărită pe fețele devenite brusc copilărești, fără a mă pierde din priviri, bîjbîiesc după armele lor.

— Ce s-a întîmplat ? întreb și încerc să nu mă mișc.

Țeava nichelată tremura, iar santinelele, luîndu-și în cele din urmă armele, declanșau închizătoarele.

— Haina ta tîmpită a început totuși să funcționeze, clănțăne Șceku în limba lui. Ești aproape invizibil. Ți-a mai rămas doar fața. N-ai o formă, cum e apa sau aburul. De altfel, bătrînul nici nu vrea să mai tragă. Să-l elimin totuși ?

— Nu-i nevoie, spun pe rusește.

În fine, bătrînul prinde voce. E mai alb decît peretele și vorbește cu poticneli, datorate în mod evident nu fricii, ci urii. Totuși bătrînul e puternic.

— Blestemat să fii, vîrcolac subteran ! Pune mîinile pe masă ! Stînga peste dreapta ! Uite așa...

— E o neînțelegere, spun supărat. Nu sînt un vîrcolac. Am o haină specială, care mă poate face invizibil, atita doar că funcționează prost.

— Ah, o haină ? rostește bătrînul, batjocoritor. În Arhipelagul de Nord au învățat să facă haine-invizibile !

— În Arhipelagul de Nord au învățat să facă foarte multe lucruri. Vă rog, ascundeți-vă arma și haideți să ne înțelegem în liniște.

— Ești un prost, spune bătrînul. Măcar să te fi învrednicit să privești harta noastră. Nu există nici un Arhipelag de Nord... Te-am ghicit imediat, numai că nu-mi puteam imagina o asemenea obrăznicie...

— Nu e cam înjositor ? clănțăni Șceknn. Hai, tu îl iei pe bătrîn, iar eu pe cei doi tineri.

— Trage în ciine ! ordonă bătrînul santinelei, uitîndu-se fix la mine.

— Îți arăt eu „ciine“ ! spuse Șceknn într-o autentică limbă locală. Țap bătrîn și palavragiu !

Aici nervii băieților cedară și începură focurile de armă...

DIN NOU MAIA GLUMOVA

AM EXAGERAT din nou cu sonorul videofonului. Aparatul țipă melodios deasupra urechii mele, precum necunoscutul cu pantaloni scurți în timpul curtării lui Missis Nickleby. Am sărit ca o bombă din fotoliu, încă din zbor căutînd butonul de recepție.

Suna Excelența. Era 07.03.

— Ajunge cu dormitul, spune destul de binevoitor. La anii tăi nu aveam obicciul să dorm.

Interesant, pînă cînd o să-l tot ascult despre anii mei ? Deja am patruzeci și cinci... Și de fapt, a dormit și el la anii mei. Și acum se dă în vînt după un pui de somn.

— Dar nici n-am dormit, am mințit eu.

— Cu atît mai bine. Înseamnă că poți începe imediat lucrul. Găsește-o pe Glumova aia. Află de la ea următoarele : dacă s-a mai întîlnit cu Abalkin de ieri ; dacă a discutat cu Abalkin despre munca ei ; dacă au discutat, ce anume l-a interesat ; dacă și-a exprimat dorința de a trece pe la ea, la Muzeu. Asta-i tot. Nici mai mult, nici mai puțin.

Reacționez la această frază de cod :

— De lămurit cu Glumova dacă s-au mai văzut, dacă au discutat despre muncă, iar dacă da, ce l-a interesat, dacă nu a dorit să viziteze Muzeul.

— Așa. Propuneai schimbarea legendei. De acord. COMCON-ul îl caută pe Progresorul Abalkin pentru luarea unei declarații referitoare la un oarecare accident. Cercetarea este legată de taina identității și de aceea se desfășoară în secret. Sînt de acord. Ceva întrebări ?

— Aș vrea să știu ce-i cu acest Muzeu... am mormăit parcă pentru mine.

— Ai spus ceva ?

— Să presupunem că nu au avut nici o discuție referitoare la acest Muzeu blestemat. În cazul acesta, pot să încerc să lămuresc totuși ce s-a întîmplat între ei la prima întîlnire ?

— Este important pentru tine ?

— Dar pentru dumneavoastră ?

— Pentru mine, nu.

— E foarte ciudat, am spus, privind într-o parte. Știm ce a vrut Abalkin să clarifice cu mine. Știm ce a vrut să lămurească cu Fedoseev. Nu ne putem însă imagina ce a vrut de la Glumova...

Excelența spuse :

— Bine. Lămurește. Dar fă-o în așa fel încît să nu împiedici clarificarea problemelor principale. Să nu uiți să-ți pui radiobrățara. Pune-o chiar acum, să văd eu...

Suspinînd, am scos din sertarul biroului brățara și am prins-o pe încheietura mîinii stîngi. Brățara mă strîngea.

— Așa deci, spuse Excelența și decuplă.

M-am dus să fac un duș. Din bucătărie se auzeau bubuituri și zăngăneli : Aliona mînuia utilizatorul. Mirosea a cafea. Am făcut duș, apoi am luat împreună micul dejun. Îmbrăcată cu halatul meu, Aliona stă vizavi de mine și seamănă cu o zeitate chinezească. Mă anunță că azi are raport și îmi propune să mi-l citească, așa, pentru antrenament. Mă eschivez, pretextînd împrejurările. Iar ? întrebă ea compătimitor și în același timp cu agresivitate. Iar, recunosc cu o oarecare doză de provocare. Ei, drăcie ! răbufnește ea. Nu te contrazic, spun. Și mai durează ? întrebă ea. Mai am termen trei zile, răspund eu. Mă privește iute și îmi dau seama că iar își imaginează tot felul de grozăvenii. Plictiseală mare, spun. Mi s-a urît. O să rezolv afacerea asta cît ai clipi și vom pleca

undeva, cît mai departe de aici. N-am să pot, spune tristă. Oare nu te-ai plictisit ? o întreb. Vă ocupați doar de fleacuri... Uite, așa trebuie luată. Se zbîrlește imediat și începe să-mi dovedească opinia contrară, că nu se ocupă de fleacuri, ci de niște lucruri ale naibii de interesante și necesare. Pînă la urmă ne-am înțeles ca peste o lună să mergem pe Noul Pămînt. Asta e acum la modă...

M-am înapoiat în cabinet și stînd în picioare am format numărul Glumovei. Nu răspunse nimeni. Era 07.51. Dimineață puternic însorită. Pe o astfel de vreme putea să doarmă pînă la ora opt doar Elefantul nostru. Probabil că Maia Glumova plecase deja la serviciu, iar pistruiatul Toivo se întorsese la internatul lui.

Mi-am calculat cu aproximație programul pe ziua de azi. În Canada acum este seară tîrziu. Din cîte știu, Căpățînoșii duc cu predilecție o viață nocturnă, astfel că nu se va întîmpla nimic rău, dacă voi ajunge acolo peste trei-patru ore... Apropo, cum o fi astăzi cu hiper-T ? Am cerut informații. Hiper-T-ul își reluase funcționarea normală de la patru dimineața. În condițiile acestea, azi voi ajunge și la Șceln și la Cornei Iașmaa.

M-am înapoiat la bucătărie, am băut încă o ceașcă cu cafea și am condus-o pe Aliona pînă la aeroglisor, pe acoperiș. Ne-am luat rămas bun cu o cordialitate exagerată : începuseră emoțiile dinaintea raportului. Am fluturat stăruitor din mînă, pînă cînd a dispărut, apoi m-am întors în cabinet.

Interesant, ce-o avea cu Muzeul ? Un muzeu ca toate muzeele... Desigur, o oarecare legătură are cu munca Progresorilor, în special cu Saraksh... Și aici mi-am amintit de Excelență, cu pupilele lui mărite, ce acopereau tot irisul. Să se fi speriat atunci cu adevărat ? Oare am reușit să-l sperii pe Excelență ? Și cu ce ! Cu o comuniune ordinară și, în general, întîmplătoare, despre faptul că prietena lui Abalkin lucrează la Muzeul Culorilor Extraterestre... în Sectorul special al obiectelor cu destinație necunoscută... Pardon ! El singur l-a denumit Sectorul special. Eu am spus că Glumova lucrează la Muzeul Culturilor Extraterestre, iar el mi-a spus : în Sectorul special al obiectelor cu destinație necunoscută... Mi-am

amintit anfilada de camere, unde erau puse, atîrnate și îngrădite minuni asemănătoare unor sculpturi abstracte sau unor modele topologice... Iar Excelența admite că un ofițer imperial de stat major, care a făcut boacăne la o sută de parseci distanță de Pămînt, poate fi interesat de ceva din aceste camere...

Am format numărul de la biroul Glumovei și am rămas perplex. Din ecran îmi zîmbea plăcut Grișa Serosovin, poreclit Vărsătorul de Apă, din al patrulea subgrup al secției mele. În decurs de cîteva secunde am observat schimbul consecutiv de expresii pe fizionomia rumenă a lui Grișa. Zîmbet plăcut, dezorientare, disponibilitate oficială de a asculta ordinele și, în cele din urmă, un nou zîmbet plăcut. Acum puțin cam încordat. Băiatul putea fi înțeles. Dacă pînă și eu am simțit o oarecare derută, atunci și lui însuși Dumnezeu i s-ar fi permis o ușoară dezorientare. Desigur, cel mai puțin s-a așteptat să-l vadă pe șeful secției unde lucrează, dar și-a revenit satisfăcător.

— Bună ziua, spun. Dați-mi-o, dacă se poate, pe Maia Toivovna.

— Maia Toivovna. Grișa se uită în jur. Știți, lipsește. Am impresia că încă nu a venit azi. Să-i transmit ceva?

— Să-i transmiteți că a sunat-o Kammerer, ziaristul. Trebuie să mă țină minte. Dar dumneavoastră, sînteți nou aici? Parcă, pe dumneavoastră...

— Da, sînt aici numai de ieri... Practic, sînt un străin, lucrez cu exponatele...

— Aha! Ei, bine... Mulțumesc. Am să mai sun.

Deci așa. Excelența ia măsuri. Se pare că este absolut sigur de apariția lui Lev Abalkin la Muzeu. Și tocmai în sectorul acestor obiecte. Să încercăm să înțelegem de ce l-a ales tocmai pe Grișa. Grișa face peste o săptămînă un an de cînd este la noi. Isteț, reacții bune. Specialitatea: exobiolog. Poate tocmai de asta. Tînărul exobiolog își începe prima cercetare independentă. Ceva în genul: „Interdependența dintre topologia artefactelor și biostructura ființei raționale". Totul e liniștit, pașnic, fin, decent. De altfel, Grișa mai este și campionul secției la subacks...

În fine. Asta se pare că am înțeles-o. Fie. Cred că Glumova este reținută pe undeva. De exemplu, discută undeva cu Lev Abalkin. Apropo, mi-a dat întîlnire astăzi pentru ora 10.00. Desigur, a mințit, dar dacă trebuie într-adevăr să zbor pentru această întîlnire, atunci a sosit timpul să-l sun și să aflu dacă nu s-au schimbat cumva planurile lui. Și imediat, fără să pierd vremea, am sunat la „Plopișor".

La vila numărul șase se răspunse imediat și am văzut-o în ecran pe Maia Glumova.

— A, dumneavoastră sînteți, spuse ea cu dezgust.

Era imposibil să redau supărarea și dezamăgirea ce se așternuse pe fața ei. Era mult schimbată în această zi : obrajii supți, umbre sub ochii triști, bolnăvicioși și larg deschiși, buzele arse. Și doar o secundă mai tîrziu, cînd ea se mișcă încet pe ecran, am observat că părul ei frumos era aranjat cu grijă și cochetărie și că peste rochia gri, foarte elegantă, cu gulerul închis, stătea la piept acel colier al ei de chihlimbar.

— Da, eu sînt... spuse ziaristul Kammerer dezorientat. Bună dimineața. Eu, practic... Ce, Lev e la el ?

— Nu.

— Problema e că mi-a fixat o întîlnire... Am vrut să...

— Aici ? se învioră ea și se apropie din nou de ecran. Cînd ?

— La zece. Aș fi vrut să aflu, pentru orice eventualitate... dar el, după cum se vede, nu este...

— În mod sigur v-a fixat întîlnire ? Cum a spus ? întrebă absolut copilărește, privindu-mă lacom.

— Cum a spus ? repetă încet ziaristul Kammerer. Mai exact, deja nu ziaristul Kammerer ci eu însumi. Uite ce, Maia Toivovna. Să nu ne amăgim. Cred că mai degrabă nu va veni.

Acum mă privește, de parcă nu și-ar fi crezut urechilor.

— Cum așa ?... De unde știți ?

— Așteptați-mă. Am să vă povestesc totul. Peste cîteva minute voi fi la dumneavoastră.

— Ce i s-a întîmplat ? țipă groaznic și extrem de strident.

— Este viu și nevătămat. Fiți fără grijă. Așteptați, că eu acum...

Două minute pentru îmbrăcare. Trei minute pînă la cea mai apropiată cabină de hiper-T. Drace, ce coadă la cabină... Prieteni, vă rog din suflet, dați-mi voie să trec în față, este foarte important... Mulțumesc mult, mulțumesc !... Așa. Un minut pentru căutarea indexului. Doamne, ce indexuri au ăștia din provincie !... Cinci secunde pentru formarea indexului. Pășesc din cabină în pustietatea holului cu pereți din bîrne al clubului stațiunii de odihnă. Încă un minut stau pe terasa largă și mă uit împrejur. Aha, acolo... Mă reped fără ezitare prin desișul de scoruș, năpădit pe jumătate de urzici. De n-aș nimeri la doctorul Gowannek...

Ea mă aștepta în hol, stînd lîngă măsuța joasă cu ursuleț și ținînd pe genunchi videofonul. Intrînd, am privit involuntar spre ușa întredeschisă a sufrageriei și ca imediat spuse grăbită :

— Vom vorbi aici.

— Cum doriți.

Dinadins am cercetat fără grabă sufrageria, bucătăria și dormitorul. Făcuse peste tot curat și, bineînțeles, nu era nimeni în apartament. Am văzut cu coada ochiului cum stă nemișcată, cu mîinile pe videofon, și cum privește direct în fața ei.

— Pe cine ați căutat ? întrebă glacial.

— Nu știu, am recunoscut cu sinceritate. Pur și simplu, discuția noastră va fi delicată și aș fi vrut să mă conving că sîntem singuri.

— Cine sînteți ? Numai să nu mințiți din nou.

I-am povestit legenda numărul doi, i-am explicat despre secretul identității și am adăugat că nu mă scuz pentru minciuni — am încercat doar să-mi fac munca, dară a mai crea niște emoții în plus.

— Deci acum, cum s-ar zice, v-ați hotărît să nu vă mai sinchisiți de mine ?

— Păi, ce-ați vrea să fac ?

Nu răspunse.

— Iată, dumneavoastră stați aici și așteptați, am spus. Iar el nu vine. Vă duce de nas. Pe toți ne duce de nas și nu se întrevede sfîrșitul. Iar timpul trece.

— De ce credeți că nu se va mai întoarce aici ?

— Pentru că se ascunde. Pentru că îi minte pe toți cei cu care vorbește.

— Atunci de ce ați sunat aici ?

— Pentru că nu reușesc să-l găsesc, am spus, simțind cum deja încep să mă enervez. Trebuie să profit de orice șansă, chiar de cea mai idioată...

— Ce a făcut ?

— Nu știu. Poate nimic. Și îl caut nu pentru că a făcut ceva. Îl caut pentru că este singurul martor al unei mari nenorociri. Și dacă nu-l găsim, atunci nu vom afla ce s-a întîmplat totuși acolo...

— Unde, acolo ?

— Nu are importanță unde, am răspuns grăbit. Acolo unde a lucrat. Nu pe Pămînt. Pe planeta Saraksh.

Pe chipul ei se vedea că este pentru prima dată cînd aude de planeta Saraksh.

— De ce se ascunde ? șopti ea.

— Nu știm. Se află în pragul unei crize psihice. Se poate spune că este bolnav. Poate i se pare ceva anume. Poate că este doar o idee fixă.

— Bolnav... spuse, clătinînd ușor din cap. Poate da... Poate că nu... Ce vreți de la mine ?

— V-ați mai întîlnit ?

— Nu. A promis că o să sune, dar nu a mai făcut-o.

— Totuși de ce îl așteptați aici ?

— Dar unde să-l tot aștept ?

În vocea ei era atîta amărăciune, încît mi-am ferit privirile și un timp am tăcut. Apoi am întrebat :

— Unde trebuia să vă sune ? La serviciu ?

— Probabil... Nu știu. Prima dată m-a sunat la serviciu.

— V-a sunat la Muzeu și a spus că vine la dumneavoastră ?

— Nu. M-a invitat la el fără să ezite. Aici. Am luat aeroglisorul și am venit.

— Maia Toivovna ! Mă interesează toate amănuntele întîlnirii dumneavoastră. I-ați povestit despre dumneavoastră, despre munca de la Muzeu. V-a povestit despre ai lui... Încercați să vă amintiți cum a fost.

Dădu din cap.

— Nu. N-am vorbit despre așa ceva. Într-adevăr, e cam ciudat... Nu ne-am văzut de atîția ani. Abia apoi am înțeles, odată ajunsă acasă, că n-am aflat nimic despre el... Că doar l-am întrebat, unde ai fost, ce-ai făcut... dar el se eschiva și țipa că toate astea nu sînt decît niște prostii, niște fleacuri...

— Înseamnă că el v-a pus întrebări...

— Nu ! Nu-l interesa despre mine... Cine sînt, cum sînt... singură sau am pe cineva... cum trăiesc... Se purta ca un băiețel... Nu vreau să vorbesc despre asta...

— Maia Toivovna, nu trebuie să vorbiți despre ceea ce nu vreți să vorbiți...

— Nu vreau să vorbesc despre nimic !

M-am ridicat, m-am dus la bucătărie și i-am adus apă. Bău tot paharul, cu înghițituri lacome și vărsînd apa pe rochia sa gri.

— Asta nu privește pe nimeni, spuse ea, dîndu-mi paharul.

— Nu vorbiți despre ceea ce nu privește pe nimeni, am spus, așezîndu-mă. Despre ce anume v-a pus întrebări ?

— Doar v-am spus : nu m-a întrebat nimic ! Povestea, își amintea, desena, mă contrazicea... ca un băiețel... Se pare că își amintește tot ! Aproape zi cu zi ! Unde stătea el, unde stăteam eu, ce a spus Rex, cum se uita Wolf... Eu nu-mi mai aminteam nimic, iar el țipa la mine și mă silea să-mi aduc aminte, și cînd reușeam... Cum se bucura cînd îmi aminteam ceva, ce el nu mai ținea minte !...

Tăcu.

— Numai atît, despre copilărie ? am întrebat, așteptînd.

— Sigur că da ! V-am spus doar că asta nu privește pe nimeni, e numai problema noastră !... Într-adevăr, parcă era nebun... Deja eram istovită, picoteam, iar el mă trezea și îmi țipa în ureche : și atunci cine a căzut din leagăn ? Dacă îmi aminteam, mă lua în brațe, alerga cu mine prin casă și țipa : corect, așa a și fost, corect !

— Și nu v-a întrebat de Profesor, de prietenii de școală ?

— Păi asta vă și spun : nu m-a întrebat nimic și de nimeni ! Puteți să înțelegeți asta ? Povestea, își amintea și îmi cerea să-mi amintesc și eu...

— Da, înțeleg, înțeleg. Dar după părerea dumneavoastră, ce avea de gînd să facă în continuare ?

Mă privi ca pe ziaristul Kammerer.

— Dumneavoastră nu înțelegeți nimic, spuse ea.

Și de fapt avea dreptate. Este adevărat, primisem răspunsurile la întrebările Excelenței : Abalkin Nu se interesase de munca Glumovei, Abalkin Nu intenționase să o folosească pentru a pătrunde în Muzeu. Dar, într-adevăr, nu înțelegeam deloc ce scop urmărea Abalkin prin aranjarea acestei zile de amintiri. Sentimentalism... tributul dragostei de copii... întoarcerea în copilărie... Nu cred. Practic, scopul fusese dinainte bine calculat și Abalkin îl realizase fără a-i stîrni Glumovei nici o suspiciune. Era cît se poate de limpede că Glumova nu știe nimic despre acest scop. Nici ea nu a înțeles ce s-a întîmplat în realitate...

Mai rămînea de clarificat o întrebare : de fapt ce a adus-o la un asemenea grad de disperare; în pragul isterici? Evident, aici se deschide un spațiu foarte vast celor mai diferite presupuneri. De exemplu, cele legate de obiceiurile ofițerului de stat major al Imperiului Insular. Dar putea fi și altceva. Și acest altceva putea să se dovedească foarte valoros pentru mine. Aici am ezitat : ori să las în urmă ceva, poate foarte important, ori să optez pentru o mitocănie dezgustătoare, riscînd să nu aflu nimic esențial...

M-am hotărît.

— Maia Toivovna, am rostit, străduindu-mă din răsputeri să fiu cît mai ferm. Spuneți-mi, ce v-a provocat o disperare atît de mare, la precedenta noastră întîlnire, disperare la care am fost martor involuntar ?

Articulam aceste cuvinte și nu îndrăzneam s-o privesc în ochi. Nu m-aș fi mirat dacă m-ar fi dat imediat afară sau, pur și simplu, mi-ar fi trîntit videofonul în cap. Nu a făcut însă nici una, nici alta.

— Am fost o proastă, spuse destul de liniștită. O proastă isterică. Atunci am avut impresia că m-a stors cu

pe o lămiie și apoi m-a aruncat la coș. Acum însă înțeleg : într-adevăr, nu-i ardea de mine. Nu mai are nici timp, nici putere pentru a fi delicat. Eu tot îi ceream explicații, iar el nu putea să-mi explice nimic. Probabil, știa doar că îl căutați...

M-am ridicat.

— Mulțumesc foarte mult, Maia Toivovna. Cred însă că nu ați înțeles corect intențiile noastre. Nimeni nu-i vrea răul. Dacă vă întîlniți cu el, străduiți-vă, vă rog, să-i sugerați această idee.

Nu-mi răspunse.

CÎTE CEVA DESPRE IMPRESIILE EXCELENȚEI

DE LA RÎPĂ se vedea că, din lipsă de pacienți, doctorul Gowannek pescuia. Asta era un adevărat noroc, pentru că era mai aproape pînă la casa lui cu hiper-T-latrină, decît pînă la clubul stațiunii. Ce-i drept, în drum am nimerit într-o stupărie, pe care eu, imprudent, nu am observat-o în timpul primei mele vizite, așa că acum a trebuit să mă salvez, sărind peste niște garduri decorative și dînd jos din fugă niște ulcioare și căni, de asemenea decorative. Pînă la urmă, totul se termină cu bine. M-am furișat pe pridvorul cu balustrade și am intrat în camera știută și, fără să mă așez, am sunat la Excelență.

Mă gîndeam să scap cu un raport scurt, dar cum discuția s-a prelungit, am fost nevoit să scot videofonul în pridvor, pentru a nu fi luat prin surprindere de vorbărețul și susceptibilul doctor Gowannek.

— De ce stă ea acolo ? întrebă gînditor Excelența.

— Așteaptă.

— I-a dat întîlnire ?

— Din cîte am înțeles, nu.

— Săraca... mormăi Excelența. Apoi întrebă : Te întorci ?

— Nu. Mai este acest Iașmaa și reședința Căpățînoșilor.

— Pentru ce ?

— La reşedinţa lor se află acum un Căpăţînos, ce poartă numele de Şcekn-Itrci, chiar cel ce a participat împreună cu Abalkin la operaţiunea „Lumea Moartă"...

— Aşa deci.

— După cît am înţeles eu din raportul lui Abalkin, între ei s-au format nişte relaţii neobişnuite...

— În ce sens, neobişnuite ?

Am ezitat, căutîndu-mi cuvintele.

— Aş risca să numesc asta prietenie, Excelenţă... Vă mai amintiţi raportul ?

— Mi-l amintesc. Înţeleg ce vrei să spui. Răspunde-mi însă la o întrebare : cum ai aflat că Şcekn Căpăţînosul se află pe Pămînt ?

— Ei... A fost destul de complicat. În primul rînd...

— Destul, mă întrerupse Excelenţa şi aşteptă în tăcere.

Şi am înţeles, e adevărat, nu imediat. Aşa este. Cu toată experienţa mea solidă în lucrul cu MIP-ul, chiar şi mie, un colaborator la COMCON-2, mi s-a părut destul de complicat să-l găsesc pe Şcekn. Atunci ce să mai vorbim despre simplul Progresor Abalkin, care în plus a stat douăzeci de ani în Cosmosul Adînc şi se pricepe la MIP nu mai mult decît un şcolar în vîrstă de douăzeci de ani !

— Sînt de acord, am spus. Desigur, aveţi dreptate. Şi totuşi recunoaşteţi : această problemă putea fi pe deplin realizată. Numai să vrei.

— Recunosc. Dar problema nu constă numai în asta. Nu ţi-a trecut prin cap că arunci pietre în tufişuri ?

— Nu, am spus cinstit.

Să arunci pietre în tufişuri, însemna în frazeologia noastră să trimiţi pe o pistă falsă, să strecori probe false, pe scurt, să prosteşti pe cineva. Bineînţeles, teoretic, se putea admite fără rezerve că Lev Abalkin urmăreşte un scop bine determinat, iar toate escapadele lui cu Glumova, cu Profesorul, cu mine — nu erau decît materiale false, organizate magistral, asupra sensurilor cărora trebuia să ne frămîntăm zadarnic creierii, pierzîndu-ne timpul şi forţele şi îndepărtîndu-ne, disperaţi, de esenţial.

— Nu se potriveşte, am spus hotărît.

— Iar eu am impresia că se potriveşte.

— Dumneavoastră, desigur, le vedeţi mai bine, am remarcat sec.

— Fără îndoială, acceptă el. Dar, din păcate, este numai o impresie. Nu am fapte. Totuşi, dacă NU mă înşel, în situaţia lui pare puţin probabil să-şi mai amintească de Şcekn şi să piardă o mulţime de forţe pentru a-l căuta, pentru a fugi într-o altă emisferă, unde să desfăşoare o altă comedie — toate astea doar pentru a arunca încă o piatră în tufişuri. De acord cu mine ?

— Vedeţi dumneavoastră, Excelenţă, eu nu cunosc situaţia lui şi tocmai de aceea, probabil, nu am aceeaşi impresie ca dumneavoastră.

— Dar pe care o ai ? întrebă cu un neaşteptat interes.

Am încercat să-mi formulez impresia :

— Doar pentru aruncarea pietrelor, nu. Există în purtarea lui o oarecare logică. Faptele sînt legate între ele. Mai mult decît atît, totdeauna aplică unul şi acelaşi procedeu. Nu-şi iroseşte timpul şi puterile cu născocirea unor noi procedee — întîi zăpăceşte omul cu afirmaţiile lui, apoi ascultă ce mormăie bietul uluit... Vrea să afle ceva, ceva despre viaţa lui... mai precis, despre destinul lui. Ceva ce i-a fost ascuns... Am tăcut, apoi am adăugat : Excelenţă, el a aflat, nu se ştie cum, că secretul identităţii este legat de persoana lui.

Acum tăceam amîndoi. Pe ecran se clătina o chelie pistruiată. Simţeam că trăiesc un moment istoric. Era unul din acele extrem de rare cazuri, cînd argumentele mele (nu faptele dobîndite prin mine, ci tocmai argumente, deducţii logice) îl obligau pe Excelenţă să-şi revizuiască imaginile.

Şi-a ridicat capul şi a spus :

— Bine. Vizitează-l pe Şcekn. Dar nu cumva să uiţi că mai multă nevoie am de tine aici, la mine.

— La ordinele dumneavoastră ! am sărit, apoi am întrebat : Şi cum rămîne cu Iaşmaa ?

— Nu e pe Pămînt.

— Cum să nu fie. Ba e pe Pămînt. La „Tabăra lui Ian", lîngă Antonov.

— E pe Giganda de trei zile.

— Am înţeles ! am spus, încercînd zadarnic să fiu ironic. Poftim de vezi — ce coincidenţă ! Născut în aceeaşi zi cu Abalkin, tot orfan de la naştere, figurează şi el sub numărul...

— Bine, bine, mirii Excelența. Nu devia.

Ecranul se stinse. Am dus videofonul la locul lui și am coborît în curte. De acolo m-am strecurat precaut prin tufele de urzici gigantice și direct din W.C.-ul de lemn al doctorului Gowannek am păşit sub ploaia nocturnă, pe malul riului Telon.

POSTUL DE CONTROL PE RÎUL TELON

FREAMĂTUL riului invizibil se infiltra prin foşnetul ploii undeva aproape de tot, sub ripă, şi drept în faţa mea lucea ud un pod metalic modest, deasupra căruia strălucea un panou mare cu inscripţia : „TERITORIUL POPORULUI CĂPĂŢÎNOS". Era puţin cam straniu să vezi că podul începe direct din iarba înaltă — spre el nu numai că nu ducea vreo intrare, dar nici măcar o potecuţă nenorocită. La doi paşi de mine se zărea lumina unei ferestruici singuratice şi rotunde, la o clădire joasă, tipul de cazemată. Dinspre ea îmi venea în întîmpinare mirosul greu al neuitatului Saraksh — izul de fier ruginit, de hoit şi moarte ascunsă. Ciudate locuri mai sînt pe Pămînt. S-ar părea că eşti acasă, unde cunoşti totul, orice este obişnuit şi drag, dar nu : mai devreme sau mai tîrziu te loveşti de ceva ce nu se potriveşte cu nimic... În fine. Ce credea ziaristul Kammerer în privinţa acestei clădiri ? O ! Se părea că în această privinţă îşi formase deja o opinie pe deplin determinată.

Ziaristul Kammerer găsi în peretele curbat o uşă, o împinse hotărît şi nimeri într-o cameră boltită, în care nu se găsea decît o masă, la care stătea, cu bărbia sprijinită în pumni, un tînăr cu părul lung, buclat, cu faţa prelungă şi fină, ce semăna cu Aleksandr Blok şi care se gătise parcă după fantezia ciudată a poetului, într-un poncho

mexican viu colorat și impestrițat. Ochii albaștri ai tînărului îl întîmpinară pe ziaristul Kammerer cu o privire total apatică și puțin obosită.

— Dar ce arhitectură aveți aici ! rosti ziaristul Kammerer, scuturîndu-și stropii de ploaie de pe umeri.

— Iar lor le place, remarcă indiferent Aleksandr B., fără să-și schimbe poziția.

— Nu se poate ! exclamă sarcastic ziaristul Kammerer, uitîndu-se în jur pentru a se așeza.

În cameră nu existau scaune libere, nici fotolii, canapele, sofale sau bănci. Ziaristul Kammerer se uită la Aleksandr B. Ca și mai înainte. Aleksandr B. îl privea indiferent, fără să intenționeze cîtuși de puțin să fie drăguț sau măcar politicos. Era straniu. Mai precis, neobișnuit. Se simțea însă că aici era în firea lucrurilor.

Ziaristul Kammerer tocmai deschise gura, pentru a se prezenta, cînd pe neașteptate Aleksandr Blok își așternu cu o resemnare obosită genele sale minunate peste obrajii palizi și cu penetrația mecanică a unui ciber-transportor începu să-și recite textul :

— Dragă prietene ! Cu părere de rău, dar ați făcut degeaba drumul pînă aici. Nu veți găsi absolut nimic interesant pentru dumneavoastră. Toate zvonurile care v-au condus pînă la noi sînt exagerate. Sub nici o formă teritoriul poporului Căpățînos nu poate fi privit ca un oarecare complex distractiv-educativ. Căpățînoșii sînt un popor minunat și extrem de original — spun despre ei înșiși : „Sîntem setoși de cunoaștere, dar nu sîntem curioși deloc." Misiunea Căpățînoșilor își reprezintă aici poporul în calitate de organ diplomatic și nu constituie obiect de contacte neoficiale și cu atît mai mult obiect al unei curiozități zadarnice. Stimate prietene ! Cel mai indicat lucru pe care puteți să-l faceți acum este să porniți înapoi la drum și să explicați convingător tuturor cunoștințelor dumneavoastră adevărata stare a lucrurilor.

Aleksandr B. tăcu și își ridică galeș genele. Ziaristul Kammerer rămase în fața lui, dar acest lucru, probabil, nu-l miră defel.

— Se înțelege că înainte de a ne lua rămas bun voi răspunde la toate întrebările dumneavoastră.

— Dar nu aveți și obligația de a vă ridica în picioare ? se interesă ziaristul Kammerer.

În ochii lui albaștri licări o oarecare înviorare.

— La drept vorbind, da, recunoscu Aleksandr B. Ieri m-am lovit însă la genunchi și chiar și acum mă doare groaznic, așa că vă rog să mă scuzați...

— Cu dragă inimă, spuse ziaristul Kammerer și se așeză pe marginea mesei. Văd că sînteți terorizat de curioși...

— În timpul serviciului meu, dumneavoastră sînteți cea de-a șasea gașcă.

— Dar sînt singur cuc ! remarcă ziaristul Kammerer.

— Gașcă este un termen contabilicesc, explică Aleksandr B., înviorîndu-se și mai mult. De exemplu cum e o cutie. O cutie de conserve. Un balot de bumbac. Sau o cutie cu bomboane. Se poate însă întîmpla ca în cutie să rămînă doar o singură bomboană. Singură cuc.

— Explicațiile dumneavoastră m-au satisfăcut în totalitate, spuse ziaristul Kammerer. Dar eu nu sînt un curios. Am venit pentru o treabă.

— Optzeci și trei la sută din toate găștile, răspunse prompt Aleksandr B., vin aici numai pentru o treabă. Ultima gașcă, cinci exemplare, inclusiv copiii mici și un ciine, a venit aici să perfecteze cu șefii misiunii un număr de lecții în limba Căpățînoșilor. Dar marea lor majoritate o reprezintă culegătorii de xenofolclor. Mde, moda ! Toți culeg xenofolclor. Și eu culeg xenofolclor. Dar Căpățînoșii nu au folclor ! Ce minciună gogonată ! Umoristul Long Müller a editat o broșurică în stilul lui Ossian și toți au înnebunit... „O, arbori ciufuliți, miriacodați, tăinuitori de proprii gînduri mîhnite în trunchiuri pufoase și calde ! Mii de mii de cozi pe voi și nici un cap !...“ Și în general, noțiunea de coadă nici nu există la Căpățînoși ! Pentru ei coada este un organ de orientare și dacă se traduce judicios, atunci se obține nu coadă, ci busolă... „O, pomi miriabusolici !“ Dar, după cum văd, nu sînteți folclorist...

— Nu, recunoscu sincer ziaristul Kammerer. Sînt ceva mult mai rău. Sînt ziarist.

— Scrieți o carte despre Căpățînoși ?

— Oarecum. De ce ?

— Nu, nimic. Vă rog. Nu sînteţi nici primul, nici ultimul. I-aţi văzut vreodată pe Căpăţînoşi ?

— Da, sigur.

— Pe ecran ?

— Nu. Problema este că tocmai eu i-am descoperit pe Saraksh.

Aleksandr B. chiar se ridică.

— Dumneavoastră sînteţi Kammerer ?

— La ordinele dumneavoastră.

— Ba nu, eu sînt la ordinele dumneavoastră, doctore ! Ordonaţi, cereţi, porunciţi...

Fulgerător mi-am amintit de discuţia lui Kammerer cu Abalkin şi am explicat în grabă :

— Eu doar i-am descoperit şi nimic mai mult. Nu sînt deloc un specialist în privinţa Căpăţînoşilor. Iar acum nu mă interesează Căpăţînoşii în general, ci doar unul singur, anume traducătorul misiunii. Aşa că dacă nu aveţi nimic împotrivă... Trec dincolo la ei ?

— Dar vă rog, doctore ! Aleksandr B. bătu din palme. Dumneavoastră v-aţi gîndit probabil că stăm aici, ca să spun aşa, de pază ? Nicidecum ! Vă rog, treceţi ! Foarte mulţi aşa şi fac. Le explici că zvonurile sînt exagerate, ei dau din cap, îşi iau rămas bun şi cînd ies... tuşti !... trec podul...

— Şi ?

— După un timp se întorc. Sînt foarte dezamăgiţi. Nu au văzut nimic şi pe nimeni. Păduri, dealuri, ripe, peisaje minunate — asta este totul, iar pe Căpăţînoşi, bineînţeles, ia-i de unde nu-s. În primul rînd, Căpăţînoşii duc o viaţă nocturnă, în al doilea rînd, trăiesc în subterane şi, ce-i mai important, se întîlnesc doar cu aceia pe care vor să-i întîlnească. Iată, pentru astfel de cazuri sîntem aici de serviciu — să spunem, pe post de agent de legătură...

— Dar voi cine sînteţi ? întrebă ziaristul. Kammerer. COMCON-ul ?

— Da. Practicanţi. Facem de serviciu pe rînd. Prin noi există o legătură bilaterală... Pe care dintre traducători îl vreţi ?

— Am nevoie de Şcekn-Itrci.

— Să încercăm. Vă cunoaște ?

— Puțin probabil. Spuneți-i însă că vreau să vorbesc cu el despre Lev Abalkin, pe care precis îl cunoaște.

— Cum să nu ! spuse Aleksandr B. și trase spre el selectorul.

Ziaristul Kammerer (dar recunosc că și eu însumi) observă cu încîntare, ce se transformă curînd în venerație, cum acest tînăr, cu fața fină de poet romantic, pe neașteptate își bulbucă sălbatic ochii și cu buzele sale grațioase, răsucite într-un sul inimaginabil, încep să ciripească, să măcăne și să bubuie cît treizeci și trei de Căpățînoși la un loc (în pădurea moartă, la mijlocul nopții, lîngă drumul betonat și distrus, sub cerul slab fosforescent al Sarakshului), iar aceste sunete păreau foarte potrivite în această cazemată boltită, pustie, cu pereții goi și zgrumțuroși. Apoi tînărul tăcu și își plecă urechea, ascultînd o serie de pocnituri și bubuituri drept răspuns, iar buzele și maxilarul inferior continuau să se miște în chip ciudat, de parcă ar fi fost ținute în permanență pregătite pentru continuarea discuției. Privelișteа era mai degrabă neplăcută și ziaristul Kammerer, cu toată venerația lui, socoti totuși că este mai delicat să-și mute privirile.

De altfel, discuția nu mai continuă mult. Aleksandr P. se lăsă pe spătarul scaunului și rosti puțin gîfîind, în timp ce cu degetele lungi și palide își masa tandru maxilarul inferior :

— Se pare că a acceptat. Totuși nu vreau să vă dau prea multe speranțe : nu sînt prea sigur că am înțeles totul corect. Am prins eu două straturi semantice, dar, după mine, acolo mai era și un al treilea... Pe scurt, traversați podul, iar acolo va fi o potecă. Poteca duce în pădure. Vă întîmpină acolo. Mai precis, vă va privi... Nu. Cum să spun... Știți, nu e atît de greu să-l înțelegi pe un Căpățînos, pe cît de greu e să-l traduci. De exemplu, această frază de reclamă : „Sîntem setoși de cunoaștere, dar nu sîntem curioși deloc". Aceasta este o dovadă de traducere bună. „Noi nu sîntem curioși" se poate înțelege însă și ca „noi nu sîntem curioși degeaba" și în același timp „noi nu prezentăm interes pentru voi". Înțelegeți ?

— Înțeleg, spuse ziaristul Kammerer, dîndu-se jos de pe masă. Mă va privi, apoi se va hotări dacă merită sau nu să vorbească cu mine. Mulțumesc pentru demersuri.

— Ce demersuri! Este o obligație care-mi face plăcere... Așteptați, luați balonzaidul meu, plouă afară...

— Mulțumesc, nu este nevoie, spuse ziaristul Kammerer și ieși afară în ploaie.

ŞCEKN-ITRCI, CĂPĂŢÎNOSUL

ERA APROXIMATIV ORA TREI dimineaţa, ora locală, cerul era complet acoperit, iar pădurea deasă şi această lume nocturnă mi se părea cenuşie, plată şi tulbure, ca o fotografie veche şi nereuşită.

Bineînţeles, el m-a descoperit primul şi probabil de vreo cinci minute, dacă nu chiar zece, a mers în paralel cu mine, ascunzindu-se după tufişurile dese. Cînd în sfîrşit l-am observat, a înţeles asta aproape instantaneu şi imediat a apărut pe potecă, în faţa mea.

— Sînt aici, anunţă el.

— Văd.

— Vom vorbi aici.

— Bine.

Imediat se aşeză, întocmai ca un ciine care vorbeşte cu stăpînul. Un ciine mare, gras, cu capul mare, cu urechile ciulite, mici şi triunghiulare, ce avea ochi mari şi rotunzi sub fruntea lată şi masivă. Avea vocea cam răguşită şi vorbea fără nici cel mai mic accent, astfel că doar frazele scurte şi trunchiate şi claritatea cam exagerată a articulării trădau în vorba lui un străin. Mai era ceva : cam mirosea. Dar nu puţea a ciine ud, aşa cum era de aşteptat, ci emana un miros mai curînd anorganic, ceva asemănător sacizului încălzit. Un miros straniu, mai degrabă al unui mecanism, decît al unei fiinţe vii. Îmi

amintesc că, pe Saraksh, Căpățînoșii miroseau cu totul altfel.

— Ce vrei ? întrebă direct.

— Ți-au spus cine sînt ?

— Da. Ești ziarist. Scrii o carte despre poporul meu.

— Nu e chiar așa. Scriu o carte despre Lev Abalkin. Îl știi.

— Tot poporul meu îl știe pe Lev Abalkin.

Era o noutate.

— Și ce gîndește poporul tău despre Lev Abalkin ?

— Poporul meu nu se gîndește la Lev Abalkin. Îl știe.

Se părea că aici începeau niște mlaștini lingvistice.

— Am vrut să întreb : cum îl privește poporul tău pe Lev Abalkin ?

— Îl știe. Fiecare. De la naștere pînă la moarte.

M-am sfătuit cu ziaristul Kammerer și am hotărît să lăsăm deocamdată această temă. Noi am întrebat :

— Ce poți să povestești despre Lev Abalkin ?

— Nimic.

Uite, de asta mi-a fost frică mai mult decît de orice. Mi-a fost atît de frică, încît respingeam în subconștient însăși posibilitatea ivirii unei asemenea situații, astfel că nu eram deloc pregătit pentru ea. M-am fîstîcit în modul cel mai jalnic, iar el își duse laba anterioară spre bot și începu să roadă zgomotos între gheare. Nu ca un ciine, ci așa cum fac cîteodată pisicile noastre.

Cu toate acestea, am reușit să mă stăpînesc. Am înțeles la timp că, dacă acest ciine-sapiens nu ar fi vrut într-adevăr să aibă de-a face cu mine, atunci pur și simplu s-ar fi eschivat de la întîlnire.

— Știu că Lev Abalkin este prietenul tău, am spus. Ați trăit și ați muncit împreună. Foarte mulți pămînteni vor să știe ce crede despre Abalkin prietenul și colaboratorul lui, Căpățînosul.

— De ce ?

— Experiența.

— Inutilă experiență.

— Nu există experiență inutilă.

Acum își luă în primire a doua labă și peste cîteva secunde mormăi :

— Pune întrebări concrete.

M-am gîndit.

— Știu că ultima dată ai lucrat cu Abalkin acum cincisprezece ani. După asta ai mai avut ocazia să lucrezi cu alți pămînteni ?

— Am avut ocazia. Mult.

— Ai simțit diferența ?

Punînd această întrebare, practic, nu am avut în vedere nimic deosebit. Dar Șceknu încremeni pe neașteptate, apoi lăsă încet laba pe pămînt și își ridică fruntea bombată. Pentru o clipă ochii lui luciră într-o lumină roșie difuză. Dar nu trecu măcar o secundă, că începu să-și roadă iar ghearele.

— E greu de spus, mormăi el. Muncj diferite, oameni la fel de diferiți. E greu.

Se eschivase. De la ce ? Întrebarea mea nevinovată îl făcuse oarecum să se poticnească. Se fistici timp de o întreagă secundă. Sau aici este iar o problemă de lingvistică ? În general, lingvistica nu-i un lucru rău. Vom ataca. Frontal.

— Te-ai întîlnit cu el, am spus. Din nou te-a invitat să lucrezi. Ai acceptat ?

Asta putea să însemne : „Dacă tu te-ai fi întîlnit cu el și ți-ar fi propus să lucrezi din nou, ai fi fost de acord?“ Sau : „Te-ai întîlnit cu el, iar el (cum îmi este cunoscut) te-a invitat să lucrezi. I-ai dat acordul ?“. Lingvistica. Recunosc, era o manevră destul de jalnică, dar ce puteam să fac ?

Și lingvistica m-a scăpat.

— Nu m-a invitat să lucrez, recunoscu Șceknu.

— Atunci despre ce-ați vorbit ? m-am mirat, dezvoltînd succesul.

— Despre trecut, mîrîi el. Nu interesează pe nimeni.

— Cum ți s-a părut ? am întrebat, ștergîndu-mi în gînd fruntea de sudoarea muncii. S-a schimbat mult în acești cincisprezece ani ?

— Este la fel de neinteresant.

— Ba nu. Este foarte interesant. L-am văzut nu demult și am observat că s-a schimbat foarte mult. Dar eu sînt pămîntean, așa că trebuie să știu părerea ta.

— Părerea mea : da.

— Ai văzut ! Și după opinia ta, cum s-a schimbat ?

— Nu-l mai interesează poporul Căpățînoșilor.

— Chiar așa ? Mi-am exprimat cu sinceritate mirarea. Dar cu mine a vorbit numai despre Căpățînoși...

Ochii lui se luminară din nou în roșu. Am considerat-o ca pe o nouă tulburare provocată de cuvintele mele.

— Ce ți-a spus ? mă întrebă.

— Am discutat pe tema : cine dintre pămînteni a făcut mai mult pentru contactele cu poporul Căpățînoșilor.

— Și mai ce ?

— Atît. Doar despre asta.

— Cînd a fost asta ?

— Alaltăieri. De ce crezi că nu-l mai interesează poporul Căpățînoșilor ?

Izbucni surprinzător :

— Ne pierdem vremea. Nu pune întrebări goale. Pune întrebări adevărate.

— Bine. Pun o întrebare adevărată. Unde este acum ?

— Nu știu.

— Ce avea de gînd să facă ?

— Nu știu.

— Ce ți-a spus ? Pentru mine este foarte important fiecare cuvînt al lui.

În acest moment Șoekn luă o poziție stranie, ba aș fi spus chiar anormală : se așeză pe labele încordate și îndoite, întinse gîtul și mă privi fix de jos în sus. Apoi, clătinîndu-și ritmic în dreapta și-n stînga capul foarte greu, începu să vorbească, pronunțînd extrem de clar cuvintele :

— Ascultă atent, înțelege bine și memorează pentru multă vreme. Poporul Pămîntului nu se amestecă în treburile poporului Căpățînoșilor. Poporul Căpățînoșilor nu se amestecă în treburile poporului de pe Pămînt. Așa a fost, așa este și așa va fi. Treaba lui Lev Abalkin este treaba poporului de pe Pămînt. Asta este hotărît. Și de aceea nu căuta ceea ce nu există. Poporul Căpățînoșilor nu acordă niciodată azil lui Lev Abalkin.

E, asta da ! Și îmi scăpă :

— A cerut azil ? Vouă ?

— Am spus foarte clar : poporul Căpățînoșilor nu acordă niciodată azil lui Lev Abalkin. Nimic mai mult. Ai înțeles ?

— Am înțeles. Nu asta mă interesează însă. Repet întrebarea : ce ți-a spus ?

— Răspund. Mai întîi însă repetă ce-i mai important din ce ți-am spus.

— Bine, repet. Poporul Căpățînoșilor nu se amestecă în treburile lui Lev Abalkin și îi refuză azilul. Așa ?

— Așa. Asta este principalul.

— Acum răspunde-mi la întrebare.

— Răspund. M-a întrebat dacă există vreo diferență între el și alți oameni, dintre cei cu care am lucrat. Exact aceeași întrebare pe care mi-ai pus-o și tu.

Abia termină de vorbit, că se și întoarse și dispăru în desișuri. Nu se clintise nici o ramură, nici o frunză și totuși nu mai era. Parcă se topise.

— Bravo, Sceku ! „... Eu l-am învățat limba și cum să folosească Linia de Transport. Nu plecam de lîngă el, atunci cînd suferea de bolile lui ciudate. ...I-am suportat manierele proaste, i-am tolerat exprimările necuviincioase, i-am iertat tot ceea ce nu iert nimănui din lume... Dacă va fi nevoie, voi lupta pentru el, ca pentru un pămîntean, ca pentru mine însumi. Dar el ? Nu știu...“ Halal, Șceku-Itrci !

EXCELENȚA ESTE MULȚUMIT

— FOARTE INTERESANT ! spuse Excelența, cînd mi-am terminat raportul. Bine ai făcut, Mack, că ai insistat cu această vizită la menajerie.

— Nu înțeleg, am răspuns, rupînd iritat ciulinii țepoși de pe pantalonii uzi. Dumneavoastră vedeți aici vreun sens ?

— Da.

Am holbat ochii la el.

— Chiar admiteți cu adevărat că Lev Abalkin putea să ceară azil ?

— Nu. Asta nu admit.

— Atunci despre care sens este vorba ? Sau iar este o vorbă în vînt

— Poate. Alta este însă problema. Important nu este ce avea în vedere Lev Abalkin. Reacția Căpățînoșilor — iată ce contează. De altfel, nu-ți mai frămînta creierii cu asta. Mi-ai adus o informație importantă. Mulțumesc. Sînt mulțumit. Și tu să fii mulțumit.

Am început din nou să smulg ciulinii. Ce să mai vorbim, era evident mulțumit. Ochii lui mari și verzi ardeau în așa hal, încît acest lucru era vizibil chiar și în penumbra cabinetului. Se uita la fel ca atunci, cînd eu — tînăr, vesel, gîfîind — i-am raportat că, în sfîrșit, Tihonia Prest este prins asupra faptului și se află jos, în mașină, cu

căluș la gură, pregătit în întregime pentru întrebuințare. Îl prinsesem pe Tihonia, dar atunci încă nu-mi trecuse prin cap, ceea ce Pelerinul înțelegea foarte bine : acum sabotajul luase sfîrșit și vagoanele cu griu vor porni chiar mîine spre Capitală...

Iată că și acum cu siguranță înțelegea ceva ce mie nu-mi trecea prin minte, dar nu simțeam nici măcar cea mai elementară satisfacție. N-am prins pe nimeni, nimeni nu aștepta cu călușul în gură interogatoriul, doar un om enigmatic și cu destinul mutilat alerga ici și colo pe Pămîntul mare și tandru, alerga ici și colo fără să-și găsească locul, alerga ici și colo ca otrăvit și el însuși îi otrăvea pe toți cei întîlniți, cu disperare, supărare și trădare, el însuși fiind victima trădării...

— Îți mai amintesc o dată, Mack, spuse deodată Excelența, aproape în șoaptă. E periculos. Și reprezintă un pericol tot mai mare, pentru că el însuși nu realizează asta.

— Dar cine e, dracu să-l ia ? Un android nebun ?

— La un android nu poate exista secretul identității. Nu te distrage.

Am băgat ciulinii în buzunarul scurtei și m-am îndreptat în scaun.

— Acum poți să te duci acasă, spuse Excelența. Ești liber pînă la nouăsprezece zero-zero. Apoi să fii în oraș, prin apropiere, și să aștepți chemarea mea. Poate va încerca să pătrundă la noapte în Muzeu. Atunci îl vom lua.

— Bine, am spus fără urmă de entuziasm.

Mă privi, prețuindu-mă sincer.

— Sper că ești în formă, spuse el. Îl vom lua noi amîndoi, eu sînt deja prea bătrîn pentru astfel de exerciții.

4 iunie 78

MUZEUL CULTURILOR EXTRATERESTRE. NOAPTEA

LA 01.08 radiobrățara de la mină țirii și vocea înăbușită a Excelenței turui aproape nedeslușit : „Mack, Muzeu, intrare principală, repede...“

Am trîntit după mine cupola cabinei, ca să nu mă izbească vîntul și am cuplat motorul în regim de accelerație maximă chiar de pe loc. Aeroglisorul țișni drept ca o luminare spre cerul interstelar. Trei secunde pentru frînare. Douăzeci și două de secunde pentru planare și orientare. Piața Stelei este pustie. În fața intrării principale de asemenea nu era nimeni. Ciudat... Aha. La colțul Muzeului apare din cabina hiper-T o siluetă întunecată și subțire. Alunecă spre intrarea principală. Excelența.

Aeroglisorul aterizează silențios în fața intrării principale. Pe panoul meu de comandă se aprinse imediat un beculeț de semnalizare și vocea domoală a ciber-inspectorului rosti pe un ton dojenitor : „În Piața Stelei este interzisă aterizarea aeroglisorului...“ Am ridicat cupola și am sărit în stradă. Excelența se foia deja pe lîngă ușă, manevrînd un șperaclu magnetic. „În Piața Stelei este interzisă aterizarea aeroglisorului“, repeta zelos ciber-inspectorul.

— Închide-l... mormăi printre dinți Excelența, fără să se întoarcă spre mine.

Am închis cupola. Și în aceeași secundă se deschise intrarea principală.

— După mine! îmi aruncă Excelența și sări în întuneric.

M-am repezit în urma lui. Ca în vremurile vechi.

Fugea înaintea mea în salturi mari, fără zgomot, longilin, uscat, colțuros, din nou ușor și abil, îmbrăcat în negru, părînd a fi umbra unui demon medieval, și m-am gîndit în timp ce fugeam, că în mod sigur nici unul dintre mucoșii noștri de astăzi nu l-a văzut pe Excelență ca acum, poate doar bătrînul Elefant, Piotr Anghelov și cu — asta acum un deceniu și jumătate.

Mă conducea pe o curbă șerpuită și complicată, din sală în sală, din coridor în coridor, orientîndu-se fără greș printre standuri și vitrine, printre statui și machete, asemănătoare unor mecanisme hidoase, printre mecanisme și aparate, asemănătoare unor statui hidoase. Nicăieri nu era lumină, probabil sistemul automat fiind deconectat mai demult, dar el niciodată nu a dat greș, nu a încurcat drumul, deși știam că vederea lui nocturnă este mult mai slabă decît a mea. Excelența noastră se pregătise bine pentru acest salt nocturn și deocamdată totul îi ieșea foarte, foarte bine, dacă nu socoteam și respirația. Respira prea tare și aici nu se putea face nimic. Vîrsta. Anii blestemați.

Se opri pe neașteptate și abia am apărut alături, că își și strînse degetele pe umărul meu. În primul moment m-am speriat, crezînd că i s-a făcut rău de la inimă, dar imediat am înțeles: ajunsesem la locul dorit, iar el aștepta pur și simplu să-i treacă gîfîiala.

M-am uitat în jur. Mese goale. Rafturi de-a lungul pereților, încărcate cu minuni extraterestre. Proiectoare xenografice lîngă un perete îndepărtat. Le-am mai văzut. Am mai fost aici. Era atelierul Maiei Toivovna Glumova. Aceasta era masa ei, iar în acest fotoliu stătuse ziaristul Kammerer...

Excelența îmi lăsă umărul, păși spre rafturi, se aplecă și porni de-a lungul rafturilor fără să se îndrepte de spate: căuta ceva. Apoi se opri, ridică cu greutate ceva și se îndreptă spre masa aflată drept în fața intrării. Cu corpul puțin adus înapoi, cu mîinile lăsate în jos, căra un obiect lung — un bloc prismatic plat și cu colțurile

rotunjite. Fără pic de zgomot, puse precaut acest obiect pe masă, încremeni pentru o clipă în ascultare, apoi trase brusc, precum un scamator, un şal foarte lung, pestriţ, cu ciucuri, din buzunarul de la piept. Cu o mişcare dibace îl desfăcu şi îl aruncă deasupra acestui bloc. Apoi se întoarse către mine, se aplecă la urechea mea şi şopti abia auzit :

— Cînd se atinge de şal, îl umfli. Dacă ne observă înainte, îl umfli. Stai aici.

M-am aşezat de o parte a uşii. Excelenţa — de partea cealaltă.

La început nu am auzit nimic. Stăteam cu spatele lipit de perete şi calculam mecanic posibilele variante ale dezvoltării evenimentelor, în timp ce priveam şalul întins pe masă. Interesant, de ce să-l atingă Lev Abalkin ? Dacă îi trebuie acest bloc, cum va afla că este ascuns sub şal ? Şi ce este cu acest bloc ? Semăna cu o cutie pentru un intravizor portabil. Sau pentru ŭn oarecare instrument muzical. De altfel, era puţin probabil. Prea mare greutatea. Nu înţeleg nimic. Era limpede că-i o momeală, dar dacă era o momeală, atunci nu era pentru un om...

Şi-n acest moment am auzit un zgomot. Trebuie să spun că zgomotul era mare : undeva în adîncurile muzeului se prăbuşise ceva mare, metalic, care se dezmembrase la cădere. Într-o fracţiune de secundă mi-am amintit de ghemul gigantic de sîrmă ghimpată, pe care odată fetiţele localnice l-au prelucrat stăruitoare cu letcon molecular. M-am uitat la Excelenţă. Excelenţa ciulise şi el urechile şi era la fel de nedumerit.

Clinchetele, zornăielile şi zdrăngăniturile se potoliră treptat şi iar se aşternu liniştea. Ciudat. Este posibil ca un Progresor, un profesionist, un maestru în arta ascunderii, un ninja, să se lovească orbeşte de o construcţie atît de voluminoasă ? Incredibil. Bineînţeles, ar fi putut agăţa cu mîneca doar un singur ghimpe... Nu, n-ar fi putut. Un Progresor n-ar fi putut. Sau poate că aici, pe Pămînt, Progresorul a reuşit să-şi piardă busola... Mă îndoiesc. Totuşi, să vedem. În orice caz, acum va încremeni, stînd într-un singur picior şi ascultînd încordat, şi aşa va sta vreo cinci minute...

Nici prin gînd nu-i trecu să stea într-un picior şi să ciulească urechile. Era cît se poate de clar că se apropie de noi, iar mişcările lui erau însoţite de o întreagă cacofonie de zgomote, diferite şi total nepotrivite pentru un Progresor. Îşi tîra picioarele şi provoca un hîrşîit îngrozitor cu tălpile. Se agăţa de tocurile uşilor şi de pereţi. La un moment dat se lovi de o mobilă şi atunci se dezlănţuiră serii întregi de exclamaţii nedesluşite, în care predominau cpnsoanele şuierate. Iar cînd pe ecranele proiectoare căzură reflexii slabe de lumină electrică, îndoielile mele se transformară în certitudine.

— Nu e el, i-am spus Excelenţei, aproape cu voce tare.

Excelenţa mă aprobă, dînd din cap. Avea o mină nedumerită şi mohorîtă. Acum nu mai stătea cu spatele lipit de perete, ci cu faţa la mine, cu picioarele depărtate, ca un taur înfuriat, şi era lesne de imaginat cum după un minut îl va înşfăca cu ambele braţe de piept pe falsul Progresor şi cum, scuturîndu-l ritmic, îi va răcni în faţă : „Cine eşti şi ce faci aici, fiu de căţea pipernicit ?“

Şi atît de clar mi-am imaginat toate acestea, încît la început nici nu m-am mai mirat cînd el a tras cu mîna stîngă de marginea scurtei negre, iar cu dreapta şi-a vîrît la piept iubitul său „duce“ de calibrul douăzeci şi şase, de parcă şi-ar fi eliberat mîinile pentru înşfăcarea şi scuturarea ce urma să aibă loc.

Dar cînd am înţeles că în tot acest timp a ţinut în mînă cele opt încărcături mortale, atunci mi-a stat inima în loc. Nu putea să existe decît o singură explicaţie : Excelenţa era pregătit să-l omoare pe Lev Abalkin. Chiar să-l omoare, pentru că niciodată Excelenţa nu scoate arma ca să sperie, să ameninţe sau, în general, doar să lase impresia că ar putea omorî pe cineva.

Eram atît de uluit, încît am uitat de tot ce este pe lume. Dar chiar atunci pătrunse în atelier un stîlp gros de lumină albă, strălucitoare. Agăţîndu-se pentru ultima dată de tocul superior al uşii, în încăpere intră falsul Abalkin.

La drept vorbind, chiar semăna cumva cu Lev Abalkin : destul de solid, bine făcut, nu prea înalt, cu părul negru şi lung pînă la umeri. Purta un balonzaid alb şi

larg și ținea înaintea lui o lanternă uriașă, iar în cealaltă mînă avea ori un geamantănaș, ori o servietă mare. După ce intră se opri și, plimbînd raza lanternei peste rafturi, spuse :

— Ei, se pare că aici este.

Vocea era scîrțiitoare, iar tonul voit vioi. Pe un astfel de ton vorbesc oamenii singuri, cu ei înșiși, atunci cînd le este frică și puțină rușine — într-un cuvînt, cînd simt că nu sînt în apele lor. „Cu un picior în șanț" — cum spun hontienii.

Acum am văzut că, de fapt, era un bătrîn. Poate chiar mai în vîrstă decît Excelența. Avea nasul lung, ascuțit și coroiat, bărbia lungă și ascuțită, obrajii supți și o frunte înaltă, extrem de albă. În general, semăna nu atît cu Lev Abalkin, cît cu Sherlock Holmes. Deocamdată, despre el puteam să spun cu exactitate doar un singur lucru : niciodată în viața mea nu l-am văzut pe acest om.

Uitîndu-se grăbit în jur, se apropie de masă și-și puse geamantănașul-servietă pe șalul înflorat, exact lîngă blocul nostru prismatic, și începu să cerceteze rafturile cu ajutorul lanternei, fără grabă, metodic, raft după raft, sector după sector. În același timp mormăia ceva neîntrerupt, pe nas, și nu se puteau desluși decît cuvinte disparate. „... Ei, asta-i cu adevărat binecunoscut... bur-bur-bur... Banalul illizium... bur-bur-bur... Boarfe și boarfe... bur-bur... Poate nu e la locul lui... Au îndesat, au vîrît, au ascuns... bur-bur-bur..."

Excelența privea toate aceste manevre, ținînd mîinile la spate, iar pe fața lui se cristaliza o expresie foarte neobișnuită și improprie lui, cea a unei oboseli lipsite de speranță sau poate a unei plictiseli obosite, de parcă în fața lui s-ar fi aflat ceva de care se săturase peste măsură, de care i se urîse pentru toată viața, dar care, cu toate acestea, reprezenta ceva obsedant, în timp ce el se resemnase și deja demult își pierduse orice speranță să mai scape de așa ceva. Recunosc, la început m-a uimit puțin refuzul unei atît de naturale intenții pe care a avut-o : să-l ia cu ambele mîini de piept și să-l scuture cu plăcere. Acum, însă, privindu-i chipul, am înțeles că ar fi fost în zadar. Scutură, nu scutură — nu se schimbă nimic, totul

se întoarce în cercul său : tot se va tîri şi va scotoci, va mormăi pe nas şi va sta cu un picior în şanţ, tot va răsturna exponatele din muzeu şi va face să eşueze operaţiuni gîndite şi pregătite minuţios...

Cînd bătrînul ajunse în cel mai îndepărtat sector, Excelenţa oftă din greu, se apropie de masă, se aşează pe marginea ei alături de servietă şi mîrîi :

— Şi ce cauţi acolo, Bromberg ? Detonatorii ?

Bătrînul Bromberg scoase un ţipăt ascuţit şi se aruncă într-o parte, răsturnînd un scaun.

— Cine e aici ? urlă el, scotocind febril în jurul lui cu raza de lumină. Cine e ?

— Da, eu sînt, eu ! răspunse Excelenţa, accentuîndu-şi mîrîitul. Încetaţi să mai tremuraţi !

— Cine ? Dumneavoastră ? Ce dracu ! Raza luminoasă se propti în Excelenţă. A ! Sikorski ! Aşa am şi ştiut !...

— Luaţi lanterna, ordonă Excelenţa, acoperindu-şi faţa cu palma.

— Aşa am şi ştiut, că astea-s mişmaşurile dumneavoastră ! urlă bătrînul Bromberg. Imediat am înţeles cine stă în spatele acestui spectacol !

— Luaţi lanterna, altfel o sparg ! urlă Excelenţa.

— Vă rog să nu urlaţi la mine ! scoase un ţipăt strident Bromberg, dar mută raza de lumină. Să nu îndrăzniţi să vă atingeţi de servieta mea !

Excelenţa se ridică şi se îndreptă spre el.

— Să nu îndrăzniţi să vă apropiaţi de mine ! urlă Bromberg. Eu nu sînt copilaşul dumneavoastră ! Ruşine ! Doar sînteţi bătrîn !

Excelenţa se apropie de el, îi luă lanterna şi o puse pe o măsuţă din apropiere, cu becul în sus.

— Stai jos, Bromberg, spuse el. Trebuie să discutăm.

— Discuţiile dumneavoastră... bombăni Bromberg şi se aşeză.

Uimitor, dar acum se liniştise complet. Un bătrînel vioi, respectabil. După părerea mea, chiar vesel.

ISAAC BROMBERG. LUPTA BĂTRÎNILOR DE FIER

— HAIDEȚI să încercăm să vorbim în liniște, propune Excelența.

— Să încercăm, să încercăm, răspunse vioi Bromberg. Dar cine e tînărul care sprijină peretele de lîngă ușă ? Ți-ai procurat o gorilă ?

Excelența nu răspunse imediat. Poate că a intenționat să mă îndepărteze. „Maxim, ești liber" și eu aș fi plecat. Dar asta m-ar fi jignit și Excelența, bineînțeles, a intuit. Totuși, admit pe deplin, a avut și alte considerații. În orice caz, flutură puțin cu mîna în partea mea, și spuse :

— Este Maxim Kammerer, colaborator al COMCON-ului. Maxim, acesta este doctorul Isaac Bromberg, istoric al științelor.

M-am înclinat, iar Bromberg replică imediat :

— Știam. Bineînțeles, v-a fost frică, Sikorski, că n-o să mă învingeți singur... Stai jos, stai jos, tinere, fă-te comod. După cum îl cunosc eu pe conducătorul dumneavoastră, discuția cu el va fi lungă...

— Stai jos, Mack, spuse Excelența.

M-am așezat în binecunoscutul fotoliu pentru oaspeți.

— Deci, aștept explicațiile dumitale, Sikorski, rosti Bromberg. Ce înseamnă toată această ambuscadă ?

— Văd că tare v-ați mai speriat.

— Ce prostie ! se aprinse instantaneu Bromberg. Baliverne ! Slavă domnului, nu fac parte dintre fricoşi ! Şi dacă cineva reuşeşte să mă sperie, Sikorski...

— Dar dumneavoastră aţi ţipat atît de groaznic, aţi răsturnat atîta mobilă...

— Ei, ştiţi, dacă într-o clădire absolut pustie, noaptea, aşa v-a răsunat în ureche, eu..

— N-ai de ce să umbli, noaptea, în clădiri absolut pustii...

— În primul rînd, asta nu e deloc treaba dumneavoastră, Sikorski, unde şi cînd merg eu ! În al doilea rînd, de cînd îmi ordonaţi mie să merg ? Ziua nu-mi dau voie. Ziua se aranjează pe aici nişte reparaţii dubioase, nişte schimburi absurde ale expoziţiei... Ascultă, Sikorski, recunoaşte : această născocire vă aparţine — să interzici accesul în Muzeu ! Am nevoie urgent să-mi împrospătez memoria cu nişte date. Vin aici. Nu-mi dau voie. Mie ! Membrul Consiliului Ştiinţific al acestui Muzeu ! Îl sun pe director : ce se întîmplă ? Directorul, drăguţul de Grant Hocikian, este, într-un anume sens, elevul meu... Săracul ezita şi era roşu de ruşine în faţa mea... Dar el nu poate face nimic, a promis ! L-au rugat oameni foarte respectabili şi el a promis ! Sînt curios să aflu, cine l-a rugat ! Poate un oarecare Rudolph Sikorski ? Nu ! O, nu ! Aici nimeni nu a auzit de numele lui Rudolph Sikorski ! Însă pe mine nu mă duci ! Imediat am înţeles ale cui sînt urechile ce se văd de după culise ! Şi totuşi aş fi vrut să ştiu, Sikorski, de ce de o oră întreagă tăceţi şi nu-mi răspundeţi la întrebare ? Vă întreb, pentru ce v-au trebuit toate astea ? Închiderea Muzeului ! Ce încercare ruşinoasă de a scoate din Muzeu exponate ce îi aparţin ? Pînde nocturne ! Şi cine naiba a oprit aici curentul electric ? Nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă nu aş fi găsit lanterna în aeroglisor ! Mi-am făcut un cucui, uite, drept aici, dracu să vă ia ! Şi am dărîmat ceva ! Din tot sufletul sper, vreau să sper, că aia era doar o machetă... Şi rugaţi-vă la Dumnezeu, Sikorski, să fie doar macheta, pentru că dacă este originalul, vă pun să-l adunaţi singuri ! Pînă la ultimul velding ! Şi dacă acest ultim velding va lipsi cumva,

dumneavoastră o să plecaţi foarte frumuşel pînă la Tagora...

Vocea lui scăzu în intensitate, el tuşi chinuitor şi se lovi în piept cu ambii pumni.

— Voi primi cîndva răspunsuri la întrebările mele ? hîrîi furios printre accesele de tuse.

Stăteam ca la teatru şi totul îmi lăsa o impresie mai degrabă comică, dar cînd m-am uitat la Excelenţă am rămas înmărmurit.

Excelenţa, Pelerinul, Rudolph Sikorski, acest munte de gheaţă, acest monument de granit, acoperit cu chiciură, acest exemplu grandios de Sînge Rece şi Stăpînire de Sine, acest mecanism impecabil de scoatere a informaţiei — el se congestionase pînă în creştetul capului, respira greu, îşi strîngea şi-şi desfăcea convulsiv pumnii osoşi şi pistruiaţi, iar urechile lui faimoase ardeau şi tresăreau înspăimîntător. Totuşi, încă se mai stăpînea, dar, probabil, numai el ştia cu ce preţ.

— Aş fi vrut să ştiu, Bromberg, spuse el cu o voce gîtuită, pentru ce vă trebuie detonatorii.

— Ah, dumneavoastră aţi fi vrut să ştiţi ! şopti veninos doctorul Bromberg şi se aplecă înainte, privindu-l în faţă pe Excelenţă de la o distanţă atît de mică, încît nasul lui lung era cît pe ce să intre între dinţii şefului meu. Şi ce aţi fi vrut să mai ştiţi despre mine ? Poate vă interesează ce scaun am avut ? Sau, de exemplu, despre ce am discutat deunăzi cu Pilgui ?

Amintirea numelui de Pilgui într-un asemenea context îmi displăcu profund. Pilgui se ocupa cu biogeneratorii, iar secţia mea era deja în a doua lună de cînd se „îngrijea" de Pilgui. De altfel, Excelenţa se făcu că nu aude de Pilgui. Se repezi înainte, atît de impetuos, încît Bromberg abia reuşi să se îndepărteze.

— De scaunul dumneavoastră binevoiţi a vă interesa singur ! răcni el. Dar eu aş fi vrut să ştiu cum de vă permiteţi să intraţi cu forţa în Muzeu şi de ce vă întindeţi labele spre detonatori, deşi vi s-a spus foarte clar că în următoarele zile...

— Mi se pare că intenţionaţi să-mi criticaţi purtarea ? Ha ! Cine ? Sikorski ! Pe mine ! Să mă învinuiască de

spargere ! Aș vrea să știu cum ați intrat *dumneavoastră* în acest Muzeu ! Ei ? Răspundeți !

— Nu are nici o legătură cu chestiunea, Bromberg !

— Sînteți un spărgător, Sikorski ! declară Bromberg, întinzîndu-și spre Excelență degetul lung și șerpuitor. Ați decăzut pînă la spargere !

— Dumneata ai decăzut pînă la spargere, Bromberg ! zbieră Excelența. Dumneata ! Vi s-a spus foarte clar și fără echivoc : accesul în Muzeu este suspendat ! În locul dumneavoastră, orice om normal...

— Dacă un om normal observă un act obișnuit de activitate secretă, datoria lui...

— Datoria lui este să-și miște puțin creierii, Bromberg! Datoria lui este să priceapă că nu trăiește în epoca medievală. Dacă el s-a lovit de o taină, de un secret, ăsta nu e capriciul cuiva și nici rea voință...

— Da, nu este un capriciu și nici rea voință, ci aplombul dumneavoastră uluitor, Sikorski, convingerea dumneavoastră ridicolă, cu adevărat medievală, idioto-fantastică, că tocmai dumneavoastră vă este dat să hotăriți ce anume să fie ascuns și ce să fie dezvăluit ! Dumneavoastră, Sikorski, sînteți un bătrîn profund, dar tot nu ați înțeles că asta este înainte de toate imoral !

— Este ridicol să vorbești despre morală cu un om, care pentru satisfacerea simțului său infantil de a protesta, ajunge pînă la efracție ! Dumneavoastră nu sînteți doar un simplu bătrîn, Bromberg, dumneavoastră sînteți un bătrînel jalnic, căzut în copilărie !...

— Minunat ! exclamă Bromberg, liniștindu-se brusc. Bagă mîna în buzunarul balonzaidului său alb, scoase de acolo un obiect strălucitor și-l puse cu zgomot pe masă, în fața Excelenței. Iată cheia mea. Eu, ca orice colaborator al acestui muzeu, am dreptul la cheia de la intrarea de serviciu și ca să vin aici m-am folosit de acest drept...

— În toiul nopții și contrar interdicțiilor stabilite de directorul Muzeului ? Excelența nu avea cheie, ci doar un speraclu magnetic, așa că îi rămînea doar un singur lucru : ofensiva.

— În toiul nopții, dar totuși cu cheie ! Dar cheia dumneavoastră unde e, Sikorski ? Vă rog, arătați-mi cheia dumneavoastră.

— Eu n-am cheie! N-am nevoie de ea! Eu mă aflu aici din datorie, nu pentru că m-a lovit strechea, bătrîn prost și isteric ce ești!

Și ce a început de aici! Sînt convins că niciodată pînă acum pereții acestui modest atelier nu au auzit asemenea explozii de urlete răgușite amestecate cu țipete scîrțîitoare. Asemenea epitete. Asemenea orgie de emoții. Asemenea argumente pro și încă și mai absurde contraargumente. Dar ce vorbim de pereți! În fond, erau doar pereții unei instituții academice liniștite, izolată de pasiunile cotidiene. Dar eu, om aflat nu la prima tinerețe și care am văzut destul în viață nici eu nu am auzit vreodată și pe undeva ceva asemănător, în orice caz nu de la Excelență.

Cîmpul de luptă a fost tot timpul acoperit complet cu fum, din cauza căruia nu s-a mai putut distinge obiectul de ceartă, și doar diferite expresii zburau una în întîmpinarea celeilalte, asemenea unor ghiulele încinse: „clănțăi iresponsabili", „cavaleri medievali ai mantiei și pumnalului", „provocatori obștești", „agenți pleșuvi ai serviciului secret", „demagogi sclerozați", și „temnicieri secreți ai ideilor". Iar expresii mai puțin exotice, cum ar fi „măgari bătrîni", „ciuperci otrăvitoare" și tot soiul de „marasmatici" cădeau grindină, ca de la un șrapnel...

Citeodată însă fumul se dispersa și atunci privirii mele uimite și vrăjite i se deschideau cu adevărat minunate retrospective. Atunci înțelegeam că lupta, al cărei martor m-am pomenit întîmplător, era una din acele nenumărate și invizibile ciocniri ale războiului surd, ce începuse încă din vremurile cînd părinții mei abia terminau școala.

Mi-am amintit destul de repede cine este acest Isaac Bromberg. Bineînțeles, auzisem de el și în trecut, poate chiar atunci cînd încă eram un băiețandru mucos și munceam în cadrul Grupului de Căutare Liberă. Neîndoielnic, am citit una din cărțile lui, din ciclul „Cum a fost în realitate": era istoria „Coșmarului din Massachusetts". Îmi aduc aminte că nu mi-a plăcut această carte — prea era puternic pamfletară, prea se străduia autorul, sfîșiind învelișul romantic al acestei, într-adevăr, groaznice istorii, să acorde o cît mai mare atenție amănuntelor în cadrul discuției referitoare la principiile politice ale abordării

experimentelor periculoase, discuție ce nu mă interesa deloc în acele vremuri.

De altfel, în unele cercuri numele lui Bromberg era cunoscut și destul de respectat. El putea fi catalogat drept „extrema stîngă" a binecunoscutei mișcări djiuiste, întemeiată încă de Lamondois și care a proclamat dreptul științei la dezvoltare fără restricții.

Extremiștii acestei mișcări proclamă principii, care la prima vedere par cu totul naturale, dar care, în practică, s-au dovedit întotdeauna de neexecutat la fiecare nivel dat al dezvoltării civilizației umane (și-acum îmi amintesc marele șoc ce l-am resimțit, cînd am luat cunoștință de istoria civilizației de pe Tagora, unde aceste principii au fost respectate cu strictețe din timpurile străvechi ale Primei lor Revoluții Industriale).

Fiecare descoperire științifică, care poate fi realizată, va fi obligatoriu realizată. Este greu să combați acest principiu, deși apar și aici o serie de restricții. Dar ce să faci cu o descoperire, cînd ea este deja realizată ? Răspuns : să ții sub control consecințele ei. Foarte drăguț. Dar dacă noi nu prevedem toate consecințele ? Dacă supraapreciem unele consecințe și le subestimăm pe altele ? În sfîrșit, dacă devine clar că nu sîntem capabili să controlăm chiar cele mai vădite și neplăcute consecințe ? Dacă pentru asta sînt necesare resurse energetice total inimaginabile și o încordare morală de neînchipuit ? (Apropo, cum de altfel s-a și întîmplat cu mașina din Massachusetts, cînd sub ochii uimiți ai cercetătorilor s-a născut și a început să prindă forță o nouă, neomenească, civilizație a Pămîntului).

Încetați cercetarea ! ordona de obicei Consiliul Mondial în asemenea cazuri.

În nici un caz ! proclamau drept răspuns extremiștii. Să se mărească controlul ? Da. Să se asigure capacitățile necesare ? Da. Să se riște ? Da. La urma urmei, „cine nu fumează și nu bea, acela moare sănătos" (din expunerea patriarhului extremiștilor, J. Gr. Prenson). Dar nici un fel de interziceri ! Interzicerile moral-etice în știință erau mai dăunătoare decît oricare altă zguduire etică, ce apărea sau ar fi putut să apară ca rezultat al celor mai riscante

întoarceri ale progresului științific. Fără îndoială, acest punct de vedere impune prin dinamica lui, își găsește apologeți impecabili printre tineretul științific, dar devine al dracului de periculos, cînd asemenea principii sînt proclamate de un mare și talentat specialist, care concentrează sub influența lui un colectiv capabil și dinamic și posibilități energetice mari.

Astfel de extremiști-practicieni au fost și principalii clienți ai COMCON-ului nostru. Dar bătrînul Bromberg era un extremist-teoretician și tocmai din această cauză, probabil, el nu a fost niciodată vizitat de mine. În schimb, după cum am văzut acum, el toată viața i-a stat Excelenței în rinichi, ficat și vezica biliară.

În virtutea activității lui, COMCOM-2 nu a interzis niciodată și nimănui nimic. De interzis interzice Consiliul Mondial. Sarcina noastră este doar de a realiza aceste interdicții. Știu că în asemenea cazuri, tocmai scurgerea informației terzicerii și bararea căilor de scurgere a informației, pentru a conduce întotdeauna la cele mai groaznice consecințe.

Era clar că Bromberg ori nu a vrut, ori nu a putut să înțeleagă asta. Lupta pentru distrugerea tuturor și oricăror bariere puse în calea generalizării informației științifice a devenit efectiv o idee la el. Avea un temperament fantastic și o energie de nesecat. Legăturile lui în lumea științei erau multiple și atunci cînd auzea că undeva sînt puse la conservare rezultate promițătoare ale unor cercetări, îl cuprindea o furie animalică și ardea de dorința de a demasca, de a acuza, de a descoperi.

Cert lucru, nu se putea face nimic cu el. Nu făcea compromisuri, de aceea nu era posibil să concilieze cu el, nu recunoștea înfrîngerile, deci nu putea fi învins. Nu putea fi stăpînit, întocmai ca un cataclism cosmic.

Dar, chiar cea mai înaltă și abstractă idee are, probabil, nevoie de un punct destul de concret de aplicare. Și un astfel de punct, întruchiparea concretă a forțelor întunericului și răului, cu care el se lupta, a devenit COMCON-2, în general, și Excelența noastră, în particular. „COMCON-2 ! șoptea veninos, sărind spre Excelență și dîndu-se imediat înapoi. O, iezuitismul vostru !... Să luăm abrevierea cunoscută tuturor — Comisia pentru Contacte cu alte civilizații ! Nobil, înălțător ! Fie slăvită ! Și să ascundeți

după ea biroul vostru împuțit! Comisia pentru Control, uite! Comandoul Conservatorilor, nu Comisia pentru Control! Compania Conspiratorilor!"...

În această jumătate de secol îl agasase peste măsură pe Excelență. Astfel, după cum am înțeles, îl agasase întocmai cum te necăjește o muscă pișcătoare, sau un țînțar sîcîitor. Bineînțeles, nu a putut aduce daune cît de cît însemnate treburilor noastre. Pur și simplu era peste puterile lui. În schimb, stătea în puterile lui să boscorodească neîncetat, să facă zarvă, să trăncănească, să ne distragă de la treabă, să nu ne dea pace, să ne înțepe cu vorbe veninoase, să ceară executarea riguroasă a tuturor formalităților, să incite opinia publică contra preponderenței formalităților, într-un cuvînt, să ne obosească pînă la istovire. Nu m-aș fi mirat dacă aș fi aflat că acum douăzeci de ani Excelența s-a băgat în trecutul sîngeros de pe Saraksh, în special pentru a se odihni un pic, pentru a scăpa o vreme de Bromberg. Mai ales îmi părea rău pentru Excelență și pentru faptul că Excelența, un om nu doar principial, ci și just pînă la cel mai înalt nivel, își dădea seama pe deplin că activitatea lui Bromberg, dacă facem abstracție de forma ei, purta și o oarecare funcție socială pozitivă: era un soi de control social — controlul asupra controlului.

În ceea ce-l privește pe veninosul Bromberg, el era, probabil, lipsit total de acest elementar simțămînt de justețe și arunca la gunoi toată munca noastră, socotind-o incontestabil dăunătoare și urînd-o sincer și pătimaș. Astfel, formele pe care le lua această ură erau atît de odioase, manierele acestui bătrîn încăpățînat erau atît de insuportabile, încît Excelența, cu tot sîngele rece și neomenească stăpînire de sine, își pierdea complet capul și se transforma într-un om gălăgios, rău, prost și intrigant, de fiecare dată cînd se ciocnea cu Bromberg, uite așa, față-n față. „Dumneavoastră sînteți un ignorant debil! hîrîia el, cu o voce spartă. Dumneavoastră parazitați greșelile giganților! Singur nu sînteți capabil să inventați măcar un sos pentru macaroane și vă asumați judecarea viitorului științei! Dumneavoastră doar discreditați treaba

pe care vreți să o susțineți, dumneavoastră, savurator de bancuri ieftine !"

Normal, bătrînii cam de multișor nu se mai ciocniseră nas în nas, iar acum își turnau cu o disperare deosebită, unul altuia, rezervele acumulate de fiere și venin. Această priveliște era instructivă în multe privințe, deși venea în contradicție evidentă cu teza bine cunoscută, cum că omul este bun prin natura lui. Mai mult decît orice ei semănau nu cu niște oameni, ci cu doi cocoși bătăuși, bătrîni și jumuliți. Pentru prima am înțeles că Excelența este un bătrîn înțelept.

Acest spectacol, cu toată trăsătura sa inestetică, prăbuși însă peste mine și o avalanșă de informații, cu adevărat neprețuite. Multe dintre aluzii efectiv nu le-am înțeles — probabil, era vorba despre niște conturi demult închise și uitate. Unele istorii amintite îmi erau binecunoscute. Cîte ceva însă am auzit și am înțeles pentru prima dată.

De exemplu, am aflat ce înseamnă operațiunea „Oglinda". Am aflat că astfel erau denumite manevrele globale, strict secrete, menite a respinge posibilele agresiuni din afară (o presupusă intervenție a Pelerinilor), manevre promovate încă de acum patru decenii. Despre această operațiune nu știa decît o mînă de oameni, în timp ce milioane participau la ea, fără să bănuiască nimic. În pofida tuturor măsurilor de prevedere, așa cum se întîmplă aproape întotdeauna la acțiunile globale, cîțiva oameni au murit. Unul dintre conducătorii operațiunii și răspunzător de păstrarea secretului era Excelența.

Am aflat cum a apărut dosarul „Monstrul". Așa cum este cunoscut, Jonathan Pereira a oprit din proprie inițiativă lucrarea lui în domeniul eugeniei teoretice. Conservînd tot acest domeniu, Consiliul Mondial a urmărit în esență tocmai recomandările lui. Se vede treaba însă, că dragul nostru Bromberg a mirosit afacerea, apoi a ciripit înflăcărat detaliile teoriei Pereira și drept urmare, cinci nebuni îndrăzneți și ai naibii de talentați din laboratorul elvețian, în Bamako, au început și erau gata să definitiveze experimentul lui cu o nouă variantă de homo super.

În linii mari istoria cu androizii îmi era cunoscută și înainte, mai ales pentru că ea este mereu dată drept exemplu clasic al unei probleme etice nerezolvabile. Era însă curios să aflu că doctorul Bromberg nu socotea deloc închisă problema cu androizii. În acest caz pentru el nu exista problema „subiect sau obiect?". Secretul identității savanților ce se ocupau de androizi îl lăsa complet indiferent, iar dreptul androizilor la secretul identității îl socotea un nonsens și o catahreză. Toate detaliile acestei istorii trebuie publicate pentru povățuirea urmașilor, iar lucrările cu androizi trebuie continuate...

Și așa mai departe.

Dintre istoriile despre care eu nu auzisem niciodată nimic pînă acum, una mi-a atras atenția. Era vorba despre un obiect, pe care ei îl numeau sarcofag sau incubator. În cearta lor ei legau într-un mod insensizabil acest sarcofag-incubator de „detonatori" — probabil aceia după care venise Bromberg și care se găseau acum pe masa din fața mea, acoperită cu șalul înflorat. De altfel, despre detonatori se pomenea doar în treacăt, deși nu o dată cearta se învîrtea mai ales în jurul „perdelei de fum a secretului dezgustător", aruncată de Excelență împrejurul sarcofagului-incubator. Tocmai ca rezultat al acestui secret, doctorul cutare, care obținuse rezultate unice în antropologia și fiziologia cromagnonilor (ce au a face aici cromagnonii?) a fost nevoit să țină la păstrare aceste rezultate, frînînd astfel dezvoltarea paleoantropologiei. Iar alt doctor cutare, care a descoperit principiul de funcționare al sarcofagului-incubator, s-a pomenit în situația rușinoasă și echivocă a unui om căruia opinia științifică îi atribuie descoperirea acestui principiu, dar care om este totuși obligat din această cauză să părăsească știința și să mîzgălească acum niște peisaje mediocre...

Am ciulit urechile. Detonatorii erau legați de enigmaticul sarcofag. Bromberg venise aici după detonatori. Excelența pusese detonatorii drept momeală pentru Lev Abalkin. Am început să ascult cu atenția dublată, sperînd că în patima certei bătrînii vor mai scăpa vreo vorbă, iar eu, în sfîrșit, voi afla ceva esențial despre Lev Abalkin. Dar eu nu am auzit esențialul decît atunci cînd ei s-au potolit.

LEV ABALKIN LA DOCTORUL BROMBERG

S-AU POTOLIT BRUSC, în același timp, de parcă instantaneu le-ar fi secat ultimele resurse de energie. Au tăcut. Au încetat să se mai sfredelească unul pe celălalt cu priviri înflăcărate. Gifiind, Bromberg scoase o batistă demodată și începu să-și șteargă fața și gîtul. Fără să-l privească, Excelența băgă mîna la piept (m-am speriat, nu cumva după pistol ?) și scoase de acolo o capsulă, rostogoli în palmă o biluță albă și o puse sub limbă, iar capsula i-o întinse lui Bromberg.

— Nici nu mă gîndesc ! refuză Bromberg și se întoarse ostentativ.

Excelența continuă să-i întindă capsula. Bromberg se uită la ea cu coada ochiului, ca un cocoș. Apoi spuse patetic :

— Otrava dată de un înțelept, să o iei, iar din mîinile unui prost nu primi balsam...

Luă capsula și rostogoli și el în palmă biluța albă.

— N-am cu nevoie de astea ! declară tare și aruncă biluța în gură. Deocamdată încă nu am nevoie...

—Isaac, spuse Excelența și plescăi. Ce-o să faci cînd am să mor ?

— Am să dansez cha-cha-cha, spuse Bromberg posomorît. Nu vorbi prostii.

— Isaac, spuse Excelența. Pentru ce totuși ți-au trebuit detonatorii ?... Așteaptă, nu lua totul iar de la în-

ceput. N-am de gînd să mă amestec în treburile tale personale. Dacă vi s-ar fi trezit interesul pentru detonatori în urmă cu o săptămînă sau peste o săptămînă, eu niciodată nu v-aș fi pus această întrebare. Dar ați avut nevoie de ei tocmai astăzi. Chiar în această noapte, cînd ar fi trebuit să vină după ei cu totul alt om. Dacă e doar o coincidență incredibilă, atunci așa și spuneți și ne despărțim. Mă doare capul...

— Dar cine trebuia să vină după ei ? întrebă suspicios Bromberg.

— Lev Abalkin, spuse obosit Excelența.

— Cine e tipul ?

— Nu-l cunoașteți pe Lev Abalkin ?

— Pentru prima dată aud de el, spuse Bromberg.

— Te cred, spuse Excelența.

— Nu zău ! izbucni Bromberg arogant.

— Eu vă cred, spuse Excelența. Dar nu cred în coincidențe... Ascultă, Isaac, oare este atît de greu să povestești simplu, fără nazuri, de ce ai venit tocmai astăzi după detonatori...

— Nu-mi place cuvîntul „nazuri" ! se agață Bromberg, dar fără ardoarea de mai înainte.

— Mi-l retrag, spuse Excelența.

Bromberg începu din nou să se șteargă.

— Eu n-am secrete, înștiință el. Dumneata, Rudolph, știi, eu urăsc toate secretele, oricare ar fi ele. Dumneata m-ai pus într-o situație în care sînt nevoit să fac nazuri și să joc teatru. Dar altfel, totul este foarte simplu. Astăzi dimineața a venit cineva la mine... Este nevoie să-i dau numele ?

— Nu.

— Un tînăr oarecare. Nu cred că are importanță despre ce am vorbit. Discuția a avut un caracter destul de personal. În timpul discuției însă, am observat la el, uite aici... Bromberg băgă degetul la încheietura cotului drept... o aluniță destul de ciudată. Chiar l-am întrebat : „Ce-i ăsta, un tatuaj ?" Știi, Rudolph, tatuajele sînt hobbyul meu... „Nu, răspunde el. Este o aluniță". Mai mult decît orice semăna cu litera chirilică „ж" sau, să zicem, cu ideograma japoneză „sandziu" — „treizeci". Nu-ți amintește de nimic, Rudolph ?

— Ba îmi aminteşte, spuse Excelenţa.

Şi mie îmi amintea de ceva, ceva recent de tot, care în acelaşi timp mi se păru şi ciudat şi neesenţial.

— Ce, dumneavoastră aţi înţeles imediat ? întrebă cu invidie Bromberg.

— Da, spuse Excelenţa.

— Iar eu, nu dintr-o dată. Tînărul plecase demult, iar eu tot mai stăteam şi căutam să-mi amintesc unde am mai văzut aşa un semn... Şi nu doar ceva asemănător, ci exact ca el. Pînă la urmă mi-am amintit. Trebuia să verific, înţelegeţi ? Prin apropiere nici o reproducere. Dau fuga la Muzeu, Muzeul închis...

— Mack, spuse Excelenţa, fii bun şi adu-ne încoace obiectul de sub şal.

M-am supus.

Blocul prismatic era greu şi cald la atingere. L-am pus pe masă în faţa Excelenţei, Excelenţa îl trase mai aproape spre el şi acum vedeam că, într-adevăr, era o cutie dintr-un metal lustruit, neted, de culoarea chihlimbarului aprins, cu o linie ideal de dreaptă abia vizibilă, ce separa capacul puţin bombat de baza masivă. Excelenţa încercă să ridice capacul, dar degetele îi alunecau şi nu-i reuşea nimic.

— Daţi-mi mie, spuse nerăbdător Bromberg. Îl împinse pe Excelenţă deoparte, luă capacul cu amîndouă mîinile, îl ridică şi-l puse deoparte.

Iată acele lucruri, pe care ei, probabil, le numeau detonatorii : discuri rotunde, gri, la vreo şaptezeci de milimetri în diametru, aşezate într-un singur rînd de lăcaşuri. În total erau unsprezece detonatori, plus încă două lăcaşuri goale, şi se vedea că interiorul lor era acoperit cu un păr albicios, asemănător unui mucegai, iar aceste firişoare se mişcau în mod vizibil, de parcă erau vii — dar ele, probabil, au şi fost într-un anume sens vii.

În primul rînd mi-au sărit în ochi hieroglifele destul de complicate, înscrise pe suprafaţa detonatorilor, cîte una pe fiecare în parte, toate diferite. Erau mari, de culoare roz-maronie, ici-colo cu pete, de parcă hieroglifele ar fi fost scrise cu tuş colorat pe o hîrtie umedă. Pe una dintre ele am recunoscut-o imediat — litera stilizată „ж“, uşor pătată, sau, dacă doriţi, ideograma japo-

neză „sandziu“ : micul original al copiei mărite de pe dosul foii No 1, în dosarul No 07. Era al treilea detonator din stînga, dacă priveai dinspre mine, și Excelența, atîrnînd deasupra lui degetul său arătător, întrebă :

— El ?

— Da, da, răspunse nerăbdător Bromberg, împingîndu-i mîna. Nu mă deranjați. Dumneavoastră nu înțelegeți nimic...

Agățîndu-se cu unghiile marginea detonatorului și începu cu mișcări precaute parcă să-l deșurubeze din lăcaș, în timp ce mormăia : „Aici e cu totul altceva... Oare vă imaginați, că puteam să le încerc... Ce prostie...“ Și în sfîrșit, scoase detonatorul din lăcaș și începu să-l ridice încet deasupra blocului prismatic, tot mai sus și mai sus și se vedea cum după discul gri, bombat, se întind ațișoare subțiri și albicioase ce se subțiază continuu, cum plesnesc una după alta și cînd plesni și ultima, Bromberg întoarse discul, cu suprafața de jos în sus, și eu am văzut acolo, printre firișoarele semitransparente mișcătoare, același semn hieroglific, atît doar că era negru, mic și foarte conturat, de parcă ar fi fost cioplit în materialul gri.

— Da ! spuse triumfător Bromberg. Exact așa. Știam că nu pot să greșesc.

— La ce te referi ? întrebă Excelența.

— Mărimea ! Mărimea, detaliile, proporțiile. Înțelegeți, alunița lui nu doar seamănă cu acest semn, ea este exact la fel... Se uită cu atenție la Excelență. Ascultă, Rudolph, serviciu contra serviciu. Tu l-ai marcat ?

— Nu, bineînțeles.

— Înseamnă că l-au avut de la început ? întrebă Bromberg, lovindu-se cu degetul peste cotul mîinii drepte.

— Nu. Aceste semne au apărut la ei la vîrsta de zece-doisprezece ani.

Bromberg înșurubă cu precauție detonatorul în lăcașul lui și se prăbuși satisfăcut în fotoliu.

— Ei, bine, rosti el. Acum am înțeles totul... Ei, domnule polițist-președinte, ce valorează tot acest secret al dumneavoastră ? Am canalul lui și doar ce strălucitorul inel de aur al lui Phoebus o să lumineze vîrfurile monștrilor noștri arhitecturali, că imediat am să iau legătura cu el și o să vorbim pe săturate... Și nu încercați să mă

descurajați, Sikorski ! țipă el, fluturîndu-și degetul pe sub nasul Excelenței. Singur a venit la mine, iar eu tot singur — înțelegeți ? — singur, cu acest cap bătrîn al meu, am priceput cine este în fața mea, iar acum el este al meu ! Eu nu m-am băgat în tainele hidoase ! Puțin noroc, puțină istețime...

— Bine, bine, spuse Excelența. Pentru dumnezeu ! N-am nimic împotrivă. Este al dumneavoastră, întîlniți-vă, discutați. Dar vă rog, numai cu el. Cu nimeni altcineva.

— P-păi, spuse cu o îndoială ironică Bromberg.

— De altfel, cum doriți, spuse brusc Excelența. Acum nu mai are nici o importanță... Spune-mi, Isaac, despre ce ai vorbit cu el ?

Bromberg își împletì mîinile pe burtă și își învirti degetele mari. Victoriile cîștigate de el asupra Excelenței erau atît de mari și de clare, încît el, fără îndoială, își putea permite să fie mărinimos.

— Trebuie să recunosc, discuția a fost destul de confuză. Acum, desigur, înțeleg că acest cromagnon îmi dădea dureri de cap...

Azi, sau mai precis ieri dimineață, a venit un tînăr de vreo patruzeci-patruzeci și cinci de ani și s-a prezentat ca fiind Aleksandr Dimoc, configurator de automatică agrariană. Statură medie, fața foarte palidă, păr negru, lung, drept, ca la indieni. S-a plîns că în decurs de mai multe luni încearcă și nu poate să clarifice împrejurările în care au dispărut părinții lui. I-a povestit lui Bromberg o foarte enigmatică legendă și a naibii de tentantă prin misterul ei, pe care el, chipurile, ar fi adunat-o fărîmitură cu fărîmitură folosind chiar și cele mai neplauzibile zvonuri. Legenda a fost notată de Bromberg cu toate amănuntele, dar nu avea nici un sens să fie povestită acum. Vizita lui Aleksandr Dimoc urmărea practic un singur țel : dacă Bromberg, cel mai mare cunoscător al lumii științelor, poate să lumineze cît de cît această istorie.

Cel mai mare cunoscător, Bromberg, se bagă în cartoteca lui, dar nu găsi nimic despre soții Dimoc. Tînărul era vizibil supărat de asta și chiar vru să plece, noroc că îi veni în cap un gînd fericit. Nu era exclus, spunea el, ca numele părinților lui să nici nu fi fost Dimoc. De asemenea, nu era exclus ca întreaga lui legendă să nu aibă

nimic comun cu realitatea. Poate încearcă doctorul Bromberg să-şi aducă aminte dacă s-au întîmplat în ştiinţă anumite evenimente enigmatice şi care au fost apoi interzise publicităţii, în anii apropiaţi de data naşterii lui Aleksandr Dimoc (februarie 36), fiindcă el îşi pierduse părinţii la un an sau doi de la naştere...

Din nou cunoscătorul Bromberg se băgă în cartoteca lui, de data asta în secţiunea ei cronologică. În perioada cuprinsă între anii 33 şi 39 găsi în total opt incidente diferite, printre care şi istoria cu sarcofagul-incubator. Împreună cu Aleksandr Dimoc a analizat fiecare amănunt al acestor incidente şi au ajuns la concluzia că nici unul dintre ele nu poate fi legat de destinul soţilor Dimoc.

.De aici „eu, prost bătrîn, am tras concluzia că destinul mi-a oferit o istorie, care, la timpul ei, mi-a scăpat complet din cîmpul vizual. Îţi imaginezi ? Nu era o oarecare interzicere scîrboasă de-a voastră, ci dispariţia a doi biochimişti ! Asta nu ţi-aş fi iertat-o, Sikorski !“ Şi Bromberg îl mai chestionă încă două ore întregi pe Aleksandr Dimoc, cerîndu-i să-şi amintească cele mai neînsemnate zvonuri, indiferent care, chiar şi cele mai absurde, ba chiar îi smulsese promisiunea solemnă că îl va lăsa să-i facă o mentocopiere adîncă, astfel că tînărul, în decursul ultimei ore, visa în mod vizibil la un singur lucru : să plece mai repede la ale sale...

Abia spre sfîrşitul discuţiei Bromberg observă cu totul întîmplător „ aluniţa“. Deşi se părea că nu are nici o legătură cu chestiunea în cauză, această aluniţă rămase într-un mod inexplicabil întipărită în memoria lui Bromberg. Tînărul plecase demult. Bromberg reuşise să facă unele comenzi în MIP, să vorbească cu doi-trei specialişti cu privire la soţii Dimoc (fără vreun rezultat), dar semnul blestemat tot nu-i ieşise din minte. În primul rînd, Bromberg era sigur că-l mai văzuse undeva, iar în al doilea rînd, nu-l părăsea sentimentul că se pomenise despre acest semn sau despre ceva aflat în legătură cu acest semn în discuţia cu Aleksandr Dimoc. Şi numai după ce îşi reaminti foarte minuţios toată discuţia, frază cu frază, el ajunse, în sfîrşit, la sarcofag, îşi aminti de detonatori şi îl trecu un gînd uimitor, descoperind cine este în realitate Aleksandr Dimoc.

Prima mișcare a fost să-i telefoneze imediat băiatului și să-i comunice că taina originii lui a fost descoperita. Dar rigurozitatea științifică caracteristică lui Bromberg îi cerea înainte de toate o autenticitate absolută, ce nu permitea nici un fel de echivocuri. El, Bromberg, cunoștea coincidențe și mai surprinzătoare. De aceea, a sunat mai întîi la Muzeu...

— E limpede, spuse Excelența posomorît. Îți mulțumesc, Isaac. Deci acum știe despre sarcofag...

— Și ce, n-ar fi trebuit să știe ? sări Bromberg.

— Într-adevăr, șopti Excelența. De ce n-ar ști ?

SECRETUL IDENTITĂȚII LUI LEV ABALKIN

LA 21 DECEMBRIE 37 un detașament al Cercetașilor, aflat sub conducerea lui Boris Fokin, a aterizat pe un platou pietros, pe o planetă mică, fără nume, în sistemul EN 9173, avînd sarcina să cerceteze ruinele unor construcții găsite aici încă din secolul trecut și atribuite Pelerinilor.

La 24 decembrie filmarea intravizionară a fixat sub ruine existența unei camere mari în roca stîncoasă, la o adîncime de peste trei metri.

La 25 decembrie Boris Fokin a intrat în această cameră din prima încercare, fără nici o surpriză neplăcută. Camera avea forma unei semisfere cu raza de zece metri. Semisfera era placată cu chihlimbar, material caracteristic civilizației Pelerinilor, și avea în mijlocul ei o instalație masivă, pe care au numit-o sarcofag, urmare a exprimării mai degajate a unuia dintre Cercetași.

La 26 decembrie Boris Fokin a cerut și a primit de la secția corespunzătoare din COMCON aprobarea pentru cercetarea sarcofagului prin forțe proprii.

Acționînd conform obiceiului său, obositor de metodic și precaut, el a lucrat la sarcofag timp de trei zile și trei nopți. În acest răstimp s-a reușit determinarea vechimii obiectului găsit (patruzeci-patruzeci și cinci de mii de ani), s-a descoperit că sarcofagul consumă energie, ba chiar s-a stabilit legătura incontestabilă dintre sarcofag și ruinele

aflate deasupra lui. Încă de atunci a fost lansată ipoteza, ulterior confirmată, că acele „ruine" nu sînt deloc ruine, ci reprezintă un vast sistem ce cuprindea toată suprafața planetei, sistem destinat absorbirii și convertirii tuturor tipurilor de energie gratuită, atît planetare, cît și cosmice (seisme, fluctuații ale cîmpului magnetic, fenomene meteo, radiațiile stelei centrale, raze cosmice și așa mai departe).

La 29 decembrie Boris Fokin a luat legătura direct cu Komov și a solicitat cel mai bun specialist în embriologie. Bineînțeles, Komov a cerut explicații, dar Boris Fokin s-a eschivat și i-a propus lui Komov să vină personal, dar obligatoriu însoțit de un embriolog. Cîndva, demult, în tinerețe, Komov lucrase împreună cu Fokin și rămăsese cu o impresie puțin măgulitoare despre acesta. De aceea nici prin gînd nu-i trecu să zboare pînă acolo, dar a trimis un embriolog, e adevărat, departe de a fi cel mai bun, pur și simplu pe primul care a acceptat : un oarecare Mark Van Blerkom (uluitor Komov nu o dată și-a smuls părul, amintindu-și de hotărîrea luată, fiindcă Mark Van Blerkom s-a dovedit a fi prieten la cataramă cu binecunoscutul Isaac P. Bromberg).

La 30 decembrie Mark Van Blerkom a plecat în subordonarea lui Boris Fokin și doar după cîteva ore i-a trimis lui Komov un text deschis ce conținea o comunicare uimitoare. În această comunicare se susținea că așa-zisul sarcofag reprezintă în realitate un seif embrionar de o construcție cu totul fantastică. Seiful conținea treisprezece ovule fecundate, de tip homo sapiens, toate cu funcțiile vitale neschimbate, deși se găseau în stare latentă.

Trebuie să acordăm cele cuvenite celor doi participanți la această istorie : lui Boris Fokin și membrului COMCON, Ghenadi Komov. Cu un al șaselea simț Boris Fokin își dădu seama că nu trebuie să țipe în toată lumea despre găsirea obiectului : radiograma lui Mark Van Blerkom a fost prima și ultima radiogramă deschisă în următoarele radioschimburi ale detașamentului cu Pămîntul. De aceea, toată această istorie s-a oglindit în vîrtejul informațional de masă al planetei noastre doar ca o comunicare scurtă, care nu s-a mai confirmat și care aproape că nu a atras atenția.

În ceea ce-l privește pe Ghenadi Komov, acesta nu numai că a prins imediat esența problemei, ce apărea tot mai vizibil, dar într-un anumit fel a putut să-și imagineze o întreagă serie de consecințe incredibile ale acestei probleme. Înainte de toate, el le-a cerut lui Fokin și Blerkom confirmarea datelor primite (cu un cod special, pe un canal ultraurgent) și primind această confirmare a convocat imediat consfătuirea acelor conducători ai COMCON-ului, care erau în același timp și membri ai Consiliului Mondial Printre ei se găseau corifei ca Leonid Gorbovski și August-Johann Bader, tînărul și agitatul Kirill Aleksandrov, precautul și veșnic bănuitorul Miharo Sinoda, precum și energicul Rudolph Sikorski, pe atunci în vîrstă de șaizeci și doi ani.

Komov i-a informat pe cei adunați și a pus problema foarte tranșant : ce este de făcut acum ? Probabil că o soluție ar fi fost să fie închis sarcofagul și lăsat totul ca mai înainte, limitîndu-se pentru viitor la o observare pasivă. S-ar fi putut încerca o inițiere a dezvoltării ovulelor, pentru a vedea ce rezultă de aici. În sfîrșit, pentru evitarea unor complicații ulterioare, s-ar fi putut distruge obiectul găsit.

Evident, Ghenadi Komov, un om destul de experimentat la acea vreme, înțelegea foarte bine că problema nu va fi rezolvată nici în această ședință extraordinară, nici chiar în zece ședințe următoare. Prin expunerea sa voit tăioasă, el urmărea un singur țel să-i șocheze pe cei adunați și să-i îndemne la discuții.

Trebuie spus că în cele din urmă și-a atins țelul. Dintre toți participanții, doar Leonid Gorbovski și Rudolph Sikorski și-au păstrat sîngele rece. Gorbovski — pentru că era un optimist rațional, Sikorski — pentru că încă de pe atunci era adevăratul conducător al COMCON-2. Au fost rostite o mulțime de cuvinte : năprasnice, aprinse și dinadins potolite, total ușuratice și pline de sensuri adînci, unele demult uitate și altele care au intrat mai tîrziu în lexicul rapoartelor de legende, a dărilor de seamă și a recomandărilor. Cum era și de așteptat, singura hotărîre luată s-a rezumat la faptul că a doua zi trebuie ținută o nouă ședință, lărgită, cu atragerea altor membri ai Con-

siliului Mondial : specialiști în psihologie socială, pedagogie și mass-media.

De-a lungul a aproape întregii ședințe Rudolph Sikorski a tăcut. Nu s-a simțit încă destul de competent pentru a opina asupra unei rezolvări. Experiența îndelungată în domeniul istoriei experimentale precum și totalitatea faptelor cunoscute lui despre activitatea Pelerinilor l-a condus însă spre o singură concluzie : orice hotărîre, pe care la urma urmei Consiliul Mondial trebuie să o ia, ca și toate condițiile de lucru pentru aceasta, trebuiau, pentru un timp nedeterminat, să fie păstrate în cercul unor oameni cu cel mai înalt nivel de responsabilitate socială. În acest sens el a și spus înainte de încheierea ședinței : „Hotărirea de a lăsa totul așa cum este și de a trece la o observare pasivă nu este în realitate o rezolvare. Rezolvări adevărate nu sînt decît două : distrugerea sau inițierea. Nu are importanță cînd va fi adoptată una din aceste rezolvări — mîine sau peste o sută de ani — oricare din ele va fi nesatisfăcătoare. Distrugerea sarcofagului înseamnă a face o faptă ireversibilă. Toți cei de aici cunoaștem prețul faptelor ireversibile. Inițierea înseamnă a fi la cheremul intențiilor Pelerinilor, pe care, delicat vorbind, noi nici măcar nu le înțelegem. Eu nu mă decid pentru nimic și, în general, nu mă consider îndreptățit să votez pentru vreuna din hotăriri. Vă rog un singur lucru și insist pentru aceasta : dați-mi voie să iau imediat măsuri contra scurgerii informațiilor. Măcar pentru a nu fi inundați de un ocean de incompetență..."

Această scurtă cuvîntare a lăsat binecunoscuta impresie și a fost aprobată în unanimitate, cu atît mai mult, cu cît toți înțelegeau că lucrurile nu trebuiau grăbite ; era absolut necesar să se creeze condiții pentru o muncă liniștită și chibzuită.

La 31 decembrie a avut loc ședința lărgită. Au fost prezenți optsprezece oameni, printre care și Președintele Consiliului Mondial pe probleme sociale, invitat special de către Gorbovski. Toți au fost de acord că sarcofagul fusese găsit întîmplător și deci totul era prea devreme. În continuare toți au fost de acord că înainte de a lua vreo hotărîre, ei trebuie să încerce să înțeleagă și dacă nu să înțeleagă, măcar să își imagineze gîndirea caracteristică Pe-

lerinilor. Au fost lansate cîteva ipoteze mai mult sau mai puțin exotice.

Kirill Aleksandrov, cunoscut pentru viziunile lui antropomorf'ste, a lansat presupunerea conform căreia sarcofagul era depozitul fondului genetic al Pelerinilor. Toate dovezile cunoscute mie despre neumanoiditatea Pelerinilor, a expus el, sînt în esența lor indirecte. În realitate, Pelerinii pot foarte bine să fie gemenii genetici ai omului. O astfel de ipoteză nu contrazicea nici o dovadă accesibilă nouă. Pornind de la asta, Aleksandr propuse închiderea tuturor cercetărilor, aducerea obiectului găsit în stare inițială și părăsirea sistemului EN 9173.

După opinia lui August-Johann Bader sarcofagul era — da! — depozitarul fondului genetic, dar nu al Pelerinilor, ci chiar al pămîntenilor. În urmă cu patruzeci de mii de ani Pelerinii au încercat, admițînd teoretic posibilitatea degenerării genetice a triburilor de homo sapiens, pe atunci puține la număr, să ia măsuri pentru refacerea omenirii pămîntene în viitor.

Sub aceeași lozincă „să nu gîndim rău despre Pelerini" a vorbit și preabătrînul Pak Hin. El, ca și Bader, era convins că avea de-a face cu fondul genetic al pămîntenilor, dar considera că Pelerinii apar aici mai degrabă cu scopuri civilizatoare. Sarcofagul era o tipică „bombă a timpului", pe care deschizînd-o, pămîntenii acelor vremuri vor avea posibilitatea să cunoască în mod direct particularitățile anatomice și fiziologice ale predecesorilor lor îndepărtați.

Ghenadi Komov puse mult mai larg problema. După opinia lui, orice civilizație, care a realizat un nivel determinat de dezvoltare, nu poate să nu aspire la un contact cu o altă rațiune. Dar contractul dintre civilizațiile umanoide și neumanoide este extrem de greu de realizat, dacă în general este posibil. Poate că aici avem de a face cu încercarea de aplicare a unei metode, principial nouă, aceea de a crea o ființă intermediară, umanoidă, în genotipul căreia sînt codificate unele caracteristici esențiale ale psihologici neumanoide. În acest sens obiectul găsit trebuie privit ca începutul unei etape, principial nouă, atît în istoria pămîntenilor, cît și în istoria Pelerinilor neumanoizi. Părerea lui Komov era că ovulele trebuiau inițiate fără nici o reținere și grabnic. Pe el, Komov, îl tul-

bura prea puțin găsirea prematură a obiectului : Pelerinii, socotind ritmurile de dezvoltare ale omenirii, puteau foarte ușor să greșească cu cîteva secole.

Ipoteza lui Komov stîrni o vie discuție, în timpul căreia se auzi pentru prima dată îndoiala că pedagogia contemporană ar fi vreodată capabilă să aplice cu succes metoda lui la educarea unor oameni, ai căror psihic se deosebește în foarte mare măsură de cel umanoid.

În același timp, cel mai precaut dintre toți, Miharo Sinoda, un remarcabil specialist în domeniul Pelerinilor, a pus o întrebare pe deplin rezonabilă : de ce, practic, stimatul Komov și alți cîțiva colegi sînt atît de siguri de bunăvoința Pelerinilor față de Pămînteni ? Noi nu avem nici o mărturie că, în general, Pelerinii pot fi capabili de bunăvoință față de oricine, ce să mai vorbim de umanoizi. Dimpotrivă, faptele (într-adevăr, puține la număr) mărturisesc mai degrabă o indiferență totală a Pelerinilor față de o rațiune străină și o luare de atitudine a acestora doar ca mijloc de realizare a propriilor țeluri, nicidecum intenția de a fi un partener de contact. Nu i se pare stimatului Ghenadi că ipoteza expusă de el se poate dezvolta în egală măsură într-o direcție total opusă, și anume : se poate presupune că ipoteticele ființe-intermediare trebuie, după gîndirea Pelerinilor, să execute sarcini, care din punctul nostru de vedere sînt negative. De ce n-am putea presupune, urmărind logica stimatului Ghenadi, că sarcofagul este o așa-zisă bombă ideologică cu efect întîrziat, iar ființele-intermediare sînt într-un anume fel diversioniști predestinați a fi introduși în civilizația noastră. Diversioniști, bineînțeles, iată un cuvînt odios. Dar iată că acum a apărut la noi o nouă noțiune, cea de Progresor — omul Pămîntului —, a cărui activitate este direcționată spre accelerarea progresului la civilizațiile umanoide rămase în urmă. De ce să nu presupunem că ipoteticele ființe-intermediare sînt într-un fel Progresorii Pelerinilor ? În fond, ce știm noi despre punctul de vedere al Pelerinilor în privința ritmurilor și formelor progresului nostru omenesc ?...

Ședința se diviză imediat în două fracțiuni : optimiștii și pesimiștii. Punctul de vedere al optimiștilor părea, bineînțeles, mult mai verosimil. Într-adevăr, era greu, dacă

nu chiar imposibil, să-ţi imaginezi o supercivilizaţie capabilă nu de o agresiune, dar nici măcar de o cît de mică experimentare brutală cu fraţi mai mici de raţiune. În cadrul imaginilor existente despre dezvoltarea firească a Raţiunii, punctul de vedere al pesimiştilor arată, delicat spus, artificial, imaginar, arhaic. Pe de altă parte, însă, întotdeauna rămînea o şansă, cît de infimă, pentru o greşeală. Era posibil ca teoria generală a progresului să greşească. Era posibil ca interpreţii ei să greşească. Şi ce era mai important — puteau să greşească înşişi Pelerinii. Consecinţele acestui tip de greşeli pentru destinele omenirii nu se puteau nici calcula, nici controla.

Chiar atunci, pentru prima dată, Rudolph Sikorski îşi imagina chipul unei fiinţe apocaliptice, care nici anatomic, nici fiziologic, nu se deosebeşte de om, mai mult decît atît, nu se deosebeşte psihic cu nimic faţă de om — nici prin logică, nici prin simţuri, nici prin percepţii —, locuieşte şi trăieşte în adîncurile omenirii şi poartă în el un program necunoscut, ameninţător ; iar ce este mai groaznic decît toate, nici el nu ştie nimic despre acest program şi nu va afla nimic despre el, nici chiar în acel moment nedeterminat, cînd programul va fi în sfîrşit conectat şi va exploda în el, pămînteanul, şi îl va duce... unde ? Spre care ţintă ? Şi încă de atunci Rudolph Sikorski a înţeles cît se poate de clar şi fără de speranţă că nimeni, şi în primul rînd el, Rudolph Sikorski, nu are dreptul să se liniştească cu trimiteri la probabilităţi infime şi la fantastica unor presupuneri.

În toiul şedinţei, i-a fost transmisă lui Ghenadi Komov o comunicare cifrată din partea lui Fokin. A citit-o, s-a schimbat la faţă şi a anunţat cu o voce spartă : „E de rău. Fokin şi Van Blerkom ne comunică faptul că toate cele treisprezece ovule au făcut prima divizare".

A fost un Revelion nereuşit pentru toţi iniţiaţii. De la 1 ianuarie dimineaţa şi pînă în seara lui 3 ianuarie al Noului An 38 a funcţionat practic fără întrerupere şedinţa Comisiei pentru Incubator, organizată spontan. Acum sarcofagul era denumit „incubator" şi doar o singură problemă a fost de fapt dezbătută : cum trebuie organizată soarta a treisprezece noi viitori cetăţeni ai planetei Pămînt, ţinînd cont de toate împrejurările.

Nu a mai fost ridicată problema distrugerii incubatorului, deşi toţi membrii Comisiei nu s-au simţit în apele lor, chiar şi cei care s-au luptat încă de la început pentru iniţierea ovulelor. Îi apăsa o neliniştе vagă şi li se părea că de la treizeci şi unu decembrie ei, într-un anume sens, şi-au pierdut independenţa şi acum sînt nevoiţi să urmeze un plan impus din afară. De altfel, şedinţa a avut un caracter pur constructiv.

Chiar în acele zile au fost formulate în mare principiile regimului de educare al viitorilor nou-născuţi, au fost numite educatoarele lor, medicii curanţi, Profesorii, posibilii Mentori, precum şi direcţiile principale ale cercetărilor antropologice, fiziologice şi psihologice. Au fost numiţi şi imediat trimişi în grupa lui Fokin specialişti în xenotehnologie, în general, şi în xenotehnica Pelerinilor, în particular, — pentru efectuarea celei mai minuţioase cercetări a sarcofagului incubatorului, prevenind astfel „stîngăciile", dar mai ales în speranţa că se vor găsi nişte detalii ale acestei maşini, care mai tîrziu vor ajuta la precizarea şi concretizarea viitorului program de lucru cu „copiii găsiţi". Au fost chiar elaborate diferite variante de organizare a opiniei publice, în cazul realizării fiecărei ipoteze expuse despre ţelurile Pelerinilor...

Rudolph Sikorski nu a participat la discuţie. El a ascultat mai mult pe jumătate dezbaterile, toată atenţia concentrîndu-i-se în scopul de a nu omite pe nimeni care era implicat, chiar şi în cea mai mică măsură, în evenimentele ce se desfăşurau. Lista creştea cu o repeziciune îngrijorătoare, dar el înţelegea că deocamdată nu poate face nimic în această privinţă, că într-un fel sau altul va fi implicată multă lume în această istorie stranie şi periculoasă .

În seara de 3 ianuarie, la şedinţa de închidere, după ce au fost întocmite bilanţurile şi au fost legalizate organizatoric subcomisiile alcătuite spontan, el a cerut cuvîntul şi a spus aproximativ următoarele :

Noi am făcut aici o muncă bună şi cît de cît ne-am pregătit pentru o probabilă desfăşurare a evenimentelor, pe cît a fost posibil la nivelul nostru actual de informare şi în această situaţie, s-o spunem deschis, de pionierat, în

care ne-am pomenit fără să vrem din voința Pelerinilor. Ne-am hotărît să facem doar fapte ireversibile și, practic, în aceasta constă esența tuturor deciziilor noastre. Dar! În calitate de conducător al COMCON-2, al organizației răspunzătoare pentru securitatea întregii civilizații terestre, vă propun o serie de condiții, pe care noi trebuie să le respectăm cu stricteţe în viitoarele noastre activități.

Prima. Toate lucrările, cît de puțin legate de această istorie, trebuie declarate închise. În nici o împrejurare nu trebuie date informații despre ele. Motivul : binecunoscuta Lege a secretului identității.

A doua. Nici unul dintre „copiii abandonați" nu trebuie să știe cum a apărut pe lume. Motivul : aceeași Lege.

A treia. Imediat după apariția pe lume, „copiii abandonați" trebuie despărțiți, iar pe viitor se vor lua măsuri ca ei nu numai să nu știe unul de celălalt, dar nici să nu se întîlnească. Motivul : considerente destul de elementare, pe care nu intenționez să le spun aici.

A patra. În viitor toți trebuie să primească specializări extraterestre, astfel încît înseși condițiile lor de viață și muncă să le îngreuneze într-un mod natural întoarcerea pe Pămînt, chiar pe termen scurt. Motivul : aceeași logică elementară. Deocamdată sîntem nevoiți să fim la cheremul Pelerinilor, dar trebuie să facem tot posibilul, ca pe viitor (și cu cît mai repede, cu atît mai bine) să ne abatem de pe drumul bătătorit din fața noastră.

Cum era și de așteptat, cele „Patru condiții ale lui Sikorski" au stîrnit o explozie de ostilitate. Participanții la ședință, ca de altfel toți oamenii normali, nu puteau suporta secretele, temele închise, tăcerile și în general organizația COMCON-2. Dar Sikorski prevăzuse corect, că psihologii și sociologii, dînd cele cuvenite emoțiilor firești, își vor băga pînă la urmă mințile în cap și vor sta hotărîți de partea lui. Nu este de glumit cu Legea secretului identității. Se putea ușor imagina o întreagă serie de situații dintre cele mai neplăcute, care ar fi putut apărea în viitor la încălcarea primelor două „Condiții". Încercați să vă imaginați psihicul unui om care află că a apărut pe lume dintr-un incubator lansat în urmă cu patruzeci și cinci de mii de ani de către monștrii necunoscuți într-un scop necunoscut și care om mai știe că acest

lucru este cunoscut tuturor din jur. Şi dacă el are o imaginaţie cît de cît bogată, va ajunge inevitabil la gîndul că el, pămîntean pînă-n măduva oaselor şi care niciodată nu a cunoscut sau iubit altceva decît Pămîntul, poate poartă în sine o ameninţare groaznică pentru omenire. Acest gînd este capabil să traumatizeze psihic un om, astfel încît nici cei mai buni specialişti nu-l vor putea vindeca...

Argumentele psihologilor au fost întărite de o cuvîntare neaşteptată şi neobişnuit de tăioasă a lui Miharo Sinoda, care a spus-o pe şleau, că prea mult ne gîndim la treisprezece mucoşi încă necunoscuţi şi prea puţin reflectăm la pericolul potenţial pe care ei îl pot reprezenta pentru străvechea Terră. Drept urmare, au fost adoptate cu majoritate de voturi toate cele patru „Condiţii", iar Rudolph Sikorski a fost imediat însărcinat cu elaborarea şi transpunerea în viaţă a măsurilor corespunzătoare. Şi la timp.

La 5 ianuarie Leonid Andreevici Gorbovski l-a sunat puţin îngrijorat pe Rudolph Sikorski. În urmă cu o jumătate de oră purtase o discuţie cu un vechi prieten al său, xenolog tagorian, acreditat în ultimii doi ani la Universitatea din Moscova. În decursul discuţiei, tagorianul a întrebat parcă în treacăt dacă se dovedise a fi reală comunicarea de acum cîteva zile, cu privire la misteriosul obiect găsit în sistemul EN 9173. Luat prin surprindere de această nevinovată întrebare, Gorbovski a început să mormăie ceva nedesluşit, în sensul că el demult nu mai este Cercetaş, că asta este în afara sferei lui de interese, că, în general, nu mai este la curent, apoi spuse cu uşurare şi foarte sincer că, la urma urmei, el nici nu citise această comunicare. Imediat tagorianul schimbă subiectul, dar lui Gorbovski îi rămăsese o senzaţie dintre cele mai neplăcute în urma acelei întrebări. Rudolph Sikorski înţelese că această discuţie va mai avea o continuare. Şi nu greşi.

La 7 ianuarie îl vizită pe neaşteptate, abia sosit de pe Tagora, colegul, să-i spunem aşa, în domeniul de activitate, venerabilul doctor As-Su. Scopul acestei vizite era clarificarea unei serii de detalii într-adevăr esenţiale cu privire la preconizata lărgire a sferei de activitate a observatorilor oficiali tagorieni pe planeta noastră. Cînd par-

tea de afaceri a convorbirii se încheie și micuțul doctor As-Su începu să-și bea băutura pămînteană preferată (ceaiul rece din orz cu miere sintetică) înaltele părți începură să facă schimb de anecdote istorice, distractive și înfricoșătoare, pe care ei le iubeau la nebunie și în care demult se dovediseră a fi mari maeștri.

Printre altele, doctorul As-Su povesti cum în urmă cu o sută cinzeci de ani pămînteni constructori tagorieni au găsit în timpul executării fundației celei de-a Treia Mari Mașini, în adîncurile de bazalt ale Continentului Polar, o instalație uimitoare, care în termeni pămînteni s-ar fi putut numi bazin, construit foarte ingenios și care conținea două sute trei larve tagoriene în stare latentă. Nu s-a putut stabili cu precizie vechimea obiectului găsit, dar era evident că acest bazin fusese pus cu mult înainte de Marea Revoluție Genetică, adică din acele vremuri cînd fiecare tagorian nu depășise în dezvoltarea lui stadiul de larvă...

— Uimitor, boiborosi Sikorski. Oare încă din acele vremuri poporul vostru poseda o tehnologie atît de dezvoltată ?

— Bineînțeles că nu ! răspunse As-Su. Fără-ndoială, aici se băgaseră Pelerinii.

— Dar pentru ce ?

— E prea greu de răspuns la această întrebare. Noi nici n-am încercat să găsim răspunsul.

— Și ce s-a mai întîmplat cu cei două sute de micuți tagorieni ?

— Hm... Puneți o întrebare ciudată. Larvele au început să se dezvolte spontan și noi, evident, am distrus imediat instalația cu tot conținutul ei... Vă puteți oare imagina un popor care să fi procedat altfel într-o asemenea situație ?

— Pot, spuse Sikorski.

În ziua următoare, pe opt ianuarie 38, înaltul Ambasador al Tagoricî Unite plecă în patrie, din motive de sănătate. După cîteva zile, atît pe Pămînt, cît și pe toate celelalte planete unde locuiau și munceau pămînteni, nu mai rămase nici un tagorian. Și după încă o lună toți pămîntenii care lucrau pe Tagora, fără excepție, au fost puși în situația implacabilă de a se întoarce pe Pămînt. Legăturile cu Tagora s-au întrerupt pentru douăzeci și cinci de ani.

SECRETUL IDENTITĂȚII LUI LEV ABALKIN
(CONTINUARE)

S-AU NĂSCUT cu toții în aceeași zi — 6 octombrie 38 —, cinci fete și opt băieți, niște prunci viguroși, gălăgioși și absolut sănătoși. În momentul apariției lor pe lume totul era pregătit. Somități ale medicinii i-au primit și consultat pe prunci, iar membri ai Consiliului Mondial și consultanții Comisiei pentru cei Treisprezece i-au spălat și înfășat. În aceeași zi pruncii au fost aduși pe Pământ cu o navă special amenajată. Spre scară, în treisprezece creșe plasate pe toate cele șase continente, îngrijitoare atente se ocupau de cei treisprezece orfani de la naștere, care niciodată nu-și vor vedea părinții și a căror unică mamă devenise de acum înainte buna și imensa omenire. Legendele proveniență lor fuseseră deja pregătite de însuși Sikorski și după aprobarea specială a Consiliului Mondial au fost introduse în MIP.

Soarta lui Lev Viaceslavovici Abalkin, ca și destinele celorlalți doisprezece frați și surori „de-o mamă", a fost programată pentru mulți ani înainte și multă vreme nu s-a deosebit cu absolut nimic de destinele a sute de milioane de copii obișnuiți, pământeni de aceeași vîrstă cu el.

La creșă, ca fiecare prunc de altfel, el mai întîi a stat culcat, apoi s-a tîrît, a început să meargă ezitant, ca pe urmă să alerge. O evoluție normală, ca a altor sute de mii de prunci din alte creșe ale planetei.

Este adevărat, el a avut noroc, cum puțini au. În aceeași zi cînd a fost adus la creșă, tot acolo s-a angajat ca simplu medic-curant Iadviga Mihailovna Lecanova — unul dintre cei mai mari specialiști mondiali în psihologie infantilă. Nu se știe de ce a vrut să coboare din înălțimile amețitoare ale științei pure acolo unde a început să lucreze în urmă cu cîteva decenii. Și atunci cînd Liova Abalkin a împlinit șase ani și a fost transferat cu toată grupa lui la școala-internat 241 din Sictivcar, Iadviga Mihailovna a socotit că este timpul să lucreze acum cu copii de vîrstă școlară și în consecință s-a transferat la aceeași școală internat, ca medic curant.

Lev Abalkin creștea și se dezvolta ca un băiat obișnuit, poate un pic cam retras și înclinat spre o ușoară melancolie, dar nici o abatere de la normal a psihotipului său nu depășea valorile medii, fiind mult mai mică decît extremele posibile. Tot atît de normală era și dezvoltarea fizică. Nu se deosebea de alții nici printr-o constituție delicată, nici printr-o forță fizică extraordinară. Pe scurt, era un băiat viguros, sănătos, obișnuit, care se distingea printre colegii lui de școală — în majoritate slavi — poate doar din pricina părului său drept și negru, cu reflexe albăstrii, de care era foarte mîndru și pe care tot încerca să-l lase pînă la umeri. Așa a fost pînă în noiembrie patruzeci și șapte.

La 16 noiembrie, efectuînd periodicul examen medical, Iadviga Mihailovna a descoperit la încheietura cotului drept al lui Liova o mică vînătaie, accentuată de o umflătură. O vînătaie la un băiat nu este o raritate și Iadviga Mihailovna ignoră acest lucru, apoi, bineînțeles, ar fi uitat totul, dacă nu ar fi văzut peste o săptămînă, la 23 noiembrie, că vînătaia nu numai că nu dispăruse, dar se transformase în mod ciudat. Practic nu putea fi denumită vînătaie, ci mai degrabă ceva asemănător unui tatuaj : un semn mic, de culoare ocru, ca litera stilizată „ж". Întrebările puse cu precauție au arătat că Lev Abalkin habar n-are de unde a apărut asta și de ce. Era cît se poate de limpede că nu a știut și nu a observat pînă acum că i-a apărut ceva la încheietura cotului drept.

Ezitînd puțin, Iadviga Mihailovna a socotit că este obligația ei să comunice doctorului Sikorski despre această

mică descoperire. Doctorul Sikorski a primit fără nici un interes informația, dar la sfîrșitul lui decembrie, pe neașteptate, a chemat-o pe Iadviga Mihailovna la videofon și s-a interesat cum mai merge treaba cu aluniţa lui Lev Abalkin. Nici o schimbare, a răspuns puțin mirată Iadviga Mihailovna. Dacă nu vă e greu, a rugat-o doctorul Sikorski, faceți o poză aluniței, astfel încît băiatul să nu observe, și trimiteți-mi fotografia.

Lev Abalkin a fost primul dintre „copii abandonați" la care a apărut semnul pe încheietura cotului drept. În decursul următoarelor două luni, aluniţa, de forme mai mult sau mai puțin întortocheate, a apărut la încă opt „copii abandonați", în împrejurări total identice : la început o vînătaie accentuată de o umflătură, fără nici o cauză exterioară, fără senzații dureroase, iar după o săptămînă — semnul de culoare ocru. La sfîrșitul anului 48 toți treisprezece purtau „marca Pelerinilor". Și tot atunci a fost făcută o descoperire cu adevărat uimitoare și înfricoșătoare, ce a determinat existența noțiunii de „detonator".

Acum deja nu se mai poate ști cine a fost primul care a folosit această noțiune. După opinia lui Rudolph Sikorski această denumire surprinde esența lucrului cum nu se poate mai exact și mai amenințător. Încă din 39, la un an de la nașterea „abandonaților", xenotehnicienii care s-au ocupat cu demontarea incubatorului golit au găsit în interiorul lui o cutie lungă din chihlimbar, ce conținea treisprezece discuri rotunde, gri, cu semne pe ele. Atunci au fost găsite în interiorul incubatorului obiecte și mai enigmatice decît această cutie-penar și de aceea nimeni nu i-a acordat vreo atenție specială. „Penarul" a fost transportat în Muzeul Culturilor Extraterestre, a fost deschis într-o ediție secretă intitulată „Materialele sarcofagului-incubator", ca fiind un element al sistemului generator de viață, apoi a rezistat cu succes năvalei imposibile a unui cercetător, care zadarnic a încercat să înțeleagă ce reprezintă obiectul și la ce poate fi folosit, pentru ca în cele din urmă „penarul" să fie trimis în deja arhiplinul Sector Special al obiectelor culturilor materiale cu destinație necunoscută, unde a fost bun uitat pentru zece ani întregi.

La începutul anului 49 adjunctul lui Rudolph Sikorski în domeniul „abandonaților" (să-l numim, de exemplu,

Ivanov) a intrat în cabinetul șefului său și i-a pus în față un proiector, fixat la pagina 211 a volumului 6 din „Materialele sarcofagului". Excelența s-a uitat și a încremenit. În fața lui se afla fotografia „elementului generator de viață 15/56A" : treisprezece discuri rotunde, gri, în lăcașurile cutiei de chihlimbar. Treisprezece hieroglife întortocheate, exact ca acelea la care deja încetase să-și mai stoarcă creierii, bine cunoscute lui după cele treisprezece fotografii color, reprezentînd treisprezece coate de copii. Cîte un semn pentru fiecare cot. Cîte un semn pentru fiecare disc. Cîte un disc pentru fiecare cot.

Nu putea fi o întîmplare. Trebuia să însemne ceva. Ceva foarte important. Prima mișcare a lui Rudolph Sikorski a fost să ceară imediat din muzeu „elementul 15/56A" și să-l ascundă în seiful său. Să-l ascundă de toți. De sine. S-a speriat. Pur și simplu s-a speriat. Dar cel mai groaznic era că nu înțelegea de ce îi este frică.

Ivanov s-a speriat și el. S-au uitat unul la celălalt și s-au înțeles fără cuvinte. În fața ochilor lor stăruia una și aceeași imagine : treisprezece bombe bronzate, cu zgîrieturi, chiuind vesele, alergă pe lîngă rîuri, se cațără în pomi, fiecare în colțuri diferite ale Pămîntului, iar aici, la doi pași, într-o liniște sinistră, își așteaptă ceasul treisprezece detonatori pentru ele.

Desigur, a fost un moment de slăbiciune. Doar nu s-a întîmplat nimic îngrozitor. Practic, nu rezulta de nicăieri că discurile cu semne sînt detonatorii unor bombe, ai unor provocatori dintr-un program ascuns. Atît doar că se obișnuiseră să presupună tot ce există mai rău, atunci cînd aveau de-a face cu „abandonații". Și chiar dacă nu i-ar fi înșelat această panică a imaginației, chiar și-n acest caz extrem nu s-a întîmplat încă nimic îngrozitor. Detonatorii puteau fi distruși în orice moment. Se puteau scoate oricînd din Muzeu și trimiși peste nouă mări și nouă țări, la marginea Universului populat, și dacă era nevoie chiar mai departe.

Rudolph Sikorski îl sună pe directorul Muzeului și îl rugă să-i aducă exponatul numărul cutare din dispoziția Consiliului Mondial, chiar la el, Rudolph Sikorski, în cabinet. Urmă un refuz oarecum mirat, ireproșabil de politicos, dar cît se poate de clar. În cele din urmă totul se

lămuri (Sikorski habar nu avea de asta), în ideea că nu se dădeau exponatele din Muzeu nici persoanelor particulare nici Consiliului Mondial, nici chiar lui Dumnezeu ; de altfel nu numai din Muzeul Culturilor Extraterestre, dar și din oricare alt Muzeu de pe Pămînt. Chiar dacă însuși Dumnezeu ar fi trebuit să lucreze cu exponatul numărul cutare, tot ar fi fost nevoit să vină în Muzeu, să arate un mandat corespunzător și acolo, între pereții Muzeului, putea face cercetările necesare, pentru care, lui Dumnezeu, i-ar fi fost de altfel create toate condițiile necesare : laboratoare, orice instalație, orice consultare, etc.

Afacerea își dezvălui o altă fațetă neașteptată, dar primul șoc trecuse. În fond era bine și așa, cel puțin era nevoie de un „mandat corespunzător" pentru a conecta bomba cu detonatorul. La urma urmei depindea numai de Rudolph Sikorski ca Muzeul să se transforme într-un seif, doar că mai mare. Și-apoi, ce naiba ! De unde să știe bomba unde se află detonatorii și că ei există de fapt ? Nu-nu, fusese un moment de slăbiciune. Unul din puținele momente de acest fel din viața lui.

S-au ocupat temeinic de detonatori. Oameni aleși corespunzător, dotați cu mandate și recomandări adecvate, au executat în laboratoarele bine utilate ale Muzeului o serie de cercetări minuțios gîndite. Rezultatele cercetărilor s-ar fi putut eticheta, cu conștiința liniștită, drept egale cu zero, dacă nu s-ar fi petrecut o întîmplare stranie, ba chiar, la drept vorbind, tragică.

A fost făcut un experiment de regenerare cu unul dintre detonatori. Experimentul a dat un rezultat negativ : spre deosebire de multe alte obiecte ale culturii materiale a Pelerinilor, detonatorul numărul 12 (semnul „M gotic") fiind distrus, nu s-a mai refăcut. După două zile, în Anzii de Nord, un grup de școlari ai internatului „Templado" a fost surprins în munți de o avalanșă — douăzeci și șase de fete și băieți, în frunte cu Profesorul lor. Mulți dintre ei au fost răniți și loviți, toți însă au rămas în viață, cu excepția Ednei Lasco, dosarul nr. 12, semnul „M gotic".

Fără-ndoială, putea fi o coincidență. Experimentele cu detonatorii au fost însă oprite și s-a reușit prin Consiliul Mondial interzicerea lor.

Şi a mai fost încă o întîmplare, dar mult mai tîrzie, tocmai în 62, în perioada cînd Rudolph Sikorski, poreclit „Pelerinul", se afla pe Saraksh.

Era vorba despre faptul că, tocmai datorită lipsei „Pelerinului" de pe Pămînt, un grup de psihologi, ce făceau parte din componenţa Comisiei pentru cei Treisprezece, reuşise să obţină aprobarea pentru destăinuirea parţială a identităţii unuia dintre „abandonaţi". Pentru experiment a fost ales Cornei Iaşmaa — **numărul 11, semnul Elbrus.** După o pregătire meticuloasă i-a fost povestit întreg adevărul despre originea lui. Numai a lui. A nimănui altuia.

Cornei Iaşmaa termina pe atunci Şcoala de Progresori. Judecînd după toate examinările, era un om cu un psihic foarte stabil, cu o voinţă foarte puternică, un om cu aptitudini deosebite. Psihologii nu au greşit. Cornei Iaşmaa primi informaţia cu o uimitoare stăpînire de sine — probabil, lumea înconjurătoare îl interesa mult mai tare decît secretul originii lui. Psihologii îl preveniseră precauţi că în el se află probabil încărcat un program tainic, care în orice moment îi poate canaliza activitatea împotriva intereselor omenirii, dar nici această prevenire nu-l tulbură cîtuşi de puţin. Recunoscu sincer că, deşi înţelege potenţialul pericol pe care-l reprezintă, nu crede deloc în el. Acceptă cu dragă inimă examinarea zilnică cu indicatorul de emoţii şi chiar propuse singur să i se facă o mentoscopie cît de adîncă. Într-un cuvînt, Comisia putea fi satisfăcută : cel puţin unul dintre „abandonaţi" devenise acum un aliat puternic şi conştient al Pămîntului.

Aflînd despre acest experiment, Rudolph Sikorski s-a înfuriat la început, dar apoi se gîndi că în ultimă instanţă un astfel de experiment poate deveni folositor. De la bun început el insistase pentru păstrarea secretului identităţii „abandonaţilor" din considerente, mai întîi de toate, de securitate a Pămîntului. El nu dorea ca, în cazul în care programul va începe vreodată să lucreze, „abandonaţii" să aibă la dispoziţie, în afară de acest program subconştient, şi date pe deplin lucide despre ei înşişi şi despre ceea ce se întîmplă cu ei. Prefera ca ei să înceapă să se agite, neştiind ce caută şi săvîrşind astfel, în mod inevitabil, fapte absurde şi ciudate. Totuşi era chiar folositor pentru un anume control să existe unul (dar nu mai mult !)

dintre „abandonați", care să posede o informație totală despre sine însuși. Dacă în general programul exista, atunci fără-ndoială el era astfel organizat încît nici o conștiință să nu aibă forța să-l domine. Altfel nu ar fi meritat atîta osteneală din partea Pelerinilor. Dar, lucru cert, comportarea celui ce știa de program trebuia să se deosebească de comportarea celorlalți.

Psihologii n-au avut însă de gînd să se oprească la cele realizate. Încurajați de succesul cu Cornei Iașmaa, au repetat experimentul după trei ani (Rudolph Sikorski tot se mai afla pe Saraksh) cu Thomas Nilson (numărul 02, semnul „Steaua oblică"), supraveghetor al rezervației de pe Gorgona. Indicii erau cu totul favorabili și cîteva luni mai tîrziu Thomas Nilsson continua să lucreze la fel de bine, evident deloc tulburat de secretul identității sale. În general, era un om cu un pronunțat temperament flegmatic, prea puțin dispus să-și manifeste emoțiile.

A executat cu grijă toate procedurile recomandate pentru autocontrol, privindu-și situația chiar cu un umor propriu, greoi, dar, e adevărat, a refuzat categoric mentoscopia, invocînd cauze pur personale. Și în a o sută douăzeci și opta zi de la începerea experimentului Thomas Nilsson a decedat pe Gorgona lui, în împrejurări ce nu excludeau posibilitățile de sinucidere.

A fost o lovitură groaznică pentru Comisie, în general, și pentru psihologi, în special. Venerabilul Pak Hin își anunță ieșirea din Comisie, părăsi institutul, elevii, rudele și se autoexilă. Iar într-a o sută treizeci și doua zi unul din angajații COMCON-ului, în obligația căruia intra în mod special examinarea lunară a „penarului" de chihlimbar, raportă panicat că detonatorul numărul 02, semnul „Steaua oblică", dispăruse definitiv, nelăsînd nici măcar un firicel de praf în lăcașul lui, acoperit cu fibre mișcătoare de pseudoepiteliu.

Acum nu mai stîrnea nici o îndoială existența unei legături semimistice între fiecare dintre „abandonați" și detonatorul corespunzător. Acum nu mai era nici o îndoială pentru fiecare membru al Comisiei, că în viitorul apropiat, pămîntenilor nu le va fi dat, probabil, să se descurce în această istorie.

DEZBATEREA SITUAȚIEI

TOATE ACESTEA și încă multe altele mi le-a povestit Excelența în aceeași noapte, cînd ne-am întors de la Muzeu în cabinetul lui.

Deja se luminase de ziuă, cînd el a terminat de povestit. A tăcut și fără să mă privească s-a ridicat greoi, apoi a plecat să facă o cafea.

— Poți să pui întrebări, mormăi el.

În acel moment mă cuprindea aproape fără rezerve doar un singur simțămînt — o imensă, nemărginită părere de rău că am aflat toate astea și că acum sînt nevoit să particip la așa ceva. Desigur, să fi fost în locul meu un om obișnuit, care duce o viață normală, care depune o muncă normală, el ar fi perceput această istorie ca pe una dintre acele povești fantastice și amenințătoare, care apar la limitele extreme între perceput și necunoscut și ajung pînă la noi într-o formă denaturată, de nerecunoscut, avînd și acea calitate adorabilă că oricît de groaznice și de feroce ar fi, ele nu au vreo legătură directă cu Pămîntul nostru cald și luminos și nici nu exercită vreo influență esențială asupra vieții noastre cotidiene ; toate astea se aranjează întotdeauna cumva, undeva, de către cineva, la fel se vor aranja toate, chiar și acum, neapărat în cel mai scurt timp.

Din păcate, însă, eu nu eram un om normal în acest sens al cuvîntului. Din păcate, eram tocmai unul dintre aceia căruia îi revenea sarcina să aranjeze. Şi eu înţelegeam că va trebui să umblu pînă la sfîrşitul vieţii cu această taină pe umeri ; că împreună cu taina luasem asupra mea încă o responsabilitate, pe care nu mă rugasem să o am şi de care, zău, nu aveam nevoie : că de acum încolo sînt obligat să iau nişte hotărîri. Iar asta înseamnă că acum trebuie să înţeleg temeinic ceea ce deja a fost înţeles şi ar fi fost de dorit chiar mai mult. Asta înseamnă că m-am împotmolit în această taină, dezgustătoare ca toate tainele noastre, ba poate chiar mai scîrboasă decît ele, că m-am împotmolit în ea şi mai adînc decît pînă acum. Şi am simţit faţă de Excelenţă o oarecare mulţumire, cu totul copilărească, pentru că s-a străduit pînă-n ultimul moment să mă reţină la marginea tainei. Dar în acelaşi timp am simţit contra lui o şi mai copilărească iritare, aproape un capriciu, pentru că el totuşi nu a reuşit să mă reţină.

— Nu ai întrebări ? mă iscodi Excelenţa.

Mi-am venit în fire.

— Deci dumneavoastră credeţi că programul a început să lucreze şi că Abalkin l-a omorît pe Tristan ?

— Hai să discutăm logic. Excelenţa puse ceşcuţele, turnă cafeaua cu grijă şi se aşeză. Tristan a fost medicul lui curant. Periodic, o dată pe lună, se întîlneau undeva în junglă şi Tristan îi făcea examinarea profilactică. Chipurile, cu titlu de control asupra nivelului de încordare psihică a Progresorului, dar în realitate numai pentru a se convinge dacă Abalkin rămîne în continuare om. Pe întreg Sarakshul doar Tristan cunoştea numărul canalului meu special. Pe data de treizeci mai, cel mai tîrziu pe treizeci şi unu, trebuia să primesc de la el cei trei de şapte, „totul e în regulă". Dar pe data de douăzeci şi opt moare, chiar în ziua stabilită pentru examinare. Iar Lev Abalkin fuge pe Pămînt, Lev Abalkin se ascunde, Lev Abalkin mă sună pe canalul special, cunoscut doar de Tristan... Sorbi o înghiţitură din cafeaua lui şi tăcu, mestecînd din buze. Cred că nu ai înţeles lucrul cel mai important, Mack. Acum avem treabă nu cu Abalkin, ci cu Pelerinii. Lev Abalkin nu mai există. Uită de el. Spre

noi este acum ațintită arma automată a Pelerinilor. Tăcu din nou. Sincer vorbind, nu-mi pot imagina deloc ce forță a fost capabilă să-l oblige pe Tristan să dezvăluie numărul meu, oricui ar fi și mai ales lui Lev Abalkin. Mi-e teamă că el nu a fost pur și simplu omorit...

— Deci credeți că programul îl gonește în căutarea detonatorului ?

— Nu am altceva ce să presupun.

— Dar el nici nu știe despre detonatori... Sau și asta tot Tristan ?

— Tristan nu a știut nimic. Nici Abalkin nu știe nimic. Programul știe !

— Dar Iașmaa cum se comportă ? Cum e cu restul ?

— Toți sînt în limitele normale. De altfel, nici semnele nu au apărut la ei în același timp. Abalkin a fost primul.

Trebuia să înțeleg că în ceea ce-i privește pe ceilalți, Excelența luase deja măsurile necesare și, slavă domnului, nu era nevoie să știu ce fel de măsuri. Asta nu mă privea. Deocamdată. Am spus :

— Numai să mă înțelegeți corect, Excelență. Să nu credeți că mă străduiesc să atenuez, să îndulcesc, să minimalizez... Dar dumneavoastră nici nu l-ați văzut. Și nu ați văzut nici oamenii cu care el a comunicat... Înțeleg totul : pieirea lui Tristan, fuga, apelul pe canalul dumneavoastră, că se ascunde, că se întîlnește cu Glumova, la care sînt în păstrare detonatorii... Totul arată perfect, fără echivocuri. Ce mai lănțișor logic ireproșabil ! Dar mai e și altceva ! Se întîlnește cu Glumova — nici un cuvîntel despre Muzeu, doar amintiri din copilărie și dragoste. Se întîlnește cu Profesorul — doar supărare, chipurile Profesorul i-ar fi stricat viața... Discută cu mine — supărare, cum că i-aș fi furat prioritatea... Apropo, de ce, în general, a trebuit să se întîlnească cu Profesorul ! Cu mine, treacă-meargă — să spunem că a vrut să verifice cine-l urmărește... Dar cu Profesorul, de ce ? Iar acum Șoekn — cu rugămintea aceea prostească pentru azil, ceea ce, în general, nu se potrivește de nici o culoare !

— Ba se potrivește, Mack. Totul se potrivește. Programul, iar conștiința e conștiință. Doar nu înțelege ce se

întîmplă cu el. Programul cere de la el neomenescul, iar conștiința încearcă zadarnic să transforme această cerință în ceva cît de cît rațional... Se agită, comite fapte stranii și absurde. Am și așteptat ceva asemănător... Pentru asta a și fost necesar secretul identității : măcar acum avem și noi un răgaz... Iar în privința lui Șcekn n-ai înțeles nici pe dracu ! Acolo nu a existat nici o rugăminte pentru azil. Căpățînoșii au simțit că el nu mai este om și ne demonstrează loialitatea lor. Uite ce a fost acolo...

Nu m-a convins. Logica lui era fără cusur, dar eu l-am văzut pe Abalkin, am vorbit cu el, i-am văzut pe Profesor și pe Maia Toivovna și am vorbit cu ei. Da, Abalkin se agita. Da, comitea fapte stranii, dar aceste fapte nu erau stranii dintr-un punct de vedere. În spatele lor se ascundea un scop, numai că nu puteam să înțeleg care anume. Și apoi, Abalkin era vrednic de milă, nu putea fi periculos...

Dar totul era numai o intuiție a mea, iar eu știam prețul intuiției. În treburile noastre el era foarte ieftin. Și apoi, intuiția ținea de domeniul experienței umane, iar noi cum-necum aveam treabă cu Pelerinii...

— Se poate încă o cafea ? am întrebat.

Excelența se ridică și plecă să facă o nouă porție.

— Văd că te îndoiești, spuse stînd cu spatele la mine. Și eu m-aș fi îndoit, dacă aș fi avut dreptul. Eu sînt un raționalist bătrîn, Mack, și am văzut multe la viața mea ; totdeauna am acționat cu ajutorul rațiunii și ea nu m-a trădat niciodată. Mi-e silă de toate aceste scamatorii fantastice, de toate aceste programe enigmatice, create în urmă cu patruzeci de mii de ani, programe care, vezi tu, se cuplează și se decuplează conform unui principiu enigmatic ; mi-e silă de toate aceste legături mistice extraspațiale dintre suflete vii și niște rotocoale stupide ascunse într-un penar... Îmi vine să vomit de toate astea.

Aduse cafeaua și o turnă în ceșcuțe.

— Dacă noi doi am fi fost niște savanți obișnuiți, continuă el, și ne-am fi ocupat doar de studierea fenomenelor naturii, ah !, cu ce încîntare aș mai fi anunțat totul, ca fiind un lanț de coincidențe idioate ! Tristan a pierdut cu totul întîmplător — nu este nici primul, nici ultimul. Întîmplător prietena din copilărie a lui Abalkin este păs-

trătoarea detonatorilor. El a format absolut întîmplător numărul canalului meu special, deşi a vrut să sune pe altcineva... Îţi jur, mi s-ar părea totuşi mult mai plauzibilă această înlănţuire de evenimente puţin probabile decît presupunerea idioată, tîmpită, că în embrioanele umane ar fi, chipurile, depus un program mefistofelic. Pentru savanţi totul este clar : nu inventa chintesenţe în plus, fără a avea o necesitate extremă. Dar noi doi nu sîntem savanţi. Greşeala unui savant este în ultimă instanţă treaba lui personală. Dar noi nu trebuie să greşim. Nouă nu ni se permite să ne meargă faima de ignoranţi, mistici, prosti sau superstiţioşi. Un singur lucru nu ni se iartă : dacă subestimăm pericolul. Şi dacă la noi în casă miroase pe neaşteptate a sulf, noi efectiv nu avem dreptul să ne întindem la discuţii despre fluctuaţii moleculare şi sîntem obligaţi să presupunem că undeva alături a apărut un drac încornorat, deci va trebui să luăm măsuri corespunzătoare pînă la organizarea producerii de aghiazmă în cantităţi industriale. Şi slavă domnului dacă asta va fi doar o fluctuaţie şi dacă de noi va rîde în hohote tot Consiliul Mondial, ba chiar şi toţi şcolarii... Împinse iritat ceaşca deoparte. Nu pot să beau această cafea şi este a patra zi de cînd nici să mănînc nu pot...

— Excelenţă ! În fond, ce-i cu dumneavoastră ?... De ce neapărat un drac încornorat ? La urma urmei, putem noi oare să-i vorbim de rău pe Pelerini ? Să luăm, de exemplu, operaţiunea „Lumea moartă"... Cum-necum, dar au salvat acolo populaţia unei întregi planete ! Cîteva miliarde de oameni !

— Mă consolezi, spuse Excelenţa, zîmbind sumbru. Iar ei nu salvau acolo populaţia. Ei salvau planeta de populaţie ! Şi au făcut-o cu mult succes... Unde a dispărut populaţia — încă nu ne este dat să ştim...

— De ce planeta ? am întrebat buimac.

— Şi de ce populaţia ?

— În fine. Alta e problema. Să aveţi dumneavoastră dreptate : programul, detonatorii, dracul încornorat... Dar ce poate să ne facă el ? Doar e singur !

— Măi, băiete, spuse aproape tandru Excelenţa. Tu te gîndeşti la toate astea abia de o jumătate de oră, iar eu îmi storc creierii de patruzeci de ani. Şi nu numai eu. Şi

ce e mai rău decît toate, noi nu am găsit nici o rezolvare, nu o vom găsi niciodată și asta pentru că cei mai experimentați și deștepți dintre noi nu sînt decît tot niște oameni. Nu știm ce vor ei. Nu știm ce pot ei. Și niciodată nu vom afla. Singura speranță este ca noi, în agitațiile noastre convulsive, dezordonate, să facem mereu niște pași pe care ei nu i-au prevăzut. Doar nu au putut să prevadă totul. Asta nu poate nimeni. Și totuși, de fiecare dată cînd mă hotăram pentru o oarecare acțiune mă legam de gîndul că tocmai asta au și așteptat de la mine, că tocmai asta nu trebuie să fac. Am ajuns pînă acolo, prost bătrîn, încît să mă bucur că noi nu am distrus imediat acel sarcofag blestemat, atunci, în prima zi... Iată, tagorienii au distrus — și uită-te acum la ei! În ce fundătură groaznică au ajuns... Poate că tocmai asta și este consecința acelui fapt rațional, cel mai rațional, pe care ei l-au săvîrșit acum un secol și jumătate... Pe de altă parte însă, ei înșiși nu consideră că se află într-o fundătură! Aceasta este o fundătură numai din punctul nostru de vedere, uman! Din punctul lor de vedere, ei înfloresc și prosperă și fără-ndoială cred că sînt îndatorați acestei hotărîri radicale luate la timpul potrivit... Sau iată că am hotărît să-l oprim pe Abalkin cel înnebunit să ajungă la detonatori. Dar dacă tocmai asta și așteaptă de la noi?

Își prinse craniul pleșuv între palme și clătină din cap.

— Am obosit cu toții, Mack. Of, cum am obosit! Nu mai putem să ne gîndim pe tema asta. Din cauza oboselii am devenit nepăsători și ne spunem tot mai des unul altuia: „A, se aranjează!". Înainte, Gorbovski era în minoritate, dar acum șaptezeci la sută din Comisie au acceptat ipoteza lui. „Scarabeul în mușuroi"... Ah, cît de minunat ar fi! Cît aș vrea să cred în asta! Niște tipi deștepți au pus din curiozitate pur științifică un scarabeu într-un mușuroi și cu o tenacitate de invidiat au înregistrat toate nuanțele psihologiei furnicilor, toate subtilitățile organizării lor sociale... Iar furnicile sînt speriate, furnicile se agită, suferă, sînt gata să-și dea viața pentru mușuroiul natal și nu înțeleg, săracele, că scarabeul pînă la urmă se va tîrî din mușuroi și-și va vedea de drumul lui, fără să facă nimănui vreun rău... Îți imaginezi, Mack? Nici un

rău ! Nu vă mai agitați, furnicilor ! Totul va fi bine... Dar dacă nu e un „Scarabeu în mușuroi“ ? Dacă este un „Dihor în coteţul de găini“ ? Tu ştii, Mack, ce înseamnă un „Dihor în coteţul de găini“ ?...

Şi în acest moment explodă. Trînti cu pumnii în masă şi urlă, aţintindu-şi spre mine ochii verzi, turbaţi :

— Ticăloşii ! Au şters patruzeci de ani din viaţa mea ! De patruzeci de ani fac din mine o furnică ! Nu pot să mă gîndesc la altceva ! Au făcut din mine un laş ! Mă sperii de propria mea umbră şi nu mai cred în propriul cap incapabil... Te holbezi la mine ? Peste patruzeci de ani vei fi la fel, poate chiar mult mai repede, pentru că evenimentele se vor derula în galop ! Ele se vor derula aşa cum noi, boşorogii, nici nu am visat. Iar noi, toată turma, vom demisiona, pentru că nu o vom scoate la capăt. Şi totul va cădea pe voi ! Şi nici voi nu o veţi scoate la capăt ! Pentru că voi...

Tăcu. Nu se mai uita la mine, ci undeva deasupra capului meu. Şi se ridică încet de la masă. M-am întors.

Pe prag, chiar în deschizătura uşii date de perete, stătea Lev Abalkin.

LEV ABALKIN ÎN PERSOANA

— LIOVA ! rosti Excelența cu o voce înduioșată, pe un ton de mirare. Vai de mine, prietene ! Am căzut de-a-n picioarelea, căutindu-vă !

Lev Abalkin făcu o mișcare și brusc se ivi de-a dreptul lingă masă. Fără-ndoială, acesta era adevăratul Progresor al noii școli, profesionistul, și, probabil, chiar unul din cei mai buni. A trebuit să depun eforturi considerabile pentru a-l încadra în ritmul meu de percepere.

— Dumneavoastră sînteți Rudolph Sikorski, șeful COMCON-ului-2, rosti el cu o voce scăzută și uimitor de goală.

— Da, răspunse Excelența, zimbind cordial. Dar de ce așa de oficial ? Stai jos, Liova...

— Voi vorbi stînd în picioare, spuse Lev Abalkin.

— Lasă, Liova, ce atîta ceremonie ? Te rog, stai jos. Ne așteaptă o lungă discuție, nu-i așa ?

— Nu, nu-i așa, spuse Lev Abalkin. La mine nici nu se uită. Nu vom avea o discuție lungă. Nu vreau să discut cu dumneavoastră.

Excelența rămase stupefiat.

— Cum adică, nu vrei ? Dumneata, dragul meu ești la serviciu, ești obligat să-mi dai raportul. Pînă acum nu știm ce s-a întîmplat cu Tristan... Cum adică, nu vrei ?

— Eu sînt unul dintre cei „treisprezece“ ?

— Bromberg ăsta... spuse Excelența inciudat. Da, Liova. Din păcate, ești unul dintre cei „treisprezece“.

— Îmi este interzis să mă aflu pe Pămînt Toată viața trebuie să fiu urmărit ?

— Da, Liova... Așa este.

Abalkin avea o minunată stăpînire de sine. Fața lui era complet imobilă și ochii îi avea întredeschiși de parcă ar fi moțăit, stînd în picioare. Totuși simțeam că în fața noastră se află un om în ultimul grad de turbare.

— Prin urmare, am venit aici, rosti Abalkin cu aceeași voce stinsă, goală, ca să vă spun că dumneavoastră ați procedat mișelește și prostește cu noi. Dumneavoastră mi-ați deformat viața și drept rezultat nu ați obținut nimic. Sînt pe Pămînt și nu mai intenționez să-l părăsesc. Vă rog să aveți în vedere că n-am să mai accept nici să fiu supravegheat ; mă voi debarasa de supraveghetori fără milă.

— Ca de Tristan ? întrebă Excelența într-o doară.

Abalkin păru că nu aude această replică.

— V-am prevenit, spuse. Acum nu mai dați vina pe alții. Intenționez să trăiesc cum vreau și, vă rog, nu vă mai amestecați în viața mea.

— Bine. Nu ne vom amesteca. Dar spune-mi și mie, Lev, oare nu-ți place munca dumitale ?

— Acum îmi voi alege singur munca.

— Foarte bine. Minunat. Dar în timpul liber, vă rog să reflectați și încercați să vă puneți în locul nostru. Cum ați fi procedat dumneavoastră cu „abandonații“ ?

Ceva asemănător unui zîmbet trecu pe fața lui Abalkin.

— Nu am la ce să mă gîndesc, spuse. Aici totul este clar. Trebuie să-mi povestiți totul, să faceți din mine aliatul dumneavoastră conștient...

— Ca să vă sinucideți apoi după vreo două luni ? Este îngrozitor, Liova, să te simți o amenințare pentru omenire, la asta nu rezistă oricine...

— Prostii. Astea-s aiurelile psihologilor voștri. Eu sînt pămîntean ! Cînd am aflat că îmi este interzis să trăiesc pe Pămînt, eram gata-gata să înnebunesc ! Numai androizilor le este interzis să trăiască pe Pămînt. M-am a-

gitat ca nebunul, am căutat dovezi că nu sînt un android, că am avut o copilărie, că am muncit cu Căpăţinoşii... V-a fost teamă că o să înnebunesc? Ei, aproape că aţi reuşit!

— Dar cine v-a spus că vă este interzis să trăiţi pe Pămînt?

— Şi ce, nu-i adevărat? întrebă Abalkin. Poate că am voie să trăiesc pe Pămînt?

— Nu ştiu.. Poate că da. Dar judecă şi singur, Liova! Pe întreg Sărakshul singurul care ştia că nu trebuie să vă întoarceţi pe Pămînt a fost Tristan. Şi el nu putea să vă spună ceva... Sau totuşi v-a spus?

Abalkin tăcea. Cu şi mai înainte, faţa lui rămase imobilă, dar pe obrajii palizi apărură pete gri, ca nişte urme ale unei vechi eczeme; acum semăna cu un derviş pandeian.

— Mă rog, fie, spuse Excelenţa, aşteptînd. Îşi cerceta demonstrativ unghiile. Să admitem că totuşi Tristan v-a povestit. Nu înţeleg de ce a făcut-o, dar, mă rog. Atunci de ce nu v-a povestit şi restul? De ce nu v-a povestit că sînteţi un „abandonat"? De ce nu v-a explicat cauzele interzicerii? Doar au existat nişte cauze, şi-încă esenţiale, orice părere aţi avea despre asta...

Un spasm trecu încet pe faţa cenuşie a lui Abalkin şi ea brusc îşi pierdu tăria şi parcă se pleoşti — gura se întredeschise, ochii se desfăcură larg, parcă a uimire, şi pentru prima dată i-am auzit respiraţia.

— Nu vreau să vorbesc despre asta, rosti tare, cu voce răguşită.

— Păcat, spuse Excelenţa. Era foarte important pentru noi.

— Iar pentru mine un singur lucru este foarte important. Ca dumneavoastră să mă lăsaţi în pace.

Faţa lui îşi recăpătă fermitatea, pleoapele se lăsară în jos, iar petele dispărură uşor-uşor de pe obraji. Excelenţa începu să vorbească pe un cu totul alt ton:

— Liova. Noi te vom lăsa în pace, bineînţeles. Dar vă implor: dacă vreodată simţiţi în dumneavoastră ceva neobişnuit, un simţămînt ciudat... nişte gînduri stranii, sau pur şi simplu vă simţiţi bolnav... Vă implor, comu-

nicați-ne despre asta. Chiar dacă nu mie. Lui Gorbovski. Lui Komov. În fond, chiar și lui Bromberg...

În acest moment Abalkin îi întoarse spatele și se îndreptă spre ușă. Excelența aproape că țipă în urma lui, cu mîna întinsă după el :

— Numai să fie imediat ! Imediat ! Pînă mai sînteți pămîntean ! Bine, eu sînt vinovat față de dumnevoastră, dar Pămîntul nu este vinovat cu nimic !...

— Am să comunic, am să comunic, aruncă Abalkin peste umăr. Dumneavoastră personal.

Ieși, închizînd cu grijă ușa după el.

Timp de cîteva secunde Excelența tăcu, agățîndu-se cu ambele mîini de brațele fotoliului și ascultînd încordat. Apoi dădu comanda cu jumătate de glas :

— După el. Cu nici un chip să nu-l scapi. Legătura o ținem prin brățară. Eu voi fi în Muzeu.

ÎNCHEIEREA OPERAȚIUNII

Ieșind din clădirea COMCON-ului, Lev Abalkin se îndreptă cu un mers agale pe strada Arțarilor Roșii, intră în cabina unui videofon public și vorbi cu cineva. Discuția dură două minute și ceva, apoi Lev Abalkin, la fel de liniștit, își puse mîinile la spate, coti pe bulevard și se așeză pe o bancă, lîngă un postament cu basorelieful lui Strogov.

După părerea mea, a citit foarte atent tot ce era gravat pe postament, apoi s-a uitat distrat în jur și vreo douăzeci de minute a stat în poziția omului care se odihnește după o muncă grea : cu mîinile deasupra spătarului băncii, cu capul dat pe spate și cu picioarele încrucișate, întinse pînă-n mijlocul aleii. În jurul lui s-au adunat veveriţele, iar una chiar a sărit pe umărul lui și l-a împuns cu botișorul în ureche. Abalkin izbucni tare în rîs, luă veverița în palme și, trăgîndu-și picioarele, o așeză pe genunchi. Veverița așa și stătu o vreme. Cred că el a vorbit cu ea. Soarele abia răsărise, străzile erau aproape pustii, iar pe bulevard, în afară de el, nu mai era nici un alt suflet de om.

Desigur, nu-mi făceam iluzii că voi rămîne neobservat. Fără îndoială, știa că nu-l voi scăpa din ochi și probabil că deja își calculase în minte cum să scape la nevoie de

mine. Dar nu asta mă preocupa. Pe mine mă neliniștea Excelența. Nu înțelegeam ce intenționează.

Mi-a ordonat să-l găsesc pe Abalkin. A vrut să se întîlnească cu Abalkin, ca să vorbească cu el între patru ochi. Cel puțin așa a fost la început, acum trei zile. Apoi s-a convins, mai precis s-a lăsat convins, că Abalkin trebuie inevitabil să ajungă la detonatori. Atunci a aranjat ambuscada. Nu mai putea fi vorba de nici o discuție între patru ochi. Ordinul fusese „îl umfli, de cum atinge batiscui". Mai era și pistolul. Probabil, în eventualitatea că nu-l prindeam. Bum. Acum Abalkin vine singur la Excelență și este cît se poate de evident faptul că Excelența nu are ce să-i spună lui Abalkin. Nici nu-i de mirare : Excelența crede că programul lucrează, iar în cazul acesta nu are sens să discute cu Abalkin. (Dacă lucra sau nu programul, aici aveam opinia mea, dar ea nu mai avea nici o importanță. Înainte de toate, trebuia să înțeleg intențiile Excelenței).

Deci îl lasă să plece pe Abalkin. În loc să-l prindă în cabinet și să-l dea pe mîna doctorilor și a psihologilor, el îl lasă să plece. Asupra Pămîntului atîrnă o grea amenințare, iar pentru preîntîmpinarea ei, nu era necesară decît izolarea lui Abalkin. Asta se putea face cu cele mai elementare mijloace. Cel puțin se sfîrșea odată cu treaba asta. Dar el îl lasă pe Abalkin și se duce singur la Muzeu. Poate să însemne un singur lucru : este pe deplin convins că foarte curînd Abalkin va veni și el la Muzeu După detonatori. Pentru ce altceva ? (Se părea că nimic nu este mai simplu decît să pui acest „penar" de chihlimbar într-o „fantomă" neînregistrată și să-l arunci în hiperspațiu pînă la sfîrșitul timpurilor... Din păcate, nu se putea, desigur, face așa : ar fi fost o faptă ireversibilă.)

Abalkin va apărea la Muzeu (sau va răzbate prin luptă, că doar acolo îl așteaptă Grișa Serosovin)... În orice caz, el va apărea la Muzeu și din nou îl va vedea pe Excelență. Imaginea. Și iată că acolo are loc o discuție adevărată...

Excelența îl va omori, m-am gîndit. Doamne ferește, m-am gîndit impacientat. Stă aici și se joacă cu veveri-

țele, iar peste o oră Excelența îl va omorî. Doar e simplu ca bună ziua. Pentru asta îl și așteaptă Excelența în Muzeu, ca să vadă filmul pînă la sfîrșit, ca să înțeleagă, să vadă cu proprii lui ochi cum se întîmplă toate astea, cum își caută drumul autorul Pelerinilor, cum va găsi cutia de chihlimbar (cu ochii după miros ? cu al șaselea simț ?), cum va deschide cutia, cum va scoate detonatorul său și ce intenționează să facă cu el... doar ce intenționează, nu mai mult, și în aceeași secundă Excelența va apăsa pe trăgaci, pentru că nu poate risca mai mult.

Și atunci mi-am zis : ei, nu va fi așa.

Nu se poate spune că m-am gîndit la toate consecințele acțiunii mele. Dac-ar fi să vorbim sincer, nu m-am gîndit deloc la ele. Pur și simplu am intrat pe alee și m-am dus direct la Abalkin.

Cînd am ajuns, s-a uitat la mine cu coada ochiului, apoi a întors capul. M-am așezat alături.

— Liova, am spus. Pleacă de aici. Acum.

— Cred că am rugat să fiu lăsat în pace, spuse cu vocea de dinainte, stinsă și goală.

— Nu veți fi lăsat în pace. Problema a ajuns prea departe. Nimeni nu se îndoiește de dumneavoastră, personal. Pentru noi nu mai sînteți Lev Abalkin. Lev Abalkin nu mai există. Pentru noi sînteți automatul Pelerinilor.

— Iar voi nu sînteți pentru mine decît o bandă de idioți, turbați de frică.

— Nu te contrazic. Dar tocmai de aceea trebuie să fugiți de aici cît se poate de departe și cît mai repede. Zbori pe Pandora, Liova, mai stai acolo cîteva luni și dovedește-le că nu ai nici un program înăuntru.

— Dar pentru ce ? izbucni el. Pentru ce trebuie să dovedesc ceva, cuiva ? Mi se pare înjositor.

— Liova, dacă ați întîlni niște copii speriați, ați considera înjositor să vă maimuțăriți, să faceți pe prostul în fața lor ca să-i liniștiți ?

Pentru prima dată se uită direct în ochii mei. Se uită îndelung, fără să clipească, și am înțeles că nu crede o iotă din ce i-am spus. În fața lui stătea un idiot, turbat de frică, ce mințea insistent, pentru a-l goni din nou la

marginea Universului, acum însă pentru totdeauna, acum deja fără nici o speranță de întoarcere.

— Inutil. Încetați odată cu pălăvrăgeala asta și lăsați-mă în pace. E timpul să plec.

Goni grijuliu veveriţele şi se ridică. M-am ridicat şi eu.

— Liova, o să te omoare.

— Ei, asta nu e chiar atît de simplu, răspunse nepăsător şi plecă de-a lungul aleii.

Am mers alături de el. Am vorbit tot timpul. Îndrugînd verzi şi uscate, că acum nu este ca atunci cînd îţi poţi permite să te superi, că este o prostie să-ţi rişti viaţa doar din mîndrie, că trebuie să-i înţelegem şi pe bătrîni — ei de patruzeci de ani trăiesc ca pe ace... Tăcea sau îmi răspundea caustic. De vreo două ori chiar zîmbi : se părea că îl amuza comportamentul meu. Am ajuns la capătul aleii şi am cotit-o pe strada Liliacului. Ne îndreptăm spre piaţa Stelei.

Acum era deja destul de multă lume pe stradă. Asta nu intra în planurile mele, dar nici nu prea le deranja. Că doar poate să i se facă rău omului pe stradă, iar în acest caz cineva trebuie să-l ducă pe cel leşinat către cel mai apropiat doctor... Îl voi duce pe rachetodromul nostru, nu e departe şi nici nu va avea timp să-şi vină în fire. Acolo întotdeauna sînt gata pregătite două-trei „fantome“ de serviciu. O chem acolo pe Glumova şi vom ateriza tustrei pe Rujena verde, în vechea mea tabără. Pe drum îi voi explica tot şi secretul identităţii lui Lev Abalkin va fi îngropat definitiv... Aşa. Iată la marginea drumului un aeroglisor convenabil. Este liber. Exact ce-mi trebuie...

Cînd mi-am revenit, capul meu se odihnea pe genunchii căzi ai unei femei necunoscute, în vîrstă, şi mă aflam parcă în fundul unui puţ, unde eram privit de sus de feţe necunoscute, îngrijorate. Cineva propuse ca lumea să nu se mai înghesuie, să am mai mult aer, apoi cineva îmi băgă cu grijă în nas o fiolă ce mirosea a ceva toxic, în timp ce o voce cumpătată aprecia că nu există nici un motiv de alertare, că doar se poate întîmpla să i se facă rău unui om pe stradă.

Corpul mi se părea ca un balon de aer, umflat la maxim, care se clătina cu un ușor zgomot deasupra pămîntului. Nu exista durere. Judecînd după toate, fusesem prins în cel mai obișnuit „viraj în jos", dat, într-adevăr, dintr-o poziție, din care nimeni și niciodată nu l-a dat pînă acum.

— Nu are nimic, și-a revenit, totul va fi în ordine...

— Stați culcat, vă rog, doar vi s-a făcut rău...

— Acum vine doctorul, prietenul dumneavoastră deja a fugit după un doctor...

M-am așezat. Mă țineau de umeri. Înăuntrul meu tot mai răsuna ceva, dar capul îmi era complet limpede. Trebuia să mă ridic, dar deocamdată nu-mi stătea în puteri. Prin mulțimea de picioare și corpuri ce mă înconjurau am văzut că aeroglisorul a dispărut. Și totuși Abalkin nu a reușit să-și ducă treaba pînă la capăt. Dacă nimerea cu doi centimetri mai la stînga, zăceam în nesimțire pînă seara. Dar, ori nu m-a nimerit, ori în mine s-a aprins un reflex de apărare în ultimul moment...

Fișiind, coborî alături un aeroglisor și direct de la bord fugi prin mulțime un bărbat uscățiv, ce întreba din fugă: „Ce s-a întîmplat aici? Sînt doctor! Care-i treaba?..."

Și unde nu zici că mi-au apărut picioarele! Am sărit în întîmpinarea lui și, prinzîndu-l de mînecă, l-am împins către femeia în vîrstă, care tocmai îmi susținea capul și care tot mai stătea în genunchi.

— Îi este rău femeii, ajutați-o...

Limba abia mi se mișca. M-am strecurat spre glaider în liniștea asistenței uluite, m-am prăvălit peste bord direct pe scaun și am cuplat motorul. Am reușit să mai aud un țipăt de mirare și protest: „Dar, vă rog!..." și în clipa următoare sub mine se deschise larg Piața Stelei, înundată de soarele matinal.

Totul părea un vis care se repetă. Ca acum șase ore. Fugeam din sală în sală, din coridor în coridor, strecurîndu-mă printre vitrine, printre statui și machete, asemănătoare unor mecanisme absurde, printre mecanisme și aparate, asemănătoare unor statui monstruoase, numai

că acum totul era luminat puternic în jur, iar eu eram singur, picioarele mi se înmuiau și nu mi-era teamă că am să întîrzii, pentru că eram încredințat că oricum am să întîrzii.

Deja am întîrziat.

Deja.

A răsunat o împușcătură. Împușcătura stinsă, seacă, a „ducelui". M-am împiedicat pe loc neted. Gata. Sfîrșit. Am fugit cu ultimele puteri. Înaintea mea, în dreapta, fugea printre formele monstruoase o siluetă în halat alb de laborator : era Grișa Serosovin, poreclit Vărsătorul de apă. Și el întîrziase.

Se auziră pocniturile a încă două împușcături, una după alta... „Liova, te va omorî". „Asta nu e chiar atît de simplu..." Am dat buzna în atelierul Maiei Toivovna Glumova, în același timp cu Grișa.

Lev Abalkin era culcat pe spate în mijlocul atelierului, iar Excelența, imens, gîrbovit, cu pistolul în mîna întinsă, se apropie de el cu pași mărunți și prudenți. Din partea cealaltă, Glumova se apropie de Abalkin, ținîndu-se de marginea mesei cu amîndouă mîinile.

Glumova avea fața împietrită, cu totul indiferentă, iar ochii îi erau cufundați îngrozitor în orbite, duși anormal spre rădăcina nasului.

Chelia de culoarea șofranului și obrazul puțin pleoștit al Excelenței erau acoperite cu broboane mari de transpirație.

Puțea pătrunzător, acru și nenatural, a pulbere arsă.

Se așternu liniștea.

Lev Abalkn mai trăia. Degetele mîinii drepte scormoneau podeaua neputincioase și cu încăpățînare de parcă ar fi încercat să se întindă pînă la discul cenușiu al detonatorului, aflat la o distanță de un centimetru de el, purtător al literei stilizate „Ж", ori a ideogramei japoneze „sandziu".

Am pășit spre Abalkin și m-am lăsat pe vine lîngă el. (Excelența croncăni ceva în semn de avertizare). Abalkin privea cu ochi sticloși spre tavan. Fața i se acoperi de pete cenușii, iar gura era însîngerată. L-am atins pe umăr. Gura însîngerată se mișcă și el spuse :

— Lighioană drept în poartă...

— Liova, l-am strigat.

— Lighioană drept în poartă, repetă insistent. Lighioană... Și atunci Maia Toivovna Glumova țipă.

Noiembrie 1978 — aprilie 1979.

Moscova.